20220629131213

Årsredovisning

för

Kanonaden Entreprenad AB

556231-2636

Räkenskapsåret

2021

Fastställelseintyg

Undertecknad styrelseledamot i Kanonaden Entreprenad AB intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen har fastställts på årsstämma 2022- 06-22 . Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Nässjö 2022-06-22

Ola Forsell

20220629312l4

Årsredovisning

för

Kanonaden Entreprenad AB

556231-2636

Räkenskapsåret

2021

✔ Signerat 2022-06-21 07:50:07 UTC

20220629312 15

Styrelsen och verkställande direktören för Kanonaden Entreprenad AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2021.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Kanonaden Entreprenad AB är ett anläggningsföretag med huvudsaklig verksamhet i Småland, Stockholm och Göteborg. Företaget arbetar i huvudsak indelat i fyra affärsområden:
Vindkraft/Betong, Traditionellt anläggningsbyggande samt regionerna Väst (Göteborg, Borås) och Öst (Kalmar och Blekinge län)
I koncernen ingår även Kanonaden Entreprenad Mälardalen AB, org nr 559111-5117 ägarandel 55%, Bergbolaget i Götaland AB, org nr 556499-6576, Kanonaden Täkt & Förvaltning AB, org nr 556246-2431 med tillhörande dotterbolag Skaftviken AB, org nr 556369-0618, ägda till 100%.

Företaget har sitt säte i Tranås kommun, Jönköpings län.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Bolagets verksamhet har bedrivits utan några större påverkningar av Corona-pandemin.
Sjukfrånvaron har hållits på samma låga nivå som tidigare år genom noggranna åtgärder för att minska smittspridning.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

I inledningen av 2022 har en högre sjukfrånvaro än normalt noterats p.g.a hög smittspridning av Corona. Verksamheten har ändå kunnat bedrivas utan större störningar.
Bedömningen är att sjukfrånvaron kommer att återgå till normal nivå under våren 2022.
Bolaget och koncernen har goda förutsättningar att klara av en situation med störningar från Corona-pandemin genom omdisponeringar av personal, säkringar av material, viss överkapacitet och klok hantering av underentreprenörer. Bolagets styrelse och ledning kommer vid varje tidpunkt att värdera vilka åtgärder som är nödvändiga för att säkra en god drift av verksamheten.
Kriget i Ukraina påverkar utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat negativt. Kriget har bland annat medfört ökade materialkostnader och längre leveranstider. Risker för materialbrist i projekten finns.
Likviditeten inom bolaget är mycket god och givet koncernkontosystemet, som bolaget är anslutet till, så kommer tillgången på likvida medel inte att utgöra något problem.
Den föreslagna utdelningen kan med bakgrund av den goda beredskapen och den stabila finansiella situationen genomföras.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Bolagets ekonomiska mål är ett rörelseresultat (EBIT) som är minst 7%. Målen har överträffats under det senaste året och även genomsnittligt över en tioårsperiod.
Det kan konstateras att bolagets strategier och genomförande har en fortsatt hög konkurrenskraft i marknaden.
Kanonadens största produkt, markanläggningar inom logistik, bedöms ha en fortsatt god efterfrågan.
Efterfrågan inom segmentet vindkraft bedöms ha en svagare utveckling i södra Sverige p.g.a färre färdiga byggtillstånd.

20220629312 16

En rimlig slutsats är att förutsättningarna är fortsatt goda för en positiv och framgångsrik utveckling av Kanonaden Entreprenad AB och dess verksamhet.

Inom Bolagets verksamhet föreligger operativa risker. Med operativ risk avses risk för ekonomiska förluster till följd av icke ändamålsenliga eller otillräckliga interna processer/rutiner, utförande- och eller handhavandefel, felaktiga system eller externa händelser.

Hantering av risker är en iterativ process som sker kontinuerligt under hela projektets livstid.
I anbudsfasen sker identifiering av risker, analys och värdering. I planeringsfasen beslutas om hur riskerna ska hanteras och i utförandefasen genomförs besluten av de ansvariga på basen av fastställda riktlinjer.

Bolaget har en kompetent organisation vars kultur och värdering grundas på högt ansvarstagande vilket resulterar i en väl fungerande riskhantering i alla led. Detta återspeglas även historiskt då man under lång tid haft en jämn och hög lönsamhet.

Som ett led i att ytterligare öka bolagets förmåga till att driva processer inom kvalitet, arbetsmiljö och miljö har bolaget certifierats enligt ISO9001, ISO14001 och ISO45001.

Miljöpåverkan

Ett dotterbolag, Kanonaden Täkt & Förvaltning AB, har tillstånd enligt miljöbalken för brytning av berg samt uttag av grus och sand i täkt. Samtliga täkter belägna i Aneby kommun. Tillstånd har lämnats av Länsstyrelsen som också utövar tillsyn. Bolaget har hållit sig inom givet tillstånd. Avsättning avseende kostnader för återställande av berg- och grustäkter har gjorts i enlighet med Länsstyrelsens förslag.

Tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet bedrivs främst inom dotterbolaget Bergbolaget i Götaland AB.

Koncernens miljömål ingår i de mål som ledningen beslutar om i den årliga affärsplanen. Miljömålen är framtagna för att minska vår verksamhets negativa miljöpåverkan.

Användande av finansiella instrument

Bolaget påverkas av förändringar i valutakurser, främst avseende EUR.
Bolaget använder valutasäkringar för att jämna ut fluktuationer över tid.

Hållbarhetsrapport

Företaget upprättar enligt ÅRL 7 kap 31:a § inte någon hållbarhetsrapport.
Hållbarhetsrapport för koncernen där företaget ingår upprättas av AF Gruppen ASA, org nr 938 702 675 med säte i Oslo, Norge. Hållbarhetsrapporten finns publicerad på www.afgruppen.no.

Ägarförhållanden

Kanonaden Entreprenad AB org nr 556231-2636 ägs till 70,1% av AF Gruppen Sverige AB, org nr 556615-4208 och till 29,9% av övriga.

Flerårsöversikt (tkr)	**2021**	**2020**	**2019**	**2018**	**2017**
Nettoomsättning	1 425 808	1 090 551	854 082	832 383	681 733
Resultat efter finansiella poster	179 207	81 081	38 088	46 870	41 377
Avkastning på eget kap. (%)	96	61	43	56	52
Soliditet (%)	40	38	31	34	33

20220629131217

Förändring av eget kapital

	Aktie-kapital	Reserv fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	111 300	20 000	37 083 541	82 551 630	**119 766 471**
Disposition enligt beslut av årets årsstämma:			82 551 630	-82 551 630	**0**
Utdelning			-110 000 000		**-110 000 000**
Option			357 099		**357 099**
Årets resultat				177 514 639	**177 514 639**
Belopp vid årets utgång	**111 300**	**20 000**	**9 992 270**	**177 514 639**	**187 638 209**

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	9 992 270
årets vinst	177 514 639
	187 506 909
disponeras så att	
till aktieägare utdelas (14 375,56 kronor per aktie)	160 000 000
i ny räkning överföres	27 506 909
	187 506 909

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Styrelsens anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen enligt följande redogörelse.
Corona-pandemin med efterföljande åtgärder från myndigheterna har medfört en stor förändring av förutsättningarna för att driva projekt.
Bedömningen är att bolaget och koncernen har goda förutsättningar att klara av en situation med ökad sjukfrånvaro eller annan störning genom omdisponeringar av personal, säkringar av material, viss överkapacitet och klok hantering av underentreprenörer. Bolagets styrelse och ledning kommer vid varje tidpunkt att värdera vilka åtgärder som är nödvändiga för att säkra en god drift av verksamheten.
Likviditeten inom bolaget är mycket god och givet koncernkontosystemet som bolaget är anslutet till så kommer tillgången på likvida medel inte att utgöra något problem.
Den föreslagna utdelningen kan med bakgrund av den goda beredskapen och den stabila finansiella situationen genomföras.

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

20220629312 18

Resultaträkning

	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
Nettoomsättning	1, 2	1 425 808 331	1 090 551 486
Förändring av lagervaror under tillverkning, färdiga varor och pågående arbete för annans räkning		0	-2 600 000
Övriga rörelseintäkter	3	4 816 418	4 867 921
		1 430 624 749	**1 092 819 407**
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-1 009 388 116	-768 888 464
Övriga externa kostnader	4, 5	-107 379 738	-85 076 679
Personalkostnader	6	-169 777 834	-154 399 633
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	7, 8, 9	-8 981 343	-9 147 202
Övriga rörelsekostnader	10	-189 554	-43 186
		-1 295 716 585	**-1 017 555 164**
Rörelseresultat	2	**134 908 164**	**75 264 243**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag	11	44 045 000	5 500 000
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	12	275 277	359 851
Räntekostnader och liknande resultatposter	13	-21 022	-43 535
		44 299 255	**5 816 316**
Resultat efter finansiella poster		**179 207 419**	**81 080 559**
Bokslutsdispositioner	14	33 442 676	22 802 830
Resultat före skatt		**212 650 095**	**103 883 389**
Skatt på årets resultat	15	-35 135 456	-21 331 759
Årets resultat		**177 514 639**	**82 551 630**

20220629131219

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	7	448 727	479 231
Maskiner och andra tekniska anläggningar	8	15 589 398	17 201 135
Inventarier, verktyg och installationer	9	6 989 696	6 612 016
		23 027 821	**24 292 382**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	16, 17	10 612 618	10 459 650
Fordringar hos koncernföretag	18	10 335 000	13 535 000
Andra långfristiga värdepappersinnehav	19	35 000	35 000
		20 982 618	**24 029 650**
Summa anläggningstillgångar		**44 010 439**	**48 322 032**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		210 877 379	160 922 585
Fordringar hos koncernföretag	20	126 200 823	90 450 728
Övriga fordringar		48 572	35 188
Upparbetad men ej fakturerad intäkt	21	82 111 000	46 145 000
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22	3 668 277	3 907 970
		422 906 051	**301 461 471**
Kassa och bank		0	30 650
Summa omsättningstillgångar		**422 906 051**	**301 492 121**
SUMMA TILLGÅNGAR		**466 916 490**	**349 814 153**

20220629312220

Balansräkning

	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	23, 32		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		111 300	111 300
Reservfond		20 000	20 000
		131 300	**131 300**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		9 992 270	37 083 541
Årets resultat		177 514 639	82 551 630
		187 506 909	**119 635 171**
Summa eget kapital		**187 638 209**	**119 766 471**
Obeskattade reserver	24	0	16 992 676
Avsättningar			
Övriga avsättningar	25	1 000 000	1 000 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		87 307 071	78 381 262
Skulder till koncernföretag		19 734 252	16 460 179
Aktuella skatteskulder		29 035 195	10 367 656
Övriga skulder		13 941 699	11 936 484
Fakturerad men ej upparbetad intäkt	26	86 410 000	57 618 000
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27	41 850 064	37 291 426
Summa kortfristiga skulder		**278 278 281**	**212 055 007**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**466 916 490**	**349 814 154**

20220629312221

Kassaflödesanalys

	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		179 207 419	81 080 559
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	28	6 828 431	7 963 416
Betald skatt		-16 467 917	-12 210 172
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**169 567 933**	**76 833 803**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager och pågående arbete		0	2 600 000
Förändring av kundfordringar		-49 954 794	-29 248 226
Förändring av kortfristiga fordringar		-73 584 761	-18 983 135
Förändring av leverantörsskulder		8 925 809	13 104 985
Förändring av kortfristiga skulder		38 629 927	5 338 517
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**93 584 114**	**49 645 943**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av övriga finansiella tillgångar		-152 968	-35 000
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-8 435 471	-10 179 828
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		3 228 700	1 963 100
Lämnade lån till koncernföretag		0	-1 800 000
Erhållna amorteringar från koncernföretag		3 200 000	6 465 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-2 159 739**	**-3 586 728**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-110 000 000	-30 000 000
Erhållna (lämnade) koncernbidrag		16 450 000	13 300 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-93 550 000**	**-16 700 000**
Årets kassaflöde		**-2 125 625**	**29 359 215**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början	20	71 083 763	41 724 548
Likvida medel vid årets slut	20	**68 958 138**	**71 083 763**

20220629131222

Noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning (K3).

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning
Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ersättning i form av ränta, royalty eller utdelning redovisas som intäkt när det är sannolikt att företaget kommer att få de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen och när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt den så kallade effektivräntemetoden. Royalty periodiseras i enlighet med den aktuella överenskommelsens ekonomiska innebörd. Utdelning redovisas som intäkt när företagets rätt till betalning är säkerställd.

Pågående entreprenadarbeten och liknande
Inkomster från uppdrag till fast pris redovisas som intäkt enligt uppdragens respektive färdigställandegrad, så kallad successiv vinstavräkning. Färdigställandegraden fastställs huvudsakligen genom att jämföra nedlagda uppdragsutgifter med totala uppdragsutgifter.

När utfallet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt redovisas uppdragsinkomsten och hänförliga uppdragsutgifter i resultaträkningen med utgångspunkt från färdigställandegraden av aktiviteterna på balansdagen. En mindre del av förväntad vinst resultatförs i startfasen av ett projekt eftersom det återstår många risker i projektet. En högre andel av vinsten resultatförs i slutfasen av ett projekt eftersom projektresultatet då kan beräknas med en större säkerhet och färre risker återstår i projektet.

Om det ekonomiska utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt redovisas en intäkt endast med ett belopp som motsvarar de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. Om det är sannolikt att de totala uppdragsutgifterna kommer att överstiga den totala uppdragsinkomsten från ett uppdrag redovisas den befarade förlusten som en kostnad omgående i resultaträkningen.

I balansräkningen jämförs redovisade intäkter med de belopp som fakturerats beställaren under samma period. Om de fakturerade beloppen överstiger den redovisade intäkten utgör mellanskillnaden en skuld, vilken redovisas som fakturerad men ej upparbetad intäkt. Om intäkten överstiger de fakturerade beloppen utgör mellanskillnaden en fordran vilken redovisas som upparbetad men ej fakturerad intäkt.

20220629311223

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Byggnader	2-10%
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10-33%
Inventarier, verktyg och installationer	10-33%

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärdet. Instrumentet redovisas i balansräkningen när bolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Kundfordringar/kortfristiga fordringar/likvida medel koncernkonto

Kundfordringar och kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Innestående medel på koncernkonton redovisas som kortfristig fordran i balansräkningen och som likvida medel i kassaflödesanalysen.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen, utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekter redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt

Aktuell skatt avser inkomstskatt för innevarande räkenskapsår samt den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte redovisats. Aktuell skatt beräknas utifrån den skattesats som gäller per balansdagen.

20220629311224

Uppskjuten skatt
Uppskjuten skatt är inkomstskatt som avser framtida räkenskapsår till följd av tidigare händelser. Redovisning sker enligt balansräkningsmetoden. Enligt denna metod redovisas uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar på temporära skillnader som uppstår mellan bokförda respektive skattemässiga värden för tillgångar och skulder samt för övriga skattemässiga avdrag eller underskott.

Uppskjutna skattefordringar nettoredovisas mot uppskjutna skatteskulder endast om de kan betalas med ett nettobelopp. Uppskjuten skatt beräknas utifrån gällande skattesats på balansdagen. Effekter av förändringar i gällande skattesatser resultatförs i den period förändringen lagstadgats. Uppskjuten skattefordran redovisas som finansiell anläggningstillgång och uppskjuten skatteskuld som avsättning.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den omfattning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot framtida skattemässiga överskott.

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning särredovisas inte den uppskjutna skatteskulden som är hänförlig till obeskattade reserver.

Avsättningar
Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Ersättningar till anställda
Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro, bonus och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.
Koncernen har en aktierelaterad ersättningsplan där koncernen erhåller tjänster från anställda och som vederlag utger AF Gruppen ASA egenkapitalinstrument i form av aktieoptioner till de anställda. Det totala beloppet som ska kostnadsföras redovisas i resultaträkningen som en personalkostnad och i eget kapital i posten Övrigt tillskjutet kapital, fördelat över intjänandeperioden. När en bedömning ändras för hur många egetkapitalinstrument som kommer att tjänas in, redovisas denna avvikelse i resultaträkningen i den period den ändrade bedömningen görs. De sociala avgifter som uppkommer på tilldelningen av aktieoptioner redovisas som en personalkostnad och en skuld. Efterföljande omvärderingar redovisas i resultaträkningen.

Koncernbidrag
Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner.

Koncernförhållanden
Företaget är moderföretag men med hänvisning till undantagsreglerna i årsredovisningslagen 7 kap 2§ upprättas ingen egen koncernredovisning. Det överordnade moderföretaget AF Gruppen ASA, organisationsnummer 938 702 675 med säte i Oslo, Norge upprättar koncernredovisning.

20220629312225

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificerar företaget, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats och har en kortare löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten. Förändringar i spärrade medel redovisas i investeringsverksamheten.

Nyckeltalsdefinitioner
Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Avkastning på eget kap. (%)
Resultat efter finansiella poster i procent av justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt).

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Uppskattningar och bedömningar
Upprättandet av bokslut och tillämpning av redovisningsprinciper, baseras ofta på ledningens bedömningar, uppskattningar och antaganden som anses vara rimliga vid den tidpunkt då bedömningen görs. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer, som under rådande omständigheter anses vara rimliga. Resultatet av dessa används för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder, som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Koncernens princip för resultatavräkning tillämpas då en mindre del av projektets vinst resultatförs i startfasen då många risker i projektet återstår. En högre andel av vinsten resultatförs i slutfasen av ett projekt eftersom projektresultat då kan beräknas med större säkerhet och färre risker återstår i projektet.

Inga väsentliga källor till osäkerhet i uppskattningar och antaganden på balansdagen bedöms kunna innebära en betydande risk för en väsentlig justering av redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

Not 1 Nettoomsättningens fördelning

	2021	**2020**
Markentreprenad/Fjärrvärme	1 034 230 329	787 134 393
Betong/Vindkraft/Kabelgrävning	370 598 889	286 596 481
Övrigt	20 979 113	16 820 612
	1 425 808 331	**1 090 551 486**

20220629312226

Not 2 Inköp och försäljningar mellan koncernföretag

	2021	2020
Andel av årets totala inköp som skett från andra företag i koncernen	16,61 %	17,67 %
Andel av årets totala försäljningar som skett till andra företag i koncernen	4,12 %	6,77 %

Not 3 Övriga rörelseintäkter

	2021	2020
Vinst vid avyttring av maskiner och inventarier	2 846 773	2 624 828
Kursvinst	1 037 559	1 077 997
Försäkringsersättningar	263 728	677 605
Övr ersättningar & intäkter	402 346	475 795
Återvunna reserveringar	266 012	11 696
	4 816 418	**4 867 921**

Not 4 Leasingavtal

Årets leasingkostnader uppgår till 12 493 839 kronor (11 030 809 kr föreg år).

	2021	2020
Inom ett år	15 004 400	13 364 770
Senare än ett år men inom fem år	27 983 200	30 581 043
Senare än fem år	1 859 000	2 041 200
	44 846 600	**45 987 013**

Not 5 Arvode till revisorer

	2021	2020
Ersättning för revisionsuppdraget	420 432	475 000
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	40 000	42 301
	460 432	**517 301**

20220629312227

Not 6 Anställda och personalkostnader

	2021	2020
Medelantalet anställda		
Kvinnor	13	11
Män	222	215
	235	**226**
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	1 031 102	1 379 618
Övriga anställda	117 668 454	106 753 802
	118 699 556	**108 133 420**
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	475 991	1 794 737
Pensionskostnader för övriga anställda	9 644 346	6 540 452
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	38 353 488	35 609 639
	48 473 825	**43 944 828**
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**167 173 381**	**152 078 248**
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	0 %	0 %
Andel män i styrelsen	100 %	100 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	8 %	10 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	92 %	90 %

Not 7 Byggnader och mark

	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	723 240	723 240
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**723 240**	**723 240**
Ingående avskrivningar	-244 009	-213 505
Årets avskrivningar	-30 504	-30 504
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-274 513**	**-244 009**
Utgående redovisat värde	**448 727**	**479 231**

20220629312228

Not 8 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	86 534 886	83 437 012
Inköp	5 234 549	7 577 874
Försäljningar/utrangeringar	-6 479 500	-4 480 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**85 289 935**	**86 534 886**
Ingående avskrivningar	-69 333 751	-66 869 221
Försäljningar/utrangeringar	6 220 743	4 386 802
Årets avskrivningar	-6 587 529	-6 851 332
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-69 700 537**	**-69 333 751**
Utgående redovisat värde	**15 589 398**	**17 201 135**

Not 9 Inventarier, verktyg och installationer

	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	16 862 181	15 737 174
Inköp	3 200 922	2 601 954
Försäljningar/utrangeringar	-1 066 440	-1 476 947
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**18 996 663**	**16 862 181**
Ingående avskrivningar	-10 250 165	-9 049 684
Försäljningar/utrangeringar	606 508	1 064 885
Årets avskrivningar	-2 363 310	-2 265 366
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-12 006 967**	**-10 250 165**
Utgående redovisat värde	**6 989 696**	**6 612 016**

Not 10 Övriga rörelsekostnader

	2021	2020
Kursförlust	-189 554	-43 186
	-189 554	**-43 186**

Not 11 Resultat från andelar i koncernföretag

	2021	2020
Erhållna utdelningar	44 045 000	5 500 000
	44 045 000	**5 500 000**

20220629311229

Not 12 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2021	2020
Ränteintäkter från koncernföretag	262 019	329 230
Övriga ränteintäkter	13 258	30 621
	275 277	**359 851**

Not 13 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2021	2020
Övriga räntekostnader	-21 022	-43 535
	-21 022	**-43 535**

Not 14 Bokslutsdispositioner

	2021	2020
Koncernbidrag	16 450 000	13 300 000
Återföring från periodiseringsfond	10 840 000	9 300 000
Förändring av överavskrivningar	6 152 676	202 830
	33 442 676	**22 802 830**

Not 15 Aktuell och uppskjuten skatt

	2021	2020
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-35 135 456	-21 331 759
Totalt redovisad skatt	**-35 135 456**	**-21 331 759**

Avstämning av effektiv skatt

	2021		2020	
	Procent	**Belopp**	**Procent**	**Belopp**
Redovisat resultat före skatt		212 650 095		103 883 389
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-43 805 920	21,40	-22 231 045
Ej avdragsgilla kostnader	0,12	-257 660	0,19	-196 458
Ej skattepliktiga intäkter	-4,27	9 073 270	-1,13	1 177 000
Schablonintäkt periodiceringsfond	0,01	-11 165	0,02	-21 550
Skm återföring P-fond	0,06	-133 981	0,06	-59 706
Redovisad effektiv skatt	**16,52**	**-35 135 456**	**20,53**	**-21 331 759**

20220629312230

Not 16 Andelar i koncernföretag

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	10 459 650	10 459 650
Inköp	152 968	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**10 612 618**	**10 459 650**
Utgående redovisat värde	**10 612 618**	**10 459 650**

Not 17 Specifikation andelar i koncernföretag

Namn	Kapital-andel	Rösträtts-andel	Antal andelar	Bokfört värde
Kanonaden Täkt & Förvaltning AB	100%	100%	1 000	3 800 000
Bergbolaget i Götaland AB	100%	100%	100	6 604 650
Kanonaden Entreprenad Mälardalen AB	55%	55%	5 510	207 968
				10 612 618

	Org.nr	Säte
Kanonaden Täkt & Förvaltning AB	556246-2431	Aneby
Bergbolaget i Götaland AB	556499-6576	Nässjö
Kanonaden Entreprenad Mälardalen AB	559111-5117	Nässjö

Not 18 Fordringar hos koncernföretag

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	13 535 000	18 200 000
Tillkommande fordringar		1 800 000
Avgående fordringar, amortering	-3 200 000	-6 465 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**10 335 000**	**13 535 000**
Utgående redovisat värde	**10 335 000**	**13 535 000**

Not 19 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	35 000	0
Inköp	0	35 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**35 000**	**35 000**
Utgående redovisat värde	**35 000**	**35 000**

20220629312231

Not 20 Kortfristiga fordringar hos koncernföretag

Innestående medel på koncernkonto redovisas som kortfristig fordran i balansräkning och som likvida medel i kassaflödesanalys.

	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar koncernföretag	10 739 419	3 732 615
Kortfristiga fordringar koncernföretag	44 203 265	13 300 000
Kort del av långfr fordringar koncern	2 300 000	2 365 000
Innestående medel på koncernkonto	68 958 139	71 053 113
	126 200 823	**90 450 728**

Not 21 Upparbetad men ej fakturerad intäkt

	2021-12-31	2020-12-31
Upparbetad intäkt	782 970 878	773 779 032
Fakturerade belopp	-700 859 878	-727 634 032
	82 111 000	**46 145 000**

Not 22 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda hyror & leasing	2 679 861	2 453 190
Övriga förutbetalda kostnader	988 416	1 454 780
	3 668 277	**3 907 970**

Not 23 Antal aktier och kvotvärde

Namn	Antal aktier	Kvot-värde
Antal A-Aktier Kanonaden Entreprenad AB	11 130	10
	11 130	

Not 24 Obeskattade reserver

	2021-12-31	2020-12-31
Ackumulerade överavskrivningar	0	6 152 676
Periodiseringsfond vid beskattningsår 2015	0	10 410 000
Periodiseringsfond vid beskattningsår 2016	0	430 000
	0	**16 992 676**
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	11 165	21 550

Not 25 Övriga avsättningar

	2021-12-31	2020-12-31
Garantikostnader	1 000 000	1 000 000
	1 000 000	**1 000 000**

20220629312 32

Not 26 Fakturerad men ej upparbetad intäkt

	2021-12-31	2020-12-31
Fakturerat belopp	1 131 527 938	426 970 000
Upparbetat belopp att fakturera	-1 045 117 938	-369 352 000
	86 410 000	**57 618 000**

Not 27 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna löner	13 402 242	10 431 481
Upplupna semesterlöner	13 147 363	12 942 780
Upplupna sociala avgifter	8 384 675	7 292 432
Löneskatt	2 455 193	2 110 500
Upplupna avtalade soc avgifter	846 591	455 232
Övriga interimsskulder	3 614 000	4 059 000
	41 850 064	**37 291 425**

Not 28 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2021-12-31	2020-12-31
Avskrivningar	8 981 343	9 147 202
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-2 510 011	-1 457 840
Optioner	357 099	274 054
	6 828 431	**7 963 416**

Not 29 Ställda säkerheter

	2021-12-31	2020-12-31
För skulder till kreditinstitut:		
Företagsinteckningar	14 000 000	14 000 000
	14 000 000	**14 000 000**

Not 30 Eventualförpliktelser med entreprenadgaranti

	2021-12-31	2020-12-31
Enercon Gmbh (25413 EUR) garanti hos Nordea	0	254 892
Moderna Garanti	56 137 925	65 996 447
Danske Bank	333 500	333 500
DNB Bank Entreprenadgaranti	462 500	0
	56 933 925	**66 584 839**

20220629312333

Not 31 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

I inledningen av 2022 har en högre sjukfrånvaro än normalt noterats p.g.a hög smittspridning av Corona. Verksamheten har ändå kunnat bedrivas utan större störningar.
Bedömningen är att sjukfrånvaron kommer att återgå till normal nivå under våren 2022.
Bolaget och koncernen har goda förutsättningar att klara av en situation med störningar från Corona-pandemin genom omdisponeringar av personal, säkringar av material, viss överkapacitet och klok hantering av underentreprenörer.
Bolagets styrelse och ledning kommer vid varje tidpunkt att värdera vilka åtgärder som är nödvändiga för att säkra en god drift av verksamheten.
Likviditeten inom bolaget är mycket god och givet koncernkontosystemet, som bolaget är anslutet till, så kommer tillgången på likvida medel inte att utgöra något problem annat än i ett mycket problematiskt läge.
Den föreslagna utdelningen kan med bakgrund av den goda beredskapen och den stabila finansiella situationen genomföras.

Not 32 Disposition av vinst eller förlust

	2021-12-31
Förslag till vinstdisposition	
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:	
balanserad vinst	9 992 270
årets vinst	177 514 639
	187 506 909
disponeras så att	
till aktieägare utdelas (14 375,56 kronor per aktie)	160 000 000
i ny räkning överföres	27 506 909
	187 506 909

Nässjö den dag som framgår av vår digitala underskrift

Andreas Rydbo
Ordförande

Olof Rosander

Bård Frydenlund

Geir Flåta

Ola Forsell
Verkställande direktör

20220629312 34

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har lämnats
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Inger Kollberg
Auktoriserad revisor

20220629312335

Deltagare

KANONADEN ENTREPRENAD Sverige

Påverkare

Lennart Fransson
lennart.fransson@kanonaden.com
0761173865

Leveranskanal: E-post

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2022-06-21 07:50:07 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: INGER KOLLBERG — Datum

Inger Kollberg
Revisor
inger.kollberg@pwc.com
19680714-4966

Leveranskanal: E-post

OLA FORSELL 19650508-8531 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2022-06-20 06:26:04 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: OLA FORSELL — Datum

Ola Forsell
ola.forsell@kanonaden.com
+46730666343
19650508-8531

Leveranskanal: E-post

OLOF ROSANDER 19720925-2415 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2022-06-20 08:38:33 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: Karl Inge Olof Rosander — Datum

Olof Rosander
olof.rosander@kanonaden.com
+46703408600
19720925-2415

Leveranskanal: E-post

20220629312 36

ANDREAS RYDBO 19731128-0239 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2022-06-20 08:35:32 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANDREAS RYDBO — Datum

Andreas Rydbo
andreas.rydbo@afgruppen.se
0709790003
19731128-0239

Leveranskanal: E-post

BÅRD KONRAD FRYDENLUND Norge

Signerat med Norskt BankID — *2022-06-20 10:06:55 UTC*

Namn returnerat från Norskt BankID: Bård Konrad Frydenlund — Datum

Bård Konrad Frydenlund
bard.frydenlund@afgruppen.no
004791868621

Leveranskanal: E-post

GEIR FLÅTA Norge

Signerat med Norskt BankID — *2022-06-20 06:45:56 UTC*

Namn returnerat från Norskt BankID: Geir Flåta — Datum

Geir Flåta
geir.flata@afgruppen.no

Leveranskanal: E-post

20220629031237

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kanonaden Entreprenad AB, org.nr 556231-2636

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kanonaden Entreprenad AB för år 2021.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kanonaden Entreprenad ABs finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Kanonaden Entreprenad AB.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kanonaden Entreprenad AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

✔ Signerat 2022-06-21 07:50:43 UTC Oneflow ID 3227674 Sida 1 / 3

20220629312238

pwc

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kanonaden Entreprenad AB för år 2021 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kanonaden Entreprenad AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Göteborg, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Inger Kollberg
Auktoriserad revisor

✔ Signerat 2022-06-21 07:50:43 UTC Oneflow ID 3227674 Sida 2 / 3

20220629312239

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID ***2022-06-21 07:50:43 UTC***

Namn returnerat från Svenskt BankID: INGER KOLLBERG

Datum

Inger Kollberg

Leveranskanal: E-post

VI RYDDER FRA FORTIDEN OG BYGGER FOR FREMTIDEN

ÅRSRAPPORT 2021

AF Gruppen er et ledende entreprenør- og industrikonsern formet av entreprenørånd og gjennomføringskraft. Vi leverer tjenester innen anlegg, miljø, bygg, eiendom, energi og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. AF skaper verdier for medarbeidere, kunder og eiere, og bidrar samtidig til å løse viktige samfunnsutfordringer. Kort fortalt rydder vi fra fortiden og bygger for fremtiden.

AF Gruppen skal være Nordens mest lønnsomme entreprenør gjennom å bevare og forsterke grunnfjellet i AF Gruppen: en verdibasert bedriftskultur og en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. Ambisiøse mål er satt for strategiperioden frem mot 2024, og målsettingen er å nå en omsetning på 40 mrd. og ha en driftsmargin på 7 prosent. For å komme dit skal vi fortsette å tiltrekke oss og utvikle de beste folka, opprettholde trykket på innovasjon og digitalisering, samt utvikle nye tjenester.

OMSETNING

27 868 MNOK

DRIFTSRESULTAT

1 609 MNOK

DRIFTSMARGIN

5,8 %

EGENKAPITALANDEL

27,3 %

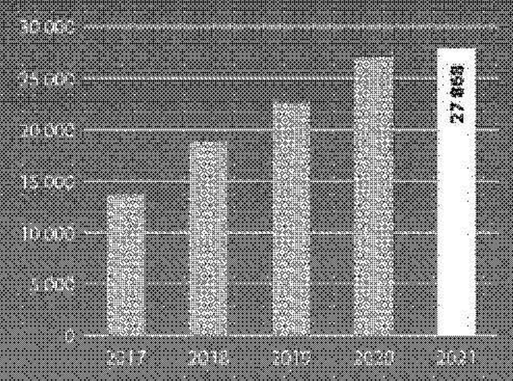
H1-VERDI

1,1

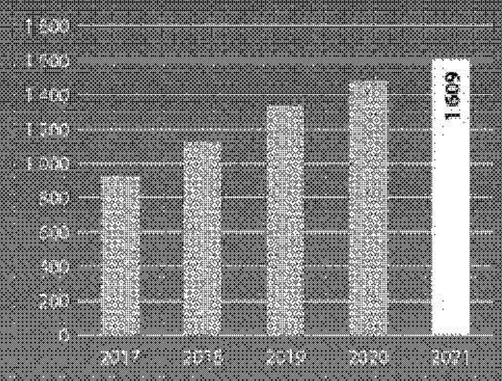
FORSIDEN: FRA SAMSPILLSENTREPRISEN VIKINGTIDSMUSEET PÅ BYGDØY. FOTO: HANS FREDRIK ASBJØRNSEN

NØKKELTALL →

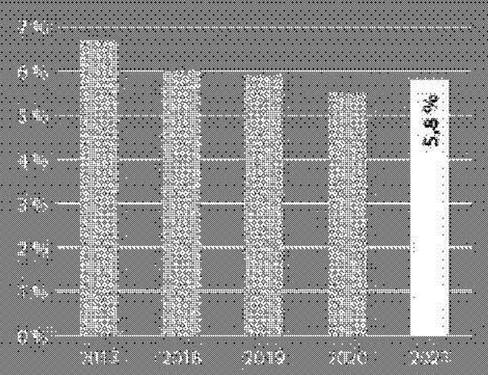
OMSETNING (MNOK)

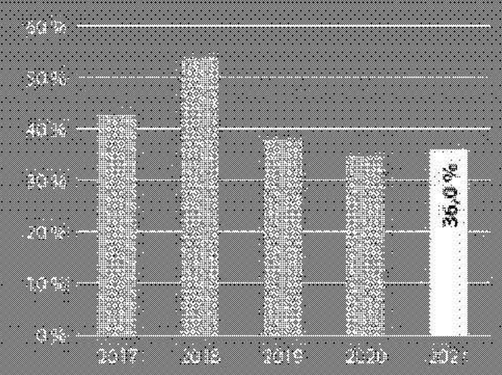
DRIFTSRESULTAT (MNOK)

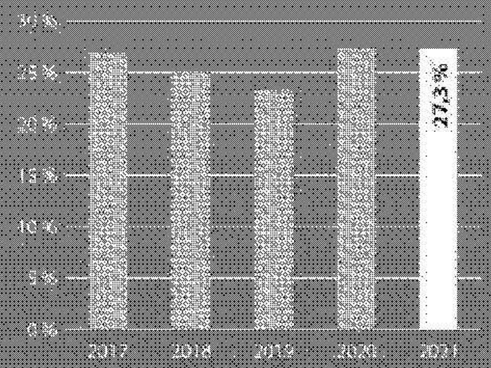
DRIFTSMARGIN

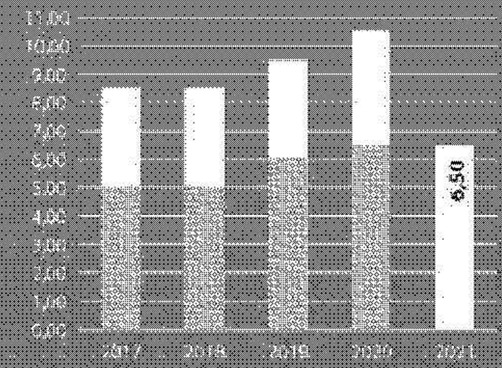
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROACE)

EGENKAPITALANDEL

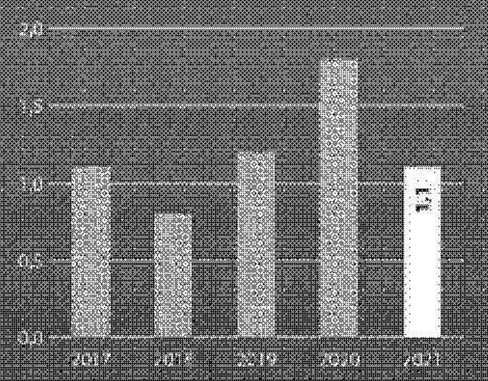

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

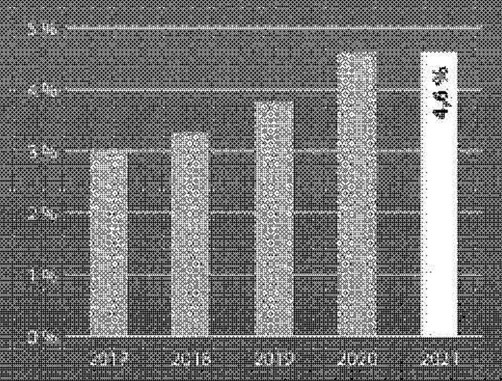

* Utbytte for utbetaling 1. halvår 2022 er foreslått, ikke vedtatt

H1-VERDI

SYKEFRAVÆR

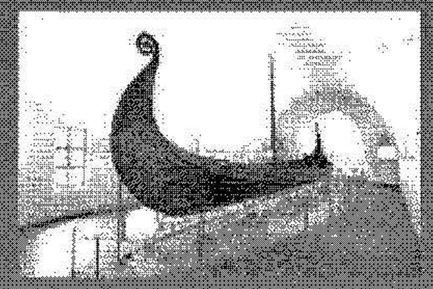

År	2021	2020	2019	2018	2017
OMSETNING (MNOK)					
Driftsinntekter og andre inntekter	27 868	27 025	22 612	18 767	13 704
Ordrereserve	38 646	30 617	28 200	21 541	19 773
RESULTAT (MNOK)					
Resultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	2 176	2 053	1 882	1 303	1 092
Avskrivninger og nedskrivninger	-567	-573	-547	-184	-169
Driftsresultat (EBIT)	1 609	1 480	1 335	1 119	924
Resultat før skatt (EBT)	1 580	1 447	1 312	1 136	935
Resultat etter skatt	1 229	1 158	1 027	921	754
LØNNSOMHET					
EBITDA-margin	7,8 %	7,6 %	8,3 %	6,9 %	8,0 %
Driftsmargin	5,8 %	5,5 %	5,9 %	6,0 %	6,7 %
Resultatmargin	5,7 %	5,4 %	5,8 %	6,1 %	6,8 %
Egenkapitalrentabilitet	36,1 %	36,6 %	43,7 %	45,4 %	35,8 %
Avkastning på investert kapital (ROACE)	36,0 %	34,8 %	38,2 %	53,9 %	42,7 %
Economic Value Added (MNOK)	839	788	735	725	562
Kontantstrøm fra driften (MNOK)	1 415	1 182	1 508	841	1 354
BALANSE (MNOK)					
Totale eiendeler	13 108	12 867	12 854	8 486	7 724
Egenkapital	3 572	3 404	2 999	2 124	2 078
Investert kapital	4 573	4 621	4 183	2 223	2 098
Gjennomsnittlig investert kapital	4 491	4 315	3 603	2 153	2 230
Egenkapitalandel	27,3 %	27,2 %	23,3 %	25,0 %	26,9 %
Brutto rentebærende gjeld	999	1 127	1 184	99	720
Netto rentebærende fordring (gjeld)	29	90	-162	894	1 210
AKSJEN					
Børskurs 31.12 (NOK)	193,60	173,60	126,00	132,00	133,50
Antall aksjer	106 804 500	105 958 497	103 065 277	99 009 179	97 951 000
Markedsverdi (MNOK)	20 677	18 613	13 000	13 069	13 078
Resultat per aksje (NOK)	9,60	9,29	8,51	7,84	6,43
Utvannet resultat per aksje (NOK)	9,57	9,27	8,46	7,68	6,43
Utbytte per aksje første halvår (NOK) [1]	6,50	6,50	6,00	5,00	5,00
Utbytte per aksje andre halvår (NOK)	-	6,00	5,50	5,50	5,50
PERSONAL					
Antall funksjonærer	2 580	2 602	2 638	1 797	1 564
Antall fagarbeidere	2 833	2 908	2 898	2 423	2 204
Totalt antall ansatte	5 413	5 510	5 536	4 220	3 768
FE-verdi	1,1	1,8	1,2	0,8	1,1
Sykefravær	4,6 %	4,6 %	3,8 %	3,1 %	3,0 %
YTRE MILJØ					
Klimaspor	1.6	1.5	2.5	4.5	4.5
Kildesorteringsgrad – bygging	88 %	88 %	84 %	88 %	82 %
Kildesorteringsgrad – rehabilitering	90 %	87 %	90 %	87 %	85 %
Kildesorteringsgrad – riving	96 %	96 %	96 %	97 %	95 %
Total kildesortering i tonn	294 776	400 995	339 221	496 586	306 780

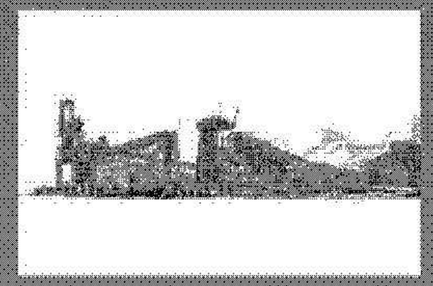
[1] *Utbytte for utbetaling 1. halvår 2022 er foreslått, ikke vedtatt.*

Design: Fete typer. | Hovedfoto: Hans Fredrik Asbjørnsen, side 34–35: Oksana Kuzmenova Dnepr/Shutterstock.com, side 43: Lund+Slaatto Arkitekter, andre foto: AF Gruppen. | Trykk: ERK Grafisk | April 2021

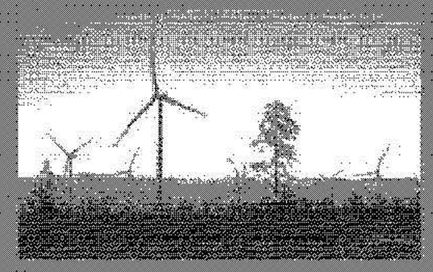
BEVARER VERDENSARVEN
AF bygger nytt Vikingtidsmuseum som skal bevare våre skjøre kulturminner.
Side 10 og 22

NORGES STØRSTE RYDDEJOBB
Over 100 års gruvedrift er historie og området skal føres tilbake til naturen.
Side 32

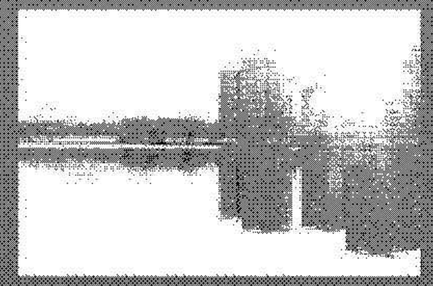
FUNDAMENTSPESIALISTEN
Solide fundamenter danner grunnlaget for fornybar vindkraft.
Side 58

SIRKULÆRØKONOMI I PRAKSIS
Gigantiske konstruksjoner demonteres og blir til nye råvarer.
Side 90

PÅ RIKTIG SPOR
Tidlig involvering og godt samspill med byggherre gir høyeste miljøsertifisering, BREEAM Outstanding.
Side 104

TUNNELER I TRE NIVÅER
19 kilometer tunneler i et av Sveriges største infrastruktur prosjekter.
Side 122

INNHOLD

02 **OM AF GRUPPEN**
04 Konsernsjefen
06 Høydepunkter
08 Mål og resultater
12 Vår virksomhet
20 Risikostyring
26 Strategi

34 **SAMFUNNSANSVAR**
36 Samfunnsansvar i AF
38 Klima og miljø
48 Sosiale forhold
54 Virksomhetsstyring

60 **VIRKSOMHETSOMRÅDER**
62 Anlegg
66 Bygg
70 Betongmasse
74 Eiendom
78 Energi og miljø
82 Sverige
86 Offshore

92 **AKSJONÆRINFORMASJON**
94 Konsernledelsen
96 Styret
98 Eierstyring og selskapsledelse
100 Aksjen

106 **ÅRSBERETNING**
108 Årsberetning

124 **ÅRSREGNSKAP**
126 Konsernregnskap
127 Resultatregnskap
128 Finansiell stilling
130 Endringer i egenkapital
131 Kontantstrømoppstilling
132 Noter
190 Selskapsregnskap
191 Resultatregnskap
192 Finansiell stilling
193 Kontantstrømoppstilling
194 Noter
201 Erklæring fra styret
202 Revisors beretning

208 Alternative resultatmål
210 Definisjoner
211 Adresser

KOLLEKTIV STOLTHET OG KRAFT

Konsernsjef Amund Tøftum beskriver 2021 som et år der arbeidet med sikkerhet og lønnsomhet ga resultater. Hardt arbeid kombinert med sterke verdier og kultur resulterte i et solid kollektivt løft.

I det som fremdeles er krevende tider, har AF-ere stått på og arbeidet hardt for å levere resultater. I 2021 økte vi omsetningen, bedret lønnsomheten og samtidig ble antallet alvorlige hendelser i våre prosjekter nær halvert. I AF mener vi at sikkerhet er en forutsetning for lønnsom vekst. Vi opplever at AF Gruppens sterke HMS-kultur vektlegges når store kontrakter tildeles. I AF er alle like mye verdt. Både egne ansatte og ansatte hos underentreprenører inkluderes derfor i våre statistikker for sikkerhet.

Strategien til AF viderefører ambisjonen om lønnsomhet og vekst. Målet for 2024 er en omsetning på 40 mrd. og en driftsmargin på 7 %. Fire initiativer prioriteres: fag og ledelse, kunder og leverandører, klima og miljø, samt innovasjon. Vi er godt i gang med å operasjonalisere initiativene samt å konkretisere planer og bidrag fra forretningsenhetene, slik at vi sammen er rustet til å nå målsettingene i strategien.

Bygg- og anleggsbransjen er i rivende utvikling og har tatt store steg når det gjelder innovasjon og teknologiutvikling de siste årene. Krevende og profesjonelle kunder er med på å utvikle oss, og med solid kompetanse og godt samarbeid med leverandører, er vi i stand til å ta på oss større og mer komplekse prosjekter.

AF har en bærekraftig visjon: Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden. Klima- og miljøvennlige prosjekter blir stadig mer etterspurt og verdifulle for våre kunder, i tillegg til at godt klima- og miljøarbeid er viktig for våre engasjerte ansatte og for samfunnet. Et grunnleggende prinsipp i AF er at prosjekter som er bærekraftige for klima og miljø også skal være økonomisk bærekraftige. Tjenestene AF leverer innenfor alle virksomhetsområder kan bidra vesentlig til grønn omstilling. AFs strategiske mål innen klima- og miljø er at vi skal halvere klimagassutslipp og usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning og deponi som andel av omsetning per tjenestetype innen 2030.

Gode samarbeid og fellesskapsfølelse gjør oss sterkere og bedre. Det handler om tydelig kommunikasjon og forventningsavklaringer, slik at vi sammen kan levere lønnsomme og samfunnsnyttige prosjekter som flere generasjoner vil ha glede av. Vi skal gjøre dette med integritet og et krystallklart mål om å oppføre oss ordentlig og bidra til et seriøst og sikkert næringsliv. I AF Gruppen skal vi sikre mangfold og like utviklingsmuligheter for alle.

Den innsatsen våre medarbeidere har lagt ned sammen med kolleger, kunder og samarbeidspartnere gir oss god grunn til å være stolte. AF har en sterk og verdiskapende kultur som gjør at vi har de beste forutsetninger for lønnsom vekst også fremover.

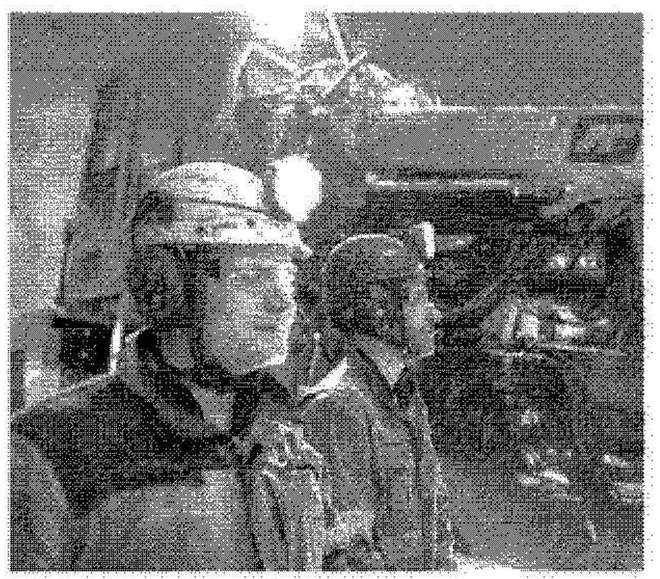
HØYDEPUNKTER FRA 2021

Drevet av mange sterke prosjektprestasjoner ble omsetningen i 2021 rekordhøy og lønnsomheten god. Her er noen eksempler og milepæler som kjennetegnet året.

KANONÅR FOR KANONADEN

Kanonaden Entreprenad er AF Gruppens svenske anleggsentreprenør. Virksomheten er i stor grad knyttet til grunnarbeider og entrepriser knyttet til logistikkparker og infrastruktur for energiforsyning som vindkraftverk, fjernvarmeanlegg og høyspentmaster. Med hovedkontor i Nässjö er det geografiske tyngdepunktet i Syd-Sverige og i Mälardalen. Med kompetanse og engasjement samt pålitelig og effektiv prosjektgjennomføring, har Kanonaden mange gjentakende kunder. Etter at AF Gruppen i 2018 kjøpte 70 prosent av aksjene i Kanonaden Entreprenad har veksten vært eventyrlig. I 2021 omsatte forretningsenheten for MSEK 2 234. Dette representerer en vekst sammenlignet med fjoråret på 33,4 prosent. Når marginene i tillegg er sterke, kan 2021 med rette kalles et kanonår.

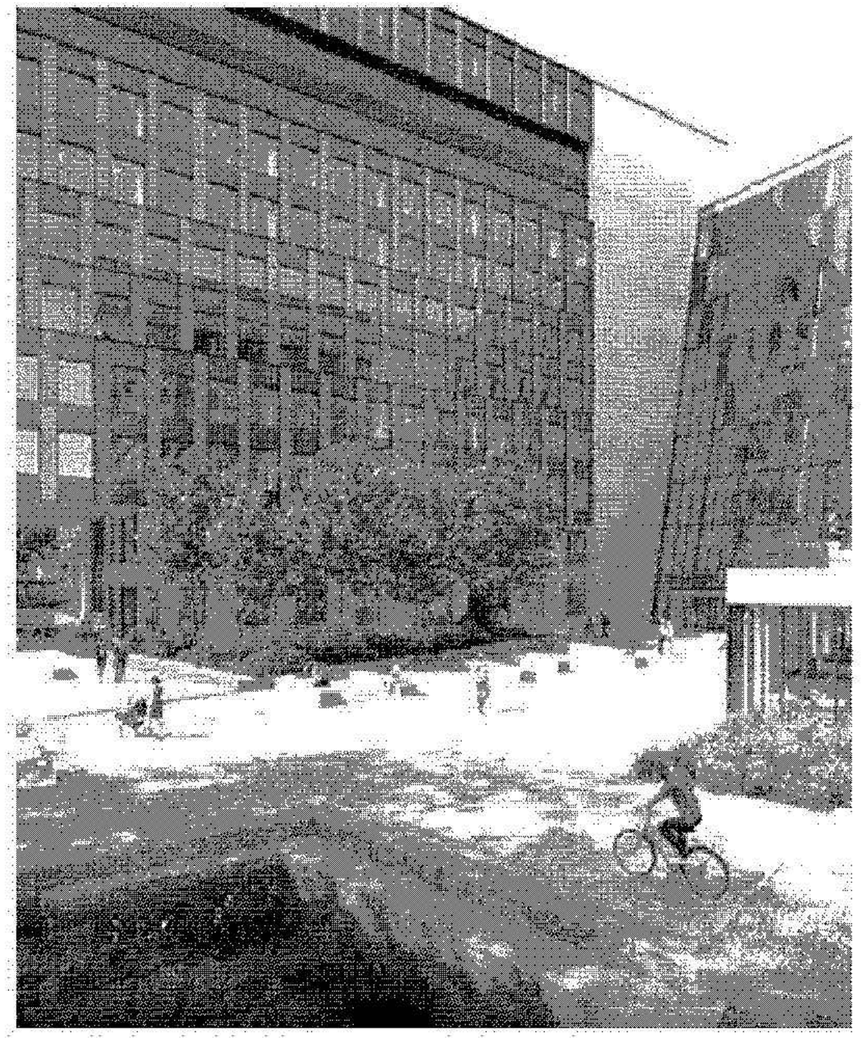

TUNNELDRIVING FOR OVER MILLIARDEN PÅ BERGTUNNLAR LOVÖ

Vest for Stockholm gjennomfører Trafikverket et av Sveriges største infrastrukturprosjekter. E4 Förbifart Stockholm blir 21 km lang og et viktig bindeledd mellom hovedstadens nordlige og sydlige områder. For å skåne viktige miljø- og naturverdier skal veien i hovedsak gå i tunnel. Med bred erfaring og kompetanse på tunnelbygging og store samferdselskontrakter ble AF Anlegg tildelt hovedentreprisen FSE305 Bergtunnlar Lovö. Prosjektet som startet sommeren 2020 innebærer å sprenge rundt 16 km tunnel og bygge veianlegg i 7 km hovedtunnel med to løp og 6 km rampetunneler. I alt er det 2 millioner kubikkmeter stein som skal sprenges. I 2021 har tunneldriverne i AF Anlegg produsert for over MSEK 1 000 av det totale kontraktsbeløpet på MSEK 3 400.

AF GRUPPENS STØRSTE BYGGEPROSJEKT

AF Gruppen inngikk i 2021 kontrakt med Construction City Holding AS om å bygge Construction City, en næringsklynge som skal samle bygge-, anleggs- og eiendomsbransjen i Norge. Både AF Gruppen og OBOS vil ha hovedkontor i bygget som totalt skal romme rundt 4 500 arbeidsplasser. Prosjektet skal utføres i henhold til sertifiseringen BREEAM Excellent og bygget vil være på 78 000 BTA kvm i tillegg til en underliggende kjeller i to plan på 25 000 BTA kvm. Gjennomføringsfasen startet opp i andre halvår 2021 og vil pågå frem til 2025. Prosjektet gjennomføres som en totalentreprise med samspill av et arbeidsfellesskap mellom AF Bygg Oslo og Betonmast Oslo. Med en kontraktsverdi på MNOK 2 676 millioner ekskl. mva. er det AF Gruppens største byggeprosjekt gjennom tidene som er igangsatt på Ulven i Oslo.

GJENNOMFØRT SALG AV CELCIUSGATAN

Prosjektet på Norra Älvstranden sentralt i Göteborg er et felles eiendomsutviklingsprosjekt mellom AF Projektutveckling og Aspelin & Ramm. Tidligere var det verdifulle teglbygget i Celciusgatan 10 i Göteborg kontor for Eriksberg Mekaniske Verksted. Friskolen Donnergymnasiet er ny leietager av bygget på 4 000 kvm. AF Bygg Göteborg har rehabilitert bygget og tilpasset lokalene for elever og ansatte til skolestart i januar 2022. I desember 2021 ble salget av eiendommen gjennomført med en gevinst på MSEK 59.

MÅL OG RESULTATER

LØNNSOMHET

MÅL

AF skal ha en driftsmargin over 5 %. Målet for strategiperioden frem til 2024 er å ha en avkastning på investert kapital som er høyere enn 20 % og øke driftsmarginen til 7 %.

RESULTAT 2021

AF hadde i 2021 en driftsmargin på 5,8 % og avkastning på investert kapital var 36,0 %.

SOLIDITET

MÅL

AFs mål for soliditet er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 %, og til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet til å dekke konsernets løpende behov.

RESULTAT 2021

AFs egenkapitalandel ved utgangen av 2021 var på 27,3 %. Konsernet hadde netto rentebærende fordring på MNOK 29. Tilgjengelig likviditet per 31. desember 2021, inklusive trekkfasiliteter i Handelsbanken og DNB, er MNOK 3 636.

UTBYTTE

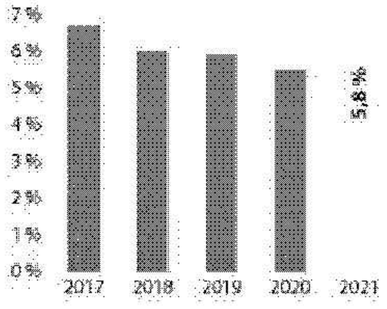
MÅL

AFs utbyttepolitikk er å gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning i form av utbytte. Utbytte utbetales halvårlig, og skal være stabilt og fortrinnsvis stigende i takt med resultatutviklingen. Intensjonen er å utbetale minimum 50 % av årets resultat per aksje som utbytte per aksje over tid.

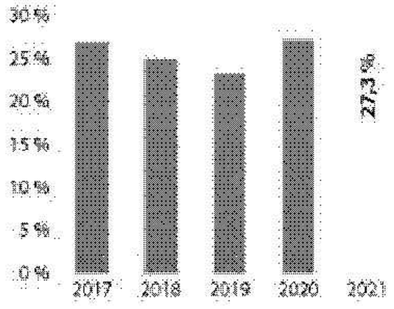
RESULTAT 2021

AF utbetalte i 2021 utbytte for regnskapsåret 2020 på totalt NOK 10,50 per aksje. Resultat per aksje var i 2020 NOK 9,29. Resultat per aksje var i 2021 NOK 9,60. For 2021 foreslås et utbytte for utbetaling i 1. halvår 2022 på NOK 6,50 per aksje. Utbytte for utbetaling i 2. halvår 2022 vil offentliggjøres ved fremleggelsen av resultatet for 3. kvartal 2022.

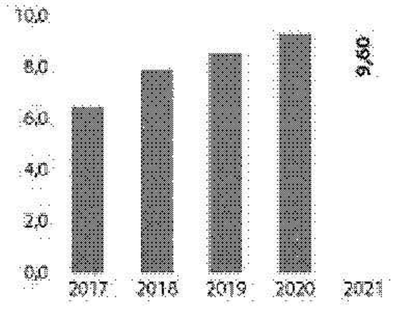
DRIFTSMARGIN

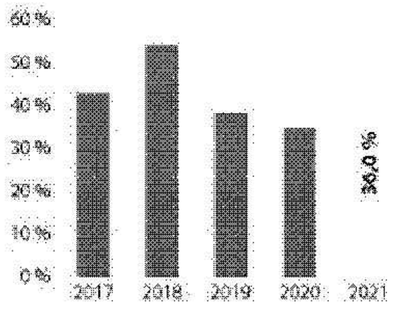
EGENKAPITALANDEL

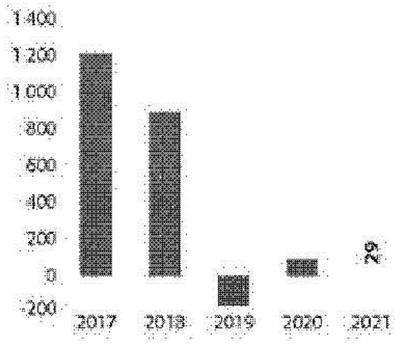
RESULTAT PER AKSJE (NOK)

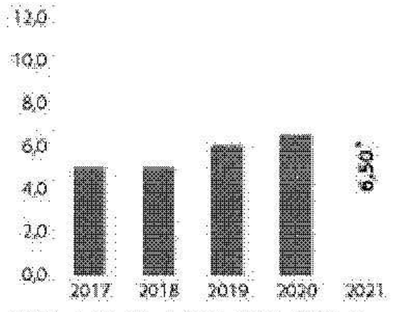
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) (MNOK)

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

** Utbytte for utbetaling i 1. halvår 2022 er foreslått, ikke vedtatt.*

HELSE OG SIKKERHET

MÅL

AFs målsetting innen helse er å ha 0 arbeidsrelatert fravær. Målet innen sikkerhet er å ha 0 alvorlige personskader og 0 fraværsskader, dvs. H1-verdi på 0. Arbeidsmiljøet skal være trygt for alle, og derfor er tall for de som er ansatt hos våre underleverandører også inkludert i vår skadestatistikk.

RESULTAT 2021

AF oppnådde en H1-verdi på 1,1 og et sykefravær på 4,6 %. Årets utvikling i H1-verdi var et steg i riktig retning for å nå målet, og er blant de beste resultatene for sikkerhet i entreprenørbransjen.

KLIMA OG MILJØ

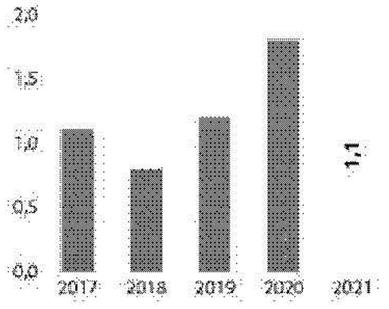
MÅL

AFs skal kildesortere minst 80 % av avfallet. Innen 2030 skal AF halvere usorterte avfallsmengder som går til forbrenning og deponi, og halvere klimagassutslipp. Begge målene er per tjenestetype relativt til omsetning.

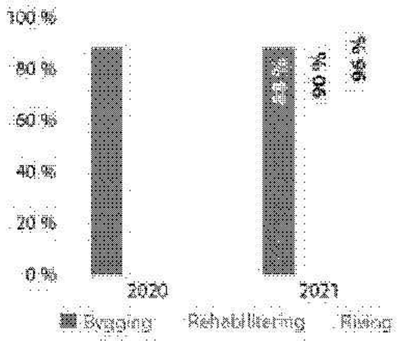
RESULTAT 2021

Kildesorteringsgraden i 2021 ble 88 % for bygging, 90 % for rehabilitering og 96 % for riving, og var alle over målsettingen for kildesortering. Vårt klimaspor for 2021 ble 1,6.

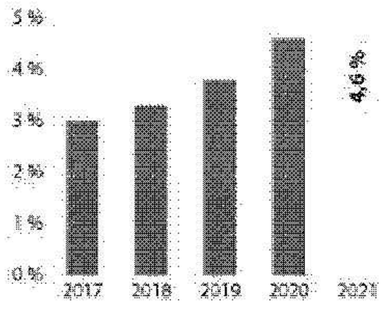
HT-VERDI

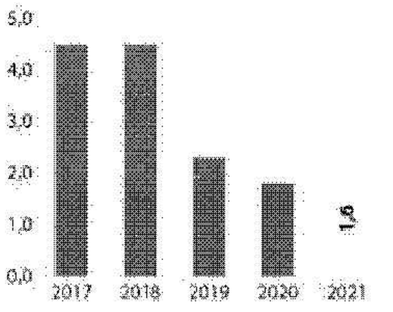
KILDESORTERING

SYKEFRAVÆR

KLIMASPOR

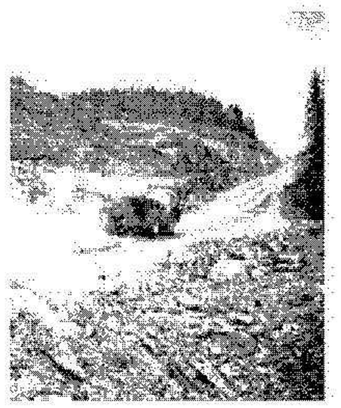
OM AF GRUPPEN

SAMMEN BEVARER VI VERDENSARVEN

Vikingskipene er selve symbolet på vikingtiden og blant Norges fremste historiske kulturminner. I samspill med Statsbygg og Universitetet i Oslo skal AF bygge det nye vikingtidsmuseet på Bygdøy som skal konservere skipene og bevare vår skjøre verdensarv. I prosessen samarbeider AF med et bredt fagmiljø for å finne gode løsninger som skal beskytte skipene under bygge- og flytteprosessen, og som skal tilfredsstille strenge krav til miljø og inneklima. Når museumsanlegget står klart i 2026, blir det tre ganger så stort som dagens museum, Vikingskipshuset.

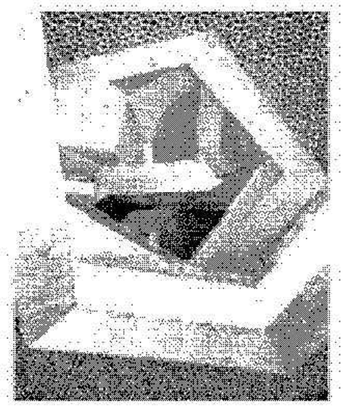
VIRKSOMHETSSTRUKTUR

AF er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern med syv operasjonelle virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore

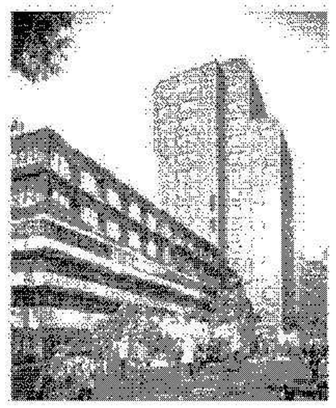
ANLEGG

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet og kundene omfatter både offentlige og private aktører. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

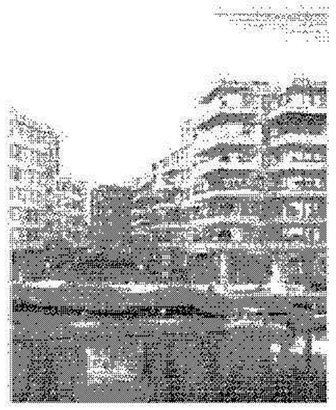
BYGG

AF leverer entreprenørtjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov. Bygg omfatter den norske virksomheten og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

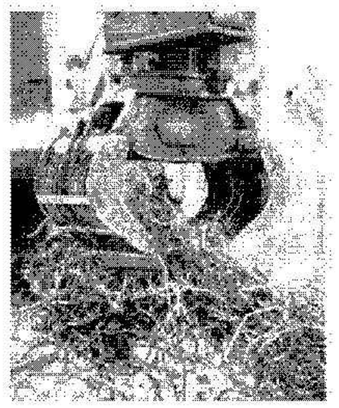
BETONMAST

Betonmast er en bygg entreprenør med virksomheter i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og besitter spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også en eiendomsportefølje i Norge.

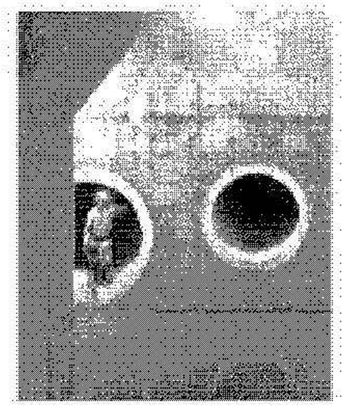
EIENDOM

AF utvikler, prosjekterer og gjennomfører bolig- og næringsprosjekter i Norge, og aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen, og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

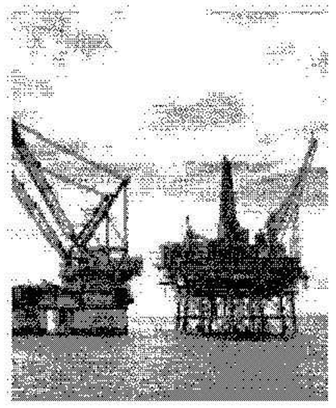
ENERGI OG MILJØ

AF tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri, og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AFs miljøparker, Rimol, Jølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse. Over 80 % av massene gjenbrukes.

SVERIGE

AFs svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Götehorg og Sydsverige samt Stockholm og Mälardalen.

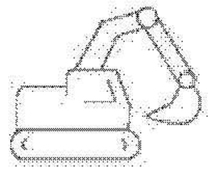
OFFSHORE

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje og gass-sektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshore-installasjoner. AF har et moderne anlegg for miljøsanering i Vats.

Omsetning MNOK	6 002	8 865	7 170	35	1 152	4 325	848
Driftsresultat MNOK	515	447	171	75	109	262	83
Ansatte	1 406	1 551	943	25	254	839	214

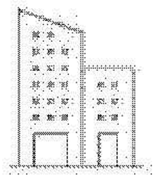
HISTORIEN OM AF

1980 1990 2000 2010 2020

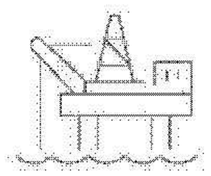
ENTREPRENØRÅND

Året er 1985. Per Aftreth og Leif Jørgen Moger stifter Arbeidsfellesskapet, senere AF, med et knippe tidligere kollegaer og en kassekreditt på 20 millioner kroner i ryggen. AF sikter seg inn mot anleggsprosjekter. Høy integritet, grundighet, hardt arbeid og entreprenørånd sørger for positiv bunnlinje allerede i oppstartsåret.

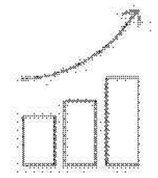
LØNNSOMHET OG VEKST

Verdigrunnlaget bidrar raskt til resultater og større oppdrag, og gir AF muskler til å se mot bygg- og eiendomsmarkedet. I 1997 fusjonerer AF med entreprenørselskapet Ragnar Evensen AS og legger grunnlaget for virksomhetsområdet Eiendom gjennom oppkjøp. Samme høst går AF på børs.

NYE MARKEDER

Nye oppkjøp gir AF tilgang en større del av verdikjeden i bygg- og anleggsbransjen, og AF får fotfeste i Sverige. Inntredenen i rivemarkedet i år 2000 blir starten på et nytt veksteventyr for AF gjennom virksomhetsområdene Energi og Miljø og Offshore.

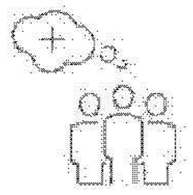
LEDENDE ENTREPRENØR

AF vokser gjennom oppkjøp, i og utenfor Norge. I tillegg kommer høy organisk vekst, spesielt innen anlegg og bygg. Store oppkjøp i det svenske anleggs- og byggmarkedet med kjøp av Kanonaden og HMB legger grunnlaget for virksomhetsområdet Sverige. Tiåret rundes av med kjøpet av Betonmast, som er det største oppkjøpet i AF Gruppens historie.

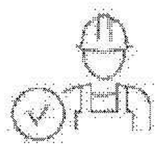
OMSTILLINGSEVNE OG GJENNOMFØRINGSKRAFT

Over hundre selskaper utgjør AF Gruppen. Den sammensatte kompetansen gjør det mulig å påta seg de mest krevende oppdragene. Vekstambisjoner fortsetter, men skal aldri gå på kompromiss med sikkerhet og etikk. AF skaper verdier for medarbeidere, kunder og eiere, og sikter mot å bli Nordens mest lønnsomme entreprenør. Kan du se det for deg?

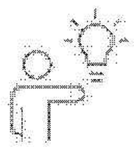
VERDIBASERT KULTUR

Kjerneverdiene er grunnfjellet i vår virksomhet og har røtter tilbake til etableringen av AF Gruppen i 1985.

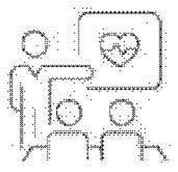
SIKKERHETSKULTUR OG HMS

Møte med offshorebransjens sikkerhetskultur, førte til tidlig etablering av HMS-systemer i egen virksomhet.

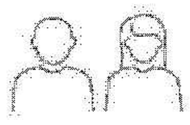
RISIKOSTYRING OG ENTREPRENØRÅND

AF har en systematisk tilnærming til risiko i prosjektene, og vi skal aktivt ta risiko vi kan påvirke. Å gripe muligheter som gir lønnsomhet er en del av vår kultur.

VEKST MED FELLES VERDISYN

AF vokser med stadig nye selskaper i porteføljen, og utviklingen viser god integrering i AFs sikkerhetskultur og kjerneverdier.

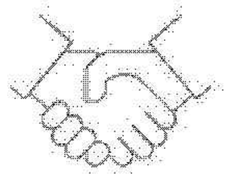
DE BESTE FOLKA

Konkurransekraften ligger i med arbeiderne. Prosjektet «De beste folka» etableres for å støtte enhetene i arbeidet for økt kvinneandel og mangfold. I AF er alle like mye verdt, og alle skal gis like muligheter.

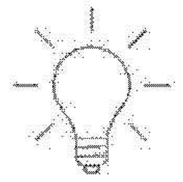
					Tall fra 2021
Omsetning (MNOK)	175	1 426	5 828	27 025	27 868
Aksjekurs per 31.12 (NOK)	-	5,00	40,00	175,60	193,60
Ansatte per 31.12	150	860	1 933	5 510	5 413

VISJON OG VERDIER

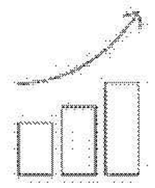
VÅRE KJERNEVERDIER

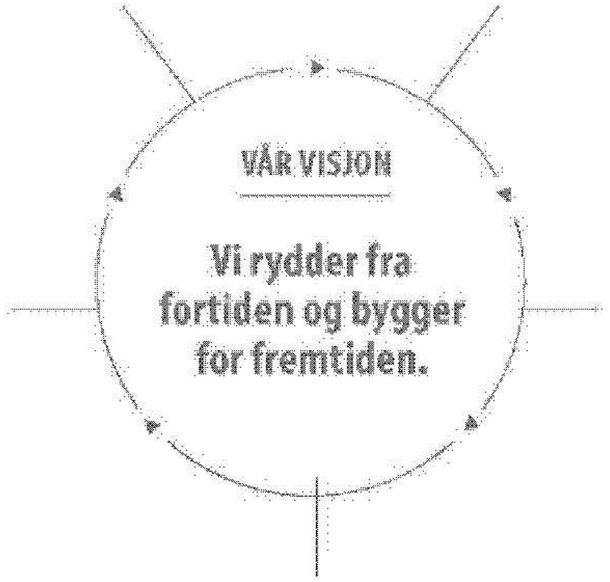
Til å stole på

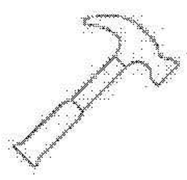

Frihet til å utøve entreprenørånd og disiplin i henhold til mål og krav

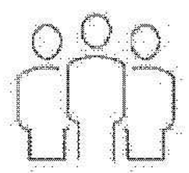

Vilje til lønnsom vekst

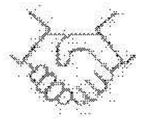

Grundighet og hardt arbeid

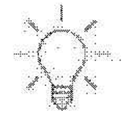
Ledelse gjennom tilstedeværelse og innlevelse

AF Gruppen er et verdibasert selskap og våre kjerneverdier har røtter tilbake til etableringen av AF Gruppen i 1985. Kjerneverdiene er selve grunnfjellet i virksomheten og preger alt vi gjør, og ikke gjør.

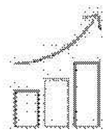
Til å stole på

Medarbeiderne, og spesielt lederne, representerer virksomhetens moral og samvittighet. Alle medarbeiderne har rett og plikt til å bidra i diskusjoner om viktige prosesser og beslutninger. Når beslutninger er tatt skal de gjennomføres raskt, lojalt og effektivt.

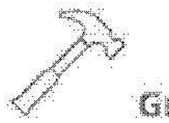
Frihet til å utøve entreprenørånd og disiplin i henhold til mål og krav

Vår operative virksomhet skal være desentralisert og ha god balanse mellom frihet og disiplin. Vi skal gi rom til medarbeidere som ser og griper muligheter. Samtidig må det utøves disiplin slik at verdiskapingen ikke går på bekostning av sikkerhet, etikk og øvrige mål og krav.

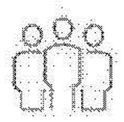
Vilje til lønnsom vekst

AF skal skape verdier gjennom lønnsom omsetningsvekst. Evne og kapasitet til å drive en voksende organisasjon skal stadig utvikles. Vi skal satse på nye forretningsområder der vi kan oppnå konkurransemessige fortrinn, og vi skal være forretningsmessig i all vår virksomhet.

Grundighet og hardt arbeid

Vi skal ha utholdenhet til å sikre grundige forberedelser, klare beslutninger, komplett utførelse og pålitelig dokumentasjon. Risikovillighet betinger fleksible medarbeidere som kan sette inn ekstra krefter når situasjonen krever det.

Ledelse gjennom tilstedeværelse og innlevelse

Ledere i AF skal sette normene ved å være til stede og gå foran. Vi skal ha evnen til å prioritere og konsentrere ressursene til definerte oppgaver. Den som blir ledet har krav på å bli veiledet i arbeidet.

FORRETNINGSMODELL

Verdiskapning for våre interessenter

MEDARBEIDERE
- En trygg arbeidsplass for våre medarbeidere og underentreprenører.
- Et godt arbeidsmiljø for våre medarbeidere samt mulighet for kompetanse-utvikling og medeierskap.

KUNDER
- Prosjekter av høy kvalitet utarbeidet i samarbeid med kunder og leverandører.

EIERE
- God avkastning for investorer gjennom utbytte og kursstigning.

SAMFUNNET
- Bidrag til samfunnets klimakamp gjennom reduksjon av avfall og klimagasser som oppstår som følge av vår virksomhet.
- Leveranse av bære-kraftige tjenester og produkter som er nødvendige for samfunnet.

SUKSESSFAKTORER

En sentral del av forretningsmodellen er suksessfaktorene. Dette er essensen i det som kjennetegner oss som organisasjon og forholdene som må ligge til rette for at vi skal lykkes. Fellesnevneren for måloppnåelse er våre engasjerte og dyktige medarbeidere.

Verdibasert bedriftskultur

MENNESKENE SKAPER VERDIENE

AFs bedriftskultur er bygget opp over tid av motiverte og dyktige medarbeidere. Vi er stolte av kulturen som vi mener kjennetegnes av etisk atferd, samarbeid og engasjement. En nøkkelingrediens i AFs oppskrift på suksess er å tufte bedriftskulturen på kjerneverdiene slik at vi får en enhetlig oppfatning av hvordan AF skal fremstå både internt og eksternt. Bedriftskulturen videreutvikles og foredles kontinuerlig i hele organisasjonen av alle medarbeidere, fra konsernsjefen til prosjekt-organisasjonene. Tilstedeværende ledelse og nærhet og samhandling mellom de ulike forretningsenhetene er essensielt for å skape en felles forståelse for hvem vi er. Bedriftskultur er også et viktig seleksjonskriterium ved oppkjøp av nye selskaper, da vi ser det som avgjørende for hvor godt vi lykkes sammen at selskapene vi kjøper har en bedriftskultur som samsvarer med vår.

Medeierskap

ANSATTE TAR DELI FELLES VERDISKAPING

Medeierskap er en del av AF-kulturen og i oppkjøps-prosesser leter vi aktivt etter virksomheter der de ansatte ønsker å være med på eiersiden. Da AF Gruppen ble etablert i 1985 var det en målsetting at ansatte skulle få mulighet til å bli deleiere. Tanken var at så mange som mulig skulle få ta del i den verdiøkningen som følger av felles verdiskaping og utvikling av selskapet. Den samme filosofien gjelder fremdeles. Tilbud om medeierskap gjennom aksje- og opsjonsprogram bidrar til å gjøre AF til en attraktiv arbeidsplass. Hensikten med programmene er å motivere de ansatte til langsiktig og økt engasjement i virksomheten. Ansatte eier aksjer i AF Gruppen ASA for mer enn to milliarder kroner. I tillegg kommer verdien av ikke-kontrollerende aksjeposter i datterselskaper som er delvis eid av ansatte. Les mer om aksje- og opsjons-programmet for ansatte på s. 103.

Desentralisert beslutningsmyndighet

MOTIVERTE OG KOMPETENTE MEDARBEIDERE FÅR LEDERANSVAR OG BESLUTNINGSMYNDIGHET

AF har en desentralisert driftsmodell med myndighet og ansvar der verdiene skapes. AFs mange dyktige medarbeidere får tidlig mulighet til å ta lederstillinger. Vi har et mål om å utvikle ledere internt, og over 80 % av våre ledere har gått gradene i selskapet. Med motiverte og kompetente medarbeidere er det nærliggende å delegere beslutningsmyndighet til de som sitter nærmest de praktiske utfordringene. Ved å gi tillit til våre ansatte og stole på deres kompetanse blir vi dynamiske og omstillingsdyktige, da de ansatte får rom til å komme med nye og bedre løsninger. Beslutnings-myndighet og autonomi er viktig for å kunne utfordre det bestående.

Aktiv risikostyring

VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF har utviklet risikostyringsprosesser som er godt tilpasset virksomheten. Standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd av organisasjonen. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes. I alle prosjektene gjennomføres det før tilbudslevering en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering av risikoen i prosjektet. De samme prosjektorganisasjonene gjennom-fører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal. Les mer om hvordan vi arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretningsenheter på s. 20.

RISIKOSTYRING – VI SKAL AKTIVT TA RISIKO SOM VI KAN PÅVIRKE

Risikostyring er et sentralt verktøy for at AF Gruppen skal levere gode resultater over tid. AF har en systematisk tilnærming til risikostyring i prosjektene og enhetene i både tilbuds- og gjennomføringsfasen.

Risiko er en usikker hendelse eller handling som kan ha en positiv eller negativ effekt på prosjektmål som tid, kostnad, omfang eller kvalitet. AF Gruppen arbeider systematisk med risikostyring i alle prosjekter og forretningsenheter. Vi ønsker aktivt å ta risiko som vi kan påvirke, og sikre oss mot eller unngå risiko som vi ikke kan påvirke. Denne tilnærmingen til risiko bidrar til at vi kan levere konkurransedyktige tilbud. I tillegg vil vi ha bedre innsikt og beslutningsgrunnlag for operative beslutninger tas i saker med høy risiko og stort utfallsrom. Risikostyring har bidratt til færre tapsprosjekter og generelt økt lønnsomhet.

AFS PROSESSER FOR RISIKOSTYRING

Risikostyring og scenario-tankegang har blitt en integrert del av alle forretningsmessige aktiviteter i AF Gruppen og involverer ledere på alle nivå. En spesialistfunksjon for risikostyring tilrettelegger de nødvendige prosessene knyttet til risiko.

Det er jobbet målrettet med å tilpasse risikostyringen til de forskjellige forretningsenhetene. I perioden 2019–2020 ble prosjektet Risiko 2.0 trinnvis innført i AFs forretningsenheter. Prosjektet var et viktig bidrag til å styrke beslutningsstøtten ved at risikoinformasjon gjort lettere tilgjengelig gjennom en felles digital plattform.

Risikostyring på prosjektnivå er fundamentet i AFs risikoarbeid, og starter allerede før et tilbud leveres. I risikogjennomgangen diskuteres ulike muligheter og trusler forbundet med prosjektet og det settes opp ulike scenarioer innenfor 5–10 forhåndsdefinerte risikogrupper. Dette kan for eksempel inkludere risiko knyttet til vår kapasitet, erfaring med kunden, kontraktsbestemmelser, klima og miljø og hvorvidt prosjektet er i tråd med vår strategi og kompetanse. Hensikten er ikke å eliminere risiko, men å identifisere, håndtere og prise risiko riktig. På tilbud over MNOK 150 deltar konserndirektøren for virksomhetsområdet i risikogjennomgangen og konsernledelsen skal godkjenne tilbudet for innlevering. Tilbud med en kontraktssum over MNOK 600 behandles også av styret før innlevering.

I den utførende fasen gjennomføres det for store prosjekter risikogjennomganger hvert kvartal med bred deltagelse fra prosjektorganisasjonen. Prosjektledelsen har ansvar for å definere konkrete og målbare tiltak for å håndtere trusler og utnytte muligheter i prosjektet.

Forretningsenhetens ledergruppe aggregerer prosjektanalysene. Hvert kvartal gjennomføres en risikoanalyse av prosjektporteføljen med en kvantitativ vurdering av utfallsrommet for hvert prosjekt, der representanter for konsernledelsen deltar. Analysen danner grunnlaget for enhetens prioriteringer i det påfølgende kvartalet og synliggjør risikobildet i enheten for konsernledelsen.

Alle risikogjennomgangene på forretningsenhetsnivå aggregeres av konsernledelsen og hovedpunktene presenteres for styret hvert kvartal.

RISIKOPYRAMIDEN

Satsingen på risikostyring er godt forankret i all virksomhetsstyring, fra det enkelte prosjekt til konsernledelsen.

OVERORDNET RISIKOSTYRING

RISIKOSTYRING AV PROSJEKTPORTEFØLJE

RISIKOSTYRING I PROSJEKT

TILBUDSUTVELGELSE | TILBUDSARBEID | OPPSTART | GJENNOMFØRING

1. KV
2. KV
3. KV
4. KV
Kvartalsgjennomgang

Kontinuerlig arbeid med risikostyring i prosjektene. Risikostyring er inkludert i alle prosessene fra tilbudsutvelgelse, prosjektgjennomføring og til ferdigstillelse av prosjektene.

KLIMARISIKO – PÅVIRKNING PÅ AF

AF har i mange år utført mye godt klima- og miljøarbeid. I ny konsernstrategi fra 2020 ble klima- og miljøarbeidet mer koordinert og målrettet etter en grundig risikovurdering av mulighetene og truslene som klimaendringene representerer.

I 2021 har vi tatt i bruk TCFD-rammeverket for å formidle vår forståelse og håndtering av klimarisiko i et format som er kjent for våre interessenter. Klimarisiko i denne sammenheng er hvordan klimaendringer påvirker AF, ikke hvordan AF påvirker klima.

Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD) er et rammeverk for klimarisikorapportering etablert i 2015 av G20-landene gjennom den internasjonale organisasjonen The Financial Stability Board (FSB). Formålet med opprettelsen var å utarbeide en konsistent rapporteringsstandard for klimarelatert finansiell risiko til bruk for næringsliv, banker og investorer.

VURDERING AV KLIMARISIKO

Konsernledelsen har, med forankring i styret, identifisert, evaluert og rangert 22 klimarisikomomenter relatert til fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Fysisk risiko er risiko fra klima og værrelaterte hendelser som for eksempel hetebølge, tørke, flom, storm, etc. Slike hendelser kan potensielt føre til store finansielle tap og redusere verdien av eiendeler. Overgangsrisiko er risiko som følger av overgangen til et lavkarbonsamfunn. Endringer i politikk, teknologi og samfunnsoppfatninger kan for eksempel føre til økt karbonprising eller nedgang i etterspørsel etter varer og tjenester med klar negativ klimapåvirkning. Ansvarsrisiko er erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på slike som kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.

Ved bruk av AF Gruppens metodikk for risikostyring har dette resultert i en prioritert topp 10-liste over de 11 risikomomentene som vi vurderer har størst utfallsrom i positiv eller negativ retning. Risikomomentenes påvirkning på kort, mellomlang og lang sikt er vurdert med utgangspunkt i ulike klimascenarioer.

HÅNDTERING AV KLIMARISIKO

Syv av topp 11 klimarisikoer som AF har identifisert er knyttet til overgangsrisiko. For å håndtere dette har AF iverksatt flere tiltak. Blant annet er det satt konkrete mål for utslippskutt og avfallsreduksjon i prosjektene, og vi jobber med innovasjon, utvikling og utvikling av tjenestespekteret slik at vi kan levere tjenester som kan hindre videre klimaendringer. Les mer om dette på s. 38–47. AF's metodikk og prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarisiko er innlemmet i øvrige risikostyringsprosesser på tre nivåer:

1) Strategisk risiko – Styrets og konsernledelsens oppfølging av konsernstrategi. Les mer om strategien på s. 26.
2) Økonomisk risiko – AF's etablerte rammeverk for kommersiell risikostyring på konsern-, portefølje og prosjektnivå. Les mer om risikostyring på s. 20.
3) HMS-risiko – AF's etablerte rammeverk for negativ eksponering på helse, miljø og sikkerhet. Les mer om dette på s. 42–45.

OPPSUMMERT

Klimaendringer og klimarisiko vil i stor grad påvirke hele verdikjeder og økonomier innenfor AF Gruppens markeder, og samtlige av våre interessenter. Den største påvirkningen for AF er at klimarisiko vil skape endringer i kunders og sluttbrukeres behov for produkter og tjenester. Risikovurderingen viser at overgangsrisikoen knyttet til det grønne skiftet både er AF Gruppens største mulighet og trussel avhengig av vår omstillingsevne.

TOPP 10-LISTE / KLIMARELATERTE MULIGHETER OG TRUSLER

UTFALLSROM Trussel – lav – høy – Mulighet	RISIKOMOMENT	FORKLARING TIL RISIKOVURDERING Årsak til at vurderingen har overvekt som en mulighet eller trussel.	TIDSPERSPEKTIV Mørkere farge indikerer i hvilket tidsrom risikomomentet påvirker mest.
← Påvirkningskraft på AF →			1–3 år / 3–10 år / >10 år
	O1 Arbeidsgiver-attraktivitet	AF's entreprenørånd og påvirkningskraft på aktuelle samfunnsutfordringer vil tiltrekke talent.	
	O2 Nye forretnings-muligheter	Bransjen vil sitte på løsninger til flere klimamål. Vår kapitalstruktur og kultur gjør oss omstillingsdyktige.	
	O3 Innovasjon og teknologi	Sterk fokus på drift, operasjonell risikostyring og gode kost-nytte vurderinger.	
	O4 Økte CO_2-avgifter	Færre realiserbare prosjekter bremser investeringer og øker konkurranse.	
	O5 Kundens klimakrav	AF forstår og møter kundebehov med løsninger som skaper konkurransefortrinn og gjensidig verdiskaping.	
	F1 Endrede krav til nybygg og anlegg	AF forstår og møter nye forskrifts- og funksjonskrav.	
	O6 Tilgang på kapital	AF's strategi og profil for klima og miljø tiltrekker kapital til våre investeringer og aktiviteter.	
	O7 Etterspørsel etter klima- og miljøtjenester	AF's tjenestespekter møter markedets etterspørsel og videreutvikles kontinuerlig i takt med utviklingen.	
	F2 Forstyrrelser i forsyningskjeder	Økte kostnader for å håndtere leveranseutfordringer, markedsusikkerhet og prissvingninger.	
	A1 Ansvarsoverføring	Garantiansvar med stort omfang og lange tidshorisonter i et marked i stadig raskere endring.	

IDENTIFISERTE KLIMARISIKOMOMENTER

Fysisk risiko (akutt og kronisk)
- F1 Endrede krav til nybygg og anlegg
- F2 Forstyrrelser i forsyningskjeder
- F3 Økte forsikringer
- F4 Økt ulykkesrisiko
- F5 Manglende tilgang på drikkevann
- F6 Forstyrrelser i drift

Overgangsrisiko
- O1 Arbeidsgiverattraktivitet
- O2 Nye forretningsmuligheter
- O3 Innovasjon og teknologi
- O4 Økte CO_2-avgifter
- O5 Kundens klimakrav
- O6 Tilgang på kapital
- O7 Etterspørsel etter klima- og miljøtjenester
- O8 Omdømmerisiko
- O9 Tilgang på kvalifisert arbeidskraft
- O10 Disrupsjon
- O11 Materialer og råvarer som ikke er i stand til å oppfylle nytt regelverk
- O12 Tap av goodwill og støtteordninger

Ansvarsrisiko
- A1 Ansvarsoverføring
- A2 Garantiansvar
- A3 Søksmål og tvister
- A4 Endrede forsikringsvilkår

HISTORISKE DETALJER I NYE OMGIVELSER. I det nye museet vil vikingskipene og resten av samlingene fra vikingtiden bli presentert på en tryggere og mer publikumsvennlig måte. Det nye Vikingtidsmuseet skal sikre fremtidige generasjoner tilgang til kulturhistorisk kunnskap og forståelse av vikingtiden.

OM AF GRUPPEN

STRATEGI MOT 2024

AF Gruppen består av over hundre selskaper, og det er styrken i mangfoldet og bredden i kompetansen som gjør det mulig for AF å påta seg de mest krevende oppdragene. Et felles sett med verdier og en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk gir oss en unik konkurransekraft når vi skal løse fremtidens utfordringer.

Reisen mot 2024 skal være sikker, miljøvennlig, nytenkende og ikke minst lønnsom. AF skal være Nordens mest lønnsomme entreprenør, og samtidig skal vi fortsette å være nysgjerrige og utfordre det bestående. I AF søker vi stadig etter ny teknologi og forbedringer som øker produktiviteten og er mindre belastende for helse og miljø. Vi lykkes best når prosjektene er lønnsomme for alle parter: for våre kunder, klimaet, samfunnet, eiere og for de ansatte.

VÅRE MÅL

7 %
Driftsmargin

40 mrd.
Omsetning

20 %
Avkastning på investert kapital

0
Arbeidsrelatert fravær og alvorlige personskader

50 %
AF skal halvere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030

50 %
AF skal halvere usorterte avfallsmengder som går til forbrenning og deponi per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030

MARKEDSTRENDER

I strategien mot 2024 har vi vurdert eksterne drivere og trender i markedet som vi mener er viktig å adressere i måten vi tenker og jobber på fremover.

Urbanisering

- Befolkningsveksten er høyest i de mest sentrale delene av Norge og Sverige.
- Veksten i det norske og svenske bygg- og anleggsmarkedet konsentreres til områdene med størst befolkningstetthet.

Teknologiske fremskritt

- Ny teknologi blir stadig mer tilgjengelig.
- Digitalisering og industrialisering i markedet vi opererer i gir nye forretningsmuligheter.
- Kompetansebehovet er i stadig endring.

Grønn omstilling

- Samfunnets klima- og miljøfokus gir nye forretningsmuligheter.
- Utslippskravene blir stadig strengere.
- Myndighets- og kundekrav kan radikalt endre rammebetingelser og skape nye forretningsmuligheter.

Markedssvingninger

- Det blir større svingninger i politiske prioriteringer fremover.
- Usikkerhet og utsettelser vil prege markedene.
- Vi venter økte investeringer innen offentlige bygg, spesielt innen helse og sosial.
- Det forventes økte infrastrukturinvesteringer.

Kompleksitet i prosjekter og kundekrav

- Andelen store og komplekse prosjekter øker og skjerper kravene til rett organisering, ledelse og fagkompetanse.
- Kundekrav skjerpes ytterligere, særskilt rettet mot seriøsitet og miljøfokus.

Kamp om kvalifiserte ressurser

- Entreprenørbransjen har behov for å øke konkurransekraften for å tiltrekke seg ressurser.
- Hard kamp om de beste folka i markeder vi opererer i.

VÅRE STRATEGISKE INITIATIVER

AF Gruppen skal øke konkurransekraft og fremme lønnsom vekst gjennom fire strategiske initiativ som skal operasjonaliseres i hver enkelt forretningsenhet.

Fag og ledelse | **Klima og miljø** | **Kunder og leverandører** | **Innovasjon**

STRATEGISKE INITIATIVER

AF Gruppen skal øke konkurransekraft og fremme lønnsom vekst gjennom fire strategiske initiativ som skal operasjonaliseres i hver enkelt forretningsenhet.

Fag og ledelse

Vi skal tiltrekke, utvikle og beholde markedets beste ledelses- og fagkompetanse.

Dyktige medarbeidere er de viktigste bidragsyterne til AF Gruppens måloppnåelse. Det er kamp om kvalifiserte ressurser, prosjektene blir større og mer komplekse, og omstilling til en grønn og bærekraftig verden krever kloke hoder og flittige hender.

AF har som mål å være bransjens foretrukne arbeidsgiver. For å styrke tilgangen til de beste folka skal vi samarbeide med utdanningsinstitusjoner, ivareta mangfold og ha gode prosesser som gir oss kunnskap om hva som er årsakene til turnover.

Vi skal skape et inkluderende, trygt og godt arbeidsmiljø med sterk kultur og høy trivsel. AF har nulltoleranse for diskriminering, og skal sikre at alle medarbeidere har like muligheter. Vi skal arbeide for at bygg- og anleggsbransjen er et attraktivt karrierevalg for alle.

Kompetanseheving og karriereutvikling i AF bygges gjennom trening i linjen og i AF-Akademiet. AF skal satse på lærlinger og ha de fremste fagmiljøene innen strategisk viktige fag. I tillegg skal vi tilby markedets beste lederutvikling for ledere på alle nivåer. Dette gir robust organisering og god ledelseskapasitet.

- Plassering i Universums måling (mål topp 5)
- Kvinneandel (mål 20 %)
- MTU-score (mål > 5)
- Andel lærlinger (mål > 7 %)
- Andel fagarbeidere med fagbrev (mål > 60 %)

SUPERLÆRLINGER PÅ E39

Tidlig involvering og tydelig ansvar skaper god læring og eierskap til arbeidet.

Dette erfarte prosjektledelsen på E39 Kristiansand øst – Mandal vest da de ga maskinførerlærlinger ansvaret for sitt eget område på det store anleggsprosjektet på Sørlandet. Oppgaven var å etablere landkarfyllingen til Tryssjordbrua, et arbeid som omfattet både mottak og utlegging av sprengstein, komprimering av masser og jordkledning av skråninger.

Arbeidet ble utført med en kvalitet på høyde med en god fagarbeider, og samtlige lærlinger avla fagprøve med beste karakter. For AF er utviklingen av unge talenter et viktig bidrag til at AF og bransjen generelt, har tilgang på kvalifisert personell også i fremtiden.

Klima og miljø

Vi skal redusere fotavtrykket og være ledende på å skape samfunnsnyttige forretningsmuligheter.

Vår bransje belaster klima og miljø og det er et stadig økende krav fra samfunnet, kunder og medarbeidere at prosjektene våre har en tydelig miljøprofil.

Vi er avhengige av innovative løsninger for at verden skal nå FNs klimamål. AF skal være en ambassadør for at klima- og miljøbesparelser kan være lønnsomme, og skal aktivt lete etter forretningsmuligheter og utvikle nye samfunnsnyttige tjenester. For eksempel renser og gjenvinner miljøparkene til AF masser som tidligere ville gått til deponi, slik at de kan tilbakeføres i kretsløpet.

AF har lang erfaring med prosjekter hvor det stilles omfattende miljøkrav, og har god kunnskap om hvordan prosess, materialvalg og driftsløsninger påvirker miljøet. Vi skal bruke denne kompetansen til å finne gode miljøvennlige løsninger og oppfordre kundene til å velge disse.

De tiltakene vi ser har størst effekt i egen drift er innenfor klimagassutslipp og avfallsmengder. Derfor har AF et mål om å halvere klimagassutslipp samt halvere usorterte avfallsmengder som ikke kan ombrukes eller materialgjenvinnes relativt til omsetning innen 2030.

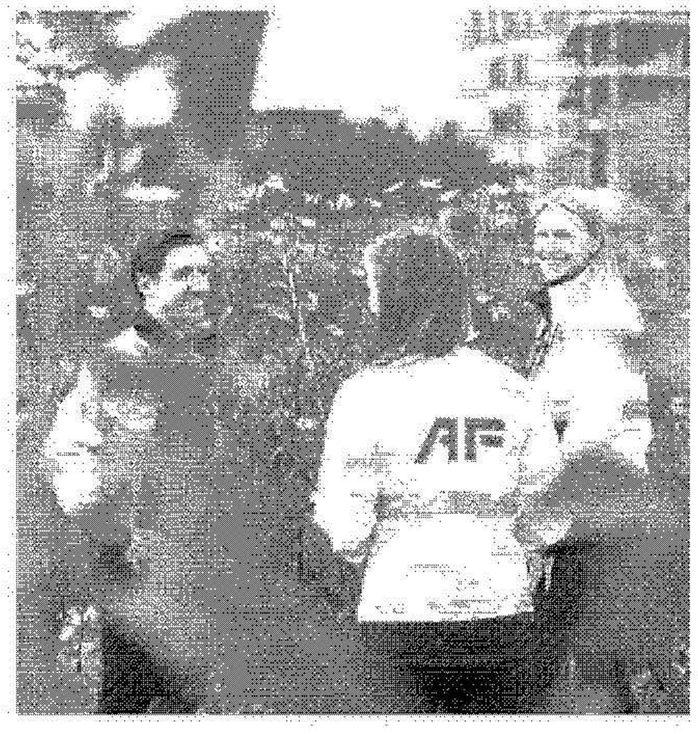
MILJØSMART I STORØYKILEN

På Fornebu er AF Bygg Oslo i gang med byggingen av det første kvartalet i boligprosjektet Storøykilen for byggherre OBOS.

Prosjektet omfatter i alt seks kvartaler med rundt 400 boliger, og OBOS har som mål at boligene skal sertifiseres til BREEAM Very Good.

To unike miljøaspekter som fremheves i prosjektet er bevaring av den stedegne biologien og reduksjon av gipsavfall. Førstnevnte har resultert i pilotprosjektet Spiren, hvor et tverrfaglig team bestående av biologer, arkitekter og representanter fra AF jobber sammen om å etablere et stedegent naturlandskap som gir økt biologisk mangfold i boligprosjektet.

Sistnevnte går ut på å redusere avfall fra gips ved å velge lettere gipsplater som er ferdigkuttet i høyden, samt å sørge for tørr lagring av eventuelt avkapp for å sikre at dette faktisk kan gjenvinnes.

Kunder og leverandører

Vi skal være den foretrukne samarbeidspartneren.

Prosjekter blir stadig større og mer komplekse. Særlig ventes skjerpede kundekrav innen seriøsitet og miljø å påvirke markedet fremover.

Skal vi lykkes må AF være den foretrukne samarbeidspartneren. Vi skal bygge langsiktige relasjoner basert på tillit, prestasjon og lojalitet med de kunder og leverandører som har størst potensial for gjensidig verdiskaping. AF stiller krav til de vi jobber med og skal ha samarbeidspartnere som ikke går på akkord med sikkerhet og etikk.

Vi skal initiere tidlig involvering og være fremoverlente for å finne de beste løsningene for kundene våre. AF skal ha god markeds- og kundeforståelse og ha spisskompetansen som trengs for å løse spesifikke kundeutfordringer. Vi skal være forutsigbare og ha en åpen kommunikasjon med dem vi samarbeider med.

Vi måler kunde- og leverandørtilfredshet på en skala fra 1 til 6, med mål om å være over 5 på begge. Vi skal videreutvikle våre samarbeids- og kommunikasjonsegenskaper ved å benytte læringspunkter fra undersøkelsene til forbedring.

- Kundetilfredshet 2021: 5,1
- Leverandørtilfredshet 2021: 4,9

HOLEN SKOLE, DEN NYE SKOLEMALEN

I januar 2021 overleverte LAB Entreprenør nye Holen skole i Laksevåg til Bergen kommune.

Prosjektet, som omfatter nybygg og rehabilitering av barne- og ungdomsskole og idrettshall, har vært viktig for kommunen. Skolen er bygget etter en revidert skolebruksplan som danner rammen for utforming av nye skoler i Bergen. Kontrakten ble vunnet i en pris- og designkonkurranse og byggingen startet i 2019 etter grundig prosjektutvikling sammen med kommunen. Utfordrende tomteforhold med begrenset areal, en høydeforskjell på 15 meter mellom byggene og krav om fossilfri byggeplass har krevd en tett og løsningsorientert dialog mellom entreprenør og byggherre. Skolen er et nesten nullenergibygg (nNEB), med energitilførsel fra blant annet jordvarme og solceller, og er sertifisert til BREEAM Excellent.

Innovasjon

Vi skal være Nordens mest nysgjerrige entreprenør.

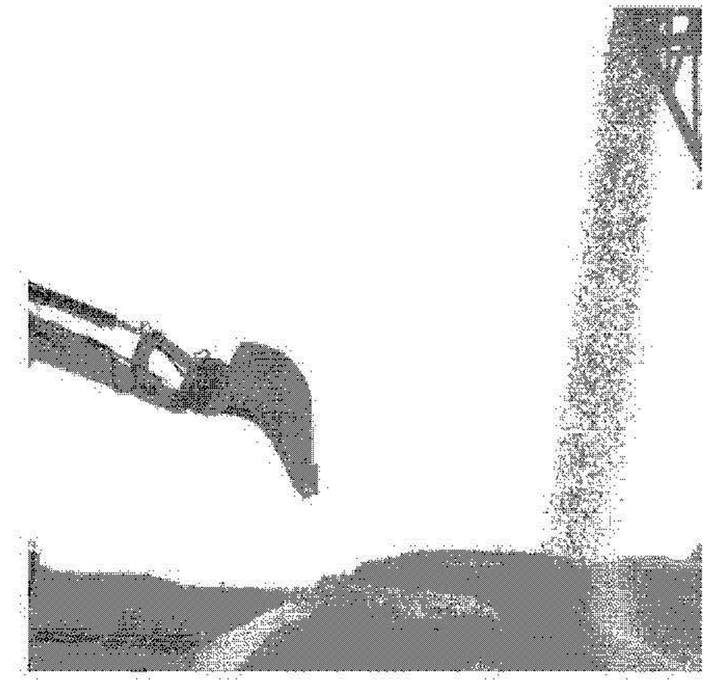
Teknologiske fremskritt, grønn omstilling og komplekse prosjekter krever en innovativ og dynamisk organisasjon. Ved å opptre fremtidsrettet og løsningsorientert skal vi øke attraktiviteten blant nåværende og fremtidige arbeidstakere og kunder.

Den sterke entreprenørånden skal fortsatt kjennetegne AF. Innovative endringer kan inkludere både digitalisering og industrialisering av eksisterende virksomhet, og investering i ny virksomhet.

Dette innebærer økt bruk av digitale verktøy og forbedring av tilhørende arbeidsprosesser, samt effektiviseringer i prosjektdriften gjennom bedre utnyttelse av data.

AF skal utforske nye eller endrede forretningsmodeller og stadig vurdere verdiskapende nyetableringer. Eierskap i tidligfaseselskaper skal både være lønnsomt og styrke vårt omdømme som utfordrer og innovatør.

- Avkastning på investeringer i tidlig fase (mål > 15 %)
- Ny lønnsom virksomhet utenfor kjernevirksomheten.
- Årlig introdusere minst to digitale verktøy som gir operative resultater.

NORGES GRØNNESTE BETONG

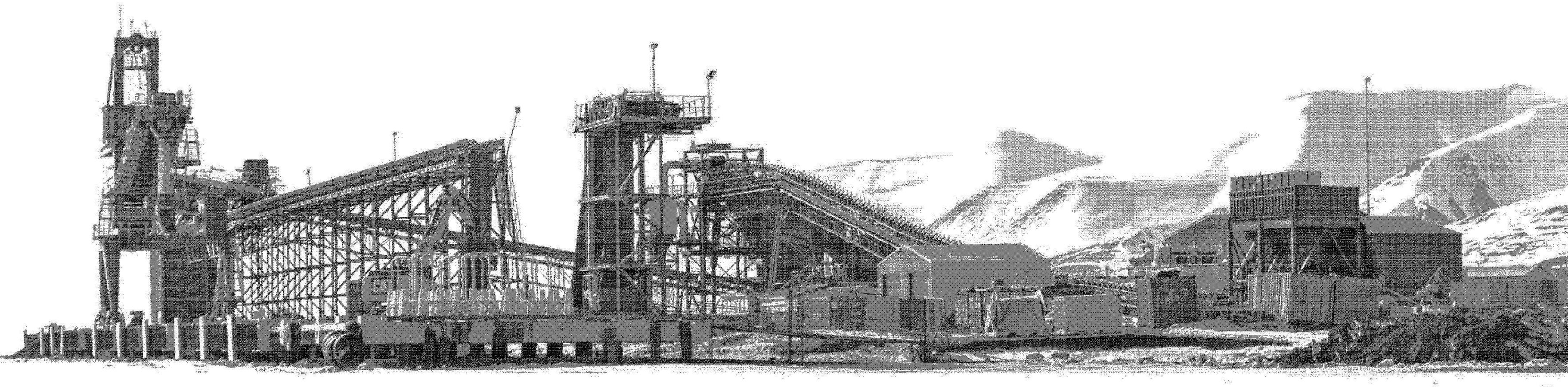
Betong er verdens mest brukte materiale, og står for 5–7 % av de globale klimagassutslippene.

To essensielle innsatsfaktorer er sand og stein, og i takt med global vekst har disse ikke-fornybare ressursene begynt å bli en mangelvare.

AF Gruppen og Betong Øst har gått sammen for å gjøre betong til et mer bærekraftig produkt, og en viktig del av løsningen har vært å benytte tilslag fra AFs miljøparker som er produsert av gjenvunnede gravemasser. Overskuddsmasser fra anleggs- og byggeprosjekter kjøres ofte rett til deponi for aldri å bli gjenbrukt igjen. Rimol Miljøpark har utviklet unik teknologi for å fjerne de skadelige stoffene fra gravemassene, og bidrar dermed til å redusere uttak av naturressurser, få ned utslipp av klimagasser og unngå at forurensede masser ikke havner i deponi.

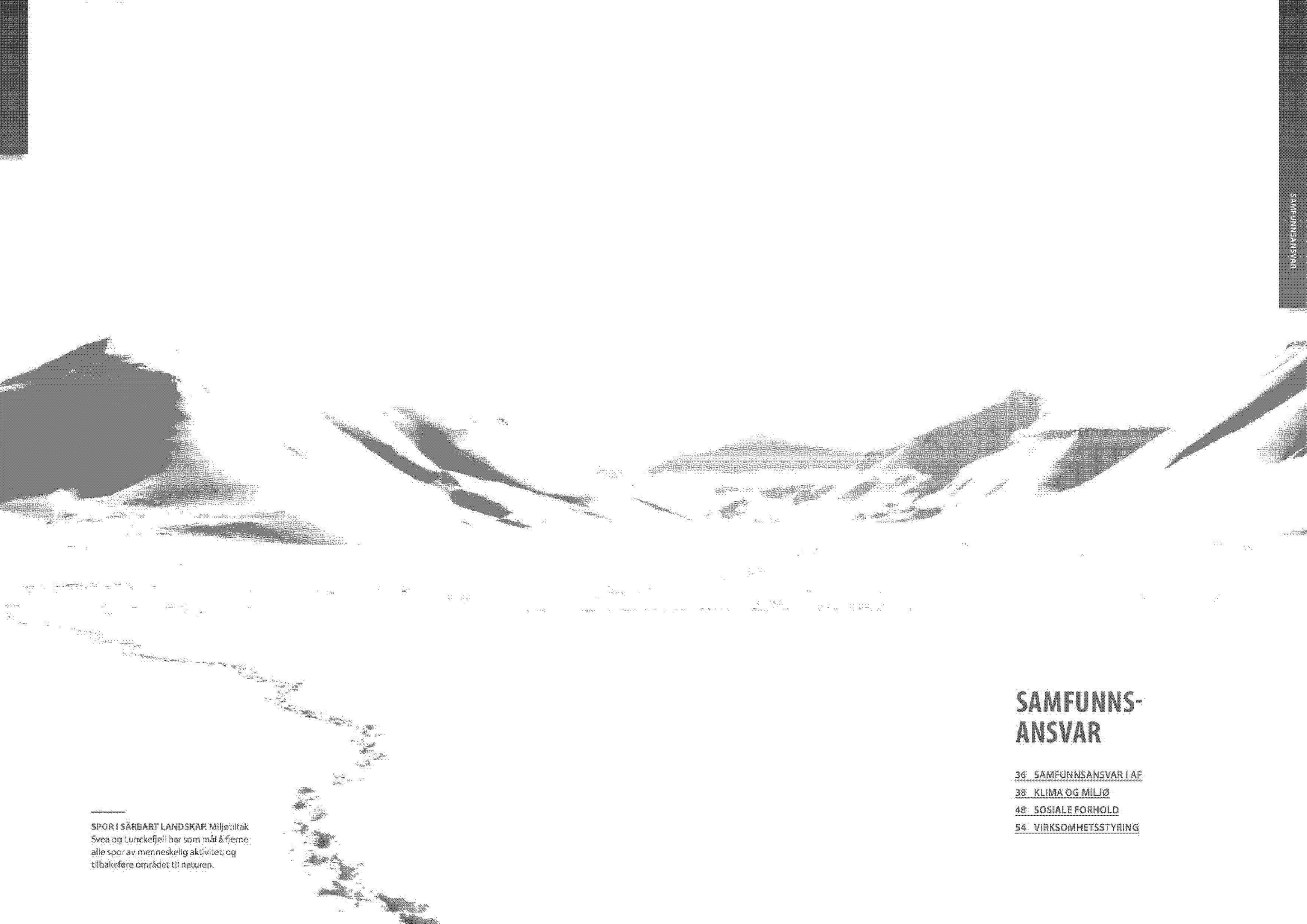
Nå blir fremtidens betong igjen ut fra Betong Øst til de første prosjektene i Norge, og miljødeklarasjonen EPD (Environmental Product Declaration) er underveis.

OM AF GRUPPEN

NORGES STØRSTE RYDDEJOBB

I 2017 besluttet Stortinget å avvikle gruvedriften i Svea og Lunckefjell, og i 2021 fikk AF oppdraget med å fjerne bygg og infrastruktur etter mer enn 100 års gruvehistorie. I nært samarbeid med oppdragsgiver Store Norske, Sysselmesteren på Svalbard og naturforvaltere, har AF revet, sanert og tilrettelagt for gjenvinning av over 2 000 tonn treverk, 700 tonn stål og store mengder betong. Rivejobben har inkludert fjerning av veier, brakkebygg, verkstedhaller, havna og en flyplass.

SPOR I SÅRBART LANDSKAP. Miljøtiltak Svea og Lunckefjell har som mål å fjerne alle spor av menneskelig aktivitet, og tilbakeføre området til naturen.

SAMFUNNS-ANSVAR

36 SAMFUNNSANSVAR I AF
38 KLIMA OG MILJØ
48 SOSIALE FORHOLD
54 VIRKSOMHETSSTYRING

SAMFUNNSANSVAR I AF

AF skal være en ansvarlig aktør som i prosjektdriften forsterker positiv og minimerer negativ påvirkning på miljø, mennesker og samfunn. Vi skal også levere produkter og tjenester som bidrar til lavere bruk av energi og andre knappe ressurser.

FN har definert 17 bærekraftsmål som konkretiserer de globale samfunnsutfordringene som vi i fellesskap må løse, og som representerer en arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Samfunnsansvar innebærer å ta ansvar for virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bidra til en positiv samfunnsutvikling gjennom bærekraftig verdiskaping.

HVA ER AFS SAMFUNNSANSVAR?

AF har et særlig ansvar der samfunnets utfordringer kan relateres til vår virksomhet. Først og fremst skal vi gjennomføre prosjektene våre på en bærekraftig måte ved at all vår forretningsdrift skal følge etiske retningslinjer, lover og regler, og vi skal minimere negativ påvirkning på klima og miljø. Våre ansatte skal ha et sikkert og godt arbeidsmiljø der mangfold verdsettes og trakassering ikke tolereres. Videre er det også vårt samfunnsansvar å utvikle og tilby tjenester som kundene våre og samfunnet trenger, og være en pådriver for at prosjekter som er bærekraftige innenfor klima, miljø og sosiale forhold også kan være økonomisk bærekraftige.

Vi vil utdype hva vi tenker er vårt samfunnsansvar innenfor de tre hovedområdene Klima og miljø, Sosiale forhold og Virksomhetsstyring.

AFS DRIFTSPRINSIPPER

AF Gruppens konsernledelse har, med forankring i styret, fastsatt en forretningsmodell (se s. 12) og overordnede prinsipper for styring og ledelse som utgjør rammen for virksomhet innen alle områder og nivåer i organisasjonen.

Driftsprinsippene er nedfelt i følgende dokumenter, hvor de to førstnevnte er tilgjengelig på www.afgruppen.no/om-oss/visjon-og-verdier:

- Adferdskoden
- Hensikt – Mål – Verdier
- Konsernpolicy og fullmaktsmatrise

Adferdskoden og Hensikt – Mål – Verdier

Adferdskoden gjelder for alle ansatte og øvrige personer som representerer AF Gruppen. Alle medarbeidere i AF får Adferdskoden presentert på nyansatt-kurs, og får denne som vedlegg til ansettelsesavtalen. Det er forventet at Adferdskoden etterlaves. Flere av AFs datterselskaper har utarbeidet egne adferdskoder som reflekterer prinsippene i konsernets Adferdskode.

Også leverandører og underentreprenører i våre prosjekter må forplikte seg til å følge våre verdier og krav til adferd ved å akseptere AFs leverandørerklæring (se: www.afgruppen.no/leverandor). Her henvises det blant annet til «Hensikt – Mål – Verdier» og «Adferdskoden», samt prinsippene i FNs Global Compact. En viktig del av vårt innkjøpsarbeid er å sikre at våre leverandører stiller samme krav til etikk, kvalitet, sikkerhet og ytre miljø som vi gjør.

Konsernpolicy og fullmaktsmatrise

AFs konsernpolicy definerer prinsipper, roller og ansvar, formål og krav innen følgende områder: HMS, kunder og leverandører, kvalitet og forbedring, risikostyring, personal og organisasjon, kommunikasjon, økonomistyring og finans, innkjøp, IT og internt samarbeid. Fullmaktsmatrisen er et sentralt dokument i AF Gruppens internkontroll og dekker ansvarsforhold og fullmakter i konsernet.

SAMFUNNSANSVAR I AF

KLIMA OG MILJØ	SOSIALE FORHOLD	VIRKSOMHETSSTYRING
Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester	Helse og sikkerhet	Åpenhet og rapportering
Klimagassutslipp og energibruk	Ryddige arbeidsforhold	Seriøsitet i arbeidslivet
Ressurseffektivitet og sirkularitet	De beste folka	Varsling

Roller og ansvar

Styret har øverste ansvar for samfunnsansvar i AF. Det operative ansvaret ligger hos konsernsjef Amund Tellum og følger hans linjeledelse, der hver konserndirektør har ansvaret for sitt respektive virksomhetsområde. Det er et krav at forretningsenheter og prosjekter organiseres med tilstrekkelig kompetanse innen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det skal gjennomføres og dokumenteres en kartlegging og analyse av risiko knyttet til HMS i alle prosjekter, både ved oppstart og i gjennomføringen.

Intern og ekstern rapportering av helse, miljø og sikkerhet

Internt rapporteres tall knyttet til sikkerhet for egne ansatte og underentreprenører (H1) løpende, mens tall for miljø og helse (kildesortering og sykefravær) rapporteres månedlig. Klimaregnskap for hele AF Gruppen sammenstilles og rapporteres årlig i henhold til Greenhouse Gas Protocol standard. Måltall og hendelser knyttet til samfunnsansvar rapporteres eksternt hvert kvartal i forbindelse med kvartalsrapportering, og på årlig basis i årsrapporten.

KLIMA OG MILJØ

En av vår tids største samfunnsutfordringer er klimaendringer og miljøpåvirkning. AF skal redusere fotavtrykket fra egen drift og være ledende i å utvikle og levere tjenester som reduserer bruk av energi og andre knappe ressurser.

Bygg-, anleggs- og eiendomssektorens påvirkning på klima og miljø må vurderes både via direkte og indirekte klimagassutslipp og materialbruk. Bygg bruker 40 % av energien i samfunnet og 40 % av materialressursene; 19 % av all trafikk i Oslo er bygg- og anleggstrafikk. 50 % av utslippene i et byggs livsløp skjer ved produksjon og transport av materialer til bygget. Samlet står sektoren for rundt 16 % av Norges totale klimagassutslipp[1]. Tilsvarende estimat for Sverige er at bygg- og anleggsbransjen står for rundt 20 % av det totale CO_2-utslippet. Bransjen kan derfor i stor grad påvirke og bidra til løsninger for å begrense klimaendringen.

AF GRUPPENS KLIMA- OG MILJØSTRATEGI

AF har jobbet med klima- og miljøforbedringer i mange år, men fra 2021 satser hele AF Gruppen på et mer koordinert og målrettet klima- og miljøarbeid i tråd med konsernstrategien. Det grønne skiftet utgjør både risikoer og muligheter for AF. Gode miljøløsninger vil tiltrekke medarbeidere, investorer og nye oppdrag, mens manglende vilje eller evne til innovasjon og tilpasning vil forringe vår konkurransekraft.

Styret har det øverste ansvaret for at klima- og miljørelaterte trusler og muligheter håndteres tilfredsstillende. Styrets oppsyn med klimarelaterte forhold er beskrevet i Eierstyring og Selskapsledelse på s. 98. Konsernledelsen har det operative ansvaret for klimarisikohåndtering i den daglige driften og i oppfølgingen av konsernets strategi.

I 2021 har konsernledelsen med forankring i styret gjennomført en klimarisikoanalyse i tråd med TCFD-rammeverket for å identifisere de viktigste klimarisikoene som påvirker AF Gruppen, se s. 22. Vi har også gjennomført vår første CDP-rapportering, en prosess som har vært veldig bevisstgjørende og har ført til konkrete tiltak i organisasjonen. I tillegg har AF startet å rapportere i tråd med EUs taksonomi, se s. 46.

For å nå våre langsiktige klima- og miljøambisjoner har vi tre prioriterte fokusområder innen klima og miljø:

- Klima- og miljøvennlige produkter og tjenester
- Klimagassutslipp og energibruk
- Ressurseffektivitet og sirkularitet

Strategiske hovedmål

AF skal halvere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030.	AF skal halvere usorterte avfallsmengder som går til forbrenning og deponi per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030.

Vi skal være klimanøytrale innen 2050.

CDP er en uavhengig not-for-profit organisasjon som jobber for klimarapportering innen fokusområdene klima, vann og skogområder. AF har rapportert på klima, og fikk score B i 2021.

CDP DISCLOSURE 2021 ▸ B

[1] Tall hentet fra Grønn Byggallianse

REN ENERGI TIL ALLE
FNs mål er å sikre allmenn tilgang til pålitelige og moderne energitjenester til en overkommelig pris.

KLIMA- OG MILJØVENNLIGE PRODUKTER OG TJENESTER

AFs visjon er at vi skal rydde fra fortiden og bygge for fremtiden. Dette innebærer at vi skal

- tilby energiløsninger som reduserer energibehovet
- fjerne og rense materialer og grunn som er skadelige for miljøet og sørge for at materialer forblir i kretsløpet
- ha kompetanse og kunnskap slik at vi kan tilby innovative løsninger i prosjektor

Et grunnleggende prinsipp i AF er at prosjekter som er bærekraftige for klima og miljø også må være økonomisk bærekraftige. AF leverer mange tjenester som er nødvendig for at samfunnet skal nå målet om å begrense temperaturøkningen til 1,5°C, som også er lønnsomme for våre investorer. Totalt har AF en omsetning på MNOK 2 000 knyttet til klima- og miljøvennlige tjenesteleveranser i virksomhetsområdene Energi og Miljø og Offshore med en tilhørende resultatmargin på 9,3 %. Tjenestene er beskrevet ytterligere i følgende avsnitt.

Energieffektivisering

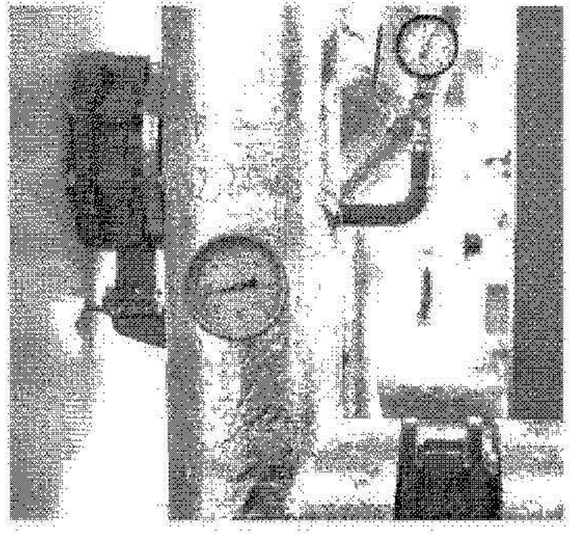
I en stadig mer elektrifisert verden trenger vi mye energi. Energibruk medfører utslipp fra fossile kilder, inngrepen i naturen ved utbygging av fornybar energi og høye kostnader for brukerne. Energieffektivisering er et viktig tiltak for å redusere det totale behovet for energi.

AF Energi leverer energieffektive løsninger til bygg, energisentraler, lokal energiproduksjon og oppfølging av energiløsninger gjennom overvåkning, driftsoptimalisering og servicekontrakter. Tiltakene skal være lønnsomme for kunden økonomisk, men også for miljøet. Løsningene skal utnytte lokal energi som for eksempel overskuddsvarme som ellers ville gått tapt. Energieffektivisering kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20–50 %, og med nåværende strømpriser kan investeringen være tilbakebetalt for kunden på noen få år. AFs leveranser garanterer lavere energibruk for kunden.

AF AcronMollier bidrar til å redusere klimagassutslipp gjennom elektrifisering og energieffektivisering av marin sektor. I 2021 har selskapet, som er en ledende markedsaktør på sitt felt, levert flere ulike typer ventilasjons- og kjøleanlegg for energioptimalisering av driften på både ferjer, cruiseskip og andre typer kommersielle fartøy. Leveransene går til verft spredd over hele verden, og inkluderer fjernstyring av anleggene slik at de kan overvåkes og styres fra Norge. Enheten har også inngått avtaler innen offshore vind og regner med at dette kommer til å utgjøre en større del av porteføljen fremover.

Damkvartalet energisentral

På Myrvoll ved Kolbotn utenfor Oslo bygges Damkvartalet med 174 leiligheter. Under bygget har AF Energi etablert en energisentral som kommer til å dekke tappevanns- og varmebehovet til hele bygget. En slik løsning senker beboernes strømregning i tillegg til å være bedre for miljøet enn for eksempel panelovner i hver leilighet. Energisentralen er prefabrikert slik at byggetiden blir veldig kort og man oppnår driftsfordeler ved å optimalisere sentralen på forhånd slik at den bruker minst mulig energi. På Myrvoll omdannes bergvarme til energi. Andre varmekilder som kan brukes i energisentraler er for eksempel solenergi og kloakk.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål er å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030.

Rensing og gjenbruk av materiale

AF's miljøparker Rimol, Jølson og Nes renser masser for gjenbruk som ellers ville gått til deponi. I 2021 er 344 437 (528 758) tonn masse gjenvunnet. Gjenbruk av masser sparer CO_2-utslipp sammenlignet med konvensjonell tilslagsproduksjon, i tillegg til ytterligere miljøbesparelser i form av mindre inngripen i naturen. Totalt har parkene en gjenvinningsgrad på rundt 80 %. Prognoser sier AF for sog å etablere flere miljøparker både i Norge og Sverige.

Stålindustrien står for omtrent 7 % av verdens totale CO_2-utslipp. Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon, tilsvarende en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes.

AF Miljøbase Vats er spesialbygd for håndtering av offshore-installasjoner og andre marine konstruksjoner. Her rives og kildesorteres skip og offshoreinstallasjoner for gjenvinning i regi av AF Offshore Decom. Havnen er godkjent etter ISPS-regelverket. I 2021 ble det revet og sortert 40 990 (19 153) tonn med stål ved AF Miljøbase Vats. I AF Decom ble det tilsvarende revet og sortert metall for gjenvinning på 14 806 (29 380) tonn.

CO_2-besparelsene fra miljøparkene og fra AF's rivevirksomhet tilsvarer*:

- 146,8 % av AF Gruppens klimautslipp (se s. 43)
- 7,6 % av Oslo kommunes CO_2-utslipp i 2020.
- 417 534 000 km med personbil (bensin)
- 248 040 tonn sjøis spart i Arktis
- Livssyklusutslippene til 1 023 500 smarttelefoner
- 3 445 000 000 km med eltog for en person

CO_2-BESPARELSER VED RIVING, SORTERING, RENSING OG GJENVINNING 2021

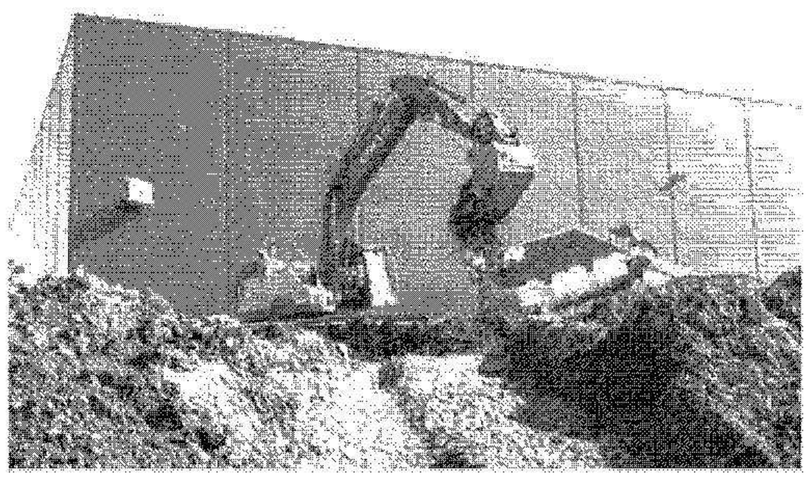
	2021	2020
Gjenvunnet forurenset masse og tilslagsmasse fra AF Miljøparker (tonn)	344 437	528 758
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonell tilslagsproduksjon[1]	26 884	32 266
Riving og sortering av metall for gjenvinning fra AF Decom og AF Offshore Decom (tonn)	55 796	38 533
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonelt utvunnet metall[2]	55 796	38 533
Utslippsbesparelse i tonn CO_2 sammenlignet med konvensjonell produksjon	**82 680**	**70 799**

[1] Gjenvinning av forurenset masse og tilslagsmasse gir mindre CO_2-utslipp sammenlignet med konvensjonelt uttak og produksjon av tilslagsmasse.

[2] Gjenvunnet stål har 70 % mindre CO_2-utslipp enn malmbasert produksjon, som tilsier en reduksjon på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes.

Gjenvinner strøsand fra Nedre Romerike og Oslo Nord

I 2021 har Nes Miljøpark renset og solgt over 3000 tonn med strøsand. Vanligvis sendes strøsand etter hver vintersesong til deponier fordi massene inneholder en del miljøfarlige stoffer. Den korte levetiden fører til nye inngrep i naturen hvert år for å hente ut ny strøsand. Både Nedre Romerike og Oslo Nord har sendt brukt strøsand til Nes. Her renses sanden for skadelige materialer med en unik teknologi, og rundt 80 % av materialene kan føres tilbake til kretsløpet. Resirkulert strøsand betyr renere luft og miljøgevinster for innbyggerne i kommunen. Det finnes ingen tilsvarende metoder for gjenvinning i dag.

* Tallgrunnlag for beregninger av de fire siste sammenligningstallene hentet fra Transiden i våre hjemmesider.

INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR
FNs mål innebærer å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.

BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN
FNs mål er å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

Kompetanse og innovative løsninger

Anleggsvirksomheten i AF leverer prosjekter knyttet til jernbane, sporvei og infrastruktur til vannrenseanlegg, vann- og vindkraft. Flere av prosjektene, eksempelvis innen fundamentering og sikring, bidrar til samfunnets klimatilpasning for å håndtere økende grad av ekstremvær. AF Anlegg har også kompetanse på Ceequal, et verktøy som brukes til å fremme bærekraft og kvalitet i anleggsprosjekter knyttet til infrastruktur.

AF's forretningsenhet Consolvo kan vesentlig forlenge levetiden til konstruksjoner som for eksempel broer ved katodisk beskyttelse. Ved å montere en anode, f.eks. i form av en elektrisk ledende maling på betongoverflaten, kan man stoppe korrosjonen på jernet ved å tilføre en svak elektrisk spenning mellom anode og jern (katode). Consolvos forretningsidé bidrar til å begrense miljøutslipp, energibruk, avfallsproduksjon og utarming av naturressurser gjennom å rehabilitere fremfor å rive og bygge nytt. Et eksempel på dette er Måløybrua som Consolvo jobbet på i 2018 og som forlenget levetiden til brua med 30–40 år.

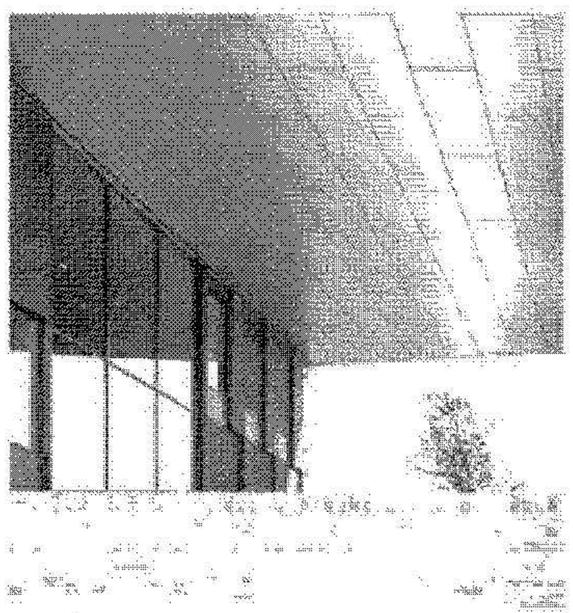
Byggvirksomheten i Norge har god kompetanse på BREEAM, en miljøsertifisering for bygg som klassifiserer hvor klima- og miljøvennlig et bygg er i både konstruksjon og bruk. AF opplever en økt etterspørsel etter BREEAM-sertifiserte bygg og det jobbes kontinuerlig med å sikre tilstrekkelig og god kompetanse på dette.

Byggevarer utgjør over 80 % av klimagassutslippene fra bygg- og anleggsbransjen. Innsatsfaktorer i våre prosjekter er derfor vesentlige for å redusere utslipp. AF jobber med å opparbeide god klima- og miljøkompetanse som gjør at vi kan presentere alternative materialvalg til byggherre eller foreslå andre løsninger i prosjektet som kan gi besparelser. Slik kan byggherre ta veloverveide materialvalg. AF har blant annet bygget sykehjem, industribygg og studenthybler i massivtre, et materiale som kan bidra til å lagre karbon og som er mer miljøvennlig enn mer konvensjonelle materialer.

Rehabilitering er en vesentlig andel av AF's byggvirksomhet. Ved å rehabilitere i stedet for å bygge nytt kan man oppnå store miljøgevinster. Det samme kan gjenbruk av deler av bygningskroppen i et prosjekt. Det er en fordel med tidlig involvering av entreprenør, og dette er en utvikling vi ser i markedet.

Kunnskap og erfaring gjorde miljøsertifisering mulig

For å lykkes med miljøarbeid må alle involverte ha kunnskap om mulige klimavennlige tiltak. Derfor har Strøm Gundersen kurset alle ansatte som er involvert i byggeprosjekter på BREEAM og miljø. Prosjektet Portalen i Drammen var en samspillskontrakt som ga mulighet for løpende dialog med byggherre Union Eiendomsutvikling. Portalen var ikke planlagt som et BREEAM-prosjekt, men Strøm Gundersen foreslo likevel å kjøpe armering og lavkarbonbetong som reduserte klimautslippene. Dette, sammen med det påbegynte klimaregnskapet, miljødeklarasjoner på materialer som allerede var innhentet og miljørutinene hos Strøm Gundersen, gjorde det mulig å sertifisere bygget likevel.

STOPPE KLIMAENDRINGENE
FNs mål innebærer umiddelbar handling for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

KLIMAGASSUTSLIPP OG ENERGIBRUK

AF har et mål om å halvere klimagassutslipp per tjenestetype relativt til omsetning innen 2030. Vi måler per tjenestetype slik at vi gjennomfører faktiske endringer i driften og reelle miljøbesparelser i stedet for å nå målet ved å endre tjenestemiksen fra for eksempel anlegg til bygg. Tjenestetypene vi måler på i denne sammenheng er anleggs-, bygg- og riveltjenester. Øvrig virksomhet inkluderer energieffektiviseringstjenester, miljøparker, eiendomsvirksomhet og fellestjenester. Basisår for halveringen vil avklares i løpet av 2022.

AF rapporterer årlig et klimaregnskap basert på the Greenhouse Gas Protocol (GHG). Her måles klimagassutslipp i tonn CO_2-ekvivalenter både direkte og indirekte fra egne aktiviteter. Kvalitetssikring av tall og fullstendighet av klimaregnskapet har vært prioritert de siste årene. Formålet er å få et representativt bilde av utslipp som følger av AF's virksomhet. Det er kun ved å måle og rapportere på klimagassutslipp og få kunnskap om hvordan utslipp oppstår at vi har mulighet til å kutte.

I 2021 hadde AF et klimaspor på 1,6 (1,8) og et totalt utslipp på 45 570 (48 528) tonn CO_2-ekvivalenter, som var en reduksjon med 2 958 tonn CO_2-ekvivalenter sammenlignet med 2020. I AFs klimaregnskap er bruk av diesel i anleggsmaskiner den største direkte kilden til utslipp.

Det er stor forskjell på klimagassutslipp relativt til omsetning i anleggs- og rivevirksomhet mot byggvirksomhet.

Både anleggsvirksomheten og til dels rivevirksomheten er avhengig av store anleggsmaskiner for å kunne håndtere store masser og konstruksjoner i prosjektene. For våre byggevirksomheter er bruk av større anleggsmaskiner begrenset til grunnarbeid og logistikk i prosjektene. For AF er det derfor viktig å ha klimagassutslipp og besparelser innen hver tjenestetype i fokus, ikke redusere aktiviteten i anlegg og riving i forhold til bygg.

Hvordan kan AF redusere klimagassutslipp fra prosjektene?

Det er flere mulige tiltak som kan bidra til å redusere de direkte klimagassutslippene i AF-prosjekter. I store anleggsprosjekter kan for eksempel en helhetlig planlegging av veitraseer for å redusere massetuftk og tilhørende forflytning medføre store reduksjoner. Mange valg låses i prosjekteringsfasen, og utviklingen i markedet med flere samspillskontrakter der entreprenør kan bidra inn i prosjekteringen er positivt for muligheten til å unngå utslipp i produksjonsfasen.

Bruk av autonome maskiner som håndterer tomgangskjøring og optimaliserer arbeidsutførelse er også en fremtidig potensiell kilde til besparelser. AF Anlegg hadde et innovasjonsprosjekt i samarbeid med Nye Veier, Sintef og leverandørene Sensoa og Hamm i 2020 der en autonom veivals ble testet og viste mulig besparelse på 35 % drivstoff og 20 % færre driftstimer.

Andre kilder til drivstoff, eksempelvis hydrogen og biodiesel, kan redusere utslipp. Elektriske maskiner på anleggsplassene er også en mulig kilde til besparelser. Et eksempel på dette er byggprosjektet Furuset Hageby som driftes som fossilfri byggeplass. Et annet eksempel er AF Håndverks prosjekt Briskeby brannstasjon. Dette var en fossilfri byggeplass, og for å møte kravene har AFs maskinavdeling bygget en elektrifisert veivals.

UTSLIPP PER TJENESTETYPE[1] 2021

Utslipp (tonn CO_2e)[2]	Anleggstjenester	Byggtjenester	Rivetjenester	Øvrig virksomhet
Direkte utslipp	26 253	4 523	3 421	1 216
Indirekte utslipp energiforbruk	226	993	23	28
Andre indirekte utslipp	2 448	4 829	1 399	213
Klimautslipp (tonn CO_2e)	**28 926**	**10 345**	**4 842**	**1 456**
Omsetning (MNOK)	8 256	17 327	1 354	931
Klimaspor per tjenestetype	3,5	0,6	3,6	1,6

[1] *Tjenestetype er definert tilsvarende som i segmentnoten, se note 4 i konsernregnskapet.*

[2] *Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO_2*

KLIMAREGNSKAP 2021

Kategori	Energiekv.(MWh) [1]	2021 Utslipp (tonn CO_2e) [2]	2020 Utslipp (tonn CO_2e) [2]
Bensin	1 737	417	241
Diesel	145 134	33 358	39 517
Biodiesel	9 560	42	47
Propan	6 021	1 402	171
Øvrige[3]	712	192	137
Direkte utslipp	**163 163**	**35 412**	**40 113**
Fjernkjøling og -varme	1 455	77	117
Strøm	53 988	1 193	1 818
Indirekte utslipp energiforbruk	**55 443**	**1 270**	**1 935**
Forretningsreiser og km-godtgjørelse		3 978	1 732
Avfall og annet		4 911	4 748
Andre indirekte utslipp		**8 888**	**6 481**
Klimautslipp (tonn CO_2e)		**45 570**	**48 528**
Omsetning (MNOK)		27 868	27 025
Klimaspor (tonn CO_2e per MNOK omsetning)		1,6	1,8

[1] *Energiekvivalenter er beregnet for kjernevirksomhetene (direkte og indirekte utslipp) for å vise den årlige energiintensiteten til AF Gruppens aktiviteter.*

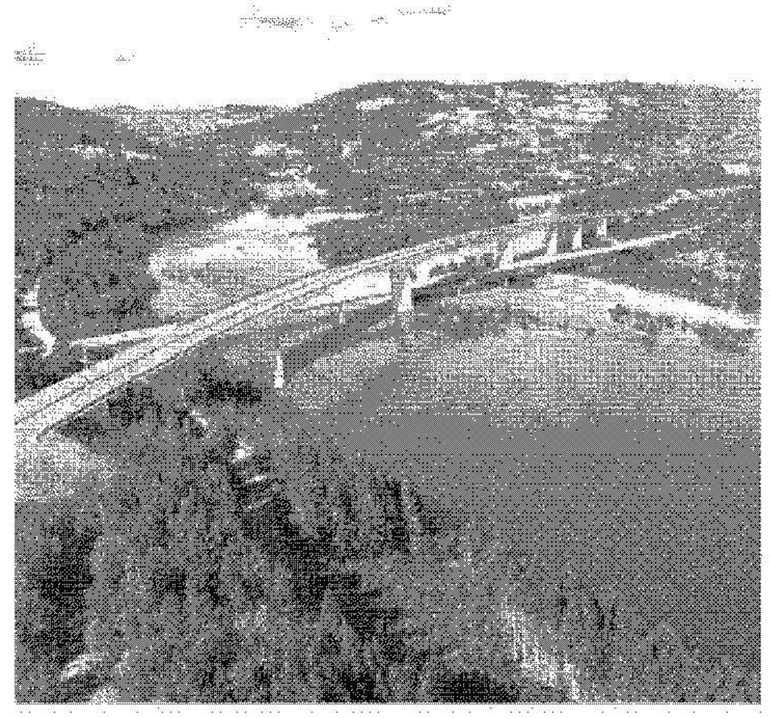
[2] *Klimagassutslipp med oppvarmingspotensial tilsvarende CO_2*

[3] *Øvrige inkluderer blant annet Acetylene (kg), Biogon (kg), etc.*

Samhandling gir miljøgevinster

AF Anlegg inngikk i mars 2020 en kontrakt med Nye Veier om samhandlingsfasen for nye E6 Roterud – Storhøvle i Gjøvik og Lillehammer kommune. Sammen med Norconsult og Nye Veier utvikler og reguleres AF prosjektet. En slik integrert samhandlingsfase gir mulighet for å optimalisere, forenkle og forbedre løsninger ved å samle entreprenør, byggherre og rådgiver-kompetanse før bygging starter.

En særlig suksess er forenklingen av brukonstruksjonen over Lågen. Gjennom samhandlingsfasen er det foreslått en kassebru på ca. 540 meter med en vesentlig enklere fundamentering som kan skyves over naturreservatet på stedet. Dette kan erstatte den tidligere dominerende fritt frembygde brua på over 900 meter som lå til grunn i kommunedelplanens originale brukonsept. Denne forenklingen har flere positive virkninger for klima og miljø ved at man både har fått forminsket avtrykket i terrenget, og at estimert CO_2-avtrykk av bru-byggingen er vesentlig redusert fra 30 000 tonn CO_2e til 10 000 tonn CO_2e. Besparelsen på 20 000 tonn CO_2e tilsvarer all årlig byggeaktivitet som foregår i regi av Lillehammer kommune (tall fra per 2019). I et krevende naturreservatområde har dette også vært en god løsning for å ta vare på fugl, fisk og naturmangfold i området.

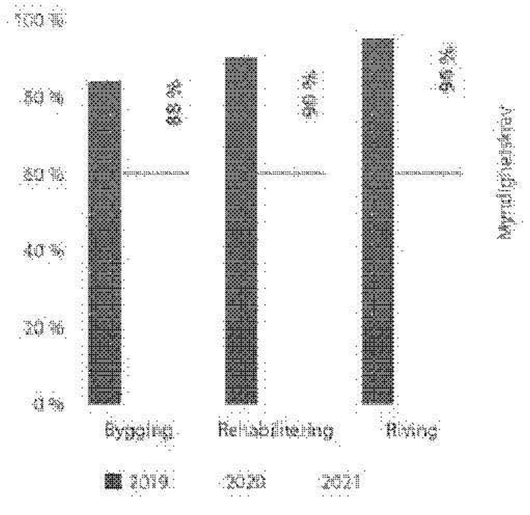
ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål er å redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk.

RESSURSEFFEKTIVITET OG SIRKULARITET
Basert på volum er bygg-, anleggs- og rive-prosjekter den største avfallskilden i EU. I Norge står bygg- og anleggsvirksomhet for 26 % av alt avfall ifølge SSB, og inkluderes avfall fra leverandørkjeden og man regner med industri og transport øker andelen til 40 %.

EUs målsetting er at minimum 70 % av bygg- og rivavfall skal gjenbrukes eller gjenvinnes.

EU-kommisjonen har lansert en handlingsplan for sirkulær økonomi som baserer seg på gjenbruk og materialgjenvinning slik at færrest mulig ressurser går tapt. Sentralt i handlingsplanen er et rammedirektiv som rangerer tiltak for å minske avfallsmengder. Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall.

KILDESORTERINGSGRAD

I AF planlegges prosjektene slik at minst mulig avfall skal oppstå, og at avfallet i størst mulig grad kan kildesorteres for gjenvinning. For å legge til rette for gjenvinning måles alle forretningsenheter på kildesorteringsgrad, det vil si hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres. Målet i AF er å kildesortere 80 %, godt over gjeldende myndighetskrav på 60 %.

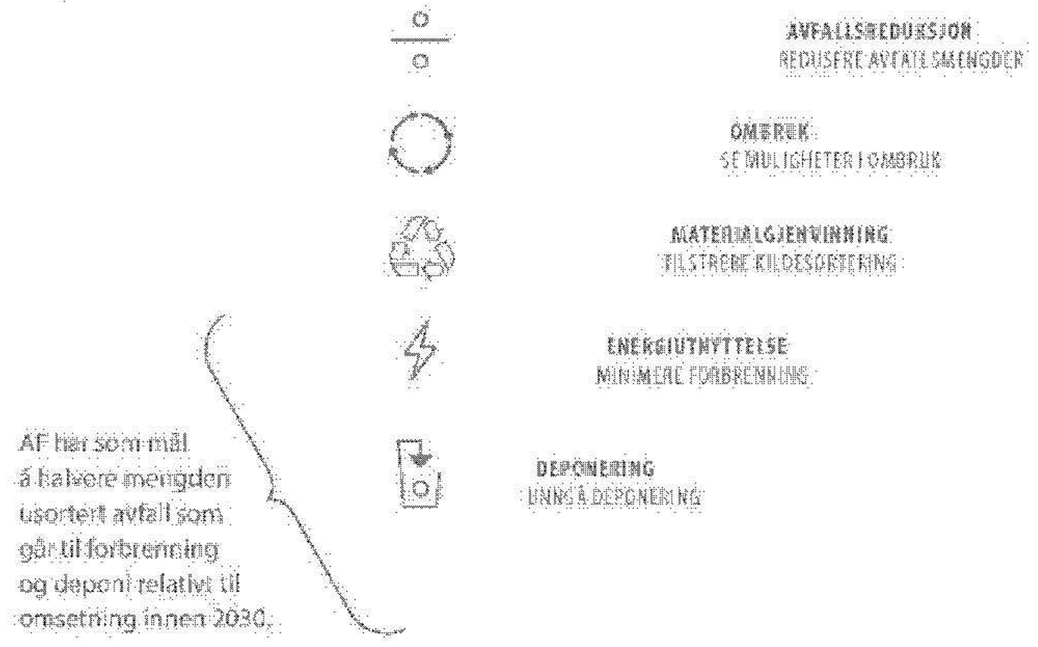
Hvordan kan AF redusere mengden avfall som går til energigjenvinning og deponi?
I AFs strategi har vi besluttet å halvere mengden usortert avfall som går til forbrenning og deponi relativt til omsetning per tjenestetype. Kildesortering i prosjektene har vi jobbet med og målt over flere år, og nå legges listen enda høyrere. For å nå målet, skal vi redusere mengden avfall som oppstår på byggeplassen (øverst i hierarkiet), og prioritere arbeid med de fraksjonene som typisk blir sendt til forbrenning eller deponi. Hver forretningsenhet har utarbeidet konkrete handlingsplaner for å redusere ikke-gjenvinnbart avfall. Basisår for halveringen vil avklares i løpet av 2022.

I Norge kildesorteres i dag en svært stor andel av avfallet som oppstår på bygg- og anleggsprosjekter. Likevel fyller de over 3 millionene tonn med avfall mange containere. En kilde til avfallet er for eksempel at det bestilles for mye materialer som ikke kan leveres tilbake. I tillegg til at det sparer miljøet er det god økonomi i å redusere sløsing med ressurser. Et eksempel på tiltak som kan bidra til å redusere avfall er bruk av tett container for oppbevaring av gips da tørr gips materialgjenvinnes.

Et annet tiltak som kan redusere avfall er avtaler med leverandørene våre. AF har for eksempel inngått en avtale med Glava om leveranse av Glava byggeisolasjon til AFs til enhver tid gjeldende samarbeidspartnere på byggevarer. Inkludert i avtalen er en returavtale hvor AF oppfordres til å returnere kapp av Glava isolasjon med formål om at dette på sikt skal kunne benyttes i produksjon av nye produkter. Slik blir verdiløst avfall en ressurs i et nytt produkt. Avtalen er et fint eksempel på hva man kan få til med godt leverandørsamarbeid.

AVFALLSHIERARKIET

Avfallshierarkiet illustrerer ønsket om å behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig, og unngå unødvendig deponering av avfall

Reduksjon av gipsavfall på Storøykilen
Gips utgjør mye av avfallet som produseres på en byggeplass. Reduksjon av gipsavfallet kan gi store miljøgevinster. På Storøykilen på Fornebu har AF brukt ErgoLite gips som er 25 % lettere enn vanlige gipsplater. Dette gir både en stor ergonomisk gevinst for tømrerne og bidrar til mindre avfallsvekt. Det er også testet bruk av tett container til gips, eller container med tak over, slik at man unngår transport av våt og tung gips. Tørr gips kan materialgjenvinnes, men det kan ikke våt gips. Dette er derfor et veldig konkret og viktig bidrag til å unngå deponering av en ressurs som kan gjenbrukes. Ved å bruke forhåndskuttede og tilpassede gipsplater og kapp til vindussmyg og andre steder hvor man ikke trenger en hel plate unngår man også unødvendig svinn.

EUS TAKSONOMI

EU la i 2020 frem «The European Green Deal» (EUs grønne giv), en vekststrategi for å gjøre Europa til den første klimanøytrale regionen i verden innen 2050. En del av EUs grønne giv er den såkalte «EU taksonomien», et klassifiseringssystem som definerer hva en bærekraftig aktivitet er. Formålet er å øke investeringer i bærekraftige løsninger og håndtere finansiell risiko som skyldes klimaendringene. Det skal også være en måte å hindre grønnvasking ved å ha et felles system for hva som kan kalles bærekraftig, eller grønt.

For at en aktivitet skal være taksonomitilpasset (taxonomy aligned), eller «grønn» i henhold til EUs taksonomi, må den bidra vesentlig til minst ett av EUs seks definerte miljømål, ikke være til vesentlig skade for noen av de andre miljømålene samt oppfylle minimumsvilkår for sosiale rettigheter. AF Gruppen vurderer at konsernet oppfyller minimumsvilkår for sosiale rettigheter, blant annet ved å følge FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

For 31. desember 2021 har EU definert bærekraftige aktiviteter med tilhørende kriterier for vesentlig bidrag og ikke vesentlig skade for klimamål 1 og 2. Det er kommet forslag til bærekraftige aktiviteter med tilhørende kriterier for miljømålene 3–6.

I henhold til EUs taksonomi skal finansielle rapporter publisert etter 1. januar 2022 opplyse om andelen driftsinntekter, driftskostnader (OpEx) og kapitalutgifter (CapEx) som er taksonomikvalifiserte (taxonomy eligible), det vil si andelen av virksomhetens aktiviteter som er dekket av EUs taksonomi per nå. En aktivitet er taksonomikvalifisert hvis den er inkludert i listen over aktiviteter som EU har definert som potensielt bærekraftige. For rapporter publisert etter 1. januar 2023 skal det også opplyses om hvilke aktiviteter som er taksonomitilpasset, altså må det da også vurderes om aktivitetene gir et vesentlig bidrag til et av klimamålene og ikke gjør vesentlig skade på de øvrige miljømålene. Siden det foreløpig kun foreligger endelige aktiviteter for klimamål 1 og 2, er det disse aktivitetene som må rapporteres på i årsrapporten for 2021. Fra og med neste år vil også de fire siste miljømålene være obligatoriske å rapportere på. AF har valgt å inkludere omsetning innenfor aktuelle foreslåtte aktiviteter for miljømål 4 i årets rapportering.

EUs mål er å redusere klimagassutslipp med 55 % fra 1990-nivå innen 2030 og være klimanøytralt innen 2050. EUs taksonomi vil utvikle seg i årene som kommer ved at flere aktiviteter vil inkluderes, og at kriteriene for å være taksonomikvalifisert vil strammes til etter hvert som Europa nærmer seg 2030 og 2050.

De sektorene som er prioritert i taksonomien så langt er sektorer og aktiviteter der EU har vurdert at det er et stort potensial for å bidra til å redusere utslipp og negativ påvirkning på miljø. Blant disse sektorene er eiendom, bygg og anlegg. At en aktivitet ikke er taksonomikvalifisert per nå, betyr ikke at den er miljøskadelig eller ikke bærekraftig.

DRIFTSINNTEKTER I AF GRUPPEN SOM ER TAKSONOMIKVALIFISERTE

AF Gruppen har mye omsetning som er taksonomikvalifisert innenfor klimamål 1 og 2. Enhetsnivået som er vurdert opp mot aktivitetene i taksonomien er prosjektene. Aktiviteter som ikke er taksonomikvalifiserte er for eksempel arbeid som er vurdert å være rene vedlikeholdstjenester i motsetning til rehabilitering av bygg, salg av betongelementer og andre prosjekter som ikke er omfattet av aktivitetsbeskrivelsene i EUs taksonomi. Totalt har AF omsetning på MNOK 23 846 i 2021 som er taksonomikvalifiserte aktiviteter knyttet til klimamål 1 og 2. Dette tilsvarer 85,6 % av omsetningen.

For klimamål 4 er det foreslått aktiviteter for riving av bygg og annet. Gitt at aktivitetene

EUS KLIMA- OG MILJØMÅL

1. Begrensning av klimaendringer
2. Klimatilpasninger
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
4. Omstilling til sirkulærøkonomi
5. Forebygging og bekjempelse av forurensning
6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

EUS TAKSONOMI 2021 - DRIFTSINNTEKTER

Økonomisk aktivitet	Klimamål 1 Stoppe klimaendringer	Klimamål 2 Klima-tilpasning	Total omsetning (MNOK)	Miljømål 4[1] Sirkulær-økonomi	Total omsetning (MNOK)
Oppføring av nybygg	13 565	1 295	14 860	-	14 860
Renovasjon av bygg	2 320	228	2 547	-	2 547
Bygging og modernisering av motorveier, veier, gater, etc.	-	3 475	3 475	-	3 475
Bygging og vedlikehold av infrastruktur for skinnetransport	665	-	665	-	665
Bygging og vedlikehold av infrastruktur for personlig mobilitet	190	-	190	-	190
Bygging av vindkraftverk	423	-	423	-	423
Bygging og rehabilitering av vannkraftverk	66	-	66	-	66
Bygging, utvidelse og fornyelse av vannforsyningssystemer	183	-	183	-	183
Bygging og utvidelse av sentralisert avløpsanlegg	61	-	61	-	61
Bygging og modernisering av havn	-	166	166	-	166
Bygging og rehabilitering av fjernvarme og -kjølenlegg	887	-	887	-	887
Bygging og drift av energisentraler	27	-	27	-	27
Energioptimalisering og tilhørende rådgivningstjenester	49	-	49	-	49
Installasjon og vedlikehold av energieffektiviserende utstyr	26	-	26	-	26
Rensing og gjenvinning av ikke-farlig avfall	187	-	187	-	187
Anleggsarbeid knyttet til klimatilpasning	-	34	34	-	34
Riving og gjenvinning av bygg og andre strukturer	-	-	-	748	748
Demontering av komplekse installasjoner for materialgjenvinning	-	-	-	576	576
Totalt taksonomikvalifiserte aktiviteter	**18 648**	**5 198**	**23 846**	**1 324**	**25 170**
Totalt for ikke-taksonomikvalifiserte aktiviteter			4 022		2 698
Totalt			**27 868**		**27 868**
Andel taksonomikvalifiserte aktiviteter	**66,9 %**	**18,7 %**	**85,6 %**	**4,8 %**	**90,3 %**

[1]Omsetning innenfor aktiviteter som ved rapporteringstidspunktet er foreslått for miljømål 4

blir vedtatt i tråd med det som er foreslått, har AF ytterligere MNOK 1 324 i omsetning som er taksonomikvalifisert, noe som gir en total andel av taksonomikvalifiserte aktiviteter på 90,3 %.

DRIFTSKOSTNADER I AF GRUPPEN SOM ER TAKSONOMIKVALIFISERTE

Formålet med KPIene driftskostnader og kapitalutgifter er å fange opp investeringer som bidrar til grønn aktivitet og omstilling i en bedrift. Driftskostnader som kan være taksonomikvalifiserte er knyttet til vedlikehold og reparasjon av eiendom, anlegg og utstyr som er essensielt for å gjennomføre taksonomiomfattede aktiviteter. Driftskostnader i taksonomi-sammenheng er ikke sammenfallende med driftskostnader etter IFRS. Totale driftskostnader som er taksonomikvalifiserte er MNOK 500 eller 90,6 % av alle taksonomikvalifiserte driftskostnader i 2021. Taksonomikvalifiserte driftskostnader består av kostnader knyttet til reparasjon, vedlikehold og drift av maskinparken, kortsiktige leasingavtaler som ikke er aktivert i balansen og reparasjon, vedlikehold og renhold av balanseførte eiendommer som er essensielle for å utføre taksonomikvalifiserte aktiviteter.

KAPITALUTGIFTER I AF GRUPPEN SOM ER TAKSONOMIKVALIFISERTE

Med kapitalutgifter menes kjøp av elementer, produkter eller tjenester som er innregnet i finansiell stilling og som er essensielle for å gjennomføre en taksonomiomfattet aktivitet. For AF Gruppen inkluderer dette stort sett investeringer i egne og leide maskiner og driftsløsøre. Totale kapitalutgifter som er taksonomikvalifiserte er MNOK 391 eller 78 % av alle kapitalutgifter i 2021. Alle kapitalutgifter består av tilganger til varige driftsmidler, bruksrettigheter og immaterielle eiendeler i 2021. Goodwill er ikke inkludert i kapitalutgifter siden den ikke er definert som immateriell eiendel i henhold til IAS 38.

SOSIALE FORHOLD

Alle som jobber for AF skal ha en trygg og sikker arbeidsplass. Vi skal ha et godt og likestilt arbeidsmiljø, og vi skal ivareta de ansattes rettigheter i samsvar med gjeldende lovgivning og internasjonale menneskerettigheter.

Prosjektindustrien som AF er del av har iboende risikoer knyttet til arbeidsforhold som vi tar på alvor og må ta hensyn til:

- Det er store energier i sving og mange helseeksponeringer, som utgjør en risiko for AF's ansatte og ansatte hos våre samarbeidspartnere.
- Det er en mannsdominert bransje med risiko for bevisst og ubevisst kjønnsdiskriminering.
- Sterk konkurranse og relativt lave marginer kan medføre press på medarbeidere til å jobbe utover det som er forsvarlig og ønskelig.
- Bransjen har en generell utfordring med arbeidslivskriminalitet, som for eksempel svart arbeid og mangel på grunnleggende arbeidstakerrettigheter.

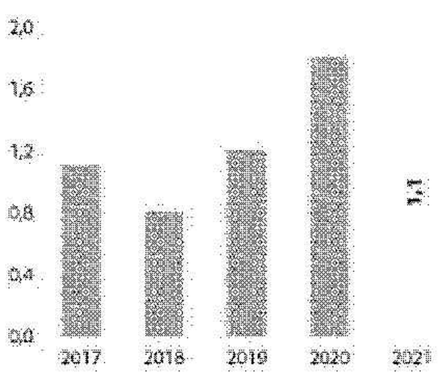
AF har bestemmelser som skal sikre arbeidstakeres helse, sikkerhet og rettigheter i arbeidsforholdet. Bestemmelsene gjelder både egne ansatte, underentreprenører og leverandører i alle våre prosjekter.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål inkluderer å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt, sikkert og inkluderende arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

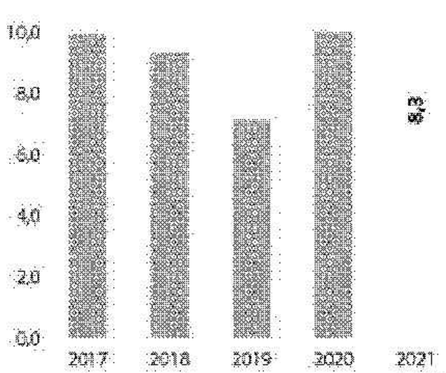
HELSE OG SIKKERHET – ALLE SKAL KOMME TRYGT HJEM

I AF skaper vi verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. Gjennom systematisk HMS-arbeid skal vi sørge for trygge og helsefremmende arbeidsforhold. Det grunnleggende målet er å unngå alle typer personskader, sykdom og plager som skyldes arbeidsmiljø, og særlig unngå arbeidsulykker med alvorlige personskader og helseeksponering som kan resultere i lang eller varig nedsatt funksjonsevne.

H1-VERDI

H2-VERDI

AF forventer samme HMS-standard hos underentreprenører som i egen organisasjon. Grunntanken i HMS-arbeidet er at alle uønskede forhold og hendelser har en bakenforliggende årsak og at de dermed kan unngås.

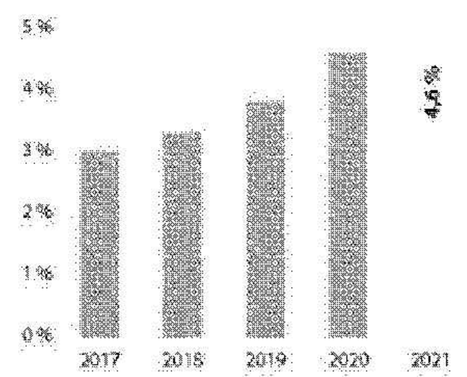
Risikostyring

Risikostyring står sentralt i det forebyggende HMS-arbeidet. AF identifiserer, kommuniserer og styrer HMS-risiko som kan føre til arbeidsulykker og nedsatt helse. I AF reduserer vi risikoen til et akseptabelt nivå gjennom barrierestyring der vi benytter fysiske og organisatoriske barrierer.

Læring og forbedring

Uønskede hendelser og forhold relatert til HMS vies stor oppmerksomhet for å sikre læring og videreutvikling. Spesielt alvorlige hendelser følges opp eksternordinært gjennom granskningsprosesser der alle nivå i organisasjonen involveres. Det grunnleggende formålet med granskingen er å avdekke forbedringsmuligheter og tiltak som forhindrer at tilsvarende forhold oppstår igjen, og erfaringene benyttes aktivt i den systematiske risikostyringen. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk i AF, og i 2021 ble det rapportert 41 445 (43 136) hendelser og forhold. Alle disse registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life eller tilsvarende systemer.

SYKEFRAVÆR

Måling av prestasjon

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er FI-verdien. FI-verdien er definert som antall alvorlige personskader og fraværsskader per million utførte timeverk, og inkluderer egne ansatte, underentreprenører og leverandører som skader seg på våre prosjekter. Skadefrekvensen har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, fra en FI-verdi på 20 for den norske virksomheten tidlig på 90-tallet, til en FI-verdi på 1,1 (1,8) i 2021. Denne frekvensen representerer 22 (39) FI-skader i 2021. Året var preget av nedgang i antall alvorlige personskader, og man så at gapet mellom skadefrekvensen for egne ansatte og ansatte hos underentreprenører minket. Tidligere har underentreprenører vært betydelig overrepresentert i skadestatistikken.

Sykefravær er en indikator for helsearbeidet, og var i 2021 på 4,6 % (4,0 %). AF's sykefravær betraktes fortsatt som moderat i bygg- og anleggsbransjen, men i AF mener vi at sykefraværet er for høyt. Bakgrunnen for dette er at vi vet at deler av sykefraværet er arbeidsrelatert og dermed kan påvirkes. Det systematiske og langsiktige arbeidet vårt har svar mål å oppnå et «friskt sykdomsbilde», uten fravær som skyldes forhold på jobb. Vi forventer et sykefravær på under 3 % når målet er nådd. Selv om koronapandemien har bidratt til et forhøyet sykefravær, så vet vi at arbeidsrelatert fravær fortsatt er et relevant og viktig tema som det jobbes systematisk med.

Helsearbeid

Helsearbeid er en naturlig del av HMS-arbeidet på lik linje med sikkerhetsarbeid. De lovpålagte bedriftshelsetjenestene som AF er tilknyttet bidrar betydelig i det forebyggende helsearbeidet, og spesielt AF's interne bedriftshelsetjeneste utgjør en sterk, fagkyndig og positiv rådgiver innen forebyggende helsearbeid.

Risikostyring innen helse krever kompetanse og kunnskap om hvilke eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet. For å hjelpe med relevante tiltak som kan forebygge helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. I tillegg har AF utviklet og benytter et eget program for analyse av helserisiko. I 2021 ble dette innlemmet i Clara, som er AF's overordnede program for styring av HMS-risiko.

Beredskap

AF skal være klare til å håndtere beredskapssituasjoner på alle nivå i organisasjonen. Den overordnede beredskapsplanen i AF setter rammen for beredskapsorganisering og -planer for selskaper i hele AF-familien. Vi skal være forberedt på et vidt spenn av krevende situasjoner, eksempelvis ved alvorlige arbeidsulykker, pandemi, cyber-angrep, terror, mm. Ved krevende beredskapssituasjoner mobiliserer AF en sentral krisestab som leder det overordnede beredskapsarbeidet og som støtter ledelsen i den berørte enheten og prosjektet.

Utviklingsprosjekter

Konsernstrategien mot 2024 viderefører målet om at AF Gruppen skal ha H1=0 og 0 alvorlige personskader og arbeidsrelatert fravær. Til tross for en lav H1-verdi sett opp mot sammenlignbare selskaper, opplever AF Gruppen fortsatt for mange personskader. Arbeidet med å hindre skader pågår kontinuerlig, og blant de nyeste tiltakene og verktøyene vi har innført kan vi trekke frem:

- Safetalk – Sikkerhetssamtaler i forkant eller underveis i arbeidssituasjoner, mellom fagarbeidere, for å avdekke og påvirke risiko, samt styrke sikkerhetsbevisstheten hos fagarbeiderne.
- AF Meldingsportal – Kommunikasjonsverktøy som tillater funksjonærer i AF å sende sikkerhetsrelaterte meldinger til egendefinerte grupper, og hvor enhver beskjed automatisk blir oversatt til mottakerens oppgitte morsmål.
- Clara – Nettbasert verktøy for styring av HMS-risiko blant aktivitetene i et prosjekt, der blant annet erfaringer fra tidligere hendelser blir gjort tilgjengelig, og kommunikasjon og oppfølging av barrierer forsterkes.
- Testing av kroppsnært utstyr for måling og varsling av blant annet støy, luftverdier/gass og vibrasjoner. Målet er å kunne hjelpe våre fagarbeidere med å redusere og unngå uønskede helseeksponeringer.
- Digitale kurs – Skreddersydd og brukervennlig kursportal (Mottmate) som gir enkel tilgang til kurs, erfaringsoverføringer og sikkerhetsveiledninger på en universell plattform, som alle som jobber i AF sine prosjekter kan dra nytte av.

Hjelmstropp gir bedre beskyttelse

Sikkerhetsarbeidet i AF er en kontinuerlig analyse- og tiltaksprosess for å forhindre at uønskede hendelser gjentar seg. Gransking av hodeskader i AF de siste 20 årene viser at i de tilfellene hjelm er brukt som barriere, har hjelmen falt av i over halvparten av tilfellene. I nesten alle tilfellene ville hakestropp/klatrehjelm redusert konsekvensen av hendelsen. Studien har ført til at HMS i AF anbefaler påbud eller sterk oppfordring om bruk av klatrehjelm med hakestropp i alle enheter og datterselskaper i AF Gruppen, og flere enheter har allerede innført påbud.

ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON
FNs mål inkluderer å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt, sikkert og inkluderende arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

RYDDIGE ARBEIDSFORHOLD – ARBEIDSMILJØ OG ARBEIDSTAKERES RETTIGHETER

AFs forhold til menneskerettigheter, arbeidsforhold og medarbeiderutvikling er nedfelt i Adferdskoden og Hensikt – Mål – Verdier.

Menneskerettigheter og tiltak mot arbeidslivskriminalitet

Bygg- og anleggsbransjen har noen generelle utfordringer knyttet til menneskerettigheter, særlig knyttet til betingelser i arbeidsforholdet. Det er viktig at store aktører som AF tar ansvar for at hele verdikjeden følger etiske retningslinjer og grunnleggende menneskerettigheter. AF har forpliktet seg til å følge menneskerettighetsprinsippene i FN Global Compact, og har sterke systemer på plass for å hindre at våre prosjekter er åsted for arbeidslivskriminalitet og brudd på arbeidstakeres rettigheter.

Innkjøp av varer og tjenester utgjør rundt 65 % av vår omsetning. AF har ansvar for hele kontraktspyramiden på våre prosjekter, og leverandører må forplikte seg til å følge våre etiske retningslinjer. AF Gruppens Leverandørerklæring er et obligatorisk avtalevedlegg til innkjøpsavtaler. AF Gruppen har null-toleranse når det gjelder atferd som bryter med bestemmelsene i leverandørerklæringen. Vi jobber både proaktivt og reaktivt for å sikre at dette etterleves, og tillater kun to ledd med underentreprenører for å ha en akseptabel transparens. Proaktivt benytter AF blant annet StartBANK og en egenutviklet prekvalifiseringsmodul for å vurdere mulige leverandører.

Når underentreprenører er godkjent og får adgang til prosjektet følges disse opp gjennom stikkprøver og kontroller for å verifisere at virksomheten drives i tråd med regelverk og gjeldende retningslinjer. De viktigste verifikasjonene vi gjennomfører er:

- Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår blant leverandører, underentreprenører og bemanningsforetak, både av prosjektene selv og med bistand fra AF Gruppens Rådgiver A-krim.
- Adgangskontroll i prosjektene.
- Interne revisjoner som gjennomføres på alle nivåer i organisasjonen.
- Vernerunder som gjennomføres ukentlig på alle prosjekter for å sikre etterlevelse av regelverket for arbeidsmiljø.
- Revisjon av underentreprenører og leverandører for å sikre at disse etterlever AF Gruppens krav til gode systemer rundt arbeidsforhold og etikk.

Dersom det avdekkes arbeidslivskriminalitet blant våre underentreprenører, vil dette klassifiseres som rødt forhold og forholdet vil bli gransket.

Arbeidsforhold

AF har et tillitsvalgt- og verneapparat som sikrer de ansattes mulighet for å påvirke arbeidsforholdene. Det er et eget bedrifts- og arbeidsmiljøutvalg med representanter fra konsernledelsen, de ansatte og hovedtillitsvalgte. Nye retningslinjer som trådte i kraft 1.mai 8 sikrer at både funksjonærer, fagarbeidere og begge kjønn representerer de ansatte i styret.

I tråd med FNs Global Compact legger AF forholdene til rette for at håndverkere og produksjonsmedarbeidere kan være organisert, og over 90 % er derfor fagorganisert. Lover, forskrifter og tariffavtaler er rammebetingelser som AF Gruppen forholder seg til, og dette gjelder både lønn og arbeidstidsbestemmelser for våre ansatte. Forhandlinger om lønn gjennomføres med fagorganisasjonene, og er nedfelt i AFs Adferdskode.

Tilfredshet og attraktivitet

Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen (MTU) som sist ble gjennomført i 2021 viser at de ansatte trives svært godt med eget arbeid og med AF som arbeidsgiver. AF oppnådde 5,2 på en skala fra 1–6, der 6 er best, og har som strategisk mål mot 2024 å ligge over MTU > 5. Undersøkelsen viser at utviklingsmuligheter i jobben er den viktigste driveren for tilfredshet på jobben både for fagarbeidere og funksjonærer. MTU-en består av en rekke spørsmål innenfor områdene tilfredshet, samhandling og ledelse, og hver forretningsenhet lager en tiltaksplan på bakgrunn av undersøkelsen.

AF er en attraktiv arbeidsgiver, og dette reflekteres i Universum Student Survey 2021 hvor AF Gruppen ble rangert som landets 14. mest attraktive arbeidsgiver blant ingeniørstudenter. I Universum Professional Survey 2021 for yrkesaktive kom AF på 10. plass, opp fra 11. plass i 2020. AF ønsker å tiltrekke seg de beste talentene både blant erfarne og nyutdannede, og har som strategisk mål mot 2024 å ligge blant topp fem i Universums kåringer.

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE
FN-målet innebærer å sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas.

«Drømmer kan bli til virkelighet» som har vært vist på tvers av sosiale medier. Vi har jobbet tettere med skolene og rådgivere ute i distriktene og i byene for å fjerne fordommer og fremme positive holdninger til bygg- og anleggsbransjen. AF har som mål i strategien mot 2024 om å ha lærlingeandel på over 7 % og at flere enn 60 % av våre fagarbeidere har fagbrev.

DE BESTE FOLKA – REKRUTTERING, OPPLÆRING OG UTVIKLING AV MEDARBEIDERE

AF skal øke det strategiske samarbeidet mot opplæringsinstitusjoner for å styrke tilgangen til dyktige ressurser. Et tiltak som har vært gjennomført de siste to årene er konkurransen «AF kollektivet» der vinnerne mottar et års husleie. Studentene får personlig oppfølging av mentorer fra AF og mulighet til faglig påfyll og inspirasjon fra bransjens fremste eksperter. Samtidig blir vi i AF utfordret av nysgjerrige studenter som skal være med på å forme fremtiden.

Utvikling av kunnskap og kompetanse hos våre ansatte er den mest lønnsomme investeringen vi gjør. Praktisk trening ute i våre prosjekter er det viktigste virkemiddelet for å fremme faglig utvikling, og AFs desentraliserte beslutningsstruktur gir dyktige medarbeidere tidlig muligheten til å ta ansvar. I tillegg tilbyr AF også formell utdanning gjennom AF Akademiet og ekstern etterutdanning. Bredden i AFs kompetansemiljøer gir godt grunnlag for faglig utvikling og karrieremuligheter på tvers i konsernet. AF har som mål å utvikle ledere gjennom intern opplæring, og rundt 80 % av dagens ledere er internt rekruttert.

AF har det siste året intensivert satsingen mot lærlinger ved å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom informasjonskampanjen

Likestilling

Det er et sentralt prinsipp i AF og en del av Adferdskoden at rekruttering og ansettelse, opplæring, belønning, forfremmelse, sanksjonering og andre arbeidsvilkår skal håndteres uten hensyn til vennskap og en persons etnisitet, hudfarge, religion, rasjonalitet, kjønn, seksuell legning, alder eller uførhet.

Rekrutteringsandel kjønn skal speile rekrutteringsgrunnlaget, og relativ andel forfremmelser skal være lik for kvinner og menn. AF har et langsiktig strategisk mål om å øke kvinneandelen blant funksjonærer til 40 %, og kvinneandelen totalt til 20 %.

AFs arbeid med mangfold, blant annet gjennom Diversitus-nettverket og #HumSpandører, har bidratt til skarpere fokus og holdningsendring knyttet til ubevisst diskriminering. Det har blant annet vært arrangert samlinger for mange ledende ansatte der det har vært diskutert ubevisst diskriminering, og eventuelle personlige erfaringer.

I 2021 var kvinneandelen i AF på 9,7 % (9,8 %), med 18,8 % (18,9 %) av funksjonærene og 1,4 % (1,6 %) av fagarbeiderne. I konsernledelsen har AF per utgangen av 2021 én kvinne og syv menn i konsernledelsen. I styret er det fire kvinner og seks menn.

The Dream Team

Betonmast Asker og Bærum satser på økt mangfold og ungdommelige krefter for å skape «The Dream Team». På prosjektet Vollen Marina er teamet satt sammen slik at de erfarne løfter frem de mindre erfarne, og de unge utfordrer de eldre på gitte sannheter og etablerte metodikker. Sammen med effektiv digital prosjektstyring og ferdigproduserte byggelementer, har mangfoldsarbeidet gitt resultater, og prosjektet ligger an til å kunne overleveres 3–4 måneder tidligere enn antatt.

I AF er alle like mye verdt

AF skal være stedet der de beste folka får rom til å oppfylle sine drømmer. Å sørge for at folk har det bra på jobb er derfor en av våre viktigste oppgaver. Vi skal ha et inkluderende og trygt arbeidsmiljø med nulltoleranse for diskriminering og en innarbeidet konsekvenskultur. AF har jobbet med mangfoldsprosjektet «De beste folka» siden 2018, og som et ledd i prosjektet ble kampanjen «Like mye verdt» lansert i 2021. Kampanjen, som blé oversatt til flere språk, ble godt mottatt, og har skapt et stort engasjement i prosjektene.

VIRKSOMHETSSTYRING OG FORRETNINGSETISKE FORHOLD

AFs troverdighet og konkurransekraft er tuftet på tillit, og derfor skal vi ha en kompromissløs holdning til etikk og stille klare krav til alle vi samarbeider med.

Internkontroll og etterlevelse av konsernpolicy er forankret i styret, og utøves gjennom konsernledelsen videre til våre prosjekter og ansatte. Våre ansatte representerer AF Gruppen i alle forretningsmessige sammenhenger og det er essensielt at de identifiserer seg med AFs Adferdskode. Leverandører og underentreprenører er også forpliktet til å følge Adferdskoden gjennom AFs leverandørerklæring. Når oppkjøpskandidater vurderes blir det lagt avgjørende vekt på at bedriftskultur og kjerneverdier er i tråd med AFs.

AF har omfattende systemer for internkontroll og risikohåndtering. Systemene gjennomgås årlig både av revisor og styrets revisjonsutvalg. På alle større tilbud skal det utføres en risikogjennomgang med en representant fra konsernledelsen før forpliktende tilbudet leveres. Dersom tilbudet er større enn MNOK 100 må tilbudet godkjennes av konsernledelsen, og hvis det er større enn MNOK 600 må tilbudet godkjennes av styret. I utførende fase av prosjektene har enhetene selv ansvar for løpende oppfølging av risiko, og for større prosjekter skal det gjennomføres kvartalsvise risikogjennomganger sammen med representanter fra konsernledelsen. Se s. 20 for nærmere beskrivelse av risikostyring i prosjektene.

ÅPENHET OG RAPPORTERING

AF Gruppen skal utvise åpenhet og vi skal være til å stole på. Lover og forskrifter er rammebetingelser som AF skal forholde seg til og vår rapportering skal være fullstendig og samsvare med relevant lovgivning. Videre har AF som målsetting at alle investorer og interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om konsernet til enhver tid, og vi ønsker en åpen dialog med aktørene.

FRED, RETTFERDIGHET OG VELFUNGERENDE INSTITUSJONER

FNs mål inkluderer å betydelig redusere korrupsjon og bestikkelser i alle former samt å utvikle effektive, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer.

SERIØSITET I ARBEIDSLIVET

AF har nulltoleranse for prissamarbeid, korrupsjon og bestikkelser. Dette innebærer at ansatte ikke skal gi eller motta gaver og andre ytelser som kan være egnet til å skape tvil om AF Gruppens integritet og etterlevelse av gjeldende regelverk. Adferdskoden forbyr også selskapets ansatte å diskutere, foreslå eller inngå avtale med konkurrenter som kan påvirke konkurransesituasjonen.

I henhold til AFs konsernpolicy og fullmaktsmatrise skal alle kontrakter være skriftlige og signeres av minimum to representanter fra AF. Dette reduserer faren for at enkeltpersoner blir tilbudt, eller velger å motta, bestikkelser.

AF Gruppen har nulltoleranse for økonomisk eller finansiell kriminalitet, og det er innført strenge krav til fakturabehandling som barriere mot underslag og økonomisk misligholdt. Inngående fakturaer behandles elektronisk, og må attesteres og anvises i henhold til fullmaktsmatrisen. Også utbetalinger må godkjennes av to personer. Videre skal AF håndtere skatt og avgift på en ansvarsfull måte i henhold til gjeldende lover og regler.

AF Gruppen har en egen policy knyttet til børssensitiv informasjon og fører løpende kontroll med transaksjoner i AF-aksjen foretatt av selskapets ansatte og deres nærstående. Misbruk av børssensitiv informasjon leder til politianmeldelse og avskjedigelse.

Opplæring

Ansatte i AF får en innføring i Adferdskoden og kjerneverdiene på et obligatorisk introduksjonskurs. Kurset sikrer at alle ansatte er klar over hvilke krav og forventninger som stilles, og er et viktig virkemiddel for å bygge en bedriftskultur med høy etisk standard.

AF har lederkurs med temaer som blant annet innkjøp, HMS og personalhåndtering. Lederkursene i AF inkluderer «dilemmatrening» og andre holdningsskapende oppgaver for å sikre enhetlig praktisering av AFs retningslinjer. AF gjennomfører også egenutviklet kurs i forebygging av arbeidslivskriminalitet. Videre må alle underentreprenører gjennomgå et obligatorisk HMS-kurs før oppstart på et AF-prosjekt.

Samarbeid med andre

AF har innført organisatoriske og strukturelle tiltak for å sikre at AF kun samarbeider med seriøse aktører. Blant annet er det en stilling i konsern med arbeidslivskriminalitet som spesialfelt, og hver forretningsenhet har en egen seriøsitetsansvarlig. Disse kommuniserer jevnlig i AFs nettverksorganisasjon innen arbeidslivskriminalitet, A-krim.

Det er opprettet konserninterne nettverksorganisasjoner for å skape arenaer for samarbeid og erfaringsoverføring på tvers av enhetene, og for å sikre etterlevelse av krav i hele AF:

- HMS-forum for spørsmål knyttet til HMS-lovgivning
- Personalforum for ivaretakelse av de ansattes rettigheter
- Forum A-krim for arbeidet med å motvirke arbeidslivskriminalitet
- Innkjøpsforum for spørsmål knyttet til forretningsetikk

Alle forretningsenhetene i AF har ledelsessystemer, og mange av dem er ISO-sertifiserte. Ledelsessystemet inneholder nødvendige planer, risikovurderinger og prosedyrer for å sikre enhetlig drift i de ulike prosjektene, og at virksomheten utøves i henhold til konsernets forretningsmodell og etiske rammebetingelser. Det gjennomføres internrevisjon av alle forretningsenheter for å sikre tilstrekkelig etterlevelse.

VARSLING AV KRITIKKVERDIGE FORHOLD

Å varsle er å si fra om kritikkverdige forhold i virksomheten, herunder brudd på lover og sentrale retningslinjer. Alle ansatte og innleide arbeidstagere har rett til å varsle. AF har rutiner knyttet til varsling og behandling av kritikkverdige forhold som skal sikre en forsvarlig fremgangsmåte der varsler er beskyttet mot gjengjeldelse som følge av varslingen. Varsling kan gjøres åpent eller anonymt, og både varslingen og varsler's identitet skal behandles som en fortrolig opplysning. Varsling kan skje i linjen til nærmeste leder, leder på høyere nivå, e-post til varslingsutvalget (varsling@afgruppen.no) eller til varslingsutvalget via varslingskjema på www.afgruppen.no/varsling. Så langt saken tillater det skal varsler gis informasjon om AFs behandling av varselet og hvilket utfall saken har fått.

VARSLINGSUTVALGET I AF BESTÅR AV

- Olav Aune, direktør HMS (utvalgets leder)
- Sif Løvdal, personalsjef
- Christian Berg, hovedtillitsvalgt/ hovedverneombud
- Sigrunn Wangen Lid, personalsjef
- Christoffer Fjellheim, direktør innkjøp og juridisk
- Espen Jahr, Leder bedriftshelsetjenesten

FN GLOBAL COMPACT

FNs Global Compact baserer seg på ti prinsipper på områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til FNs Global Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive virksomhet i tråd med de ti prinsippene.

PRINSIPPER	Relevans for AF	Tiltak
MENNESKERETTIGHETER		
Bedrifter skal støtte og respektere vern om internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og	AF Gruppen overholder alle gjeldende lover og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, uansett hvor vi opererer.	AF har nedfelt sine holdninger og prinsipper rundt menneskerettigheter i grunnleggende dokumenter; Adferdskoden, Konsernpolicy og Hensikt-mål-verdier.
påse at de ikke medvirker til brudd på menneskerettigheter	AF handler ikke med selskaper som på noen måte bidrar til brudd på menneskerettigheter.	Alle underentreprenører og leverandører må gjennom en prekvalifisering. AF følger opp leverandører løpende, og utestenger aktører som vi mistenker utøver uetisk atferd. *Se også prinsipp 4.*
ARBEIDSVILKÅR		
Bedrifter skal holde organisasjonsfriheten i hevd og sikre at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes i praksis,	AF legger forholdene til rette for at medarbeidere kan være organisert, og at retten til å føre kollektive forhandlinger anerkjennes og respekteres.	Mer enn 90 % av fagarbeidere i heleide enheter i AF er fagorganisert. AF fører kollektive forhandlinger for alle ansatte og på alle nivåer der dette er relevant. AF har også et velfungerende tillitsmannsapparat. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
sikre at alle former for tvangsarbeid avskaffes,	AFs ansatte har avlønningsvilkår i henhold til nasjonal lovgivning og overenskomster med fagforeninger. AF benytter kun leverandører som forplikter seg til våre etiske retningslinjer, oppfyller lovfestede krav, krav i tariffavtaler og interne krav i AF.	AF har prosedyre for kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos underentreprenører og bemanningsforetak. AF har i 2021 sperret spesifikke aktører som ikke overholder AFs etiske retningslinjer knyttet til arbeidsvilkår. Forholdene har vært avdekket før de aktuelle leverandørene fikk oppdrag hos AF. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
sikre at barnearbeid reelt avskaffes, og	AF benytter ikke barnearbeid i sine prosjekter, og vi skal ikke benytte oss av selskaper (spesielt transnasjonale) som har vare- og tjenestekjeder der økonomisk utnyttelse av barn forekommer.	AF undersøker arbeidskontrakter til alle ansatte hos underentreprenører og bemanningsbyråer som en følge av Seriositetsinitiativet. Det er ikke avdekket mistenkte eller identifisert faktiske tilfeller av barnearbeid i noen av våre prosjekter eller hos noen av våre leverandører. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*
sikre at diskriminering i arbeidslivet avskaffes	AF skal ha et arbeidsmiljø som er uten forskjellsbehandling, diskriminering, sjikane og mobbing. AFs prinsipper knyttet til diskriminering er nedfelt i Adferdskoden.	Alle ansatte må signere Adferdskoden ved ansettelse, og gjennomgår denne i innledende kurs. I strategien frem mot 2024 er det et konkret mål å øke kvinneandelen i AF, fra 10 % per utgangen av 2021, til 20 %. Konsernledelsen og hele organisasjonen jobber aktivt for å gjøre AF til en attraktiv arbeidsgiver for alle. *Les mer på s. 48 (Sosiale forhold).*

PRINSIPPER	Relevans for AF	Tiltak
MILJØ		
Bedrifter skal støtte en føre-var-tilnærming til miljøutfordringer,	AF arbeider kontinuerlig for å begrense belastningen på omgivelsene våre. Hvert selskap og forretningsenhet i AF Gruppen har sine mål for ytre miljø. AF skal også følge hovedprinsippene i miljøstandarden ISO 14001.	Det er et krav i AF at alle prosjekter skal gjennomføre en risikoanalyse før oppstart av prosjektene. Miljørisiko er et element i denne analysen. Risikoanalyser er gjennomført i henhold til konsernpolicy i 2021. *Les mer på s. 20 (Risikostyring).*
ta initiativ til fremme av økt miljøansvar, og	Med fokus på miljø, energi og gjenvinning skal vi forsvarlig fjerne og eliminere materialer, grunn og energiløsninger som er skadelige for miljøet. Våre tjenester og løsninger skal gjøre det mulig for våre kunder å ta et økt miljøansvar.	AF utvikler sitt tjenestespekter kontinuerlig. Kildesorteringsgrad og klimaspor er måleparametere i AF sine prosjekter, og fokus på disse måltallene fremmer økt miljøansvar i organisasjonen som helhet. AF har i tillegg utarbeidet flere forretningsområder som kan bidra til en sirkulær økonomi. *Les mer på s. 38 (Klima og miljø).*
oppmuntre til utvikling og spredning av miljøvennlig teknologi	En av AFs kjerneverdier er entreprenørånd. Gjennom vår miljøkompetanse skal vi tilby tjenester og løsninger som møter dagens og morgendagens miljøutfordringer.	AF har utviklet unik teknologi som muliggjør rensing og gjenbruk av forurenset masse i våre miljøparker. Energieffektiviserende tjenester og miljøvennlige bygg er et tjenestespekter som stadig utvikles i AF. For offshore-aktivitetet er AF Miljøbase Vats etablert som godkjent og sertifisert mottak for resirkulerbare masser. *Les mer på s. 38 (Klima og miljø).*
ANTIKORRUPSJON		
Bedrifter skal bekjempe enhver form for korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser	AF skal være til å stole på. Selskapet har en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk. AFs Adferdskode beskriver vår holdning til korrupsjon, prissamarbeid og bestikkelser.	Det er forventet at alle ansatte etterlever prinsippene som er nedfelt i vår Adferdskode, som inkluderer prinsipper mot korrupsjon. Det er ikke identifisert tilfeller av korrupsjon, herunder utpressing og bestikkelser, i 2021. Et godkjenningskrav før engasjement av underentreprenører og leverandører er at disse har overholdt gjeldende lover og regler knyttet til korrupsjon i fortiden, blant annet overholdelse av skattelover. *Les mer på s. 54 (Virksomhetsstyring).*

SAMFUNNSANSVAR

FUNDAMENTSPESIALISTEN

Kanonaden Entreprenad har over flere år opparbeidet seg omfattende kompetanse innen anleggsarbeid for vindkraftparker. Selskapet er bokstavelig talt med på å legge fundamentet for bærekraftig energi i Sverige, og siste tilskudd er vindparken Åby-Alebo. Totalt 36 vindturbiner skal årlig produsere 500 GWh – tilsvarende energiforbruket til 100 000 husholdninger – og robuste fundamenter er grunnleggende for at de 200 meter høye vindturbinene skal stå støtt i vær og vind. I vindparken har Kanonaden bygget tilfartsveier og strømnett i tett samarbeid med turbin- og nettleverandør, slik at komponentene har kommet på plass uten større inngrep i naturen enn nødvendig.

VIRKSOMHETS-OMRÅDER

02 LANDSKAP

04 VINDKRAFT

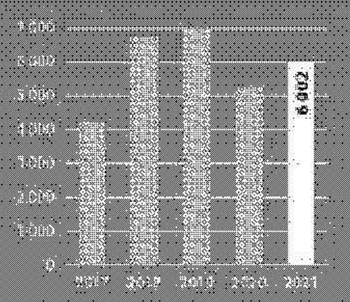
06 KRAFTNETT

08 SOLENERGI

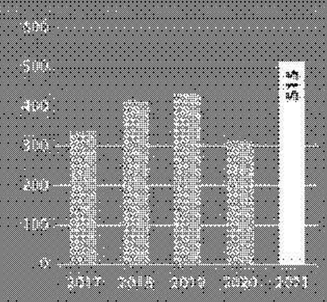
VINDFANG. Et vindkraftverk genererer energi tilsvarende det som går med for å bygge det i løpet av 6 til 9 måneder, og representerer et betydelig bidrag på Sveriges vei mot CO_2-nøytralitet innen 2045. Kanonaden har de siste ti årene bygd vindparker med til sammen drøyt 300 vindturbiner. Det er ventet at kapasiteten innen vindkraft skal dobles de neste ti årene, og Kanonaden er godt posisjonert for å ta del i utbyggingen.

ANLEGG

OMSETNING MNOK

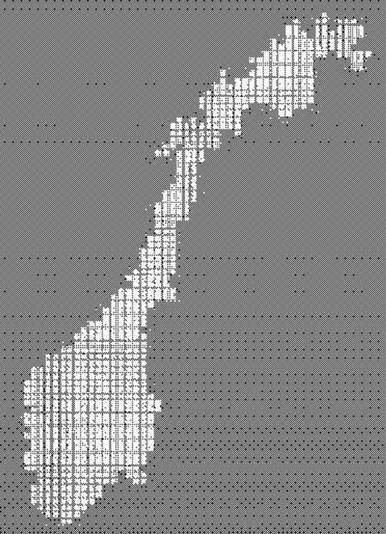

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

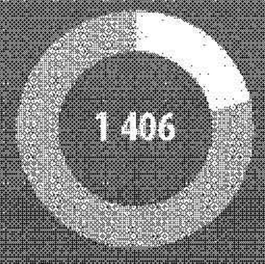

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2021	2020*	2019*	2018*	2017*
Inntekter	6 002	5 218	6 999	6 759	4 217
Driftsresultat (EBIT)	515	314	432	412	335
Resultat før skatt (EBT)	510	292	429	429	354
Driftsmargin	8,6 %	6,0 %	6,2 %	6,1 %	7,9 %
Resultatmargin	8,5 %	5,6 %	6,1 %	6,4 %	8,4 %
Ordrereserve	6 878	7 319	6 355	8 452	6 288

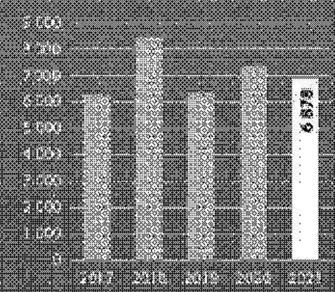
* Eigon og Consolvo ble overført fra virksomhetsområde Bygg til virksomhetsområde Anlegg med virkning fra 1. januar 2021. Sammenligningstall er omarbeidet.

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

ANLEGG BESTÅR AV

- AF Anlegg
  JV Anlegg
- Målselv Maskin & Transport
- Eigon
- Consolvo

STERKE RESULTATER

Anleggsvirksomheten leverte omsetningsvekst og svært gode resultater i 2021.

AF er en av Norges største aktører i anleggsmarkedet, og kundene omfatter både offentlige og private aktører. Prosjektporteføljen inkluderer vei, bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, kraft og energi, samt landanlegg for olje og gass.

Anleggsvirksomheten i Norge består av fire forretningsenheter: AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Eigon og Consolvo.

KORT OM 2021
Anleggsvirksomheten hadde i 2021 en omsetning på MNOK 6 002 (5 218). Resultat før skatt ble MNOK 510 (292). Resultatmarginen endte på 8,5 % mot 5,6 % i 2020.

AF Anlegg økte aktivitetsnivået i 2021 fra 2020, og har to pågående storprosjekter, E39 Kristiansand vest–Mandal øst og Bergtunnelar Lovö i Stockholm. Det har vært høy produksjon i begge prosjektene, men for E39 Kristiansand vest–Mandal øst har lønnsomheten vært påvirket av et høyt kostnadspådrag i sluttfasen. Jevnt god drift i de øvrige prosjektene bidro til at enheten leverte et svært godt resultat i 2021.

AF Anlegg børsmeldte to nye avtaler i 2021 med en total verdi på MNOK 595 ekskl. mva. I tillegg økte omfanget i eksisterende kontrakter betydelig. Etter årets slutt inngikk AF Gruppen, i et arbeidsfellesskap med italienske Ghella, en kontrakt med Oslo kommune for bygging av rentvannstunneler i Oslo. Avtalen har en verdi på ca. MNOK 8 750 ekskl. mva., hvorav AFs andel er MNOK 5 250 ekskl. mva. Kontrakten er den største kontrakten AF Gruppen har inngått noensinne. Kontrakten inngår ikke i ordrereserven per 31. desember 2021.

Målselv Maskin & Transport leverte nokså jevnt med høy aktivitet og svært gode resultater. Eigon forbedret resultatet betydelig i 2021, selv om aktiviteten var noe lavere og resultatet svakere enn forventet. Consolvo leverte både omsetnings- og resultatvekst i 2021 og rapporterte et godt resultat for året.

Ved årsslutt hadde virksomhetsområdet Anlegg en ordrereserve på MNOK 6 878 (7 319).

BÆREKRAFT
Anlegg bygger samfunnsnyttig infrastruktur som veianlegg, ranseanlegg og vannkraftverk, og gjør rehabiliteringsprosjekter av bru- og betongkonstruksjoner. For å gjennomføre prosjektene er virksomheten avhengig av store anleggsmaskiner. Dette medfører et stort negativt klimaspor. Den viktigste driveren for CO_2-utslipp er transport av masser. Prosjektene tilstreber derfor å ha mest mulig gjenbruk av masser innad i prosjektene. Elektriske alternativer for maskiner brukes der det er formålstjenlig, og flere prosjekter benytter biodiesel som drivstoffaktide. Anlegg har en svært moderne anleggspark, og alle maskiner er utstyrt med en digital chip for å måle dieselforbruk, effektivitet og tomgangskjøring. Dette bidrar til mer energi- og kostnadseffektiv bruk av maskinene.

I samspillsprosjekter kan tidlig involvering bidra til bedre og mer kostnadseffektive løsninger som reduserer CO_2-avtrykket i prosjektene. Samspillsløsningen for nye E6 Rotnerud–Storhove er et godt eksempel på dette, der AF sammen med Nye Veier og Norconsult har utarbeidet en forenklet brukonstruksjon over Lågen som vil redusere CO_2-avtrykket av brubyggingen med 20 000 tonn CO_2-ekvivalenter.

CREQUAL er et sertifiseringsverktøy som benyttes for å fremme bæreevne og kvalitet i anleggsprosjekter. Anlegg bygger kompetanse innen CREQUAL for å kunne oppnå CREQUAL-sertifisering på eksisterende og fremtidige prosjekter.

MARKEDSUTSIKTER
Anleggsmarkedet i Norge er godt og lite sensitivt for konjunktursvingninger da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer. I statsbudsjettet for 2022 besluttet Regjeringen NOK 85 mrd. til samferdsel, som innebærer en økning på 3,1 % fra 2021 når ekstramidlene som følge av covid-19 holdes utenfor.

Prognosesenteret venter anleggsinvesteringer på NOK 103,5 mrd. i 2022, som tilsier en sterk vekst på 14 % fra 2021. I 2023 og 2024 ventes anleggsinvesteringene å ligge ut på et høyt nivå. Veianlegg står for mesteparten av den anslåtte veksten i 2022, og vil utgjøre 42 % av de totale anleggsinvesteringene. Prognosesenteret venter vekst for veianlegg også i 2023 og 2024. Prognosene gir et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet. Imidlertid utgjør høye råvarepriser, risiko for leveranseproblemer grunnet krigen i Ukraina og geopolitisk uro en usikkerhet på kort sikt.

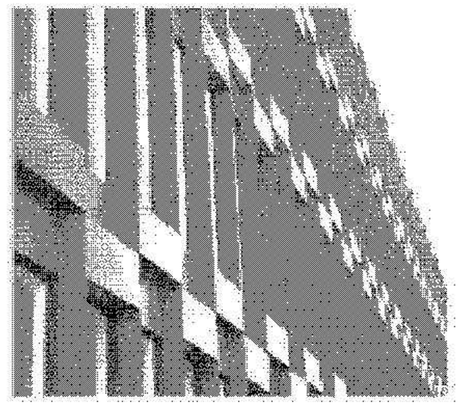

UTVALGTE PROSJEKTER

E39 KRISTIANSAND VEST – MANDAL ØST

Med 19 km firefelts motorvei er den nye strekningen mellom Kristiansand vest og Mandal øst et viktig bidrag for å redusere kjøretiden fra Kristiansand til Stavanger til under to timer. Prosjektet fra Nye Veier omfatter hele 45 konstruksjoner, og skal avhjelpe svakhetene ved dagens vei slik at strekningen får bedret trafikksikkerhet, økt kapasitet og bedre fremkommelighet på vinterstid. På strekningen bygger AF Anlegg blant annet Sørlandets lengste tunnel på 4 km, fire lengre bruer, tre planfrie kryss og flere kulverter og bruer for å sikre fremkommelighet for både mennesker og dyr.

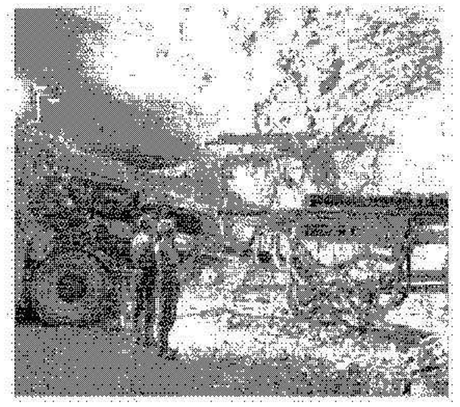
FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG
OPPDRAGSGIVER: NYE VEIER
FERDIGSTILLELSE: NOVEMBER 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 4 700 EKSKL. MVA

AMBASSADEN

Det ikoniske bygget i Henrik Ibsens gate 48 som tidligere huset USAs ambassade rehabiliteres og vil gjenåpne med kontorlokaler, restaurant og annen publikumsrettet virksomhet i slutten av 2022. Det er eiendomsutvikleren Fredensborg som skal gjøre bygget tilgjengelig for Oslos befolkning, og de ga oppdraget om å rehabilitere den modernistiske fasaden til Consolvo. For at resultatet skal bli så likt den originale fredede fasaden som mulig krever arbeidet inngående fagkunnskap og spesialprodusert sement med tilslag av larvikitt.

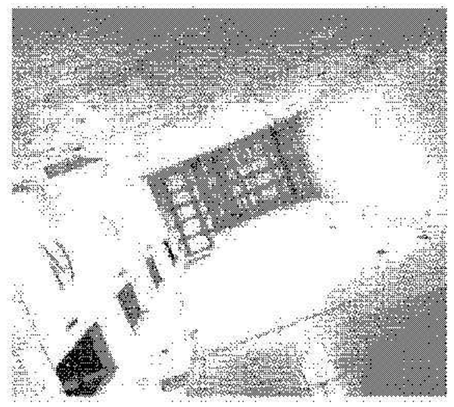
FORRETNINGSENHET: CONSOLVO
OPPDRAGSGIVER: FREDENSBORG
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 15 EKSKL. MVA

BERGTUNNLAR LOVÖ

Vest for Stockholm gjennomfører Trafikverket et av Sveriges største infrastrukturprosjekter. E4 Förbifart Stockholm blir 21 km lang og et viktig bindeledd mellom hovedstadens nordlige og sydlige områder. For å skåne viktige miljø- og naturverdier skal veien i hovedsak gå i tunnel. Med bred erfaring og kompetanse med tunnelbygging og store samferdselskontrakter ble AF Anlegg tildelt hovedentreprisen FSE305 Bergtunnlar Lovö. Prosjektet som startet sommeren 2020 består av sprengning av rundt 16 km tunnel og bygge veianlegg i 7 km hovedtunnel med to løp og 6 km rampetunneler.

FORRETNINGSENHET: AF ANLEGG
OPPDRAGSGIVER: TRAFIKVERKET
FERDIGSTILLELSE: MARS 2026
KONTRAKTSSUM: MSEK 3 400 EKSKL. MVA

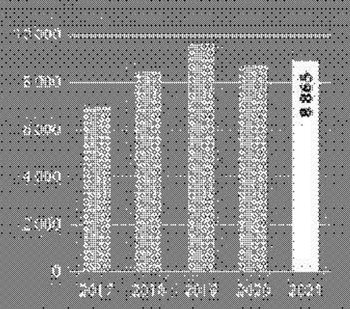
THUNE EUREKA

I Drammensveien 126 på Skøyen har AF Bygg Oslo totalentreprisen for oppføring av Thune Eureka, et 11 000 kvm forretningsbygg for Fram Eiendom. Et sentralt element i byggets interiør er hvit betong i sjaktene som rommer heis og trappehus. Eigon har vært ansvarlig for betongarbeidene i nært samarbeid med både entreprenør AF Bygg Oslo og betongleverandør Unicon. Arbeidet har krevd omfattende forberedelser for å sikre den hvite betongens plettfrie finish.

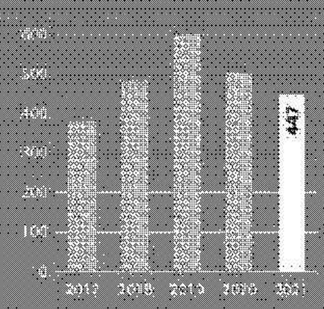
FORRETNINGSENHET: EIGON
OPPDRAGSGIVER: AF BYGG OSLO
FERDIGSTILLELSE: NOVEMBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 15 EKSKL. MVA

BYGG

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

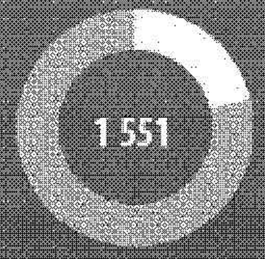

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2021	2020*	2019*	2018*	2017*
Inntekter	8 865	8 684	9 622	8 467	6 988
Driftsresultat (EBIT)	447	502	598	483	381
Resultat før skatt (EBT)	450	513	614	508	395
Driftsmargin	5,0 %	5,8 %	6,2 %	5,7 %	5,5 %
Resultatmargin	5,1 %	5,9 %	6,4 %	6,0 %	5,7 %
Ordrereserve	13 549	9 674	9 115	9 082	9 631

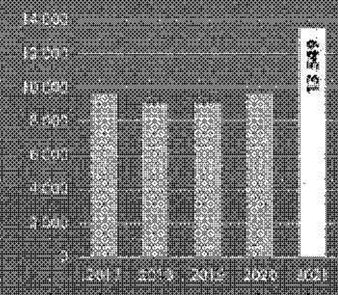
* Eigan og Cansolvo ble overført fra virksomhetsområde Bygg til virksomhetsområde Anlegg med virkning fra 1. januar 2021. Sammenligningstall er omarbeidet.

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

BYGG BESTÅR AV

- AF Bygg Oslo
- AF Bygg Østfold
- AF Byggfornyelse
- Strøm Gundersen
- Strøm Gundersen Vestfold
- Haga & Berg
- AF Håndverk
- LAB Entreprenør
- Åsane Byggmesterforretning
- Fundamentering (FAS)
- Helgesen Tekniske Bygg (HTB)

OMSETNINGSVEKST OG SOLID ORDRERESERVE

Bygg leverte omsetningsvekst og et tilfredsstillende resultat i 2021. Byggenhetene er attraktive samarbeidspartnere og har vunnet mange nye prosjekter gjennom året.

AF leverer entreprenørtjenester for boliger, offentlige bygg og næringsbygg. Tjenestene strekker seg fra prosjektering til bygging og rehabilitering. AF samarbeider tett med kundene for å finne effektive og innovative løsninger tilpasset deres behov. Bygg omfatter den norske byggevirksomheten utenom Betonmast, og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

Bygg består av 11 forretningsenheter: AF Bygg Oslo (inkludert AF Nybygg), AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, AF Håndverk, LAB Entreprenør, Fundamentering, Åsane Byggmesterforretning og HTB.

KORT OM 2021

Bygg hadde en omsetning på MNOK 8 865 (8 684) i 2021 og et resultat før skatt på MNOK 450 (513). Dette ga en resultatmargin på 5,1 %, mot 5,9 % i 2020.

Enhetene opprettholdt generelt god drift i prosjektene i 2021, og Bygg leverte omsetningsvekst og tilfredsstillende lønnsomhet i 2021 til tross for høye materialpriser og omfattende smitteverntiltak. AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, Haga & Berg og Strøm Gundersen utmerket seg med svært god lønnsomhet, mens prestasjonene i de øvrige enhetene var varierende. Størst utfordringer var det i porteføljen til AF Nybygg, som fra 3. kvartal ble flyttet til AF Bygg Oslo. LAB Entreprenør, HTB og Strøm Gundersen Vestfold leverte resultater under forventning i 2021, men Strøm Gundersen Vestfold forbedret resultatet betydelig fra 2020.

I 2021 ble det bærsmeldt 19 nye avtaler, med en total verdi på MNOK 7 649 ekskl. mva. Den største kontrakten var avtalen om bygging av Construction City, en næringsklynge som skal samle bygge-, anleggs- og eiendomsbransjen i Oslo. Prosjektet utføres i et arbeidsfellesskap mellom AF Bygg Oslo og Betonmast Oslo. Kontrakten har en verdi på MNOK 2 676 ekskl. mva, hvorav AF Bygg Oslos andel er MNOK 1 784 ekskl. mva.

Ordrereserven til Bygg var ved utgangen av 2021 MNOK 13 549 (9 674).

BÆREKRAFT

Byggenhetene bygger samfunnsnyttige bygg som skoler, sykehus, svømmehaller og kulturbygg. I tillegg utføres rehabiliteringsprosjekter, der gamle bygningsmasser transformeres til moderne og energieffektive bygg. Enhetene prioriterer effektiv logistikk og reduksjon av materialsvinn, i tillegg til at de hjelper kundene med å gjøre miljøvennlige material- og prosjekteringsvalg.

Briskeby Brannstasjon er et eksempel på et prosjekt med sterk miljøprofil, der hovedbygget fra 1963 totalrehabiliteres til å bli en topp moderne brannstasjon med bedre inneklima, lavere energiforbruk og tilgang til fornybar energi fra solcelleanlegg på taket. I tillegg gjenbrukes bygningselementer og utslippsfri byggeplass tilstrebes.

AF Gruppens byggenheter har bred erfaring med å oppføre bygg i massivtre og bygg som klassifiserer til BREEAM-sertifisering, som er Europas ledende miljøsertifiseringsverktøy for bygninger.

MARKEDSUTSIKTER

I 2021 hadde byggemarkedet i Norge en samlet produksjonsverdi på NOK 374 mrd., som ga en økning på 2,6 % fra 2020. For 2022 forventer Prognosesenteret en reduksjon i produksjonsverdien for hele landet på 1,9 % forklart av en reduksjon i nye boligbygg, mens det forventes en økning på 0,6 % i 2023. Byggemarkedet i Oslo ventes imidlertid å vokse med 3,2 % i 2022 og 8,5 % i 2023, drevet av vekst i alle byggesegmenter.

Prisutviklingen på stål og trevare er en stor usikkerhetsfaktor for byggvirksomhet. Ifølge SSBs byggekostnadsindeks for småhus i tolv byer prisene i desember 2021 13,2 % høyere sammenlignet med periode i 2020, hvorav arbeidskraft hadde økt med 4,5 % og materialer med 26,5 %. Krigen i Ukraina og økt geopolitisk uro medfører ytterligere press på råvarepriser og økt risiko for leveranseproblemer. Prisutviklingen påvirker særlig enheter som har inngått fastprisavtaler, mens enheter som har inngått avtaler med løpende lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) er mindre påvirket.

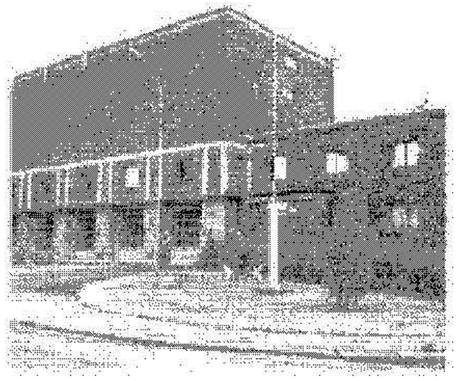
Regjeringens forslag om skjerpelser i innleiereglene utgjør også en usikkerhetsfaktor. Forslagene om nye innleieregler har høringsfrist 19. april 2022, med mulig ikrafttredelse fra 1. juli 2022. Selv om det forventes høy aktivitet for AFs byggvirksomhet i Norge fremover, vil konsekvensene av geopolitisk uro, mulige regulatoriske endringer og høye råvarepriser bidra til økt usikkerhet på kort sikt.

UTVALGTE PROSJEKTER

KOLBOTN SKOLE

Kolbotn skole i Nordre Follo er blitt rehabilitert og utvidet. Den nye skolen er nå dimensjonert for 784 elever fordelt på sju trinn med fire klasser på hvert trinn. Totalt omfatter prosjektet ca. 11 500 kvm fordelt på seks bygninger. To av byggene er nye og inkluderer blant annet en flerbrukshall som er sprengt inn i fjellet. Av de rehabiliterte byggene er det eldste fra 1922 og har vernestatus for fasader og tak. I tillegg er det utført omfattende arbeid utomhus, med blant annet kunstgressbane og løpebane.

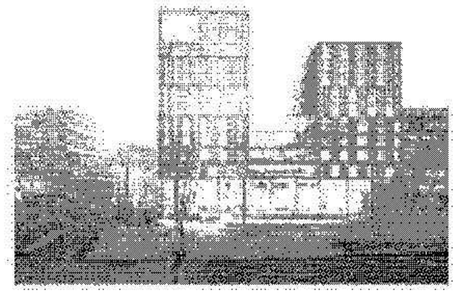
FORRETNINGSENHET: AF BYGG ØSTFOLD
OPPDRAGSGIVER: NORDRE FOLLO KOMMUNE
FERDIGSTILLELSE: OKTOBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 283 EKSKL. MVA.

BRISKEBY BRANNSTASJON

Verneverdige Briskeby brannstasjon på Frogner i Oslo har ansvaret for flere av de viktigste bygningene i hovedstaden, deriblant Slottet. Prosjektet, som er gjennomført av Thorendal med stasjonen i full drift, omfatter totalrehabilitering inn- og utvendig. For å sikre bedre inneklima og energiøkonomi er alle tekniske installasjoner byttet ut og det er etablert solceller på taket. Arbeidet er utført i henhold til antikvariske prinsipper der gjenbruk og høy håndverksmessig kvalitet i utføringen av rehabiliteringen er sentralt.

FORRETNINGSENHET: AF HÅNDVERK
OPPDRAGSGIVER: OMSORGSBYGG OSLO KF
FERDIGSTILLELSE: MARS 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 85 EKSKL. MVA.

FYLKESHUSET I BERGEN

Entreprisen for bygging av Fylkeshuset i Bergen ble vunnet i en pris- og designkonkurranse i tett samarbeid med arkitekter og rådgivere. Et sentralt element i bygget er fylkestingssalen som er løftet opp og formelig svever mellom to tårn. Glassfasaden knytter publikum til de demokratiske prosessene i salen. De synlige limtredragerne i denne delen av bygget og annet tømmerarbeid gjennomføres av Åsane Byggmesterforretning. Bygget skal oppføres i henhold til passivhusstandard og miljøsertifiseringen BREEAM Excellent.

FORRETNINGSENHET: LAB ENTREPRENØR
OPPDRAGSGIVER: HORDALAND FYLKESKOMMUNE
FERDIGSTILLELSE: 1. KVARTAL 2023
KONTRAKTSSUM: MNOK 737 EKSKL. MVA.

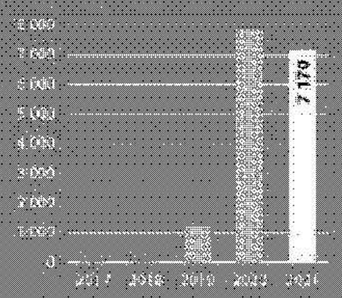
KARVESVINGEN 7

På Hasle i Oslo har AF utviklet et bygg på 21 000 kvm, der en romslig foaje binder sammen et nytt hotell for Nordic Choice Hotels med moderne studio- og kontorlokaler for NENT Group. Med stort treningsstudio, bar og restaurant gir bygget også et tilbud til nærmiljøet. AF har samarbeidet tett med oppdragsgiver og leietakere for å utvikle gode løsninger for akustikk, ventilasjon, innslipp av dagslys, materialbruk og romutforming. Bygget har energimerking klasse A og har fått miljøsertifiseringen BREEAM Very Good.

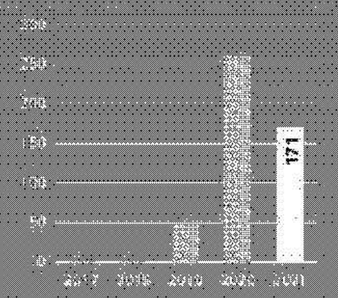
FORRETNINGSENHET: AF BYGG OSLO
OPPDRAGSGIVER: HASLE LINJE NÆRING (HØEGH EIENDOM OG AF EIENDOM)
FERDIGSTILLELSE: AUGUST 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 490 EKSKL. MVA.

BETONMAST

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge
- Sverige

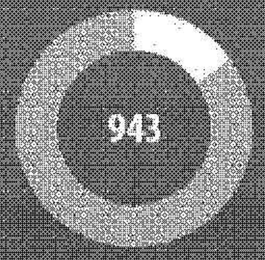

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2021	2020	2019*	2018	2017
Inntekter	7 170	7 862	1 226	-	-
Driftsresultat (EBIT)	171	261	49	-	-
Resultat før skatt (EBT)	149	252	46	-	-
Driftsmargin	2,4 %	3,3 %	4,0 %	-	-
Resultatmargin	2,1 %	3,2 %	3,8 %	-	-
Ordrereserve	11 400	7 274	7 293	-	-

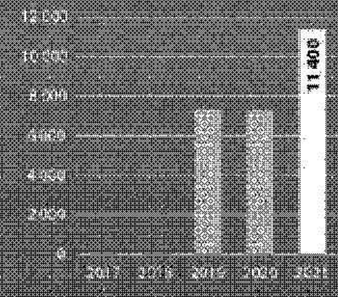
* Tallene for 2019 gjelder perioden etter 31.10.2019, da Betonmast ble en del av AF Gruppen.

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

BETONMAST BESTÅR AV

- Betonmast Boligbygg
- Betonmast Oslo
- Betonmast Trøndelag
- Betonmast Romerike
- Betonmast Røsand
- Betonmast Telemark
- Betonmast Østfold
- Betonmast Innlandet
- Betonmast Asker og Bærum
- Betonmast Buskerud-Vestfold
- Betonmast Göteborg
- Betonmast Mälardalen
- Betonmast Malmö
- Betonmast Stockholm
- Betonmast Anläggning
- Betonmast Eiendom

SVAK LØNNSOMHET

Betonmast har i 2021 gjennomført et sikkerhetsløft. Virksomhetsområdet leverer samlet sett svak lønnsomhet, men flere enheter leverer solide resultater.

Betonmast er en byggentreprenør med virksomhet i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige, og de har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også en eiendomsportefølje i Norge.

Betonmast har 11 forretningsenheter i Norge og 5 forretningsenheter i Sverige. Betonmast Norge består av: Betonmast Oslo, Betonmast Romerike, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Boligbygg, Betonmast Asker og Bærum, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Trøndelag og Betonmast Eiendom. Betonmast Sverige består av: Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm og Betonmast Anläggning.

KORT OM 2021
I 2021 hadde Betonmast en omsetning på MNOK 7 170 (7 862) og leverte et resultat før skatt på MNOK 149 (252). Resultatmarginen endte på 2,1 % (3,2 %).

Samlet sett leverte Betonmast svak lønnsomhet i 2021, men det var stor variasjon i resultatene til de ulike enhetene. Blant de norske enhetene utmerket Betonmast Oslo, Betonmast Romerike og Betonmast Østfold seg med solide resultater, mens særlig Betonmast Boligbygg og Betonmast Telemark leverte svake resultater. Det ble gjort betydelige nedjusteringer av estimater i prosjektporteføljen til Betonmast Boligbygg som følge av vesentlig høyere kostnadspådrag enn kalkulert i prosjektene. Etter årets slutt ble det inngått avtale med en investorgruppering om salg av Betonmast Telemark, en enhet som omsatte for om lag MNOK 900 i 2021. Transaksjonen ble gjennomført i februar 2022.

Den svenske delen av virksomheten leverte noe lavere omsetning i 2021 enn året før og svak lønnsomhet som følge av varierende prosjektresultater i enhetene. Betonmast Göteborg kjøpte AF Bygg Göteborg i 2. kvartal 2021 for å styrke konkurransekraften i regionen. Etter årets slutt inngikk Betonmast AS en avtale med AF Gruppen om salg av 100 % av aksjene i Betonmast Sverige AB, som eier alle de operative selskapene til Betonmast i Sverige. Betonmast Sverige omsatte for MNOK 1 076 i 2021 og vil fra 2022 inngå i virksomhetsområdet Sverige. Transaksjonen ble gjennomført i februar 2022.

Betonmast Eiendom hadde ved inngangen til 2022 tre boligprosjekter med totalt 352 enheter i produksjon.

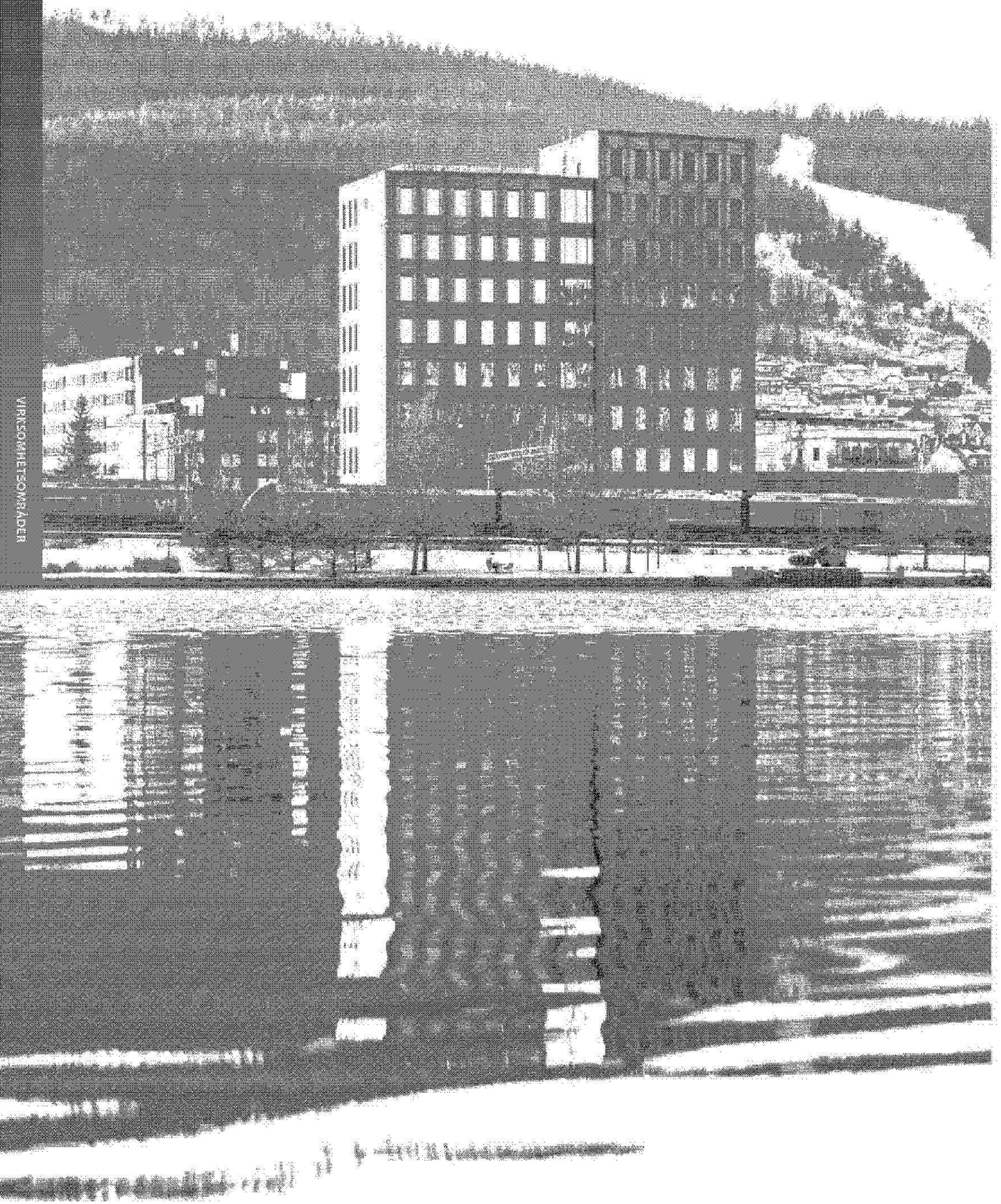
Betonmast har inngått en rekke avtaler i løpet av året, og til sammen ble 27 nye kontrakter børsmeldt med en total verdi på MNOK 7 548 ekskl. mva. fordelt på enhetene i Norge og i Sverige. Betonmast Oslo har inngått den største kontrakten i 2021, som gjelder bygging av Construction City. Kontrakten har en total verdi på MNOK 2 676 ekskl. mva., hvorav Betonmast Oslos andel utgjør MNOK 892.

Ordrereserven til Betonmast var per 31. desember 2021 MNOK 11 400 (7 274), hvorav Betonmast Sverige utgjorde MNOK 4 340 (1 558).

BÆREKRAFT
Arbeid med sikkerhet stod høyt på agendaen i 2021, og dette har gitt resultater. H1-verdien ble redusert fra 2,71 i 2020 til 1,0 i 2021.

Betonmast bygger samfunnsnyttige bygg som skoler, studentboliger og brannstasjoner, og bistår kundene med å ta miljøvennlige materialvalg og å velge bærekraftige løsninger. Betonmast har satt ambisiøse mål for å bidra til utvikling av et bærekraftig samfunn. Målet er å kutte klimagassutslippene fra egne byggeaktiviteter med 65 % innen 2030. Ressursbruken skal reduseres, og det er i tillegg til AF Gruppens mål om en lik sorteringsgrad på 80 % satt måltall for avfallsmengde i kg/m² BTA for ulike typer bygg. Videre skal bruk av farlige stoffer elimineres og lokal ekologi fremmes. Innen 2030 skal Betonmast kun ha prosjekter med en klar miljøambisjon. Betonmast har innført modellen «grønn tråd» som beskriver hvordan Betonmast som utbygger og entreprenør skal ivareta miljøet fra tidlig prosjektutvikling til drift etter overlevering.

Betonmast har opparbeidet god miljøkompetanse gjennom mange år med miljøprosjekter. I 2021 fullførte Betonmast Buskerud-Vestfold-prosjektet SpirX, et 40 meter høyt kontorbygg i Drammen. Hele bærekonstruksjonen over bakken utføres i massiv- og limtre. Bygget skal klassifiseres som BREEAM-NOR Outstanding, det høyeste av fem nivåer for miljøsertifisering i Norge.

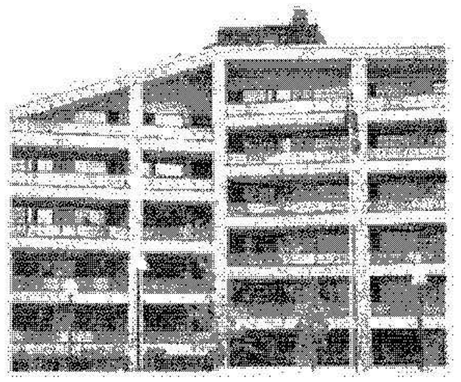

UTVALGTE PROSJEKTER

SPORX DRAMMEN

Like ved Drammen togstasjon har Betonmast oppført det 40 meter høye kontorbygget SporX, Norges tredje høyest bygg i tre. Bygget er totalt 6 500 kvm fordelt på 10 etasjer, og hele bærekonstruksjonen over bakkeplan er utført i lokalprodusert massiv- og limtre fra Åmot i Modum. Treverkets solide bæreevne gjør at hverken stål eller betong er benyttet i annet enn fundamentet. I samspill med byggherre ble det tidlig satt høye miljøambisjoner med blant annet mål om BREEAM NOR Outstanding-sertifisering. Som støtte for gode beslutninger og samspillet mellom partene i prosjektet ble det benyttet VDC-metodikk og digital tvilling-teknologi.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST BUSKERUD-VESTFOLD
OPPDRAGSGIVER: VESTAKSEN EIENDOM
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 200 EKSKL. MVA

OMSORGSBOLIGER I GRANINGE

I Stockholms skjærgård og med Ekobergets naturreservat som nærmeste nabo, har Betonmast Mälardalen oppført 42 leiligheter fordelt på seks bygg. Leilighetene skal fungere og omsorgsboliger som driftes av pleie- og omsorgsselskapet Silver Life. Fasaden består av trespon-plater i furu som over tid vil gråne s naturlig i fargen og følge fargepaletten til skogen rundt. Prosjektet omfatter også en underliggende garasje med 32 parkeringsplasser i tilknytning til bygget. Totalt byggningsareal er ca. 4 100 kvm.

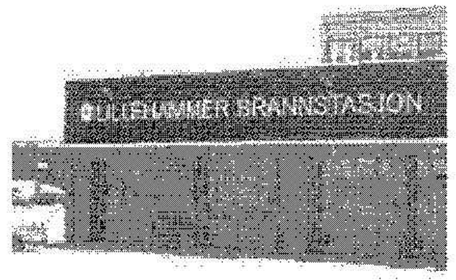
FORRETNINGSENHET: BETONMAST MÄLARDALEN
OPPDRAGSGIVER: BACKSTAD GRANINGE
FERDIGSTILLELSE: OKTOBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 93 EKSKL. MVA

DEG8

Dronning Eufemias gate 8 (DEG8) ble bygget i 2007 og var det første bygget i forretningsområdet Barcode i Oslo. I samspill med byggherre har Betonmast rehabilitert bygget med hovedmålsetting om å redusere energibruken vesentlig, bedre inneklimaet og transformere bygget til et fleksibelt flerbrukerkontorbygg. I rehabiliteringsprosessen har gjenbruk av materialer og bærekraftige energikilder vært prioritert. Rehabiliteringen ble ferdigstilt våren 2021 og målet er en BREEAM In-Use Excellent-sertifisering.

FORRETNINGSENHET: BETONMAST OSLO
OPPDRAGSGIVER: BRAATHEN EIENDOM
FERDIGSTILLELSE: APRIL 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 500 EKSKL. MVA

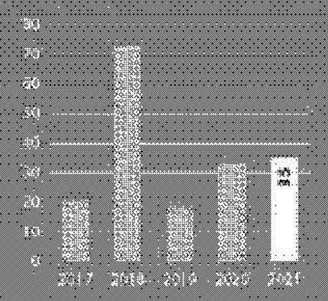
LILLEHAMMER BRANNSTASJON

Den nye brannstasjon på Lillehammer huser både brann- og feiervesen, og fungerer som hovedbrannstasjon for regionene Lillehammer, Gausdal og Øyer. Bygget er oppført som en samspillsentreprise, og er totalt 4 850 kvm inkludert øvingstårn for røykdykking. Innvendig har det vært lagt vekt på gode løsninger for å unngå skadelig eksponering mot farlige stoffer. Det fysiske arbeidsmiljøet er tilrettelagt med dusj mellom rene og urene soner, og det er gode fasiliteter for vask og rens av materiell etter oppdrag.

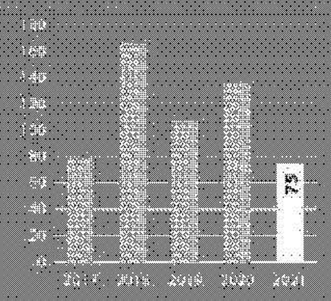
FORRETNINGSENHET: BETONMAST INNLANDET
OPPDRAGSGIVER: LILLEHAMMER KOMMUNE
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 138 EKSKL. MVA

EIENDOM

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

- Norge

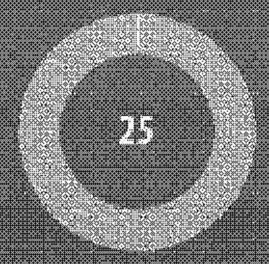

NØKKELTALL

Beløp i MNOK	2021	2020	2019	2018	2017
Inntekter	35	33	18	73	21
Driftsresultat (EBIT)	75	135	107	166	78
Resultat før skatt (EBT)	76	132	100	157	64
Driftsmargin	-	-	-	-	-
Resultatmargin	-	-	-	-	-
Ordrereserve	-	-	-	-	-

Eiendomsprosjektene er hovedsak organisert i deleide selskaper som innregnes etter egenkapitalmetoden. Eiendom har derfor lav omsetning og ingen ordrereserve.

ANSATTE

AF Gruppen s.413

EIENDOM BESTÅR AV

- AF Eiendom
- LAB Eiendom

GODT SALG OG HØY AKTIVITET

Eiendomsvirksomheten hadde i 2021 høyt aktivitetsnivå og godt salg i nye prosjekter.

AF utvikler, prosjekterer og gjennomfører bolig- og næringsprosjekter i Norge, og aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen, og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

Eiendomsvirksomheten i Norge består av to forretningsenheter: AF Eiendom og LAB Eiendom.

KORT OM 2021

Eiendom leverte i 2021 et resultat før skatt på MNOK 76 (132). Salget av ATTA-bygget i 2020 bidro sterkt til fjorårets resultat. Av boligprosjektene var det AF Eiendoms prosjekt Bo på Billingstad i Asker som hadde størst resultatbidrag i 2021.

Boligsalget i 2021 har vært godt med 550 (433) solgte boliger. AF's andel var 256 (160). Prosjektene Bekkestua Have, Skårersletta MIDT og Fyrstikkbakken var de største bidragsyterne til antall solgte enheter i 2021.

Det ble overlevert 559 (465) boliger totalt i 2021, hvorav AF's andel var 140 (168). Totalt ble det overlevert 127 boliger på Lilleby Triangel, 124 boliger på Skiparviken og 108 boliger på Bo på Billingstad.

Eiendom hadde ved utgangen av 2021 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 280 (145) enheter for salg, hvorav AF's andel var 129 (58). 145 enheter var knyttet til prosjekter i produksjon og 129 enheter til prosjekter i salgsfase. Prosjekter i salgsfase inkluderer Rolvsrud Idrettspark (53) og Skårersletta MIDT (76). I tillegg var det totalt 6 (1) ferdigstilte, usolgte boliger, hvorav AF's andel var 3 (1).

Ved inngangen til 2022 hadde AF's eiendomsvirksomhet syv boligprosjekter med i alt 848 leiligheter i produksjon. AF's andel var 379. Salgsgraden i disse prosjektene var 63 %.

AF Eiendom:

- Bo på Billingstad i Asker (78 enheter i produksjon, 77 solgt)
- Lilleby Triangel i Trondheim (125 enheter i produksjon, 121 solgt)
- Bryter Terrasse på Lillestrøm (78 enheter i produksjon, 65 solgt)
- Fyrstikkbakken i Oslo (159 enheter i produksjon, 120 solgt)
- Skårersletta MIDT i Lørenskog (421 enheter i produksjon, 82 solgt)
- Bekkestua Have i Bærum (238 enheter i produksjon, 100 solgt)

LAB Eiendom:

- Kråkelungen i Bergen (55 enheter i produksjon, 46 solgt)

AF hadde ved årsskiftet en utviklingsportefølje i Norge estimert til 1 715 (2 133) boenheter. AF's andel av dette var 821 (1 048). I tillegg har AF eierinteresser i 51 856 (137 380) BTA kvm næringseiendom under utvikling, hvorav AF's andel er 25 749 (39 996) BTA kvm. Hovedvekten av porteføljen er lokalisert i Stor-Oslo og Bergen.

Etter årets slutt ble det inngått avtale om salg av K4 hotell og kontor på Hasle i Oslo, med gjennomføring medio 2. kvartal 2022. K4 hotell og kontor er 21 056 BTA og eies av Hasle Linje Næring, der AF har en eierandel på 49,5 %.

BÆREKRAFT

I tillegg til å utvikle tradisjonelle bolig- og næringsprosjekter, investerer Eiendom i rehabiliteringsprosjekter hvor målet er å gjenbruke og foredle gammel bygningsmasse til moderne og energieffektive bygg. Ilabuveien 16 og Fred Olsens gate er eksempler på slike prosjekter.

Eiendom har som mål at klimagassutslipp skal halveres innen 2030, og at alle nye prosjekter skal miljøsertifiseres etter standarden BREEAM-NOR Very Good eller bedre. Slik vil de bidra til bærekraftige bomiljø. Som et eksempel har AF Eiendom sammen med Birk & Co utviklet Fyrstikkbakken 14. Prosjektet oppføres i norsk massivtre og bygges etter BREEAM-NOR Very Good. Prosjektets miljøprofil er også attraktiv for sluttkunden. Prosjektet har solgt svært godt og hadde ved årsslutt en salgsgrad på 75 %.

MARKEDSUTSIKTER

Tall fra Eiendom Norge per desember 2021 viste at prisutviklingen i Norge avtok i løpet av året og at boligmarkedet lå an til å følge et mer normalt konjunkturforløp. Ved utgangen av 4. kvartal var boligprisene 5,2 % høyere enn for ett år siden. Årlig nominell endring var 2,2 % i Oslo og 6,6 % i Bergen. Boligprisene har steget så langt i 2022, og var per februar 6,3 % høyere enn for et år siden. Norges Bank vedtok i rentemøtet i mars 2022 å heve styringsrenten fra 0,50 % til 0,75 %. Prognosen fra Norges Bank tilsier at styringsrenten skal øke til rundt 2,5 % innen utgangen av 2023.

Betydelig økning i byggekostnader medfører stort press på prosjektenes lønnsomhet og antall igangsettelser av nye prosjekter har blitt redusert.

UTVALGTE PROSJEKTER

BEKKESTUA HAVE

På Bekkestua i Bærum skal det utvikles et område bestående av 231 leiligheter. Eksisterende boliger og næringsbygg skal rives og erstattes av leilighetsbygg med variert arkitektur og boligsammensetning. Det skal etableres lokaler for handel og servering med inngang direkte fra gateplan. I sentrum av området skal den over 100 år gamle villaen i Kleivveien 5 bevares som et kulturminne omkranset av et stort allment tilgjengelig parkområde.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: CONSTO
FERDIGSTILLELSE: 2023
EIERANDEL: 50 %

SKIPARVIKEN

I Skiparviken er det oppført 127 nye leiligheter fordelt på 10 separate bygg. Tomten har utsikt og direkte adkomst til Nordåsvannet, og Nestun sentrum ligger kun 1 km gange unna. Dette gir nærhet til blant annet Bybaneri, butikker, treningssenter og andre servicetilbud. Leilighetene er bygget med høye byggtekniske og estetiske kvaliteter ettersom det er en nærhet til historiske Troldhaugen. Det er også etablert en støyvoll foran byggene for å redusere trafikkstøyen fra nærliggende motorvei. Prosjektet ble gjennomført i to byggetrinn med overlevering andre kvartal 2021.

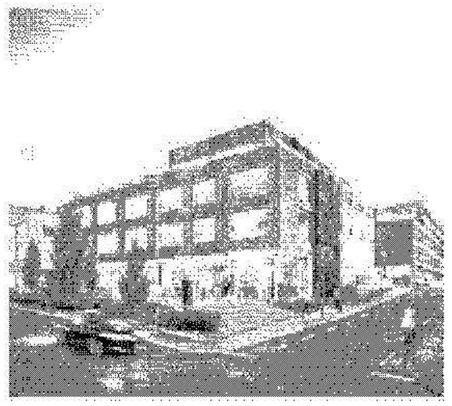
FORRETNINGSENHET: LAB EIENDOM
ENTREPRENØR: LAB ENTREPRENØR
FERDIGSTILLELSE: 2021
EIERANDEL: 50 %

ROLVSRUD ARENA

Boliggprosjektet Rolvsrud Arena ligger sentralt plassert i Lørenskog med nærhet til skoler, kjøpesentre og kun 20 minutters reisevei til Oslo. Totalt er det planlagt 289 nye leiligheter, og første salgstrinn ble lansert september 2021. Dette er et byutviklingsprosjekt som kombinerer bolig med bygulv og et stort idretts- og aktivitetsområde. Det er lagt vekt på valgfrihet for boligkjøperne som får mulighetene til å velge planløsning ved kjøp. I tillegg har man en tydelig miljøambisjon med målsetting om BREEAM Very Good-sertifisering av boligene.

FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: IKKE AVKLART
FERDIGSTILLELSE: 2023 – 2025
EIERANDEL: 33 %

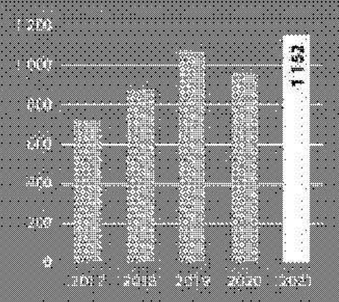
HASLE TRE

Prosjektet Hasle Tre er et forretningsbygg i massivtre på 2 800 kvm fordelt over fire etasjer og kjeller. Redd Barna har inngått leieavtale for 15 år og for barnerettighetsorganisasjonen var bærekraftige løsninger sentralt i jakten på nye lokaler. Bygget skal være et forbilledlig sirkulært bygg ved at det skal brukes treelementer som er demonterbare slik at materialene kan gjenbrukes. Deler av fasaden skal kles med grønne planter som fungerer i nordisk klima og det er planlagt å etablere en takhage. Prosjektet skal gjennomføres som fossilfri byggeplass, og ambisjonen er å oppnå sertifiseringen BREEAM Excellent.

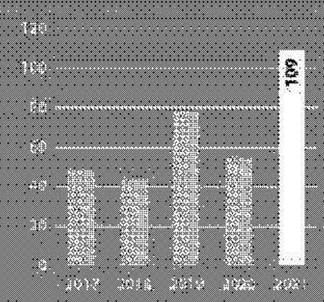
FORRETNINGSENHET: AF EIENDOM
ENTREPRENØR: SELTOR AS
FERDIGSTILLELSE: 2022
EIERANDEL: 50 %

ENERGI OG MILJØ

OMSETNING MNOK

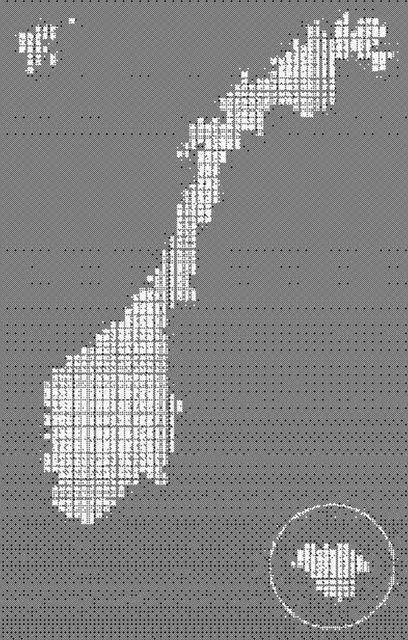

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

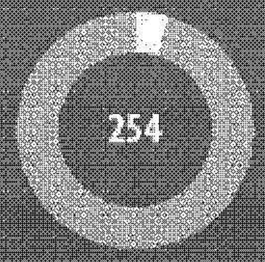
- Norge
- I Baltikum

NØKKELTALL

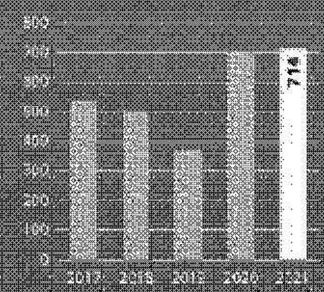
Beløp i MNOK	2021	2020	2019	2018	2017
Inntekter	1 152	962	1 072	875	718
Driftsresultat (EBIT)	109	54	78	44	48
Resultat før skatt (EBT)	107	52	75	41	49
Driftsmargin	9,4 %	5,6 %	7,3 %	5,0 %	6,7 %
Resultatmargin	9,3 %	5,5 %	7,0 %	4,7 %	6,9 %
Ordrereserve	714	703	371	501	534

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

ENERGI BESTÅR AV

- AF Energi
  Enoktiva
  AF Energija Baltic
- AF Decom
  Rimol Miljøpark
  Iølsen Miljøpark
  Nes Miljøpark

ØKT AKTIVITET OG SVÆRT GODT RESULTAT

Energi og Miljø leverte omsetningsvekst og oppnådde en betydelig resultatforbedring i 2021. AF ser flere muligheter for vekst fremover, og ordrereserven er solid.

AF tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri, og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I AF's miljøparker Rimol, Iølsen og Nes, sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse, og over 80 % av massene gjenbrukes.

Virksomhetsområdet Energi og Miljø består av to forretningsenheter: AF Energi (tidligere AF Energi og Miljøteknikk) og AF Decom.

KORT OM 2021
Energi og Miljø hadde i 2021 en omsetning på MNOK 1 152 (962) og et resultat før skatt på MNOK 107 (52). Dette ga en resultatmargin på 9,3 % (5,5 %).

AF Decom hadde en betydelig omsetningsvekst innen riving og gjenvinning i 2021 og leverte et svært godt resultat for året. Miljøparkene oppnådde også en sterk omsetningsvekst, og lønnsomheten var ytterligere forbedret fra 2020.

AF Energi forbedret også lønnsomheten betydelig i 2021, og leverte et godt resultat for året. AF Energi ble på slutten av året innstilt av Helse Sør-Øst RHF til å bygge varme- og kjøleanlegg til nytt sykehus i Drammen. Kontrakten har en innstilt verdi på ca. MNOK 200 ekskl. mva.

Energi og Miljø hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 714 (703).

BÆREKRAFT
Energi og Miljø tilbyr energibesparende, miljøvennlige og lønnsomme tjenester, inkludert oppføring av energisentraler, miljøsanering-, rivo- og gjenvinningstjenester, samt resirkulering av forurensede masser.

Formålet med AF's energivirksomhet er å redusere kundenes energiforbruk gjennom alternative og fornybare løsninger for nye og eksisterende bygg. Energieffektivisering kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20– 50 % og investeringene vil være tilbakebetalt for kunden på noen få år med nåværende strømpriser. AF's leveranser garanterer lavere energibruk for kunden og reduserer klimautslipp for samfunnet.

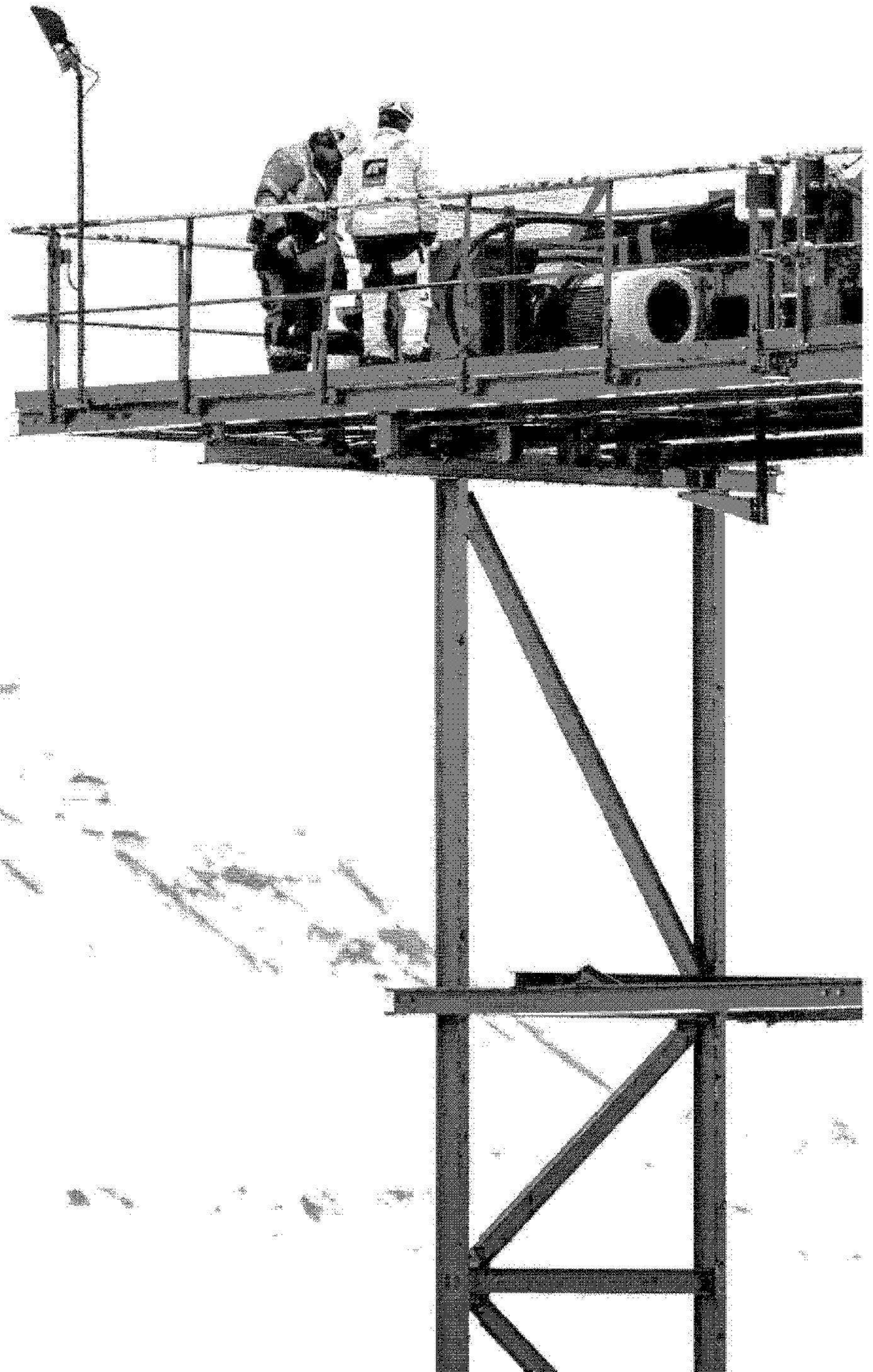
På Myrvoll utenfor Oslo, har AF Energi bygget energisentralen for boligprosjektet Damkvartalet. Energisentralen henter grunnvarme fra energibrønner under bakkenivå, og er både bra for miljøet samtidig som det gir lavere strømregning for beboerne.

Fundamentet for AF's miljøvirksomhet er at avfall i stor grad kan brukes på nytt og være en verdifull ressurs i en sirkulærøkonomi. AF Decom har som mål å kildesortere 95 % av avfallsmengden fra rivevirksomhet og oppnådde i 2021 en kildesorteringsgrad på 96 % (96 %). AF Decom la i 2021 til rette for gjenvinning av 14 806 tonn metall. Stålindustrien står for ca. 7 % av verdens CO_2-utslipp. Gjenbruk stål har ca. 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon. Dette tilsvarer en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo gjenvunnet stål, som betyr at AF Decoms virksomhet har bidratt til å redusere alternative CO_2-utslipp med 14 806 tonn.

Ved AF's miljøparker sorteres, renses og resirkuleres forurenset masse som tradisjonelt deponeres. Miljøparkene har en målsetning om at 80 % av massene skal gjenbrukes i lokalmarkedene etter at de er gjenvunnet. AF's miljøparker har gjenvunnet til sammen 344 437 (528 758) tonn masse i 2021, og realisert gjenvinningsgrad av forurenset masse var 79 % i 2021. AF Decom har ambisjon om å etablere flere miljøparker.

MARKEDSUTSIKTER
Etterspørselen etter energi- og miljørelaterte tjenester er stigende. Virksomhetsområdets aktivitet er nært knyttet til bygg- og anleggsmarkedet, og nivået på igangsettelser av nye bygg vil påvirke markedet for riving- og gjenvinningstjenester. Renset masse fra miljøparkene får stadig flere bruksområder, for eksempel som tilslag i sprøytebetong og som strøsand i vintersesongen.

Norske myndigheter har fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energibruk frem mot 2030, og høye strømpriser gjør investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt. Enova har kartlagt at det er et stort vedlikeholdsetterslep på offentlig bygningsmasse og store effektiviseringsmuligheter knyttet til rehabilitering av bygg. I tillegg er leveranse av varme- og kjøleanlegg for yrkesbygg et interessant marked. Prognosesenteret venter at igangsatt areal for yrkesbygg vil falle med 7 % i 2022, men i Oslo ventes en kraftig økning på 70 %. Det forventes totalt sett et godt marked for AF's energi- og miljøvirksomhet.

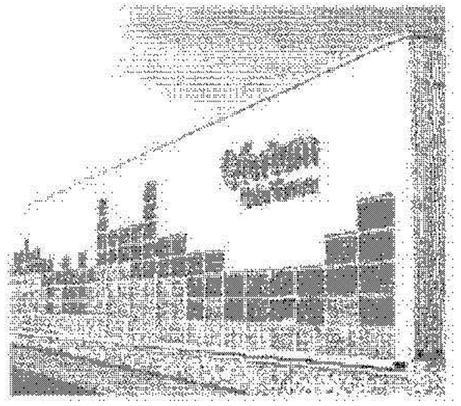

UTVALGTE PROSJEKTER

MILJØPROSJEKTET SVEA OG LUNCKEFJELL

Mer enn 100 års gruvehistorie blir i disse dager fjernet på Svea, og området skal gjennomgå det største naturrestaureringsprosjektet som noensinne er gjennomført i Norge. Når prosjektet er ferdigstilt, er det kun tre vernede bygninger og gjenstander fra før andre verdenskrig som blir stående igjen. Resten skal bort, inkludert brakkebygg, verkstedhaller, havna, flyplassen og samtlige veier. AF Decom har gjennom entreprise 28 fjernet 2 000 tonn treverk, 400 tonn brennbart restavfall, 7 000–8 000 tonn stål og store mengder betong, og dette skal leveres videre til gjenvinning når isen åpner.

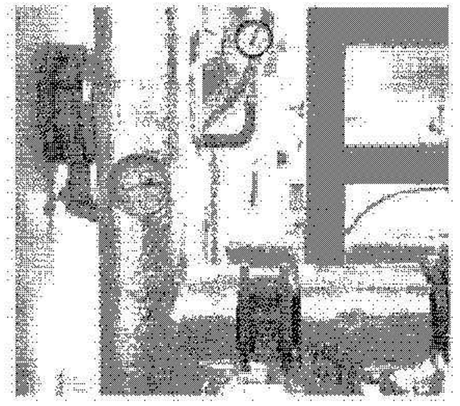
FORRETNINGSENHET: AF DECOM
OPPDRAGSGIVER: STORE NORSKE
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 70 EKSKL. MVA.

ULVEN ENERGISENTRAL

På Ulven har Fortum og DigiPlex samarbeidet om et prosjekt som omgjør spillvarme fra datasenteret til DigiPlex til fjernvarme. Energisentralen er den første av sitt slag, og den er oppført av AF Energi med AF Decom og JR Anlegg som underentreprenør for grunnarbeider og oppsett av elementbygg. Når sentralen er i full drift skal den levere fjernvarme tilsvarende energibehovet til ca. 5 000 leiligheter, og samtidig skal det leveres kjøling til datasenteret.

FORRETNINGSENHET: AF ENERGI
OPPDRAGSGIVER: FORTUM OSLO VARME
FERDIGSTILLELSE: DESEMBER 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 34 EKSKL. MVA.

DAMKVARTALET ENERGISENTRAL

Boligutvikler JM bygger 172 nye leiligheter på Damkvartalet ved Myrvoll stasjon, og JMs interne klimakrav er at alle nye bygninger skal ha 25 % lavere behov for innkjøpt energi enn det som er myndighetenes krav etter TEK 17. AF Energi har hatt oppgaven med å bygge en energisentral som leverer varmt tappevann og oppvarming i form av radiatorer og forvarming av ventilasjonsluft til boligprosjektet. Sentralen henter energi til oppvarming fra 11 energibrønner som bores ca. 350 meter ned i grunnen under parkeringskjelleren.

FORRETNINGSENHET: AF ENERGI
OPPDRAGSGIVER: MYRVOLL ENERGI
FERDIGSTILLELSE: MARS 2022
KONTRAKTSSUM: MNOK 7 EKSKL. MVA.

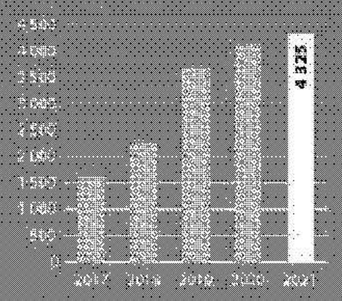
HAVØYGAVLEN VINDPARK

Havøygavlen i Finnmark er verdens nordligste vindpark og 15 vindturbiner har vært i drift her siden 2003. Nå skal nye og større turbiner erstatte de gamle, og kraftproduksjonen per år ventes å øke med omtrent 50 % fra dagens nivå på ca. 90 GWh til ca. 135 GWh. AF Decom har hatt oppdraget med å demontere de gamle vindturbinene, og 90 % av materialet har blitt tilrettelagt for gjenvinning. Arbeidet har blant annet involvert en 750 tonn mobilkran og en egenprodusert sagbenk for å kunne kutte tårndelene opp i mindre seksjoner for videre transport.

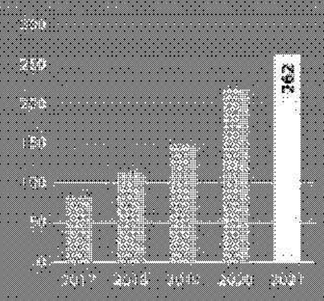
FORRETNINGSENHET: AF DECOM
OPPDRAGSGIVER: ARCTIC WIND
FERDIGSTILLELSE: JULI 2021
KONTRAKTSSUM: MNOK 21 EKSKL. MVA.

SVERIGE

OMSETNING MNOK

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

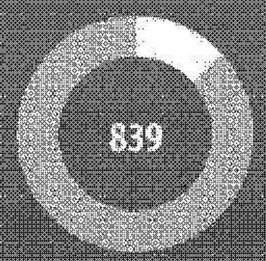
- Sverige

NØKKELTALL

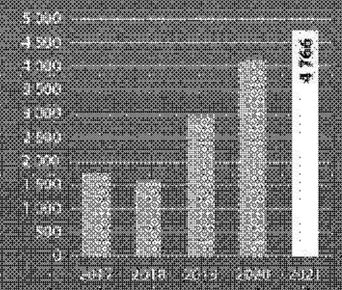
Beløp i MNOK	2021	2020	2019	2018	2017
Inntekter	4 325	4 138	3 683	2 270	1 611
Driftsresultat (EBIT)	262	219	149	114	83
Resultat før skatt (EBT)	257	212	146	113	82
Driftsmargin	6,1 %	5,3 %	4,0 %	5,0 %	5,2 %
Resultatmargin	6,0 %	5,1 %	4,0 %	5,0 %	5,1 %
Ordrereserve	4 766	4 120	2 946	1 578	1 760

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

SVERIGE BESTÅR AV

- Kanonaden
- AF Prefab i Mälardalen
- AF Bygg Syd
- AF Projektutveckling
- AF Härnösand Byggreturer
- HMB

OMSETNINGSVEKST OG GODT RESULTAT

Omsetningsveksten i Sverige fortsatte i 2021, og var hovedsakelig drevet av høy aktivitet i Kanonaden. Sverige leverte et godt resultat og forbedret resultatmarginen fra 2020.

AF's svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving er samlet i virksomhetsområdet Sverige, utenom Betonmast Sverige som rapporteres under virksomhetsområdet Betonmast. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Sydsverige samt Stockholm og Mälardalen.

Virksomhetsområdet består av seks forretningsenheter: Kanonaden, AF Prefab i Mälardalen (tidligere Pålplintar), AF Bygg Syd, AF Projektutvekling, AF Härnösand Byggreturer og HMB.

KORT OM 2021
Sverige hadde en omsetning på MNOK 4 325 (4 138) i 2021 og et resultat før skatt på MNOK 257 (212). Dette ga en resultatmargin på 6,0 % mot 5,1 % i 2020.

I det svenske anleggsmarkedet kan Kanonaden vise til en solid omsetningsvekst på 30 % i 2021. Høy produksjon og god drift i flere store prosjekter bidro til at Kanonaden leverte et svært godt resultat. AF Prefab i Mälardalen leverte svake resultater i 2021.

Samlet omsetning i 2021 for byggenhetene HMB og AF Bygg Syd var på nivå med 2020. HMB leverte et godt resultat som følge av god drift, mens AF Bygg Syd rapporterte svak lønnsomhet som reflekterer varierende prosjektresultater. AF Bygg Göteborg ble solgt til Betonmast i 2021 og ble rapportert som en del av Betonmast fra og med 2. kvartal. Riv-virksomheten økte aktiviteten i 2021 fra året før, og AF Härnösand Byggreturer fortsetter å levere solid lønnsomhet.

AF Projektutvekling, AF's eiendomsvirksomhet i Sverige, gjennomførte i 2021 salget av det ferdigstilte skoleprosjektet Donnergymnasiet. Gevinsten fra salget påvirket resultatet for 2021 vesentlig. Enheten hadde ved utgangen av 2021 to boligprosjekter med totalt 115 enheter i produksjon.

Ordrereserven til Sverige var per 31. desember 2021 MNOK 4 765 (4 120).

Etter årets slutt inngikk AF Gruppen en avtale med Betonmast AS om kjøp av 100 % av aksjene i Betonmast Sverige AS, som eier alle driftsselskapene til Betonmast i Sverige. AF Gruppen vil samle alle svenske virksomheter i virksomhetsområdet Sverige for å skape et sterkt fundament for lønnsom vekst.

BÆREKRAFT
Virksomhetsområdet Sverige bygger samfunnsnyttige bygg og anlegg som skoler, eldreboliger, renseanlegg og vindparker. Materialbruk og transport av masse er viktige drivere for CO_2-utslipp, og AF samarbeider med byggherrer for å finne miljøvennlige løsninger.

AF har som mål å halvere klimagassutslippene og halvere avfallsmengder som ikke kan gjenbrukes eller gjenvinnes innen 2030. Sverige ønsker å minimere avfall som produseres på byggeplasser og har et mål om å kildesortere minimum 80 %. I 2021 oppnådde virksomhetsområdet Sverige en kildesorteringsgrad på 65 % for bygging, 62 % for rehabilitering og 97 % for riving.

AF Gruppen Sverige ble i 2021 med i «Färdplan 2045» som er bygg- og anleggssektorens bidrag til Sveriges mål om fossilfrihet innen 2045. AF Gruppen Sverige begynte i 2021 å kartlegge virksomhetens klimapåvirkning for å kunne lage gode mål og handlingsplaner. For å styrke kompetansen inkluderer HMS-kurs nå økt opplæring innenfor miljø og bærekraft, med søkelys på klimapåvirkning og hvordan prosjektene skal drive miljøarbeid i praksis.

MARKEDSUTSIKTER
Den økonomiske innhentingen etter pandemien pågår fortsatt, og utsikter til økonomisk vekst er positivt for bygg- og anleggsmarkedet. Byggföretagen har ikke kommet med en prognose for 2022 grunnet usikkerheten rundt sementproduksjon i Sverige. Cementa, som står for ca. 75 % av sementen som brukes i Sverige, fikk i november i fjor midlertidig tillatelse til å fortsette kalkutvinningen for sementproduksjon ut 2022. Prisutviklingen på stål og trevarer skaper også usikkerhet for AF's svenske virksomhet. Krigen i Ukraina og økt geopolitisk usikkerhet medfører ytterligere press på råvarepriser og økt risiko for leveranseproblemer.

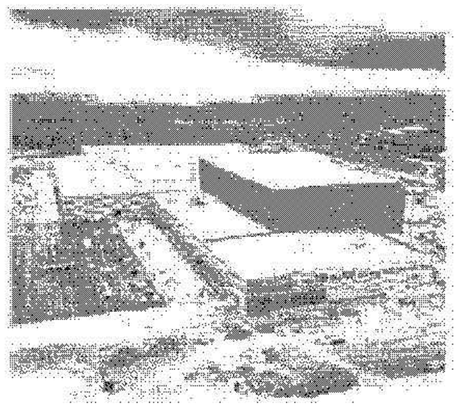
Boligmarkedet i Sverige var også i 2021 preget av prisøkninger og økte salgsvolumer. Svensk Mäklarstatistik rapporterte en prisvekst på 7 % for leiligheter og 13 % for eneboliger i 2021. Riksbanken besluttet i februar 2022 å opprettholde nullrente, og har uttalt at de forventer å holde styringsrenten på null ut prognoseperioden til 2024. Oppsummert synes markedsutsiktene i Sverige å være gode selv om høye råvarepriser, krigen i Ukraina og geopolitisk uro gir økt usikkerhet på kort sikt.

UTVALGTE PROSJEKTER

SERGELGATAN

Sergelgatan i Stockholm går fra Hötorget til Sergels torg, og når den ble innviet i 1959, var det Sveriges første ordentlige gågate – bilfri og full av butikker fra første stund. Eiendomsselskapet Vasakronan har besluttet å renovere og fornye både kontorer og butikker på gateplan i Sergelgatan, og skal investere totalt MSEK 5 000 i området. AF Härnösand Byggreturer startet høsten 2020 med å utføre manuell og maskinell riving, samt sanering i området. Arbeidet forventes å bli fullført i 2022.

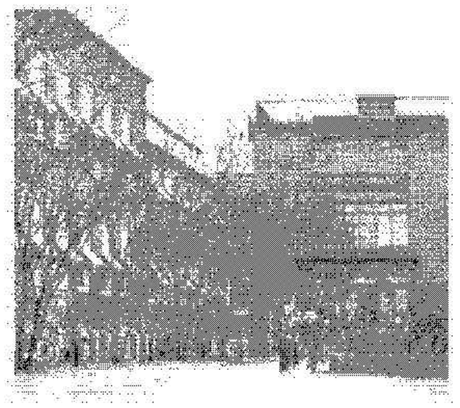
FORRETNINGSENHET: AF HÄRNÖSAND BYGGRETURER
OPPDRAGSGIVER: VASAKRONAN
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MSEK 50 EKSKL. MVA.

LOGISTIKKTERMINAL I ESKILSTUNA

I Eskilstuna Logistikpark bygger Coop en av Sveriges største logistikkterminaler for næringsmidler. Tomten har et areal tilsvarende 51 fotballbaner og det helautomatiserte anlegget har fått et bebygd areal på 77 400 kvm, tre høylagre og jernbaneskinner helt inn på tomten. Kanonadens datterselskap, Bergbolaget, utførte grunnarbeidene til den nye terminalen. Arbeidet omfattet sprenging av 280 000 kubikkmeter fjell der steinmassene er blitt brukt videre i prosjektet.

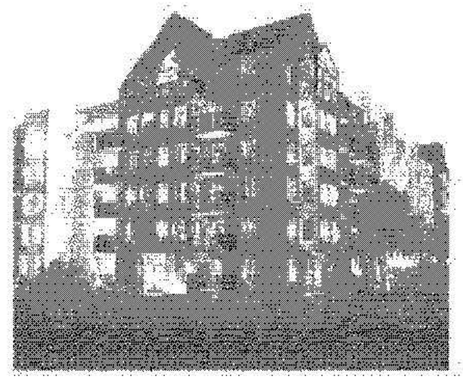
FORRETNINGSENHET: KANONADEN
OPPDRAGSGIVER: TOMMY ALLSTRÖMS BYGGPRODUKTION
FERDIGSTILLELSE: FEBRUAR 2022
KONTRAKTSSUM: MSEK 142 EKSKL. MVA.

EIENDOMSUTVIKLING I CELCIUSGATAN

AF Projektutveckling og Aspelin & Ramm har i fellesskap utviklet eiendommen Celciusgatan 10 i Göteborg. Det ærverdige teglbygget var tidligere kontor for Eriksberg Mekaniske Verksted, og er nå blitt renovert og ferdigstilt for friskolen Donnergymnasiet, som er ny leietaker. AF Bygg Göteborg har gjennomført arbeidet med å rehabilitere og tilpasse bygningsmassen på totalt 4 000 kvm for elever og ansatte til skolestart i januar 2022. Salg av eiendommen ble gjennomført i desember 2021.

FORRETNINGSENHET: AF PROSJEKTUTVECKLING
ENTREPRENØR: AF BYGG GÖTEBORG
FERDIGSTILLELSE: 2021
EIERANDEL: 50 %

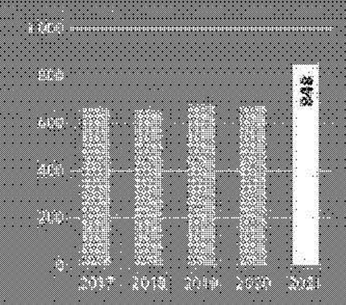
STADSGÅRDEN I HALMSTAD

I den sentrale bydelen Västra Förstaden i Halmstad, bygges det nye kvartalet Brf Stadsgården som vil bestå av 103 nye boliger. AF Bygg Syd har byggentreprisen for prosjektet, som er utviklet i et partnerskap mellom AF Projektutveckling og Wood & Hill. I prosjektets nærområde skal det i løpet av få år etableres ca. 450 boliger, skoler og kontorer, og det blir gangavstand til restauranter, butikker, friområder og flotte strander. Brf Stadsgården er nær utsolgt og første innflytting ventes i andre kvartal 2022.

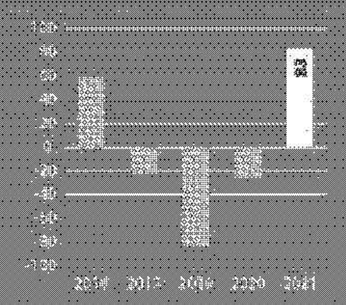
FORRETNINGSENHET: AF BYGG SYD
OPPDRAGSGIVER: WOOD & HILL OG AF PROSJEKTUTVECKLING
FERDIGSTILLELSE: 2022
KONTRAKTSSUM: MSEK 170 EKSKL. MVA.

OFFSHORE

OMSETNING MNOK

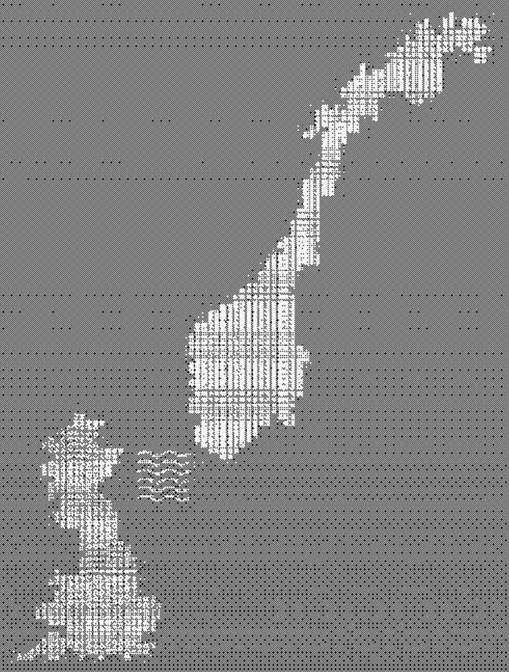

DRIFTSRESULTAT MNOK

GEOGRAFISK TILSTEDEVÆRELSE

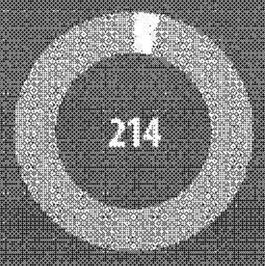
- Norsk og britisk sokkel
- Norge
- UK

NØKKELTALL

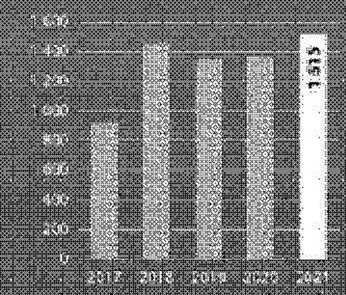
Beløp i MNOK	2021	2020	2019	2018	2017
Inntekter	848	672	679	655	664
Driftsresultat (EBIT)	83	25	83	-21	59
Resultat før skatt (EBT)	78	40	94	-27	40
Driftsmargin	9,8 %	3,7 %	12,2 %	-3,2 %	8,8 %
Resultatmargin	9,2 %	5,9 %	13,9 %	-4,1 %	7,4 %
Ordrereserve	1 515	1 365	1 351	1 456	915

ANSATTE

AF Gruppen 5 413

ORDRERESERVE MNOK

OFFSHORE BESTÅR AV

- AF Offshore Decom
  - *AF Offshore Decom UK Ltd.*
  - *AF Miljøbase Vats*
- AF AeronMollier

HØY AKTIVITET OG SVÆRT GOD LØNNSOMHET

Til tross for utfordrende markedsforhold, har høy produksjon på Vats og vellykkede offshorekampanjer resultert i omsetningsvekst og solid lønnsomhet for Offshore i 2021.

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje og gass-sektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marinne markedet, til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. AF har et moderne anlegg for miljøsanering i Vats.

Offshore består av forretningsenhetene AF Offshore Decom og AF AeronMollier.

KORT OM 2021
Offshore hadde en omsetning på MNOK 848 (672) i 2021. Resultat før skatt ble MNOK 78 (-40). Det ga en resultatmargin på 9,2 % mot -5,9 % i 2020.

AF Offshore Decom økte omsetningen og forbedret lønnsomheten betydelig i 2021 sammenlignet med året før. Det gode resultatet i 2021 skyldes i hovedsak høy produksjon og god drift på AF Miljøbase Vats, samt vellykket gjennomføring av flere offshorekampanjer. Fairfield Decom ble avviklet i 3. kvartal 2021, og nedskrivningen påvirket resultatet med MNOK -11. I tillegg har det foregått forberedende arbeider til kommende offshorekampanjer og riving på miljøbasen i 2022. Det forventes høy rivealtivitet på Vats også i 2022.

AF AeronMollier rapporterte lavere omsetning i 2021 enn i året før, men opprettholdt et positivt resultat. Omsetningsnedgangen skyldes blant annet utsettelser av flere prosjekter grunnet covid-19, og lavere aktivitet bidro til svakere lønnsomhet. Til tross for utfordrende markedsforhold har det vært god aktivitet i serviceprosjekter på installasjoner på norsk sokkel.

Ved årsslutt hadde virksomhetsområdet Offshore en ordrereserve på MNOK 1 515 (1 365).

BÆREKRAFT
AF's offshorevirksomhet leverer samfunnsnyttige og miljøvennlige tjenester på en sikker og lønnsom måte. AF Offshore Decoms forretningside bygger på å løse en betydelig samfunnsutfordring gjennom å fjerne og gjenvinne utrangerte oljeplattformer. Enheten har som mål å gjenvinne mest mulig av materialene i de utrangerte offshoreinstallasjonene. Enheten har de siste årene oppnådd en kildesorteringsgrad på 94 % på konstruksjonene for gjenvinning, hvor metall er hovedkomponenten. Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon, som tilsvarer en utslippsreduksjon på 1 kg CO_2 per kilo gjenvunnet stål. AF Offshore Decom har revet og tilrettelagt for gjenvinning av 40 990 (19 153) tonn stål i 2021, med tilsvarende reduksjon av alternative CO_2-utslipp på 40 990 (19 153) tonn.

AF AeronMolliers virksomhet bidrar til å redusere klimagassutslipp gjennom elektrifisering og energieffektivisering av marin sektor. Enheten har i 2021 levert flere ulike typer ventilasjons- og kjøleanlegg for energioptimalisering av driften av ferjer, cruiseskip og andre kommersielle fartøy. Flere av leveransene inkluderer egenutviklet autonomisystem med overvåking og fjernstyring fra land, som reduserer behovet for å sende serviceingeniører til skipene.

MARKEDSUTSIKTER
Ifølge den britiske bransjeorganisasjonen Oil & Gas UK forventes et høyt volum innen riving og fjerning av utrangerte oljeinstallasjoner fremover. I perioden 2020 til 2029 ventes det at over 1 000 000 tonn topptdekk skal fjernes i Nordsjøen. Dette gjelder i britisk, dansk og nederlandsk sektor. Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner har vært preget av utsettelser og sterk konkurranse, men dagens dekomisjoneringstakt av plattformer innebærer at det vil få operatørene ca. 100 år å gjenvinne dagens installasjoner. En økning av tempoet vil føre til økt etterspørsel etter denne typen tjenester. Resirkulering av stål fra utrangerte oljeplattformer representerer et betydelig bidrag til reduserte klimagassutslipp sammenlignet med ordinær stålproduksjon. Dette vil kunne bidra positivt for etterspørselen etter disse tjenestene fremover.

For AF's offshorevirksomhet innen klimakontroll (HVAC) samt vedlikehold og modifikasjoner, er markedsforholdene forsatt krevende. Elektrifisering av marin sektor og installasjoner på norsk sokkel gir imidlertid nye markedsmuligheter. CO_2-avgiften er 766 kr/tonn i 2022, og i stortingsmeldingen Klimaplan for 2021–2030 er det signalisert at den skal økes til 2 000 kr/tonn i 2030. Dette kan bidra til å akselerere elektrifiseringstakten. Økte investeringer i havvind gir også nye markedsmuligheter for AF's virksomhet.

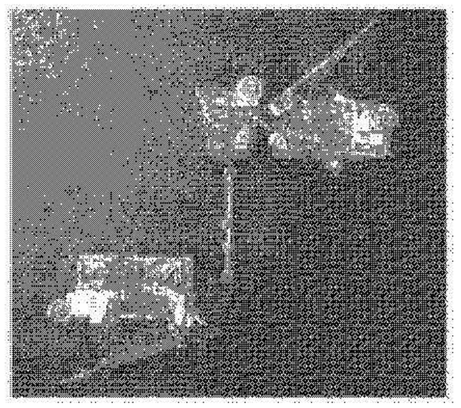

UTVALGTE PROSJEKTER

ENERGIEFFEKTIV LADING AV EL-FERGER

Norled er et av landets største ferje- og hurtigbåtsrederier, og har startet konverteringen fra fossil energi til bærekraftig energi for sine båter. På elektrifiserte ferger benytter man hurtiglading av batteripakkene, men dette skaper betydelig varme. AF AeronMollier har levert energipakker for batteriladere til flere av Norleds elektrifiserte ferger, og benytter systemet Aeron Energy Recovery System (AERS) som optimaliserer energiforbruket. Tradisjonelt fjernes varmen fra hurtiglading ved hjelp av en kjølemaskin, men AF AeronMollier har levert en teknisk løsning som ved hjelp av sjøvann gjør det mulig å kjøle ned anlegget med en brøkdel av energiforbruket.

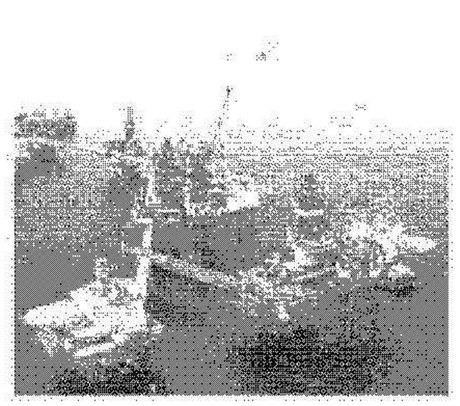
FORRETNINGSENHET: AF AERONMOLLIER
OPPDRAGSGIVER: NORLED
FERDIGSTILLELSE: LØPENDE

BRAE BRAVO

Etter å ha produsert mer enn 500 millioner fat oljeekvivalenter siden 1986, ble dekommisjonering av plattformen Brae Bravo startet våren 2021. Oppdraget er et samarbeid mellom AF Offshore Decom og Heerema Marine Contractors, og involverer to av verdens største kranfartøy, Thialf og Sleipnir. Offshorekampanjene skal gjennomføres i perioden 2021–2022, og i 2021 ble plattformens toppdekk og jacket fjernet og transportert til AFs miljøbase i Vats for videre demontering og gjenvinning.

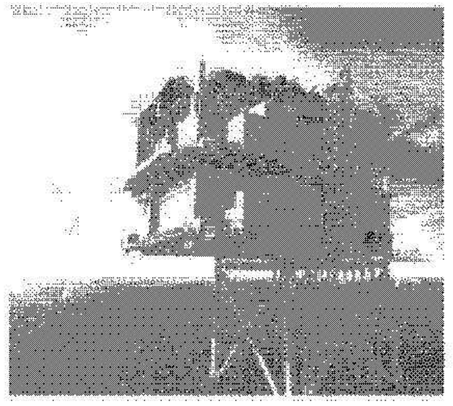
FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM
OPPDRAGSGIVER: TAQA
FERDIGSTILLELSE: 2021

EKOFISK, CAT 3

Siden 2017 har AF Offshore Decom jobbet som underentreprenør for Heerema Marine Contractors med å fjerne og gjenvinne fire plattformer tilknyttet Ekofisk-feltet for sluttkunde ConocoPhillips. Oppdraget har inkludert prosjektering, forberedende arbeider, fjerning og gjenvinning av plattformene, og i 2021 ble den siste installasjonen mottatt på AFs miljøbase i Vats. Totalt er rundt 36 000 tonn stål kuttet opp, renset og kildesortert, som tilsvarer en reduksjon på 36 000 tonn CO_2-ekvivalenter.

FORRETNINGSENHET: AF OFFSHORE DECOM
OPPDRAGSGIVER:
HEEREMA MARINE CONTRACTORS
FERDIGSTILLELSE: 2021

SUNRISE WIND

Langs kysten til Long Island bygges vindparken Sunrise Wind. Når vindparken står ferdig, vil den forsyne nærmere 600 000 husstander i New York fornybar energi. Aker Solutions skal bygge omformerstasjonen (HVDC) som samler energi fra 94 vindturbiner og sender energi via et høyspent distribusjonsnettverk til mottakerstasjonen på land. AF AeronMollier har deltatt i konseptutviklingen og skal levere ventilasjons- og kjøleutstyret som er nødvendig for å holde omformerstasjonen i kontinuerlig drift og sikre pålitelig forsyning til New Yorks kraftnett.

FORRETNINGSENHET: AF AERONMOLLIER
OPPDRAGSGIVER: AKER SOLUTIONS
FERDIGSTILLELSE: 2024

VIRKSOMHETSOMRÅDER

STÅLKONTROLL

AF Miljøbase Vats er et spesialbygd landbasert anlegg for mottak og kildesortering av utrangerte offshoreinstallasjoner. Det ligger flere måneders planlegging bak hvert eneste mottak, og når de gigantiske konstruksjonene skal inn på basen er sikkerhet og beskyttelse av lokalt miljø høyt prioritert. Mottak, demontering og kildesortering av plattformen Brae Bravo har vært et sentralt prosjekt på miljøbasen i 2021. AF har sammen med Heerema Marine Contractors hatt oppgaven med å fjerne Brae Bravo-plattformen fra Nordsjøen, og med hjelp fra to av verdens største kranfartøy, Thialf og Sleipnir, har totalt 36 000 tonn blitt løftet inn på basen.

SIRKULÆR ØKONOMI I PRAKSIS. Kåre Sørbø i stål fra plattformene vi avvikler blir til ressurser til ny verdiskaping og bidrar til mindre bruk av nye råvarer som arsenikk og svovel. Ved å gjenbruke stål tar vi vare på våre verdifulle ressurser og reduserer dermed klimagassutslippene med mer enn 90 % sammenlignet med bruk av nytt malmbasert produksjon.

AKSJONÆR-INFORMASJON

94 KONSERNLEDELSEN
96 STYRET
98 EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE
100 AKSJEN

KONSERNLEDELSEN

SVERRE HÆREM

(1965)
Konserndirektør finans

Sverre Hærem har vært konserndirektør finans i AF siden 2007. I 2012–2013 var han i tillegg konserndirektør for virksomhetsområdet Energi. Han har tidligere arbeidet som finansdirektør i Fjord Seafood ASA og økonomidirektør i Dyno. Sverre Hærem er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI. Per 31.12.21 eier han 149 912 aksjer og har 23 110 opsjoner i AF Gruppen ASA.

AMUND TØFTUM

(1978)
Konsernsjef

Amund Tøftum ble ansatt i AF i 2005 og var konserndirektør for Bygg, Betonmast og Offshore før han i 2020 ble konsernsjef i AF Gruppen. Tøftum har også vært prosjektdirektør i AF Offshore Decom og har erfaring fra forretningsutvikling og ulike driftsroller i AF. Tøftum er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.21 eier han 120 365 aksjer og har 20 833 opsjoner i AF Gruppen ASA.

IDA AALL GRAM

(1977)
Konserndirektør

Ida Aall Gram har ansvar for virksomhetsområdet Eiendom, samt HR og kommunikasjon. Hun kom til AF som porteføljedirektør i AF Eiendom i 2017. Hun har tidligere erfaring fra Gyldendal, Orkla Eiendom og McKinsey og er utdannet siviløkonom fra BI. Per 31.12.21 eier hun 19 749 aksjer og har 20 488 opsjoner i AF Gruppen ASA.

EIRIK WRAAL

(1979)
Konserndirektør

Eirik Wraal har ansvaret for virksomhetsområdet Energi og Miljø, rehabiliterings-porteføljen i Bygg og for samfunnsansvar i AF Gruppen. Han var tidligere leder for AF Decom og har vært i AF siden 2004. Wraal har også hatt ulike driftsroller innen AFs miljøvirksomhet og er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.21 eier han 33 559 aksjer og har 20 660 opsjoner i AF Gruppen ASA.

TORMOD SOLBERG

(1971)
Konserndirektør

Tormod Solberg startet i AF i 2006 og har ansvar for nybyggsporteføljen i virksomhetsområdet Bygg. Han kom inn i konsernledelsen fra stillingen som økonomidirektør i AF Bygg Oslo, og har tidligere vært direktør for kvalitet og risiko, der han var sentral i etableringen av AF Gruppens modell for risikostyring. Solberg har bakgrunn som prosjektleder i ABB og som konsulent i PwC. Han er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Per 31.12.21 eier han 44 865 aksjer og har 14 513 opsjoner i AF Gruppen.

BÅRD FRYDENLUND

(1968)
Konserndirektør

Bård Frydenlund har ansvaret for virksomhetsområdene Sverige og Betonmast. Han var tidligere direktør for personal og organisasjon og har siden 2000 hatt forskjellige roller innen personal og økonomi. Bård Frydenlund er utdannet diplomøkonom og Master of Management fra BI. Per 31.12.21 eier han 171 183 aksjer og har 20 833 opsjoner i AF Gruppen ASA.

GEIR FLÅTA

(1978)
Konserndirektør

Geir Flåta har ansvar for virksomhetsområdene Anlegg og Offshore. Han har tidligere vært direktør for AF Nybygg og har bred prosjekt- og ledererfaring fra bygg- og anleggsvirksomheten i AF. Flåta har en MBA fra NHH og er utdannet sivilingeniør fra NTNU. Per 31.12.21 eier han 1 295 aksjer og har 20 488 opsjoner i AF Gruppen ASA.

AKSJONÆRINFORMASJON

STYRET

PÅL EGIL RØNN

(1968)

Styrets leder

Pål Egil Rønn var konsernsjef i AF Gruppen fra 2007 til 2015. Fra han begynte i 1999, hadde han ulike lederstillinger i AF. Øvrige styreverv inkluderer Bouvet ASA, Sparebank 1 Gudbrandsdalen og Øster Hus Gruppen AS. Han er utdannet sivilingeniør med doktorgrad fra NTNU.

HEGE BØMARK

(1963)

Styremedlem

Hege Bømark har bakgrunn som finansanalytiker i Fearnley Finans (Fonds) AS og Orkla Finans (Fondsmegling) AS. Hun har tidligere vært styremedlem blant annet i Norwegian Property ASA, Fornebu Utvikling ASA og BWG Homes ASA, og er i dag styremedlem i Europris ASA og OBOS-banken AS. Hun er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

KRISTINA ALVENDAL

(1972)

Styremedlem

Kristina Alvendal er administrerende direktør og eier av selskap innen eiendomsutvikling, og tidligere CEO for Airport City Stockholm AB. Alvendal har hatt en lang politisk karriere i Stockholm, blant annet som viseborgermester i Stockholm med ansvar for by- og eiendomsutvikling. Hun har også flere styreverv. Hun er utdannet jurist med fordypning i engelsk lov.

KENNETH SVENDSEN

(1973)

Styremedlem

Kenneth Svendsen er ansattrepresentant i styret. Han har vært i AF Gruppen siden 1998 og har hatt flere roller i selskapet, blant annet som stikningsleder, driftsleder og prosjektleder. Han jobber i dag som avdelingsdirektør i AF Anlegg. Han er utdannet ingeniør bygg og anlegg fra Høgskolen i Narvik.

KRISTIAN HOLTH

(1984)

Styremedlem

Kristian Holth har bakgrunn som økonomidirektør i KB Gruppen AS og i Contiga AS. Han har også erfaring fra McKinsey & Company. Andre styreverv inkluderer blant annet Gunnar Holth Grusforretning AS, BRG Entreprenør AS og Grunn Service AS. Han er utdannet sivilingeniør i industriell økonomi fra NTNU.

HILDE WIKESLAND FLÆEN

(1983)

Styremedlem

Hilde Wikesland Flaen er ansattrepresentant i styret. Hun har vært ansatt i AF Gruppen siden 2008 og har variert erfaring blant annet som prosjektingeniør, driftsleder, anleggsleder og kontraktsleder i AF Anlegg. Hun er utdannet sivilingeniør i Byggeteknikk og arkitektur fra UMB.

ARNE SVEEN

(1970)

Styremedlem

Arne Sveen er ansatt-representant i styret. Han har jobbet i AF siden 1999, de siste fjorten årene som hovedtillitsvalgt og hovedverneombud i AF med ansvar for Fellesoverenskomsten for byggfag. Tidligere jobber han som kranfører/grunnarbeider i AF Bygg Oslo.

SALOUME DJOUDAT

(1977)

Styremedlem

Saloume Djoudat har vært partner i Bull & Co Advokatfirma AS siden 2013, og har tidligere vært juridisk rådgiver i Uno-X Energi AS. I Bull & Co jobber hun primært med selskapsrett, herunder M&A, risikohåndtering og kontraktsforhandlinger, og hun er også styremedlem i Atea ASA. Hun er utdannet jurist fra Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo.

ARNE BAUMANN

(1962)

Styremedlem

Arne Baumann er konserndirektør for OBOS Boligutvikling i Norge og Sverige. Han har jobbet i OBOS siden 2002 og har bred erfaring både med utvikling av boliger og utvikling og forvaltning av næringsbygg. Han er utdannet siviløkonom fra BI og har en MBA fra University of Wisconsin-Madison.

KJETEL DIGRE

(1969)

Styremedlem

Kjetel Digre er konsernsjef i Aker Solutions. Han var tidligere Senior Vice President Operations i Aker BP, hvor han blant annet jobbet med digitalisering av norsk sokkel. Han har en lang karriere som toppleder hvor han har ledet store offshore-prosjekter for Equinor som Johan Sverdrup og Gjøa-prospektene. Han er utdannet MSc Subsea Engineering fra Heriot-Watt University.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

AF Gruppen er et verdibasert selskap med sterk kultur. Sammen med prinsippene for risikostyring utgjør verdiene grunnsteiner i foretaksstyringen.

VIKTIGE HENDELSER I 2021

I 2021 ble arbeidet med å følge opp operasjonaliseringen av strategien som skal gjelde frem mot 2024 en sentral styresak. Strategien viderefører ambisjonen om lønnsomhet og vekst og målet for 2024 er en omsetning på 40 mrd. og en driftsmargin på 7 %. For første gang ble det også fastsatt mål knyttet til klima og miljø: innen 2030 skal AF Gruppen halvere relative klimagassutslipp og halvere usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning eller deponi som andel av omsetning per tjenestetype. Fire initiativ skal prioriteres for å nå målene: lag og ledelse, kunder og leverandører, klima og miljø, samt innovasjon.

Dette året tok styret del i AF Gruppens analyse av klimarisiko i henhold til TCFD-rammeverket, som er et rammeverk for klimarisikorapportering etablert av G20-landene. AF har identifisert, evaluert og rangert 22 klimarisikomomenter relatert til fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Ved bruk av AF Gruppens metodikk for risikostyring har dette resultert i en prioritert topp 10-liste over de risikomomentene som vurderes å ha størst utfallsrom i positiv eller negativ retning.

Styret har også vurdert strategiske vekstmuligheter som involverer partnerskap for AF Offshore Decom i 2021.

STYRETS ARBEID

God eierstyring og rammene for selskapsledelse er styrets ansvar. Styret vurderer årlig AF Gruppens prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse og avlegger en redegjørelse i samsvar med den norske anbefalingen av 14. oktober 2021, jf. www.nues.no.

Styret har en fastsatt årsplan for sitt arbeid. Årsplanen omfatter gjennomgang av risikoområder og intern kontroll, samt godkjennelse av strategi, kvartalsregnskap, årsregnskap og budsjett. I tillegg gjøres det en gjennomgang av verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar samt organisasjonsstruktur.

I tillegg til de faste sakene behandler styret alle potensielle oppkjøp, tomteinvesteringer og kontraktstilbud med en kontraktssum over MNOK 600. Tilbudene vurderes etter blant annet strategiske, finansielle og organisatoriske kriterier, og vesentlige risikoforhold belyses særlig. Kontrakter med lavere kontraktssum behandles også i styret dersom risikobildet eller andre forhold tilsier det. I 2021 behandlet styret 10 tilbud før tilbudsinnlevering.

STYRET

Medlemmer	Antall aksjer [1]	Oppmøteandel
Pål Egil Rønn (leder)	207 225	12/12
Arne Baumann	17 183 709	11/11
Kristian Holth	15 716 856	12/12
Hege Bømark	-	12/12
Saloume Djoudat	-	8/8
Kjetel Digre	-	11/11
Kristina Alvendal	-	12/12
Kenneth Svendsen	104 130	12/12
Hilde W. Flaen	27 337	12/12
Arne Sveen	-	12/12

[1] *Antall aksjer eid per 31.12.21 inkluderer aksjer tilhørende den nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.*

STYRETS REVISJONSUTVALG
Kristian Holth (leder)
Hege Bømark
Kjetel Digre

STYRETS KOMPETANSE- OG GODTGJØRELSESUTVALG
Pål Egil Rønn (leder)
Saloume Djoudat
Arne Baumann
Kristina Alvendal

VALGKOMITÉ
Roar Engeland (leder)
Marianne E. Johnsen
Roy G. Holth
Erik T. Veiby

EKSTERN REVISOR
PricewaterhouseCoopers AS

Fullstendig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på afgruppen.no

AFS ETTERLEVELSE AV NUES

Punkt i Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)		Avvik fra anbefalingen
1	Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	Ingen avvik
2	Virksomhet	Ingen avvik
3	Selskapskapital og utbytte	Ingen avvik
4	Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående	Ingen avvik
5	Fri omsettelighet	Ingen avvik
6	Generalforsamling	To avvik, se tekst under
7	Valgkomité	Ett avvik, se tekst under
8	Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet	Ingen avvik
9	Styrets arbeid	Ingen avvik
10	Risikostyring og internkontroll	Ingen avvik
11	Godtgjørelse til styret	Ingen avvik
12	Godtgjørelse til ledende ansatte	Ett avvik, se tekst under
13	Informasjon og kommunikasjon	Ingen avvik
14	Selskapsovertakelse	Ingen avvik
15	Revisor	Ingen avvik

AVVIK FRA NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Etter styrets vurdering har AF Gruppen avvik knyttet til tre av punktene i anbefalingen:

Punkt 6. Generalforsamling
AF Gruppen har to avvik fra anbefalingen på dette punktet. Generalforsamlingen ledes ikke av en uavhengig møteleder, men av styrets leder. Det er vedtektsfestet at generalforsamlingen skal ledes av styreleder. Behovet for uavhengig møteledelse har heller ikke vært vurdert som nødvendig ut fra sakene som behandles på generalforsamlingen og liten grad av uenighet blant aksjonærene.

Det andre avviket fra dette punktet er at ikke alle medlemmer av styret møter på generalforsamlingen. Styret vurderer det som tilstrekkelig at styrets leder samt leder av revisjonsutvalget og kompetanse- og godtgjørelsesutvalget er tilstede. Andre styremedlemmer vil møte ved behov.

Punkt 7. Valgkomité
AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Flertallet i valgkomitéen er ikke uavhengig av styret.

Punkt 12. Godtgjørelse til ledende ansatte
AF Gruppen har ett avvik fra anbefalingen på dette punktet. Det er ikke tak på resultatavhengig godtgjørelse for ansatte. Dette er vedtatt av styret og begrunnet med et ønske om at ansatte, på samme måte som eierne, skal ha mulighet til å få del av verdiskapningen uten begrensning.

AKSJEN

AF Gruppen skal over tid gi aksjonærene en konkurransedyktig avkastning. AF-aksjen hadde en positiv utvikling i 2021. Inkludert utbytte på 10,50 kroner, endte AF-aksjen med en totalavkastning på 16,2 % for året.

AF-aksjen var priset til 193,60 kroner ved utgangen av årets siste handelsdag i 2021. Ved utgangen av 2020 var kursen 175,60. Justert for utbytte på 10,50 kroner per aksje gir det en totalavkastning på 16,2 % i 2021. Oslo Børs hovedindeks (OSEBX) har i samme periode hatt en avkastning på 23,4 %.

HISTORIE

AF Gruppen ble etablert i 1985 og ble børsnotert 8. september 1997. Aksjene i AF Gruppen er notert på Oslo Børs' OB Match liste og handles under symbolet AFG. Aksjene består av én aksjeklasse hvor alle aksjene har stemmerett, og inngår både i totalindeksen, hovedindeksen, fondsindeksen og industriindeksen.

AF Gruppen har over tid gitt god avkastning til sine aksjonærer. De siste fem årene har AF-aksjen hatt en avkastning på 66,6 % inkludert utbytte. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 10,7 %, Oslo Børs Hovedindeks har til sammenligning steget med 75,7 % de siste fem årene, noe som tilsvarer en gjennomsnittlig årlig avkastning på 11,9 %.

AF Gruppen har som mål å skape verdier for aksjonærene ved å gi avkastning som er konkurransedyktig i forhold til sammenlignbare investeringsalternativer. Avkastningen vil bestå av en kombinasjon av utbytte og kursstigning.

UTBYTTE

Totalt ble NOK 10,50 utbetalt i utbytte per aksje i 2021 for regnskapsåret 2020. Selskapet utbetalte et utbytte for første halvår på NOK 6,50 per aksje i mai 2021, og for andre halvår et utbytte på NOK 4,00 per aksje som ble utbetalt i november 2021.

For regnskapsåret 2021 foreslår styret for generalforsamlingen et utbytte for utbetaling i 1. halvår 2022 på NOK 6,50 per aksje. Utbyttet vil utbetales den 25. mai til de aksjonærer som er registrert den 17. mai 2022.

Utbetaling av utbytte foretas inntil to ganger per år dersom selskapets inntjening gir grunnlag for dette. Utbetaling vil fortrinnsvis skje etter avholdt ordinær generalforsamling i mai og etter avleggelse av kvartalsresultat for 3. kvartal.

Så lenge den underliggende utviklingen er tilfredsstillende, legger AF Gruppen til grunn at utbyttet for fremtiden skal være stabilt og fortrinnsvis stigende. Styret vurderer likviditet og mulige strategiske disposisjoner før utbytte foreslås for generalforsamlingen. Intensjonen over tid er å utbetale minimum 50 % av årets resultat som utbytte.

AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRSAMMENSETNING

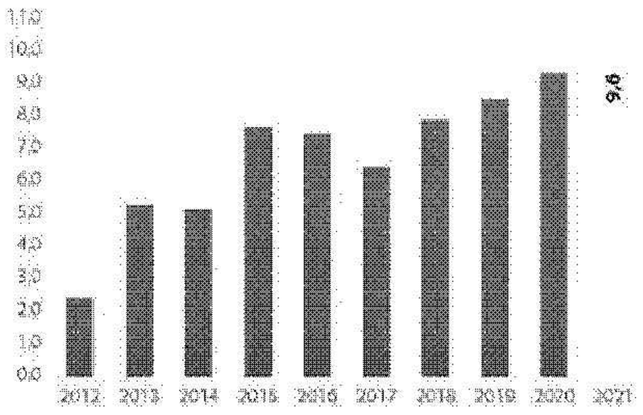
Aksjekapitalen var ved slutten av året 2021 på 5 340 225 kroner fordelt på 106 804 500 aksjer.

NØKKELTALL AKSJEN

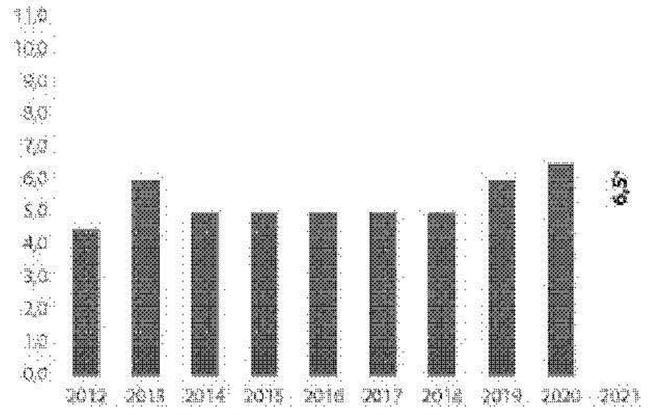
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Markedsverdi (MNOK)	20 677	18 613	18 139	13 069	13 078	14 463	12 929	7 009	5 578	4 578
Antall aksjer omsatt (tusen)	8 481	8 292	6 537	4 360	8 137	6 690	10 370	7 102	2 559	2 568
Totalt antall aksjer per 31.12 (Mill.)	106,80	106,00	103,07	99,01	97,96	93,61	92,68	88,72	82,33	81,38
Antall aksjonærer per 31.12	5 938	4 520	3 582	3 303	3 158	2 737	2 575	1 815	1 494	1 407
Aksjekurs per 31.12	193,60	175,60	176,00	132,00	133,50	154,50	139,50	79,00	67,75	56,25
– Høy	207,00	183,00	185,00	142,00	162,00	164,50	139,50	82,00	72,00	59,25
– Lav	164,60	128,50	135,50	118,50	122,00	120,00	77,25	66,50	54,75	41,50
Resultat per aksje	9,60	9,29	8,51	7,88	6,43	7,44	7,64	5,11	5,26	2,40
Utvannet resultat per aksje	9,57	9,27	8,46	7,88	6,43	7,29	7,50	5,09	5,11	2,37
Utbytte per aksje	6,50 [1]	10,50	9,50	8,50	8,50	8,50	8,00	8,00	6,00	4,50
Utdelingsforhold (ordinært utbytte) [2]	67,7 %	70,0 %	111,6 %	107,9 %	132,2 %	114,2 %	104,7 %	156,6 %	114,1 %	187,5 %
Direkteavkastning (totalt utbytte)	6,0 %	5,4 %	6,4 %	6,4 %	5,5 %	5,7 %	10,1 %	8,9 %	8,0 %	10,2 %
Aksjens totalavkastning	16,2 %	5,6 %	40,3 %	5,6 %	-8,3 %	15,0 %	89,2 %	25,5 %	28,4 %	38,1 %
Egenkapitalrentabilitet (ROE)	36,1 %	36,6 %	43,7 %	45,4 %	35,8 %	43,3 %	43,8 %	34,3 %	38,4 %	19,0 %
Børskurs/resultat (P/E)	20,2	18,9	20,7	16,8	20,8	20,8	18,3	15,5	12,9	23,4
Børskurs/egenkapital per aksje (P/B)	5,8	5,3	6,1	6,2	6,3	7,4	7,1	4,7	4,2	3,8
Avkastning på investert kapital (ROaCE)	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,2
Selskapsverdi/driftsresultat (EV/EBIT)	12,8	12,5	13,7	10,9	12,8	13,4	12,2	11,2	8,5	13,5
Selskapsverdi/investert kapital (EV/CE)	4,5	4,0	4,4	5,5	5,4	6,7	6,4	3,9	3,4	3,3

[1] Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2022.
[2] For 2021 inkluderer utdelingsforholdet kun utbytte for utdeling 1. halvår 2022.

RESULTAT PER AKSJE (NOK)

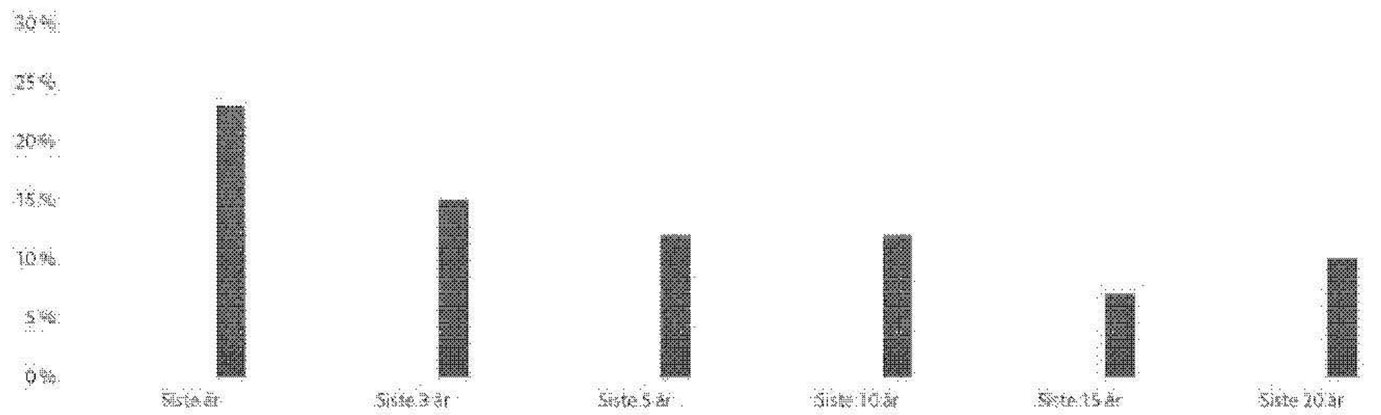

UTBYTTE PER AKSJE (NOK)

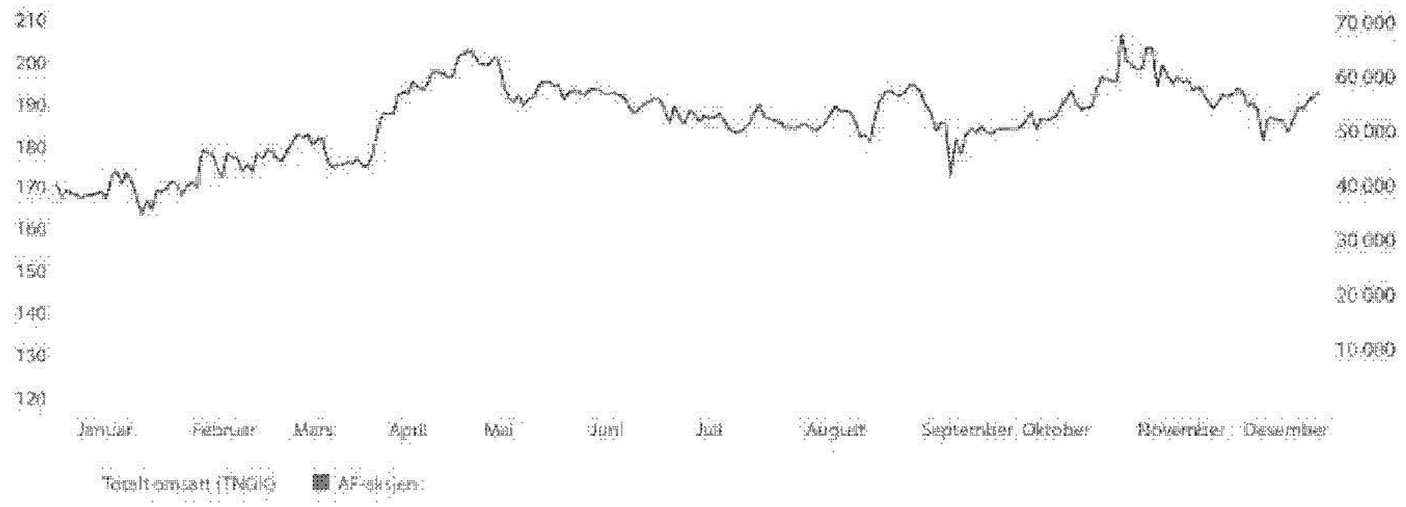
[1] Foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2022

ÅRLIG TOTALAVKASTNING PER 31. DESEMBER 2021

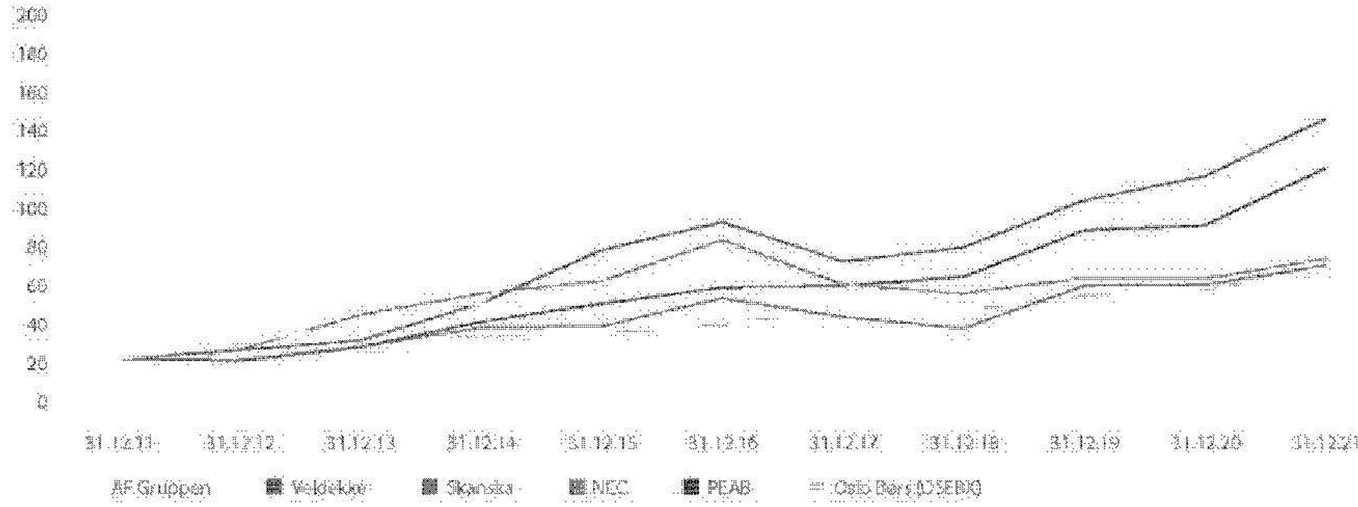

[1] Vektet gjennomsnitt av konkurrerende nordiske entreprenører (lokal valuta)

KURSUTVIKLING OG OMSETNING I 2021

KURSUTVIKLING SISTE 10 ÅR SAMMENLIGNET MED KONKURRERENDE ENTREPRENØRSELSKAPER OG OSLO BØRS

Kursutvikling Oslo Børs og konkurrerende entreprenører rebasert til AFs kurs per 31. desember 2011 på 23,17. Lokal valuta, totalavkastning

pålydende NOK 0,05. Aksjekapitalen har økt med 40 300 kroner og 806 003 aksjer i 2021 i forbindelse med en ansattemisjon. Emisjonen ble gjort i forbindelse med aksjeprogram for ansatte i november.

Antall aksjonærer steg også i 2021, og i løpet av året fikk AF Gruppen over 1 400 nye aksjonærer. Per 31.12.2021 hadde selskapet totalt 5 938 (4 529) eiere. Rundt 1 500 av disse er ansatte i AF, og eier til sammen ca. 10,8 % (12,2 %) av aksjene. De ti største aksjonærene eier til sammen 65,4 % av aksjene med OBOS som største aksjonær. OBOS har en eierandel på 16,1 % (16,2 %). Norske aksjonærer eier totalt 95,3 % (94,9 %) av aksjene.

Det har ikke vært vesentlige endringer i eierandel blant de ti største aksjonærene i løpet av året. Størst økning hadde ØMF Holding, med en økt eierandel på 0,4 prosentpoeng fra 15,6 % til 16,0 %. Størst nedgang hadde Folketrygdfondet som reduserte sin eierandel med 0,7 prosentpoeng fra 9,3 % til 8,7 % i 2021.

Ved utgangen av året eier AF Gruppen ingen aksjer. AF Gruppen har fullmakt fra generalforsamlingen til å kjøpe inntil 10 % av utestående aksjer. Tilbakekjøp av aksjer blir løpende vurdert i lys av selskapets alternative investeringsmuligheter, finansielle situasjon og behovet for egne aksjer i forbindelse med salg til ansatte, opsjonsprogram, bonusprogram og oppkjøp.

LIKVIDITET

Likviditeten i aksjen er lav, men har økt noe de siste fem årene. Omsetningshastigheten har i disse årene ligget mellom 5 og 8 %. I 2021 gikk likviditeten noe ned sammenlignet med fjoråret, og omsetningshastigheten for året ble 6,1 % mot 7,9 % i 2020.

I 2021 ble det i alt omsatt 6 480 868 (8 292 083) aksjer over børs. Aksjen ble omsatt 252 av 252 mulige handelsdager, og gjennomsnittlig omsetning per handelsdag var 25 718 (32 905) aksjer. Av de 6,48 millioner aksjene som ble omsatt over børs i 2021 sto AF Gruppen selv for 146 876 (468 712) aksjer, tilsvarende 2,3 % (5,7 %) av den totale omsetningen. Dette er aksjer selskapet kjøpte over børs før bruk i aksje- og bonusprogrammene for ansatte.

Aksjonær	Beholdning 31.12.2021	% av total 31.12.2021
OBOS BBL	17 183 709	16,1 %
ØMF Holding AS	17 127 342	16,0 %
Constructio AS	14 695 347	13,8 %
Folketrygdfondet	9 246 879	8,7 %
LJM AS	2 515 217	2,4 %
Artel Kapital AS	2 508 267	2,3 %
VITO Kongsvinger AS	1 911 676	1,8 %
Arne Skogheim AS	1 753 870	1,6 %
Staavi, Bjørn	1 627 000	1,5 %
Janiko AS	1 300 186	1,2 %
Moger Invest AS	1 242 609	1,2 %
Flygind AS	1 021 509	1,0 %
State Street Bank and Trust Comp	766 404	0,7 %
Landkreditt Utbytte	750 000	0,7 %
Stenshagen Invest AS	739 977	0,7 %
Skandinaviska Enskilda Banken AB	653 490	0,6 %
Verdipapirfondet KLP Aksjenorge IN	589 832	0,6 %
Eriksson, Erik Håkon	560 000	0,5 %
Regom Invest AS	451 394	0,4 %
Verdipapirfondet Holberg Norge	450 000	0,4 %
Sum 20 største	**77 094 708**	**72,2 %**
Sum øvrige	29 709 792	27,8 %
Egne aksjer	-	0,0 %
Totalt antall aksjer	**106 804 500**	**100,0 %**

Antall aksjer	Antall eiere	Prosent
1–100	2 260	0,07 %
101–500	1 207	0,29 %
501–1 000	521	0,37 %
1 001–5 000	1 113	2,53 %
5 001–10 000	327	2,21 %
10 001–100 000	430	11,08 %
100 001–1 000 000	68	15,91 %
> 1 000 000	12	67,54 %
	5 938	**100,00 %**

AKSJE- OG OPSJONSPROGRAM

Ansatte i AF Gruppen har anledning til å kjøpe aksjer gjennom konsernets årlige aksjeprogram. Der får ansatte kjøpe aksjer med en rabatt på 20 % av markedskurs. I tillegg har AF også et opsjonsprogram som tilbys alle ansatte.

Gjennom aksjeprogrammet i 2021 tegnet totalt 999 ansatte 1 000 000 aksjer til en kurs på 147,10 per aksje (etter 20 % rabatt). I forbindelse med salget benyttet styret sin fullmakt og emitterte 806 003 aksjer. De resterende 193 997 aksjene ble overført fra beholdningen av egne aksjer.

AF Gruppen har også siden 2008 hatt et eget opsjonsprogram for samtlige ansatte i konsernet, og i mai 2020 vedtok generalforsamlingen et nytt opsjonsprogram. Ordningen innebærer en årlig tildeling i årene 2020, 2021 og 2022 med utøvelse i mars 2023. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 med en opsjonspremie på NOK 1 per opsjon. Kjøpskursen for aksjene baseres på en gjennomsnittlig børskurs uken før de tre respektive tegningsperiodene. For å kunne utøve opsjonene er det et vilkår at man er ansatt i konsernet per 1. mars 2023. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020 og 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021. Justert for ansatte som har sluttet i løpet av året, er det totalt 3 730 619 utestående opsjoner per 31. desember 2021.

INVESTOR RELATIONS

AF Gruppens målsetting er at alle investorer og interessenter har tilgang til den samme finansielle informasjonen om konsernet til enhver tid. Vi prioriterer kontakten mot aksjemarkedet høyt, og ønsker en åpen dialog med aktørene.

Meglerhus	Telefon
ABG Sundal Collier	+47 22 01 60 98
Carnegie	+47 22 00 93 54
DNB Markets	+47 24 16 92 09
KeplerCheuvreux	+46 8 723 51 75
Pareto	+47 24 13 21 39

Informasjon AF Gruppen gir skal sikre en mest mulig korrekt verdivurdering av aksjen. Er det informasjon som kan påvirke prisingen av aksjen, går informasjonen ut via børsmeldinger til Oslo Børs og på AFs nettsider.

Presentasjoner av kvartals- og årsresultat holdes offentlig, og presentasjonene overføres direkte via webcast. Webcast er tilgjengelige på både Oslo Børs'- og AFs egne nettsider (afgruppen.no/investor). AF Gruppen har også løpende kontakt med investorer og analytikere, og på nettsiden finnes en oversikt over analytikere som følger AF-aksjen.

Selskapet følger Oslo Børs' anbefaling om rapportering av IR-informasjon. AF Gruppens børsansvarlig er konserndirektør finans, Sverre Lærem.

PÅ RIKTIG SPOR

Langs toglinjen og elvebredden i Drammen har Betonmast bygget SporX, et 10 etasjers kontorbygg hvor hele bærekonstruksjonen over bakkeplan er utført i lokalprodusert massiv- og limtre fra Åmot i Modum. Bygget har energiklasse A og er på god vei til øverste nivå innen miljøsertifisering, BREEAM Outstanding. Ambisjonene for byggets miljøprofil var i utgangspunktet høye, men ble ytterligere hevet gjennom Betonmasts tidlige involvering i prosjektet og et løsningsorientert samspill med byggherre. Utstrakt bruk av digitale løsninger har i tillegg bidratt til å redusere antall byggefeil og sørget for en effektiv og lønnsom byggeprosess.

AKSJONÆRINFORMASJON

ET NATURLIG ARBEIDSMILJØ. Massivtreet i SpariX har ikke blitt gjemt bak gipsvegger, men er med på å gi et inneklima med mindre støy og renere luft. I tillegg lagrer massivtre fuktighet og har et vesentlig lavere klimaavtrykk sammenlignet med konvensjonelle materialer som betong og stål.

ÅRSBERETNING

108 STYRETS ÅRSBERETNING

121 BØRSMELDTE KONTRAKTER

STYRETS ÅRSBERETNING 2021

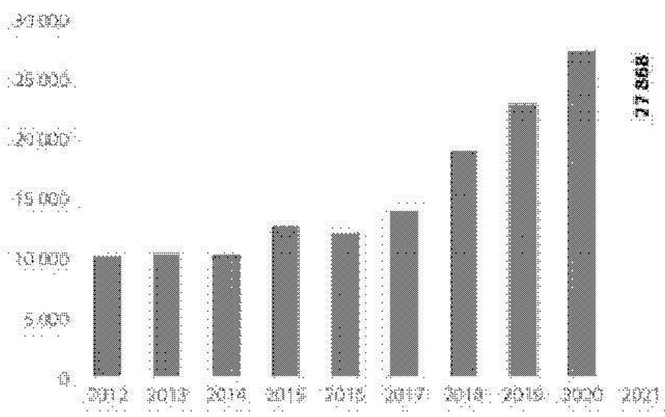
AF Gruppen leverte et solid resultat for 2021. Omsetningen økte til MNOK 27 868 og resultatmarginen for året ble 5,7 %. Bredden og kraften i organisasjonen har aldri vært større, og styret mener at AF er godt posisjonert for å nå målene som er satt for kommende strategiperiode.

VIRKSOMHETEN

AF Gruppen er et av Norges største entreprenør- og industrikonsern og er notert på Oslo Børs med ticker AFG. Helt siden etableringen i 1985 har organisasjonen i AF stolt på egen gjennomføringskraft og kompetanse til å løse komplekse utfordringer. Entreprenørånden i AF er preget av viljen til å tenke annerledes og evnen til å finne gode og fremtidsrettede måter å skape verdier på.

AF Gruppen har syv virksomhetsområder: Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Hovedkontoret ligger i Oslo.

OMSETNING (MNOK)

AF GRUPPENS VISJON
Vi rydder fra fortiden og bygger for fremtiden.

FORRETNINGSIDÉ
AF Gruppen skal skape verdier og muligheter gjennom prosjektvirksomhet med en kompromissløs holdning til sikkerhet og etikk.

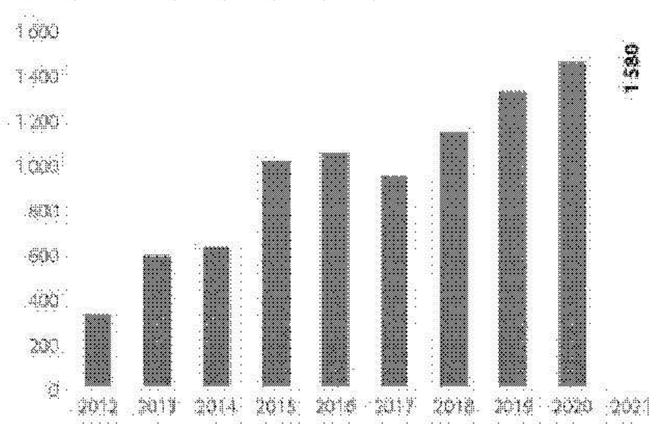
REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS). Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter forenklet IFRS. Styret er av den oppfatning at årsregnskapet gir et riktig og sannferdig bilde av økonomisk resultat i 2021 og finansiell stilling per 31. desember 2021. I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at dette er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse er en integrert del av styrets årsberetning. Redegjørelsen er oppsummert på side 98 i årsrapporten og presentert i sin helhet på afgruppen.no. Det er redegjort for håndtering av samfunnsansvar fra side 36 i årsrapporten.

ÅRETS RESULTAT
AF Gruppen hadde i 2021 driftsinntekter og andre inntekter på MNOK 27 868 (27 025). Resultat før skatt ble MNOK 1 580 (1 447) og resultat etter skatt ble MNOK 1 229 (1 158).

RESULTAT FØR SKATT (MNOK)

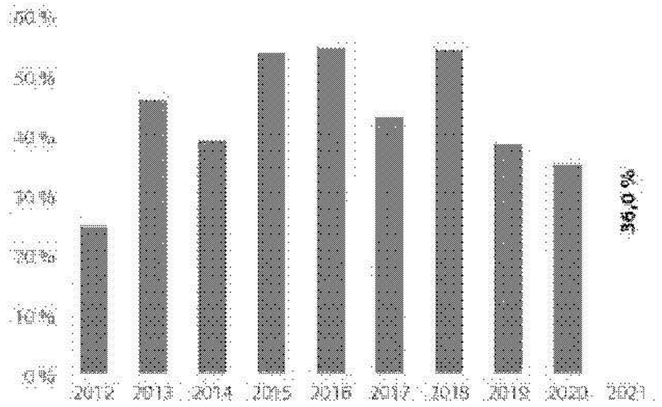
Driftsresultatet ble MNOK 1 609 (1 480) hvilket tilsvarer en driftsmargin på 5,8 % (5,5 %). Dette er over kravet om minimum 5 % driftsmargin.

Covid-19-utbruddet med tilhørende restriksjoner har også i 2021 skapt utfordringer og påvirket alle prosjekter, direkte og indirekte. De fleste prosjektene har likevel klart å opprettholde god drift. Det har i løpet av året vært betydelig prisstigning på stål og trevare i markedet. Økte markedspriser påvirker alle våre prosjekter, og byggeprosjektene har blitt påvirket i spesielt stor grad.

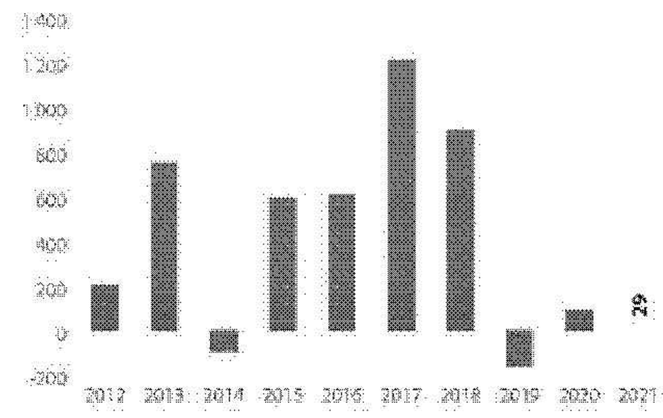
AF Anlegg hadde et høyt aktivitetsnivå i 2021, og 15 % høyere omsetning enn i 2020. Året preges av høy produksjon på storprosjektet E39 Kristiansand vest–Mandal øst og Bergtunnlar Lovö i Stockholm. Anlegg hadde flere prosjekter i avslutningsfasen i 2021, og dette bidro samlet sett til svært gode resultater for året. Bygg leverte tilfredsstillende lønnsomhet i 2021 selv om prestasjonene innad i porteføljen av enheter er varierende. Eiendom ble i januar 2021 delt i to operative enheter, AF Eiendom og LAB Eiendom, for å sikre økt lokal forankring i henholdsvis Stor-Oslo og Bergensregionen. Energi og Miljø fortsatte å levere svært solide resultater både innenfor riving, gjenvinning og i energivirksomheten. Sverige leverte omsetningsvekst sammenlignet med 2020 og svært sterke resultater i 2021. Offshore har hatt god omsetningsvekst fra 2020 til 2021 og har snudd fjorårets negative resultat til høy lønnsomhet i 2021.

BALANSE OG LIKVIDITET
Egenkapitalrentabiliteten i 2021 var 36,1 % (36,6 %). Rentabiliteten er påvirket av kjøpet av Betonmast i oktober 2019. Avkastning på gjennomsnittlig investert kapital ble 36,0 % (34,8 %).

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL

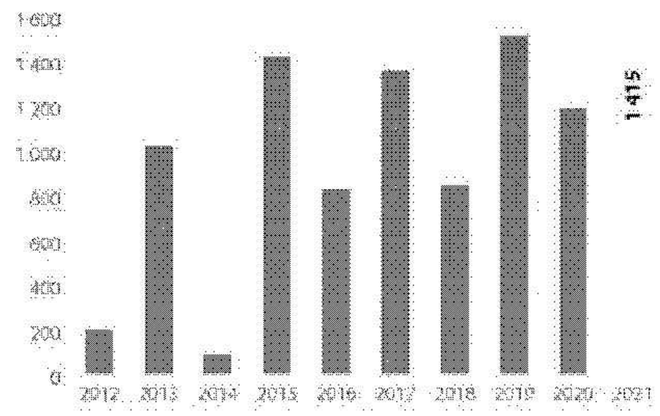
NETTO RENTEBÆRENDE FORDRING (GJELD) (MNOK)

Totale eiendeler per 31. desember 2021 var MNOK 13 108 (12 862). Ved årsskiftet hadde konsernet netto rentebærende fordring på MNOK 29 (90) og kontanter og kontantekvivalenter på MNOK 680 (708). Egenkapitalen ved utgangen av året var MNOK 3 572 (3 494). Det gir en egenkapitalandel på 27,3 % (27,2 %).

Kontantstrøm fra driften i 2021 var MNOK 1 415 (1 189). Kontantstrøm før kapitaltransaksjoner og finansiering var MNOK 1 589 (1 301). Det ble i 2021 utbetalt utbytte til aksjonærene i AF Gruppen ASA på MNOK 1 116 (1001).

KONTANTSTRØM FRA DRIFTEN (MNOK)

AKSJEN
Resultat per aksje i 2021 var NOK 9,60 (9,29). Utvannet resultat per aksje var NOK 9,57 (9,27).

Styret foreslår at det utbetales et utbytte for 1. halvår på til sammen MNOK 694 for regnskapsåret 2021. Per aksje tilsvarer dette et utbytte for 1. halvår på NOK 6,50 (NOK 6,50). Styret vil foreslå for generalforsamlingen å få fullmakt til å vedta utbytte også for 2. halvår.

I henhold til AFs utbyttepolicy vil det, så lenge inntjening og finansiell stilling gir grunnlag for det, utbetales halvårlige utbytter. AF utbetalte i 4. kvartal 2021 NOK 4,00 (3,50) per aksje i utbytte. Samlet utbytte per aksje utbetalt i 2021 ble dermed NOK 10,50 (9,50).

Aksjekursen ved årsslutt var NOK 193,60 (175,60). Dette ga en avkastning på aksjen inklusive utbytte for 2021 på 16,2 % (5,6 %).

DISPONERING AV ÅRETS TOTALRESULTAT
Årets totalresultat i morselskapet AF Gruppen ASA ble MNOK 1 032 og foreslås disponert slik:

Overført til (fra) annen egenkapital	338 MNOK
Avsetning for utbytte	694 MNOK
Sum disponert	**1 032 MNOK**

VIRKSOMHETSOMRÅDENE 2021

ANLEGG
Virksomhetsbeskrivelse
Anleggsvirksomheten i Norge består av fire enheter med tilhørende datterselskaper: AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Consolvo og Eigon.

Anlegg utfører anleggsprosjekter i hele Norge innen samferdsel, infrastruktur, havn, landanlegg for olje- og gassindustrien, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, samt prosjekter innen kraft og energi.

AF Anlegg utfører i tillegg en samferdselskontrakt i Stockholm.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	6 002	5 218	6 999
Driftsresultat (EBIT)	515	314	432
Resultat før skatt (EBT)	510	292	429
Driftsmargin	8,6 %	6,0 %	6,2 %
Resultatmargin	8,5 %	5,6 %	6,1 %
Ordrereserve	6 878	7 319	6 355

Anleggsvirksomheten oppnådde i 2021 en omsetning på MNOK 6 002 (5 218). Resultat før skatt ble MNOK 510 (292). Resultatmarginen endte på 8,5 % mot 5,6 % i 2020.

For AF Anlegg ble året preget av høy produksjon på storprosjektene E39 Kristiansand vest–Mandal øst for Nye Veier og Bergtunnlar Lovö i Stockholm. Høyt kostnadspådrag mot slutten av prosjektet E39 Kristiansand vest-Mandal øst påvirket lønnsomheten. AF Anlegg hadde flere prosjekter i avslutningsfasen i 2021, og sammen med jevnt over god drift i resten av prosjektporteføljen ga dette svært gode resultater for året.

Målselv Maskin & Transport hadde nok et godt år i 2021 med høy aktivitet og svært gode resultater.

Consolvo leverte gode resultater i 2021, mens Eiqon snudde utviklingen fra tap i 2020 til marginer oppunder krav i 2021.

Nye kontrakter

AF Anlegg har inngått kontrakt med Sporveien om oppgradering av T-banelinjen fra Bryn stasjon til Hellerud stasjon i Oslo. Kontraktens verdi er estimert til MNOK 360 ekskl. mva. Innen vannkraft har AF Anlegg inngått kontrakt om rehabilitering av Nesjødammen i Tydal kommune med Statkraft. Avtalen har en verdi på rundt MNOK 235 ekskl. mva. AF Anlegg har ikke inngått noen store kontrakter i løpet av året. På E6 Roterud-Storhove pågår samhandlingsfasen med Nye Veier fremdeles. Reguleringsplan er lagt ut til 2. gangs høring, og det forventes avklart i løpet av 2022. Økt omfang på eksisterende kontrakter og kontrahering av mindre og mellomstore kontrakter ga likevel en tilfredsstillende ordreinngang for virksomhetsområdet Anlegg i 2021. Etter årets slutt har AF Anlegg, i et arbeidsfellesskap med italienske Ghella, inngått kontrakt med Oslo kommune for bygging av rentvannstunneler i Oslo. Avtalen har en total verdi på cirka MNOK 8 750 ekskl. mva for arbeidsfellesskapet, der AF Gruppens andel er 60 %. Dette inngår ikke i ordrereserven per 31. desember 2021.

Anlegg hadde i 2021 en ordreinngang på MNOK 5 561 (6 182) og ordrereserven ved utgangen av året var MNOK 6 878 (7 319).

Markedsutsikter

Anleggsmarkedet i Norge er godt og lite sensitivt for konjunktursvingninger da offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer. I statsbudsjettet for 2022 bevilget Regjeringen NOK 85 mrd. til samferdsel, som innebærer en økning på 3,1 % fra 2021 når ekstramidlene som følge av covid-19 holdes utenfor.

Prognosesenteret venter anleggsinvesteringer på NOK 103,5 mrd. i 2022, som tilsier en sterk vekst på 14 % fra 2021. I 2023 og 2024 ventes anleggsinvesteringene å flate ut på et høyt nivå. Veianlegg står for mesteparten av den anslåtte veksten i 2022, og vil utgjøre 42 % av de totale anleggsinvesteringene. Prognosesenteret venter vekst for veianlegg også i 2023 og 2024. Prognosene gir et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet. Imidlertid utgjør høye råvarepriser, risiko for leveranseproblemer grunnet krigen i Ukraina og geopolitisk uro en usikkerhet på kort sikt.

BYGG

Virksomhetsbeskrivelse

Bygg er AF Gruppens største virksomhetsområde og har et bredt tjenestespekter i hele verdikjeden fra tidligfase med prosjektering og frem til bygging. I tillegg til å være en stor aktør innenfor boliger, næringsbygg og offentlige bygg, er Bygg ledende innen rehabilitering (ROT). Bygg omfatter den norske byggevirksomheten utenom Betonmast og er i hovedsak lokalisert på Østlandet og i Bergensregionen.

Bygg er delt inn i 11 enheter med tilhørende datterselskaper: AF Bygg Oslo (inkl. porteføljen til AF Nybygg), AF Byggfornyelse, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, AF Håndverk, Haga & Berg, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, Fundamentering (FAS) og Helgesen Tekniske Bygg (HTB). Alle entreprenørenhetene har sterk lokal forankring og et bredt tjenestespekter.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	8 865	8 684	9 622
Driftsresultat (EBIT)	447	502	598
Resultat før skatt (EBT)	450	513	614
Driftsmargin	5,0 %	5,8 %	6,2 %
Resultatmargin	5,1 %	5,9 %	6,4 %
Ordrereserve	13 549	9 674	9 115

Bygg hadde en omsetning på MNOK 8 865 (8 684) i 2021 og et resultat før skatt på MNOK 450 (513). Dette gir en resultatmargin på 5,1 % mot 5,9 % i 2020.

Omsetningen for Bygg i 2021 er på nivå med 2020. Bygg leverte tilfredsstillende lønnsomhet i 2021, men prestasjonene innad i porteføljen av enheter er varierende. AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, Haga & Berg og Strøm Gundersen utmerker seg med svært gode resultater i 2021. I porteføljen til AF Nybygg er det også i 2021 gjort nedjustering av prosjektestimatene og enheten ble derfor overført til AF Bygg Oslo i 2021. LAB Entreprenør, HTB og Strøm Gundersen Vestfold leverte resultater under forventning i 2021. Sterkt stigende priser for råvarer som stål og trevare har påvirket de enhetene som har avtalt fastpris negativt i 2021. Prisutviklingen utgjør fortsatt en usikkerhet. Enheter som har avtalt lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) i sine prosjekter, kompenseres delvis for prissvingninger.

Nye kontrakter

Byggvirksomheten har inngått kontrakter for bygging i hele tjenestespekteret fra bolig og næringsbygg til offentlige bygg. AF Bygg Oslo skal sammen med Betonmast Oslo bygge Construction City, en næringsklynge som skal samle bygge-, anleggs- og eiendomsbransjen i Norge på Ulven i Oslo. Kontrakten har en verdi på MNOK 2 676 ekskl. mva., hvorav Bygg Oslos andel er MNOK 1 784 ekskl. mva. AF Byggfornyelse er innstilt av Statsbygg til byggingen av det nye Vikingtidsmuseet på Bygdøy i Oslo. Samspillsfasen startet i april 2021 og vil pågå i 12 måneder. AF Byggfornyelse har også inngått kontrakt med Kultur- og idrettsbygg Oslo KF om bygging av det nye Tøyenbadet. Kontrakten har en verdi på MNOK 520, ekskl. mva. I Bergen har LAB Entreprenør inngått avtale med Selvaag Bolig om bygging av Sandsli 360. På høyden over Håvardstunvatnet skal det bygges 199 leiligheter over tre byggetrinn. Prosjektet er en totalentreprise med verdi på MNOK 404 ekskl. mva. AF Bygg Østfold har signert kontrakt for Helse Sør-Øst RHF. Kontrakten, som er en totalentreprise, gjelder entreprise 2304 Tett hus Sentralbygg for Nytt sykehus i Drammen og har en verdi på MNOK 285 ekskl. mva.

Også innenfor rehabilitering er det inngått flere små og store kontrakter i 2021. I Kjølberggata 31 på Tøyen i Oslo skal Haga & Berg rehabilitere et næringsbygg som skal huse teknologi- og logistikkbedriften Oda. Kontrakten som er inngått med SEFF Holding AS har en verdi på MNOK 136 ekskl. mva. AF Byggfornyelse er tildelt nok en rehabiliteringskontrakt på Blindern for Universitetet i Oslo. Denne gangen er det studenter og ansatte ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet som skal få et bedre og mer funksjonelt arbeidsmiljø når de åtte øverste etasjene i Eilert Sunds hus B oppgraderes. Samspillskontrakten har en estimert verdi på MNOK 106 ekskl. mva.

Bygg hadde i 2021 en ordreinngang på MNOK 12 739 (9 244) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 13 549 (9 674).

Markedsutsikter

I 2021 hadde byggmarkedet i Norge en samlet produksjonsverdi på NOK 374 mrd., som ga en økning på 2,0 % fra 2020. For 2022 forventer Prognosesenteret en reduksjon i produksjonsverdien for hele landet på 1,3 % forklart av en reduksjon i nye boligbygg, mens det forventes en økning på 0,6 % i 2023. Byggmarkedet i Oslo ventes imidlertid å vokse med 3,2 % i 2022 og 8,5 % i 2023, drevet av vekst i alle byggsegmenter.

Prisutviklingen på stål og trevare er en stor usikkerhetsfaktor for byggvirksomhet. Ifølge SSBs byggekostnadsindeks for «Bustader i alt» var prisene i desember 2021 13,2 % høyere sammenlignet med samme periode i 2020, hvorav arbeidskraft hadde økt med 4,5 % og materialer med 26,3 %. Krigen i Ukraina og økt geopolitisk uro medfører ytterligere press på råvarepriser og økt risiko for leveranseproblemer. Prisutviklingen påvirker særlig enheter som har inngått fastprisavtaler, mens enheter som har inngått avtaler med løpende lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) er mindre påvirket.

Regjeringens forslag om skjerpelser i innleiereglene utgjør også en usikkerhetsfaktor. Forslagene om nye innleieregler har høringsfrist 19. april 2022, med mulig ikrafttredelse fra 1. juli 2022. Selv om det forventes høy aktivitet for AFs byggvirksomhet i Norge fremover, vil konsekvensene av geopolitisk uro, mulige regulatoriske endringer og høye råvarepriser bidra til økt usikkerhet på kort sikt.

BETONMAST

Virksomhetsbeskrivelse

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører og har virksomhet i de største markedene i Norge og Sverige. Prosjektporteføljen omfatter alt fra større boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast er en betydelig aktør innenfor bygging for det offentlige og har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter.

Betonmast består av 16 forretningsenheter i Norge og Sverige: Betonmast Oslo, Betonmast Romerike, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Boligbygg, Betonmast Asker og Bærum, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Trøndelag, Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm, Betonmast Anläggning og Betonmast Eiendom.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	7 170	7 862	1 226
Driftsresultat (EBIT)	171	261	49
Resultat før skatt (EBT)	149	252	46
Driftsmargin	2,4 %	3,3 %	4,0 %
Resultatmargin	2,1 %	3,2 %	3,8 %
Ordrereserve	11 400	7 274	7 293

Betonmast hadde en omsetning på MNOK 7 170 (7 862) i 2021 og leverte et resultat før skatt på MNOK 149 (252). Det ga en resultatmargin på 2,1 % (3,2 %).

Samlet sett leverte Betonmast svak lønnsomhet i 2021, men det var stor variasjon i resultatene til de ulike enhetene. Blant de norske enhetene utmerket Betonmast Oslo, Betonmast Romerike og Betonmast Østfold seg med solide resultater, mens særlig Betonmast Boligbygg og Betonmast Telemark leverte svake resultater. Det ble gjort betydelige nedjusteringer av estimater i prosjektporteføljen til Betonmast Boligbygg som følge av vesentlig høyere kostnadspådrag enn kalkulert i prosjektene. Etter årets slutt ble det inngått avtale med en investorgruppering om salg av Betonmast Telemark, en enhet som omsatte for om lag MNOK 300 i 2021. Transaksjonen ble gjennomført i februar 2022.

Den svenske delen av virksomheten leverte noe lavere omsetning i 2021 enn året før og svak lønnsomhet som følge av varierende prosjektresultater i enhetene. Etter årets slutt inngikk Betonmast AS en avtale med AF Gruppen om salg av 100 % av aksjene i Betonmast Sverige AB, som eier alle de operative selskapene til Betonmast i Sverige. Betonmast Sverige omsatte for MNOK 1 976 i 2021 og vil fra 2022 inngå i

virksomhetsområdet Sverige. Transaksjon ble gjennomført i februar 2022.

Betonmast Eiendom har ved inngangen til 2021 tre boligprosjekter med totalt 352 enheter i produksjon.

Nye kontrakter

Betonmast har inngått en rekke nye avtaler i løpet av året, blant annet for flere skolebygg. Betonmast Østfold har inngått avtale med Ås kommune om bygging av Åsgård skole i Ås kommune. Kontrakten er en totalentreprise med en forventet verdi på om lag MNOK 330 ekskl. mva. Betonmast Asker og Bærum har inngått avtale med Oslobygg KF for bygging av Hovseter skole i Oslo. Kontrakten er en totalentreprise med en verdi på om lag MNOK 350 ekskl. mva. Betonmast Røsand skal oppføre Averøy skole på Nordmøre. Prosjektet skal gjennomføres som en samspillsentreprise, og byggekontrakten er forventet å bli på om lag MNOK 150 ekskl. mva.

Betonmast Oslo har signert kontrakt med Entra ASA om en totalrehabilitering av Tollgaarden i Schweigaards gate 15 i Oslo. Totalentreprisen som skal bringe nytt liv til dette signalbygget har en verdi på MNOK 485 ekskl. mva.

I Sverige har Betonmast Mälardalen inngått en totalentreprise med Aberdeen Standard Investments og Ailon Group om bygging av Kvarteret Anholt. Prosjektet omfatter nybygg av totalt 182 utleieleiligheter med garasjekjeller og barnehage sentralt i Kista, nord i Stockholm og kontrakten er på om lag MSEK 390 ekskl. mva. Dette er et av flere boligprosjekter Betonmast har kontrahert i Sverige i 2021. Betonmast Göteborg har inngått avtale med Volvo om bygging av parkeringshus og kontorlokaler på Hisingen i Göteborg. Kontrakten er en totalentreprise på cirka MSEK 350 ekskl. mva.

Betonmast har ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 11 400 (7 274). Herav er MNOK 4 346 (1 558) knyttet til den svenske delen av virksomheten.

Markedsutsikter

Betonmast har virksomhet i de samme markedene som AF Gruppens øvrige norske og svenske byggvirksomhet. Se omtale av markedsutvikling under Bygg og Sverige.

EIENDOM

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdet Eiendom utvikler boliger og næringsbygg i Norge. Aktiviteten foregår hovedsakelig i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. Virksomhetsområdet har to forretningsenheter: AF Eiendom og LAB Eiendom. De fleste utbyggingsprosjektene er organisert i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper, med eierandeler mellom 25 % og 50 %, som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes hos AF tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel, og inngår i driftsresultatet.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	35	33	18
Driftsresultat (EBIT)	75	135	107
Resultat før skatt (EBT)	76	132	100
Avkastning på investert kapital	9,5 %	15,1 %	11,7 %
ANTALL ENHETER [1]			
Boligenheter under oppføring	379	265	244
Salgskontrakt inngått på boligenheter	256	160	130
Ferdigstilte boligenheter for salg	3	1	11
Næringsareal BTA kvm under	1 384	10 423	19 009
TOMTER OG UTB. RETTIGHETER [1]			
Estimert antall boligenheter	841	1 048	916
Næringsareal BTA kvm under utvikling	25 749	39 996	25 764

[1] AFs andel av boligenheter og BTA kvm.

Eiendom leverte i 2021 et resultat før skatt på MNOK 76 (132). Salget av ATEA-bygget på Hasle i Oslo i 2020 bidro sterkt til resultatet for 2020. I 2021 ble det gjennomført en mindre transaksjon på næringseiendomssiden da AF Eiendoms andel av Construction City Eiendom ble solgt til OBOS i 3. kvartal. Av boligprosjektene var det AF Eiendoms prosjekt Bo på Billingstad i Asker som ga størst resultatbidrag i 2021.

I 2021 ble det overlevert 359 (465) leiligheter totalt, herav AFs andel 140 (168). Av totalt 359 overleverte leiligheter i året ble det overlevert 127 boenheter i prosjektet Lilleby Triangel, 124 i Skiparviken og108 på Bo på Billingstad.

Eiendom hadde ved utgangen av 2021 eierinteresser i boligprosjekter med totalt 280 (145) enheter ute for salg. AFs andel var129 (58) boenheter. Herav var 145 enheter knyttet til prosjekter i produksjon og 129 enheter til prosjekter i salgsfase. Prosjekter i salgsfase inkluderer Rolvsrud idrettspark (53) og Skårersletta MIDT (76). I tillegg var det totalt 6 (1) ferdigstilte usolgte leiligheter, hvorav AFs andel var 3 (1).

Ved inngangen til 2022 har AFs eiendomsvirksomhet 7 (5) boligprosjekter med i alt 848 (701) leiligheter i produksjon, hvorav AFs andel er 379 (265). Andel inngåtte salgskontrakter på leiligheter i disse prosjektene er 83 %.

Prosjektene som er i produksjon ved årsskiftet er Bo på Billingstad i Asker, Lilleby Triangel i Trondheim, Bryter Terrasse i Lillestrøm, Fyrstikkbakken i Oslo, Skårersletta Midt i Lørenskog, Bekkestua Have i Bærum og Kråkehaugen i Bergen.

Virksomhetsområdet har ved årsskiftet tomter og utbyggingsrettigheter under utvikling som utgjør 1 715 (2 133) boenheter, hvorav AFs andel er 821 (1 048).

Eiendom er partner i prosjektet Hasle Linje Næring i Oslo (AFs eierandel 49,5 %). Næringsbygget K4, som huser Quality Hotel Hasle Linje og Nent, på 21 056 BTA kvm var ferdigstilt ved utgangen av 2020. Etter årets slutt ble det inngått avtale om salg av K4, og transaksjonen skal gjennomføres medio 2. kvartal 2022.

Ved årsskiftet hadde Eiendom eierinteresser i 51 856 (137 380) BTA kvm næringseiendom under utvikling. AFs andel av dette er 25 749 (39 996) BTA kvm.

Markedsutvikling

Tall fra Eiendom Norge per desember 2021 viste at prisutviklingen i Norge avtok i løpet av året og at boligmarkedet lå an til å følge et mer normalt konjunkturforløp. Ved utgangen av 4. kvartal var boligprisene 5,2 % høyere enn for ett år siden. Årlig nominell endring var 2,2 % i Oslo og 6,6 % i Bergen. Boligprisene har steget så langt i 2022, og var per februar 6,3 % høyere enn for et år siden. Norges Bank vedtok i rentemøtet i mars 2022 å heve styringsrenten fra 0,50 % til 0,75 %. Prognosen fra Norges Bank tilsier at styringsrenten skal øke til rundt 2,5 % innen utgangen av 2023.

Betydelig økning i byggekostnader medfører stort press på prosjektenes lønnsomhet og antall igangsettelser av nye prosjekter har blitt redusert.

ENERGI OG MILJØ

Virksomhetsbeskrivelse

Virksomhetsområdet Energi og Miljø består at to forretningsenheter, AF Energi og AF Decom med tilhørende datterselskaper. AF Energi & Miljøteknikk tilbyr energieffektive løsninger for bygg og industri. Enheten designer og leverer også energisentraler som er gunstige i et langsiktig elerperspektiv. AF Decom er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. I tillegg har AF Decom utviklet flere miljøparker, som sorterer, renser og gjenvinner forurenset masse som tradisjonelt har blitt lagt i deponi.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	1 152	962	1 072
Driftsresultat (EBIT)	109	54	78
Resultat før skatt (EBT)	107	52	75
Driftsmargin	9,4 %	5,6 %	7,3 %
Resultatmargin	9,3 %	5,5 %	7,0 %
Ordrereserve	714	703	371

Virksomhetsområdet Energi og Miljø hadde i 2021 en omsetning på MNOK 1 152 (962). Resultat før skatt ble MNOK 107 (52). Dette gir en resultatmargin på 9,3 % (5,5 %). AF Decom hadde en betydelig omsetningsvekst innen riving og gjenvinning i 2021 og leverte et svært godt resultat for året. Miljøparkene oppnådde også en sterk omsetningsvekst, og lønnsomheten var ytterligere forbedret fra 2020.

AF Energi forbedret også lønnsomheten betydelig i 2021, og leverte et godt resultat for året.

Nye kontrakter

Prosjektporteføljen til Energi og Miljø består av mange små og mellomstore prosjekter med kontraktsverdi fra en halv til 10 millioner samt et økende antall større kontrakter. Et eksempel på det siste er kontrakten AF Energi inngikk i 2021 med Helse Sør-Øst BHF om å levere varme- og kjøleanlegg til prosjektet nytt sykehus Drammen. Kontrakten har en anslått verdi på rundt MNOK 200 ekskl. mva. Av store riveoppdrag AF Decom kontraherte gjennom året er «Miljøtiltak Svea og Lunckefjell Fase 2B» sentral. Kontrakten med Store Norske Spitsbergen Grubekompani AS gjaldt riving og opprydning etter gruveaktivitet på Svalbard, og kontraktssummen var på MNOK 46 ekskl. mva.

Energi og Miljø hadde i 2021 en ordreinngang på MNOK 1 162 (1 294) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 714 (703).

Markedsutsikter

Etterspørselen etter energi- og miljørelaterte tjenester er stigende. Virksomhetsområdets aktivitet er nært knyttet til bygg- og anleggsmarkedet, og nivået på igangsettelser av nye bygg vil påvirke markedet for riving- og gjenvinningstjenester. Renset masse fra miljøparkene får stadig flere bruksområder, for eksempel som tilslag i sprøytebetong og som strøsand i vintersesongen.

Norske myndighetene har fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energibruk frem mot 2030, og høye strømpriser gjør investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt. Enova har kartlagt at det er et stort vedlikeholdsetterslep på offentlig bygningsmasse og store effektiviseringsmuligheter knyttet til rehabilitering av bygg. I tillegg er leveranse av varme- og kjøleanlegg for yrkesbygg et interessant marked. Prognosesenteret venter at igangsatt areal for yrkesbygg vil falle med 7 % i 2022, men i Oslo ventes en kraftig økning på 70 %. Det forventes totalt sett et godt marked for AFs energi- og miljøvirksomhet.

SVERIGE

Virksomhetsbeskrivelse

Sverige omfatter AF Gruppens svenske virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom og riving, med unntak av Betonmast Sverige som inngår i virksomhetsområdet Betonmast. Det geografiske nedslagsfeltet omfatter Göteborg og Syd-Sverige samt Stockholm og Mälardalen. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Kanonaden Entreprenad, AF Prefab i Mälardalen, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggreturer og HMB.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	4 325	4 138	3 683
Driftsresultat (EBIT)	262	219	149
Resultat før skatt (EBT)	257	212	146
Driftsmargin	6,1 %	5,3 %	4,0 %
Resultatmargin	6,0 %	5,1 %	4,0 %
Ordrereserve	4 766	4 120	2 946

Virksomhetsområdet Sverige hadde i 2021 en omsetning på MNOK 4 325 (4 138). Resultat før skatt ble MNOK 257 (212). Dette gir en resultatmargin på 6,0 % (5,1 %).

Omsetningsveksten i Sverige fortsatte i 2021, og var hovedsakelig drevet av høy aktivitet i Kanonaden. Enheten hadde god drift og leverte et svært godt resultat.
AF Prefab i Mälardalen leverte svake resultater i 2021.

Samlet omsetning i 2021 for byggenhetene HMB og AF Bygg Syd var på nivå med 2020. HMB leverte et godt resultat som følge av god drift, mens AF Bygg Syd rapporterte svak lønnsomhet som reflekterer varierende prosjektresultater. For rivevirksomheten økte aktiviteten i 2021 fra året før, og AF Härnösand Byggreturer fortsetter å levere solid lønnsomhet.

AF Projektutveckling, AFs eiendomsvirksomhet i Sverige, gjennomførte i 2021 salget av det ferdigstilte skoleprosjektet Donnergymnasiet. Gevinsten fra salget påvirket resultatet for 2021 vesentlig. Enheten hadde ved utgangen av 2021 to boligprosjekter med totalt 115 enheter i produksjon.

Sverige hadde i 2021 en ordreinngang på MNOK 4 971 (5 312) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 4 766 (4 120).

Nye kontrakter

Kanonaden inngikk i 2021 kontrakt om anleggsarbeidet for Karskruv vindpark i Uppvidinge kommune sør i Sverige. Arbeidene omfatter bygging av veier og fundamenter samt legging av vindparkens interne strømnett. Kontrakten har en verdi på rundt MSEK 170 ekskl. mva., og er det tredje prosjektet Kanonaden gjør på oppdrag fra OX2. Kanonaden har i løpet av året inngått flere kontrakter knyttet til logistikkparker. For eksempel skal Kanonaden Entreprenad utføre grunn- og anleggsarbeid for et nytt sentrallager i Bålsta utenfor Stockholm. Oppdraget utføres for Logicenters og kontrakten har en anslått verdi i størrelsesorden MSEK 120-140 ekskl. mva.

I løpet av året har HMB inngått avtaler om bygging av en rekke boligprosjekter. I Sollentuna utenfor Stockholm skal de bygge leiligheter for OBOS. Prosjektet er en totalentreprise med verdi på MSEK 270 ekskl. mva. HMB har også inngått avtale med Wallenstam om bygging av boliger sør i Uppsala. Kontraktsbeløpet er rundt MSEK 200 ekskl. mva. og vil gjennomføres som en totalentreprise. AF Bygg Syd har inngått avtale med Vänersborg Kretslopp & Vatten om å bygge ut og modernisere Holmängens avløpsrenseanlegg i Vänersborg kommune. Kontrakten er en totalentreprise med en verdi på MSEK 152 ekskl. mva.

Markedsutsikter

Den økonomiske innhentingen etter pandemien pågår fortsatt, og utsikter til økonomisk vekst er positivt for bygg- og anleggsmarkedet. Byggföretagen har ikke kommet med en prognose for 2022 grunnet usikkerheten rundt sementproduksjon i Sverige. Cementa, som står for ca. 75 % av sementen som brukes i Sverige, fikk i november i fjor midlertidig tillatelse til å fortsette kalkutvinninger for sementproduksjon ut 2022. Prisutviklingen på stål og trevare skaper også usikkerhet for AFs svenske virksomhet. Krigen i Ukraina og økt geopolitisk usikkerhet medfører ytterligere press på råvarepriser og økt risiko for leveranseproblemer.

Boligmarkedet i Sverige var også i 2021 preget av prisøkninger og økte salgsvolumer. Svensk Mäklarstatistik rapporterte en prisvekst på 7 % for leiligheter og 13 % for eneboliger i 2021. Riksbanken besluttet i februar 2022 å opprettholde nullrente, og har uttalt at de forventer å holde styringsrenten på null ut prognoseperioden til 2024. Oppsummert synes markedsutsiktene i Sverige å være gode selv om høye råvarepriser, krigen i Ukraina og geopolitisk uro gir økt usikkerhet på kort sikt.

OFFSHORE

Virksomhetsbeskrivelse

AF har en variert aktivitet mot maritim virksomhet og olje og gass-sektoren. Tjenestene spenner fra nybygg og modifikasjon av systemer for klimakontroll (HVAC) for offshore- og det marine markedet, til fjerning og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. AF har et moderne anlegg for miljøsanering i Vats.

Offshore består av forretningsenhetene AF AeronMollier og AF Offshore Decom. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntekter	848	672	679
Driftsresultat (EBIT)	83	-25	-83
Resultat før skatt (EBT)	78	-40	-94
Driftsmargin	9,8 %	-3,7 %	-12,2 %
Resultatmargin	9,2 %	-5,9 %	-13,9 %
Ordrereserve	1 515	1 365	1 351

Offshore hadde en omsetning på MNOK 848 (672) i 2021. Resultat før skatt ble MNOK 78 (-40). Det ga en resultatmargin på 9,2 % mot -5,9 % i 2020.

AF Offshore Decom økte omsetningen og forbedret lønnsomheten betydelig i 2021 sammenlignet med året før. Det gode resultatet i 2021 skyldes i hovedsak høy produksjon og god drift på AF Miljøbase Vats, samt vellykket gjennomføring av flere offshorekampanjer. Fairfield Decom ble avviklet i 3. kvartal 2021, og nedskrivningen påvirket resultatet med MNOK -11. I tillegg har det foregått forberedende arbeider til kommende offshorekampanjer og riving på miljøbasen i 2022. Det forventes høy riveaktivitet på Vats også i 2022.

AF AeronMollier rapporterte lavere omsetning i 2021 enn i året før, men opprettholdt et positivt resultat. Omsetningsnedgangen skyldes blant annet utsettelser av flere prosjekter grunnet covid-19, og lavere aktivitet bidro til svakere lønnsomhet. Til tross for utfordrende markedsforhold har det vært god aktivitet i serviceprosjekter på installasjoner på norsk sokkel.

Nye kontrakter

AF Offshore Decom har ikke inngått noen kontrakter av betydning i 2021, men de har fått oppjustert forventede kontraktsinntekter i eksisterende ordrereserve som følge av sikring av stålsalg til høyere priser enn tidligere estimert.

AF AeronMollier har hatt god ordreinngang både innen offshore og marine. Offshore har enheten inngått den første kontrakten knyttet til havvind. AF AeronMollier skal blant annet levere kjølesystemer til substasjonene i store, internasjonale vindparker. Kontraktene er utformet som intensjonsavtaler i påvente av endelige tekniske løsninger hos kunde.

Offshore hadde i 2021 en ordreinngang på MNOK 998 (686) og hadde ved utgangen av året en ordrereserve på MNOK 1 515 (1 365).

Markedsutsikter

Ifølge den britiske bransjeorganisasjonen Oil & Gas UK forventes et høyt volum innen riving og fjerning av utrangerte oljeinstallasjoner fremover. I perioden 2020 til 2029 ventes det at over 1 000 000 tonn toppdekk skal fjernes i Nordsjøen. Dette gjelder i britisk, dansk og nederlandsk sektor. Markedet for fjerning av offshoreinstallasjoner har vært preget av utsettelser og sterk konkurranse, men dagens dekommisjoneringstakt av plattformer innebærer at det vil ta operatørene ca. 100 år å gjenvinne dagens installasjoner. En økning av tempoet vil føre til økt etterspørsel etter denne typen tjenester. Resirkulering av stål fra utrangerte oljeplattformer representerer et betydelig bidrag til reduserte klimagassutslipp sammenlignet med ordinær stålproduksjon. Dette vil kunne bidra positivt for etterspørselen etter disse tjenestene fremover.

For AFs offshorevirksomhet innen klimakontroll (HVAC) samt vedlikehold og modifikasjoner, er markedsforholdene fortsatt krevende. Elektrifisering av marin sektor og installasjoner på norsk sokkel gir imidlertid nye markedsmuligheter. I regjeringens klimaplan er det foreslått at CO2-avgiften skal oppjusteres fra 766 kr/tonn i 2022 til 2 000 kr/tonn i 2030, som kan bidra til å akselerere elektrifiseringstakten. Økte investeringer i havvind gir også nye markedsmuligheter for AFs virksomhet.

ORGANISASJON, HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

PERSONAL OG ORGANISASJON

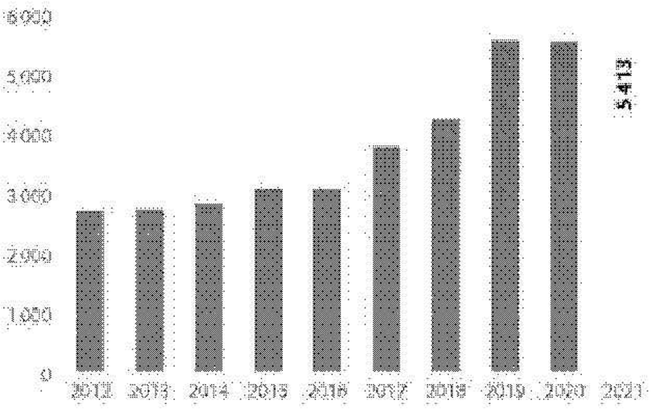
AF Gruppen jobber kontinuerlig med å bygge en enhetlig bedriftskultur. Motiverte medarbeidere og solid organisering er et viktig fundament for å skape verdier. I AF prioriteres det å bygge organisasjoner med en god sammensetning av fagkompetanse og ledelse i alle ledd. Ressursene organiseres nær produksjonen med prosjektteam der lederne har stor påvirkningskraft.

Trivselen og motivasjonen for å gå på jobb i AF Gruppen er stor. Dette underbygges av resultatet fra siste medarbeidertilfredshetsundersøkelse (MTU) som ble gjennomført i 2021. Undersøkelsen viser at AFs ansatte trives svært godt, har høy arbeidsglede og er stolte av å jobbe i AF. Målet er å ligge over 5,0 på MTU-skalaen som går fra 1-6, der 6 er best. Resultatet for 2021 var 5,2. Dette er likt som ved forrige måling i 2019 og signifikant bedre enn bransjegjennomsnittet. Resultatene viste ingen signifikante forskjeller mellom kvinner og menn eller på tvers av aldersgrupper. Den totale svarprosenten i undersøkelsen var på 83 % mot 78 % i 2019.

AF investerer mye tid og ressurser på utvikling av medarbeiderne gjennom trening i ulike posisjoner i produksjonen og gjennom utvikling i AF Akademiet. I 2021 deltok 1 018 (1 132) medarbeidere på kurs i AF Akademiet. Covid-19-pandemien med tilhørende restriksjoner medførte lavere kursvirksomhet enn vanlig i 2021. Dette til tross for at mange av AF Gruppens kurs er tilgjengelige på digitale læringsplattformer. Mer enn 80 % av dagens ledere er rekruttert internt. AF opplever en god og økende tilgang til kvalifiserte arbeidstakere, og våre ansatte er gode ambassadører i rekrutteringen av nye kolleger.
Ved utgangen av 2021 var det 5 413 (5 510) ansatte i konsernet, hvorav 2 580 (2 602) funksjonærer og 2 833 (2 908) fagarbeidere. Morselskapet, AF Gruppen ASA, hadde ingen ansatte ved utgangen av 2021.

Konsernutvalget, bestående av bedriftstillitsvalgte, hovedverneombud og representanter fra ledelsen, har i 2021 fortsatt arbeidet med å forbedre samarbeidet mellom alle ledd i organisasjonen.

ANTALL ANSATTE

MANGFOLD OG INKLUDERING

Av de ansatte er 9,7 % (9,8 %) kvinner og 90,3 % (90,2 %) menn ved utgangen av 2021. Kvinneandelen blant funksjonærer og fagarbeidere var henholdsvis 18,8 % (18,9 %) og 1,4 % (1,6 %). Entreprenørbransjen har tradisjonelt vært mannsdominert, men det ønsker AF å endre. AF skal være et selskap talentene søker til, enten de er kvinner eller menn. Målet er å øke kvinneandelen i AF til 20 %. AF har jobbet med mangfoldsprosjektet «De beste folka» siden 2018. I initiativet er bredden av ansatte fra ulike deler av virksomheten representert, i tillegg til representanter fra konsernledelsen. Målet er å gjøre AF til en bedre arbeidsplass for samtlige ansatte, og det er gjennomført flere tiltak innen rekruttering, tilrettelegging av jobb, samt holdningskampanjer. I 2021 ble kampanjen «Like mye verdt» lansert. Kampanjen tar et tydelig oppgjør mot trakassering i bygg- og anleggsbransjen. Plakater, videoer og annet kampanjemateriell ble synliggjort i brakker og på andre egnede steder i prosjektene. I tillegg til interne tiltak satser også AF på bransjesamarbeid gjennom Diversitas-nettverket, som AF var med på å etablere, og på dialog med forskningsmiljøer og uavhengige aktører. Eksempler på dette er forpliktende samarbeid med organisasjoner som #Equality Check og CORE.

AF har det siste året videreført satsingen mot lærlinger ved å jobbe tettere med skolene og rådgivere ute i distriktene og byene. Det jobbes også med å motivere flere til å velge yrkesfag gjennom informasjonskampanjer på tvers av sosiale medier. Et eksempel på dette er «Drømmer kan bli til virkelighet»-filmkampanjen, som ble utarbeidet i samarbeid med Skiskytterlandslaget. AF ønsker å ta en større rolle i samfunnet ved å inspirere flere unge til å velge yrkesfaglige studieretninger gjennom å fjerne fordommer hos foreldre knyttet til bygg- og anleggsbransjen.

AF Gruppen har som mål å være en arbeidsplass der det ikke forekommer forskjellsbehandling som følge av etnisitet, kjønn, livssyn eller legning. Dette gjelder for eksempel i saker som vedrører lønn, avansement, rekruttering og generelle utviklingsmuligheter. Systematiske målinger og verifiseringer

gjennomføres internt, og i dialog med eksterne forskningsmiljøer.

Alle fellesfasiliteter i AFs kontorer er tilrettelagt for at de skal kunne brukes av alle ansatte, også de med nedsatt funksjonsevne. Individuell tilrettelegging av arbeidsplassen gjøres i den grad det er mulig ut fra arbeidets art.

AF Gruppen har skriftlige mål og leveregler for å fremme et godt arbeidsmiljø med likestilling og uten diskriminering eller trakassering. Målene og levereglene er nedfelt i selskapets Adferdskode. Alle ansatte i AF Gruppen må ved ansettelse skrive under på at de har fått Adferdskoden og at de forplikter seg til å etterleve den. Adferdskoden har i tråd med Diskrimineringsloven til formål å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, eksempelvis nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Datterselskapene har egne etiske retningslinjer som er likelydende eller samsvarer med AF Gruppens Adferdskode.

De nye aktivitets- og redegjørelsespliktene som trådte i kraft 1.1.2020 understøtter AFs nåværende satsing på mangfold og inkludering. For ytterligere detaljer om dette arbeidet, se AF Gruppens særtrykk «Mangfold og Likestilling» som publiseres samtidig med årsrapporten.

VARSLING

Det er utarbeidet prosedyrer og rutiner knyttet til varsling av kritikkverdige forhold i AF Gruppen, herunder brudd på lover og etiske retningslinjer, og det er etablert en elektronisk varslingsportal på www.afgruppen.no/varsling. Varslingssystemet gjelder både internt og eksternt, og det er oppnevnt et varslingsutvalg som skal følge opp dette.

MEDEIERSKAP

AF Gruppen ønsker at alle ansatte skal ta del i felles verdiskapning gjennom å være aksjonærer i selskapet. AF har derfor et aksjeprogram for ansatte hvor ansatte får anledning til å kjøpe aksjer fratrukket en rabatt på 20 % fra aktuell markedskurs. I løpet av 2021 tegnet 999 (950) ansatte seg for totalt 1 000 000 (1 000 000) aksjer. Kjøpskursen etter 20 % rabatt var NOK 147,10. I forbindelse med salget ble det emittert 806 003 aksjer. 193 997 aksjer ble overført fra selskapets beholdning av egne aksjer.

AF Gruppen har også en opsjonsordning for alle ansatte. Gjeldende opsjonsprogram ble vedtatt av Generalforsamlingen i mai 2020. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 over tre år med årlig tildeling i årene 2020-22. Opsjonene kan innløses i mars 2023. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020 og 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021. Per 31. desember 2021 var det 3 730 619 utestående opsjoner, justert for bortfall av opsjoner som følge av at ansatte har sluttet.

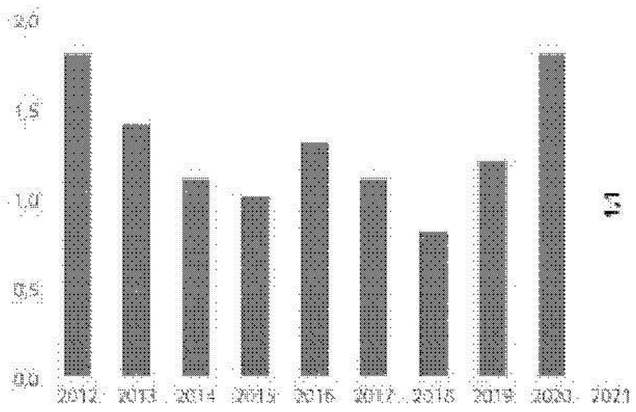
SIKKERHET OG HELSE

Arbeidet med sikkerhet og helse er høyt prioritert i AF Gruppen og er en integrert del av ledelsen på alle nivåer i organisasjonen. AFs mål for sikkerhet og helse er å unngå skader, sykdom og plager som skyldes arbeidsmiljø. Innen sikkerhet handler det om å unngå arbeidsulykker og spesielt ulykker som resulterer i alvorlige personskader og fravær. Innen helsearbeid handler det om å unngå helseskadelig belastning i arbeidshverdagen, relatert til for eksempel ergonomi, kjemikalier, støy, støv, press, trakassering, mm.

AF har et strukturert og enhetlig system for helse- og sikkerhetsarbeid og AFs ansatte får grundig opplæring i både grunnprinsippene og systemene. En sentral del er at alle uønskede hendelser og forhold registreres og behandles i avvikssystemet Synergi Life eller tilsvarende systemer for å finne bakenforliggende årsaker og forbedringstiltak. Viljen til kontinuerlig forbedring er sterk, og rapporteringsfrekvensen er økende. I 2021 ble det innrapportert 41 445 (43 036) hendelser og forhold (RUH).

Den viktigste måleparameteren for sikkerhetsarbeidet i AF er H1-verdien. H1-verdien i AF er definert som antall fraværsskader og alvorlige personskader per million timeverk. Fraværsskader og alvorlige personskader hos underentreprenører inkluderes i beregningen. Konsernstrategien for perioden frem mot 2024 viderefører målet om at AF Gruppen skal ha H1=0 og 0 arbeidsrelatert fravær. Skadefrekvensen i virksomheten har vist en positiv utvikling gjennom årenes løp, og AF Gruppen har lave H1-verdier sammenlignet med bransjen. Høy vekst med mange nye enheter medførte imidlertid en økning i H1-verdien i 2019 og 2020. Drevet av godt HMS-arbeid i Betonmast og Sverige ble den negative trenden snudd i 2021.

H1-VERDI

H1-verdien i 2021 var 1,1 (1,8), og tallet representerer 22 (39) fraværsskader.

Til tross for relativt lav H1-verdi så opplever vi i AF fortsatt alvorlige personskader og for mange personskader generelt. Sikkerhet har derfor vært høyt på styrets agenda også i 2021. Arbeidet med å hindre skader pågår kontinuerlig, og blant de nyeste tiltakene og verktøyene som er innført kan vi trekke frem Safetalk, Clara, test av kroppsnært utstyr og Motimate:

Safetalk er sikkerhetssamtaler mellom fagarbeidere i forkant eller underveis i arbeidssituasjoner for å avdekke og påvirke risiko, samt styrke sikkerhetsbevisstheten.

Clara er et nettbasert verktøy for styring av HMS-risiko blant aktivitetene i et prosjekt, der blant annet erfaringer fra tidligere hendelser blir gjort tilgjengelig, og kommunikasjon og oppfølging av barrierer forsterkes.

Kroppsnært utstyr for måling og varsling av blant annet støy, luftverdier/gass og vibrasjoner er testet. Målet er å kunne hjelpe våre fagarbeidere med å redusere og unngå uønskede helseeksponeringer.

AF Gruppen har også en skreddersydd og brukervennlig kursportal, Motimate, som gir enkel tilgang til kurs, erfaringsoverføringer og sikkerhetsveiledninger på en universell plattform, som alle som jobber i AF sine prosjekter kan dra nytte av.

Innen helsearbeid er målsettingen at ingen skal bli syke av å jobbe i AF og vi jobber for at alle ansatte skal oppleve arbeidsglede og trivsel. Sykefraværet er en indikator for helsearbeidet der målet er å unngå arbeidsrelatert sykefravær. Sykefraværet i 2021 var 4,6 % (4,6 %) og betraktes som lavt sammenlignet med bygg- og anleggsbransjen generelt. AF vet derimot at noe av sykefraværet er arbeidsrelatert og jobber derfor fortsatt systematisk og langsiktig med å nå målet om et «friskt sykdomsbilde», uten arbeidsrelatert sykefravær.

TOTALT SYKEFRAVÆR

5 %

AF har en intern bedriftshelsetjeneste som bistår i det forebyggende helsearbeidet. De følger opp medarbeidernes helse ved jevnlige helseundersøkelser og bistår i etablerte sykefraværsutvalg i forretningsenhetene, for å sikre god oppfølging av alle med sykefravær.

For å sikre kunnskap om eksponeringer ansatte utsettes for i arbeidet og hvilke tiltak som kan hindre helseskader, har AF helsekort for de 15 mest aktuelle eksponeringene tilgjengelig på flere språk. I tillegg har AF utviklet og tatt i bruk programmet HelseRisk, som gjør oss i bedre stand til å identifisere og påvirke helserisiko.

KLIMA OG MILJØ

Alle AFs medarbeidere skal ha en grunnleggende forståelse og aksept for at belastning på ytre miljø skal minimeres. AFs miljøarbeid starter på prosjekt- og forretningsenhetsnivå. Klima- og miljøaspekter identifiseres og rangeres, og sammen med lover, forskrifter og spesifikke kontraktskrav dannes grunnlaget for prosjektenes og enhetenes miljømål.

Alle forretningsenheter i AF måles på konkrete parametere knyttet til klima- og miljøpåvirkning: Kildesorteringsgrad og klimagassutslipp. Måleparameterne er størrelser som vi kan påvirke ved god styring og gjennomføring av miljøarbeidet i den daglige driften. Styret har for strategiperioden 2021-2024 satt nye klima- og miljømål for AF Gruppen. Målet er at AF skal halvere klimagassutslipp og usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning eller deponi relativt til omsetning per tjenestetype innen 2030.

AF er til enhver tid i beredskap for å minimere skader og tap på ytre miljø dersom en ulykke eller hendelse med forurensningspotensial skulle skje. I etterkant analyseres eventuelle hendelser for å etablere forebyggende barrierer for fremtidige prosjekter.

AFs styringssystem for miljøarbeid følger prinsippene i miljøstandarden ISO 14001. AF Gruppen er kontrollmedlem i Grønt Punkt, en internasjonal ordning som skal være med på å sikre finansiering av returordninger for brukt emballasje.

AF har i 2021 kartlagt tjenester som etter EUs taksonomi klassifiserer som «grønn» aktivitet. Styret har også gjennomført en klimarisikoanalyse i henhold til TCFD-rammeverket, som er et rammeverk for klimarisikorapportering etablert av G20-landene. AF har identifisert, evaluert og rangert 22 klimarisikomomenter relatert til fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. Ved bruk av AF Gruppens metodikk for risikostyring har dette resultert i en prioritert topp 10-liste over de risikomomentene som vurderes å ha størst utfallsrom i positiv eller negativ retning.

Kildesortering og gjenvinning

I Norge er myndighetskravet for kildesortering minimum 60 %. Kildesorteringsgrad forteller hvor stor del av avfallet fra virksomheten som sorteres, der hensikten er å legge til rette for gjenvinning. I 2021 ble kildesorteringsgraden for bygging 88 % (88 %), for rehabilitering 90 % (87 %) og for riving 96 % (96 %). Totalt ble 294 776 (400 995) tonn kildesortert i 2021. Resultatene betraktes som meget gode og høyt over myndighetskravet.

AFs miljøparker Rimol, Jølsen og Nes gjenvinner forurenset masse som ellers ville blitt deponert. Miljøparkene har gjenvunnet til sammen 344 437 (528 758) tonn masse i 2021.

Klimagassutslipp

AFs påvirkning på klimaet måles løpende i form av mengde klimagassutslipp i tonn CO_2-ekvivalenter. En CO_2-ekvivalent er en enhet som benyttes for å sammenligne ulike klimagassers virkning på klimaet. AF bygger samfunnsnyttig infrastruktur som vei, jernbane, vann og avløp i tillegg til vind- og vannkraftverk. For å gjennomføre disse prosjektene er virksomheten avhengig av store anleggsmaskiner. Dette medfører at AF i deler av sin virksomhet har et stort negativt klimaspor. Det jobbes kontinuerlig med konkrete tiltak for å redusere klimagassutslipp. Den viktigste driveren for utslipp er transport av masser. Prosjektene jobber derfor for mest mulig gjenbruk av masser innad i prosjektet for å redusere behovet for transport over lengre distanser. Elektriske alternativer for maskiner og utstyr brukes der det er formålstjenlig, og flere prosjekter benytter biodiesel som drivstoffkilde. AF har en svært moderne anleggspark, og alle maskiner er utstyrt med en digital chip for å måle dieselforbruk, effektivitet og tomgangskjøring. Dette bidrar til

mer energi- og kostnadseffektiv bruk av maskinene. Informasjonen bidrar også til en dreining mot maskiner som forurenser mindre fordi maskinene med høyest utslipp skiftes ut.

Tjenester som løser klima- og miljøutfordringer
AF har en forretningsmessig tilnærming til de økende miljøutfordringene og ressursknappheten i samfunnet. Innenfor Bygg leverer AF blant annet nybygg med miljøsertifiseringer som BREEAM-NOR og bygg i massivtre. Virksomhetsområdene Offshore og Energi og Miljø er basert på tjenester som løser miljøutfordringer innen riving og gjenvinning. All vår rivevirksomhet, både på land og offshore, er bygget på en sirkulærøkonomi, der over 95 % av alt som rives blir sortert for gjenvinning. Metaller, særlig stål, er én av hovedkomponentene i det som gjenvinnes. Stålindustrien står for omtrent 7 % av verdens totale CO_2-utslipp. Gjenbruk av stål har 70 % mindre utslipp av CO_2 enn malmbasert produksjon. Dette tilsvarer en reduksjon i utslippene på 1 kg CO_2 for hvert kilo stål som gjenvinnes. AF Offshore Decom og AF Decom har revet og tilrettelagt for gjenvinning av 55 796 (38 533) tonn metaller i 2021. I sum representerer dette en reduksjon av alternative CO_2-utslipp med 55 796 (38 533) tonn. Behovet for fjerning av offshoreinstallasjoner var avgjørende for etableringen av AFs rivevirksomhet offshore og AF Miljøbase Vats. Miljøbasen utenfor Haugesund er et av Europas mest moderne mottaksanlegg for utrangerte offshoreinstallasjoner. Et annet eksempel på utvikling av fremtidsrettede tjenester som løser miljøutfordringer er etableringen av miljøparker. Ved bruk av ny miljøteknologi renser og gjenvinner miljøparkene inntil 80 % av forurenset masse som ellers ville havnet i deponi. AFs energivirksomhet reduserer kundenes energiforbruk gjennom å tilby alternative og fornybare løsninger for både nye og eksisterende bygg og industri. Energieffektiviseringen kan i de fleste tilfeller gi en energibesparelse på 20-50 % og investeringene vil være tilbakebetalt for kunden etter 4-7 år.

RISIKO, MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

RISIKOSTYRING

AF Gruppen er eksponert for risiko av både driftsmessig og finansiell karakter. Risiko gjenspeiler usikkerhet eller variasjoner i resultatet. Driftsrisiko omfatter forretningsmessig risiko, operasjonell risiko og renommérisiko. Forretningsmessige risikoer oppstår som en følge av eksterne forhold. Dette kan for eksempel være knyttet til hvordan konkurrenter agerer, endringer i reguleringer, geopolitisk uro og annen politisk risiko. Betydningen av forretningsmessig risiko har blitt forsterket med krigen i Ukraina og tilhørende restriksjoner mot Russland samt covid-19-pandemien og myndighetenes tiltak i forbindelse med denne. Ytterligere tiltak fra myndighetene vil kunne påvirke rammeforholdene for driften vår betydelig. AF Gruppens styre og ledelse vurderer til enhver tid situasjonen og iverksetter nødvendig tiltak for å sikre likviditet og forsvarlig drift.

AF Gruppen ønsker å påta seg operasjonell risiko som forretningsenhetene kan påvirke og kontrollere. AF prioriterer risikostyring høyt og har gode, standardiserte og handlingsorienterte prosesser for risikostyring. Dette gir en enhetlig håndtering av risiko i alle ledd i organisasjonen. Det jobbes kontinuerlig for å videreutvikle prosessene og tilpasse disse slik at risikostyringen blir mest mulig effektiv. AF søker å avgrense eksponeringen mot risiko som ikke kan påvirkes, herunder finansiell risiko. Alle prosjekter vil allerede før tilbudslevering gjennomføre en risikogjennomgang. Analyse av risiko i tilbudsfasen muliggjør riktig prising og håndtering av risikoen i prosjektet. De samme prosjektene gjennomfører detaljerte risikogjennomganger hvert kvartal.

FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko omfatter markedsrisiko (herunder risiko knyttet til råvarepriser, rentesatser og valuta), kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko inkluderer valutarisiko, råvareprisrisiko og renterisiko.

Valutarisiko
Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore og Bygg har deler av sin omsetning i EUR og USD. Disse sikres i noen tilfeller naturlig ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. For to offshorekontrakter med inntekter i henholdsvis EUR og USD innregnes effektene av valutaterminene etter reglene for kontantstrømsikring. Ved utgangen av 2021 hadde AF Gruppen MNOK 25 (45) i netto balanseførte forpliktelser relatert til valutaterminkontrakter.

AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i funksjonell valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. Konsernet sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

Konsernet hadde i 2021 74 % (76 %) av sine innregnede inntekter i virksomhet med funksjonell valuta i NOK og 24 % (23 %) i SEK. Netto valutagevinster (-tap) i 2021 var MNOK -25 (1). Totale omregningsdifferanser i 2021 var MNOK -54 (80).

Råvareprisrisiko
Prisutviklingen for råvarer som stål og trevare utgjør en risiko i AF Gruppens virksomhet innen bygg og anlegg. Prisendringer kan delvis kompenseres ved å avtale lønns- og prisstigningsmekanisme (LPS) med kundene. Slike avtalevilkår er ikke standard, men benyttes av en del av de større byggenhetene. Rivevirksomheten i Offshore er utsatt for prisrisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. Ved årsslutt hadde AF Gruppen en forpliktelse på MNOK 7 (21) knyttet til råvarederivater for stål i rivevirksomheten i AF Miljøbase Vats.

Renterisiko
AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. AF bruker som hovedregel ikke derivater for å sikre den effektive renteeksponeringen. AF er også eksponert for renterisiko i bygg- og eiendomsvirksomheten, spesielt ved boligbygging i egenregi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligenheter og forskudd fra boligkjøpere.

IBOR-reformen påvirker avtaler som fastsetter rentenivået i henhold til en referanseindeks. NIBOR benyttes som referanse for prisingen i en rekke finansielle kontrakter. AF Gruppen vurderer at effekten av IBOR-reformen ikke vil ha vesentlig effekt på konsernregnskapet, og at risikoen for finansiell eksponering knyttet til IBOR-reformen er lav.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at AF Gruppens kontraktsparter vil påføre selskapet finansielt tap ved å ikke oppfylle sine forpliktelser. AF har kredittrisiko mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Konsernet har fastsatt retningslinjer for å sikre seg mot kredittrisiko i likvide midler, utlån og fordringer. Historisk har konsernet hatt ubetydelige kredittap. Verifisering i StartBank, bruk av verktøy for kredittvurdering samt bruk av morselskaps- og bankgarantier bidrar til å redusere risikoen. AF har tilsvarende garantiforpliktelser overfor sine samarbeidspartnere.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for å ikke innfri sine forpliktelser ved forfall. Med bakgrunn i konsernets sterke finansielle stilling ved årsskiftet vurderes likviditetsrisikoen som lav. AF Gruppen inngikk i 2019 en finansieringsavtale med Handelsbanken og DNB på MNOK 3 000. Rammene består av en rullerende 1-årig flervaluta kassekreditt i DNB på MNOK 2 000 og en trekkfasilitet (revolving credit facility) på MNOK 1 000 i Handelsbanken med varighet på 3+1+1 år. Ved årsskiftet var disse rammen ubenyttet. Per 31. desember 2021 hadde AF netto rentebærende fordring på MNOK 29 (90). Tilgjengelig likviditet inklusive trekkfasiliteter per 31. desember 2021 var MNOK 3 636.

AF Gruppens likviditet følges opp på prosjektnivå. Avvik mellom forventede og faktiske kontantstrømmer gjennomgås hver måned i forbindelse med risikogjennomgang av prosjektene. I tillegg følges konsernets totale likviditet opp av konsernstab finans på daglig basis.

FORSIKRING

Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Ansvarsforsikringen er tegnet hos Zurich Insurance Plc. og dekker AF Gruppen ASA med datterselskaper. Styret anser dekningen for å være markedsmessig.

MARKEDSUTSIKTER OG STRATEGI

AF Gruppens inntekter og resultat for 2021 har utviklet seg i tråd med styrets forventninger. Konsernet hadde ved utgangen av 2021 en ordrereserve på MNOK 38 646 (30 617) og styret vurderer både ordrereserven og inntjeningen i prosjektporteføljen som god.

Aktiviteten i norsk økonomi tok seg markert opp gjennom 2021 i takt med økende vaksinasjonsgrad og gjenåpning av samfunnet etter covid-19-pandemien. Norges Bank meldte i siste rentebeslutning 24. mars at den gode aktiviteten i norsk økonomi nå tilsier flere renteøkninger fremover. Krigen i Ukraina og tilhørende restriksjoner mot Russland har medført store leveranseutfordringer for stål og tilhørende betydelig prisstigning. Dette vil kunne påvirke prosjektenes fremdrift samt gi økte kostnader for prosjektene. Lønns- og prisstigningsklausul i prosjekter vil bare delvis kompensere for denne økningen.

Offentlig etterspørsel er den sterkeste driveren for anleggsinvesteringer i Norge, noe som gjør anleggsmarkedet godt og mindre sensitivt for konjunkturavsvingninger. Prognosesenteret anslår at anleggsinvesteringene i Norge økte med ca. 5 % i 2021. I 2022 venter Prognosesenteret anleggsinvesteringer på NOK 103,5 mrd., som innebærer en sterk vekst på 14 % fra 2021. Prognosene gir et godt grunnlag for videre vekst for AFs anleggsvirksomhet, selv om høye råvarepriser og risiko for leveranseproblemer utgjør en usikkerhet på kort sikt.

Ifølge Prognosesenteret, vokste byggmarkedet i Norge med 2 % i 2021 til en samlet produksjonsverdi på NOK 374 mrd. Prognosesenteret venter en reduksjon i produksjonsverdien for hele landet på 1,3 % i 2022, men anslår at byggmarkedet i Oslo skal vokse med 3,2 % i 2022 og 8,5 % i 2023. Prisutviklingen på stål og trevare er en stor usikkerhetsfaktor for byggvirksomheten, og ifølge SSBs byggekostnadsindeks for «Bustader i alt» var prisene i desember 2021 13,2 % høyere mot samme periode i 2020. Økt geopolitisk uro medfører ytterligere press på råvarepriser og økt risiko for leveranseproblemer. I tillegg utgjør også Regjeringens forslag om skjerpelser i innleiereglene en usikkerhetsfaktor for byggvirksomheten. I Sverige pågår den økonomiske innhentingen etter pandemien fortsatt, og utsikter til økonomisk vekst er positivt for bygg- og anleggsmarkedet. Selv med økt usikkerhet, ventes det generelt god aktivitet for AFs byggvirksomhet både i Norge og Sverige fremover.

Boligprisene steg 5,2 % i Norge i 2021, hvor boligprisveksten avtok utover i året. Selv om prisveksten så langt i 2022 har vært sterk, venter Eiendom Norge en mer moderat utvikling for det norske boligmarkedet fremover. Norges Bank vedtok i rentemøtet i mars 2022 å heve

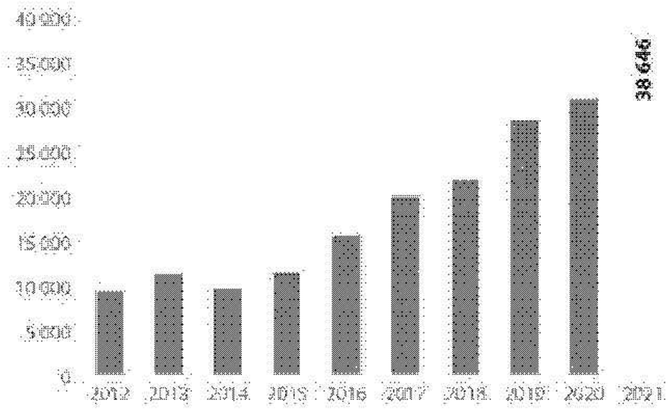
styringsrenten fra 0,50 % til 0,75 %, og prognosen fra Norges Bank tilsier at renten skal øke til rundt 2,5 % innen utgangen av neste år. I Sverige var boligmarkedet i 2021 preget av prisøkninger og økte salgsvolumer, men også her avtok veksten utover i året. Den svenske Riksbanken besluttet i februar 2022 å opprettholde nullrente, og har uttalt at de forventer å holde styringsrenten på null frem til andre halvår 2024. Økte byggekostnader utgjør en usikkerhetsfaktor også for eiendomsvirksomheten, med et stort press på prosjektenes lønnsomhet.

Energi- og miljørelaterte tjenester har en stigende etterspørsel. Eksempelvis har Norske myndigheter fastsatt ambisiøse mål for reduksjon av energibruk frem mot 2030, og høye strømpriser gjør investeringer i energieffektiviserende tiltak svært attraktivt. Også for Offshorevirksomheten er markedspotensialet stort. Den britiske bransjeorganisasjonen Oil & Gas UK forventer et høyt volum innen riving og fjerning av utrangerte oljeinstallasjoner fremover. Anslagsvis skal over 1 000 000 tonn toppdekk fjernes i Nordsjøen i perioden 2020 til 2029.

Prognosene for de ulike markedene AF Gruppen har virksomhet i gir overordnet et godt utgangspunkt for AF Gruppens videre vekst.

Strategien for perioden 2021-2024 viderefører AF Gruppens ambisjoner om lønnsomhet og vekst. Målet for 2024 er en omsetning på 40 mrd., avkastning på investert kapital over 20 % og driftsmargin over 7 %. Målsettingen om null alvorlige personskader og arbeidsrelatert fravær står fast, og strategien inkluderer også mål for klima og miljø. AF skal halvere relative klimagassutslipp og halvere usortert avfall og forurensede masser som går til forbrenning eller deponi som andel av omsetning per tjenestetype innen 2030. Fire initiativer skal prioriteres for å nå målene: fag og ledelse, kunder og leverandører, klima og miljø, samt innovasjon. I 2021 har styret fulgt opp arbeidet med operasjonaliseringen av initiativene samt planene for forretningsenhetene som er utarbeidet for å konkretisere deres bidrag til den overordnede strategien.

ORDRERESERVE (MNOK)

For AF Gruppen legger en god ordrereserve grunnlag for høy aktivitet også i 2021.

AF har en solid bedriftskultur tuftet på profesjonalitet og høy etisk standard samt medarbeidere med høy kompetanse som står på for fellesskapet. Markedsposisjonen innen tjenester som løser samfunnets klima- og miljøutfordringer er sterk. Sammen med tydelige strategiske prioriteringer og en sterk finansiell situasjon, gjør dette at AF står godt rustet til å møte utfordringene og ivareta mulighetene markedet gir fremover.

Styret takker de ansatte for deres betydelige bidrag til et godt resultat i 2021.

OSLO, 31. MARS 2022

Pål Egil Rønn *Styrets leder*	Hege Bømark	Saloume Djoudat	Kristian Holth	Arne Baumann	Kjetel Digre
Amund Tefte Iversen *Konsernsjef*	Kenneth Svendsen	Arne Sveen	Hilde Wikesland Flaen	Kristina Alvendal	

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

BØRSMELDTE KONTRAKTER I 2021[1]

Virksomhetsområde	Kunde	Prosjekt	Kontraktsum i millioner ekskl. mva	Valuta
Anlegg	Sporveien	Oppgradering t-banelinje fra Bryn til Hellerud	360	NOK
Anlegg	Statkraft	Rehabiliterer Nesjødammen	235	NOK
Bygg	Construction City Holding AS	Næringsbygg på Ulven, Oslo	1 784	NOK
Bygg	Statsbygg	Vikingtidsmuseet	874	NOK
Bygg	Skårersletta 50 Holding	296 leiligheter, Lørenskog	714	NOK
Bygg	Eiendomsplan og USBL	258 leiligheter på Løren, Oslo	709	NOK
Bygg	Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	Bygging av nye Tøyenbadet	520	NOK
Bygg	Halden kommune	Os skole, Halden	493	NOK
Bygg	Sandsliåsen Utbygging (Selvaag Bolig)	199 leiligheter, Bergen	404	NOK
Bygg	Fyrstikkbakken 14	163 leiligheter, Oslo	370	NOK
Bygg	Brekkeveien 19 Utvikling	146 leiligheter, Ås	341	NOK
Bygg	Helse Sør-Øst RHF	Entreprise 2304 Tett hus sentralbygg, Drammen sykehus	285	NOK
Bygg	Fredensborg Bolig	38 leiligheter i Sannerkvartalet, Oslo	157	NOK
Bygg	Nygård Boligutvikling Holding	71 leiligheter på Kværnerhøyden, Oslo	150	NOK
Bygg	Trolldalen 1 BRL	Rehabilitere 900 våtrom, Moss	138	NOK
Bygg	Seff Holding	Rehabiliterer næringsbygg på Tøyen	136	NOK
Bygg	Lissos Eiendom AS	Bygge bolig- og næringsprosjekt, Drammen	128	NOK
Bygg	Usbl Utbygging AS	48 leiligheter, Drammen	126	NOK
Betonmast	Construction City Holding AS	Næringsbygg på Ulven, Oslo	892	NOK
Betonmast	Studentsamskipnaden Trondheim	800 studentboliger, Trondheim	650	NOK
Betonmast	Entra	Rehabilitering av næringsbygg, Oslo	485	NOK
Betonmast	Abrdn Std. Investm. og Ailon Group	182 utleieleiligheter, Stockholm	390	SEK
Betonmast	Abrdn Std. Investm. og Ailon Group	Kvarteret Böshult sentralt i Malmö, Sverige	374	SEK
Betonmast	Volvo	P-hus og kontor i Göteborg	350	SEK
Betonmast	Oslobygg KF	Hovseter skole, Oslo	350	NOK
Betonmast	Ås kommune	Bygge Åsgård skole på Ås	330	NOK
Betonmast	Sverigehuset	187 leiligheter i Stigbergshyllan,Göteborg	316	SEK
Betonmast	Selvaag Bolig ASA og Relog AS	123 leiligheter på Lade, Trondheim	310	NOK
Betonmast	Rikshem	260 leiligheter i Malmö	270	SEK
Betonmast	Utstillingsplassen Eiendom AS	Bygge kontorbygg i Sverdrupsgate 47, Hamar	268	NOK
Betonmast	ByggVesta Development AB	222 leiligheter og studentboliger, Stockholm	266	SEK
Betonmast	Trianon	Leilighets- og kontorbygg, Malmö	266	SEK
Betonmast	HSB Bostad	152 borettslagsleiligheter, Stockholm	255	SEK
Betonmast	Ringerike kommune	Hov Ungdomsskole, Honefoss	225	NOK
Betonmast	Balder	144 leiligheter, Stockholm	225	SEK
Betonmast	Nordre Follo kommune	Bygge Sofiemyr skole	210	NOK
Betonmast	Anthon B Nilsen Eiendom	Rehabiliterer Øvre Vollgate 13, Oslo	200	NOK
Betonmast	Trøndelag Fylkeskommune	Rehabilitering og nybygg, Trondheim Katedralskole	190	NOK
Betonmast	HSB Södermanland	62 leiligheter og 24 rekkehusleiligheter, Södertälje	185	SEK
Betonmast	Averøy kommune	Bygge Averøy barneskole	150	NOK
Energi og miljø	Helse Sør-Øst RHF	Varme- og kjøleanlegg, sykehus i Drammen	200	NOK
Sverige	OBOS	115 leiligheter i Sollentuna, Stockholm	270	SEK
Sverige	Genova Property Group og Redito	133 leiligheter, Knivsta sør for Uppsala	210	SEK
Sverige	Wallenstam	186 boliger, sør i Uppsala i Sverige	200	SEK
Sverige	Klinga Logistikpark AB	Grunn- og anleggsarbeid for Klinga logistikpark	200	SEK
Sverige	OBOS Kärnhem	107 leiligheter, Brunnshög nær Lund	180	SEK
Sverige	OX 2 Construction AB	Grunn- og anleggsarbeid for Vindpark Karskurv	170	SEK
Sverige	SBB	80 leiligheter (eldreboliger) i Västerås	162	SEK
Sverige	NRT	Grunn- og anleggsarbeid på to vindparker i Sør-Sverige	160	SEK
Sverige	Riksbyggen	121 leiligheter, Gävle	160	SEK
Sverige	Vänersborg Kretslopp & Vatten	Modernisering av renseanlegg i Vänersborg	152	SEK
Sverige	Familjebostäder	600 leiligheter, Stockholm	148	SEK
Sverige	Ytterbygg AB	Grunnarbeid på tomter i Rollsbo Västerhöjd, Kungälv	143	SEK
Sverige	Logicenters	Grunn- og anleggsarbeid på logistikksenter, Stockholm	130	SEK
Sverige	OBOS Kärnhem	67 leiligheter, Eskilstuna	126	SEK

[1] Ytterligere 11 kontrakter er børsmeldt i 2021 fra virksomhetsområdene Bygg (3), Betonmast (5) og Sverige (3). Inkludert i listen er de mest vesentlige kontraktene målt etter kontraktsum.

DRIVER TUNNELER I TRE NIVÅER

Da Trafikverket skulle velge ny entreprenør for Ulvsunda–Bergshamra Lot 2, var det AFs kjerrekompetanse på tunnel og kompromissløse holdning til et sikkert arbeidsmiljø som ble avgjørende. Entreprisen på over 1 milliard er en del av Förbifart Stockholm, et av Sveriges største infrastrukturprosjekter. Totalt driver AF 10 kilometer tunneler i tre nivåer – to tunnelløp med tre kjørefelt i hvert løp, samt tilhørende tilførselstuneller. En betydelig sikkerhetsutfordring er tilstrekkelig varsling når sprengladninger skal detoneres. AF har i samarbeid med byggherre og underleverandører utviklet en teknisk løsning for sammenkobling av fastmonterte og radiobaserte alarmsystem. Løsningen vant Trafikverkets arbeidsmiljøpris 2021, og sikrer dekning for evakueringsalarm i hele sikkerhetsområdet.

ÅRSBERETNING

RESPEKT FOR ENERGIER. Selv i svært lav hastighet er det enorme krefter i sving når store anleggsmaskiner er i bruk. Respekt for energiene vi håndterer og bruk av barrierer, gir oss kontroll på risiko og forhindrer ulykker.

ÅRSREGNSKAP

126 KONSERNREGNSKAP
190 SELSKAPSREGNSKAP
201 ERKLÆRING FRA STYRET
202 REVISORS BERETNING

KONSERNREGNSKAP

126	**KONSERNREGNSKAP AF GRUPPEN ASA**	
127	Resultatregnskap	
128	Finansiell stilling	
130	Endringer i egenkapital	
131	Kontantstrømoppstilling	
132	**NOTER**	
132	**Note 1**	Overordnet informasjon
132	**Note 2**	Rammeverk for utarbeidelse av årsregnskapet
132	**Note 3**	Nye og endrede regnskapsstandarder
133	**Note 4**	Segmentinformasjon
137	**Note 5**	Kjøp og salg av virksomhet
138	**Note 6**	Driftsinntekter og andre inntekter
139	**Note 7**	Lønnskostnader
141	**Note 8**	Andre driftskostnader
141	**Note 9**	Netto gevinster (tap)
142	**Note 10**	Kundefordringer og kontraktseiendeler
143	**Note 11**	Beholdninger
143	**Note 12**	Egenregiprosjekter
144	**Note 13**	Immaterielle eiendeler
148	**Note 14**	Varige driftsmidler
149	**Note 15**	Leieavtaler
151	**Note 16**	Avsetninger for forpliktelser
152	**Note 17**	Leverandørgjeld og annen ikke rentebærende gjeld
152	**Note 18**	Pensjoner
153	**Note 19**	Netto finansposter
154	**Note 20**	Netto rentebærende fordringer (gjeld)
156	**Note 21**	Resultat og utbytte per aksje
157	**Note 22**	Finansiell risikostyring
160	**Note 23**	Derivater
162	**Note 24**	Finansielle instrumenter: kategoritabell
164	**Note 25**	Skattekostnad
165	**Note 26**	Utsatt skatt/ utsatt skattefordel
167	**Note 27**	Tilknyttede selskaper
170	**Note 28**	Felleskontrollerte virksomheter
173	**Note 29**	Datterselskaper
175	**Note 30**	Vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser
176	**Note 31**	Aksjekapital og aksjonærinformasjon
178	**Note 32**	Ytelser til ledende ansatte og styret
180	**Note 33**	Nærstående parter
181	**Note 34**	Pantstillelser og garantier
182	**Note 35**	Betingede utfall
182	**Note 36**	Hendelser etter balansedagen
183	**Note 37**	Vesentlige regnskapsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger
184	**Note 38**	Vesentlige regnskapsprinsipper
190	**SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA**	
201	Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef	
202	Revisors beretning	

RESULTATREGNSKAP

		For regnskapsåret		
Beløp i MNOK	**Note**	**2021**	**2020**	**2019**
Driftsinntekter	6	27 751	26 944	22 496
Andre inntekter	6	117	81	115
Sum driftsinntekter og andre inntekter		**27 868**	**27 025**	**22 612**
Underentreprenører		-14 633	-15 041	-11 415
Materialkostnader		-4 440	-3 712	-3 668
Lønnskostnader	7, 32	-5 142	-4 953	-4 205
Av- og nedskrivninger av varige driftsmidler	14	-206	-193	-193
Av- og nedskrivninger av bruksrettigheter	15	-360	-377	-300
Av- og nedskrivninger av immaterielle eiendeler	13	-1	-3	-54
Andre driftskostnader	8	-1 677	-1 571	-1 682
Sum driftskostnader		**-26 459**	**-25 850**	**-21 517**
Netto gevinster (tap)	9	99	89	40
Resultat fra tilknyttede selskaper og fellesk. virksomhet	27, 28	101	216	201
Driftsresultat (EBIT)		**1 609**	**1 480**	**1 335**
Netto finansposter	19	-29	-33	-18
Resultat før skatt (EBT)		**1 580**	**1 447**	**1 317**
Skattekostnad	25, 26	-351	-289	-290
Årets resultat		**1 229**	**1 158**	**1 027**
Tilordnet:				
Aksjonærene i morselskapet		1 019	971	854
Ikke-kontrollerende eierinteresser		210	187	173
Årets resultat		**1 229**	**1 158**	**1 027**
Resultat per aksje (NOK)	21	9,60	9,29	8,51
Utvannet resultat per aksje (NOK)	21	9,57	9,27	8,46
Utbytte per aksje (NOK) [1]	21	6,50	10,50	9,50

[1] *Utbytte for 2021 er foreslått, ikke vedtatt utbytte for utbetaling 1. halvår 2022.*

TOTALRESULTAT

Beløp i MNOK	**Note**	**2021**	**2020**	**2019**
Årets resultat		1 229	1 158	1 027
Endring estimatavvik på pensjoner (brutto)	18	-3	-	-2
Endring estimatavvik på pensjoner (skatt)	26	1	-	1
Omregningsdifferanser ikke-kontrollerende eiere		-8	14	-3
Inntekter og kostnader som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet		**-10**	**14**	**-4**
Endring kontantstrømsikring (brutto)	23	35	-26	5
Endring kontantstrømsikring (skatt)	23, 26	-8	6	-1
Omregningsdifferanser majoritet		-46	66	-24
Inntekter og kostnader som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet		**-19**	**46**	**-20**
Sum andre inntekter og kostnader (OCI)		**-30**	**60**	**-24**
Årets totalresultat		**1 199**	**1 218**	**1 003**
Tilordnet:				
- Aksjonærene i morselskapet		997	1 016	832
- Ikke-kontrollerende eierinteresser		202	202	170
Årets totalresultat		**1 199**	**1 218**	**1 003**

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler	14, 34	1 437	1 493
Bruksrettighet leieavtaler	15	780	887
Immaterielle eiendeler	13	4 335	4 367
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	27, 28	639	547
Utsatt skattefordel	26	7	16
Rentebærende fordringer	20, 22, 24	282	443
Pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18, 23, 24	10	8
Sum anleggsmidler		**7 490**	**7 760**
OMLØPSMIDLER			
Beholdninger	11	198	225
Egenregiprosjekter	12	51	135
Kundefordringer og kontraktseiendeler	10, 24	4 623	3 968
Rentebærende fordringer	20, 24	65	66
Kontanter og kontantekvivalenter	20, 24	680	708
Sum omløpsmidler		**5 618**	**5 101**
Sum eiendeler		**13 108**	**12 862**

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet		2 654	2 593
Ikke-kontrollerende eierinteresser	30	918	901
Sum egenkapital		**3 572**	**3 494**
LANGSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	90	155
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	554	633
Pensjonsforpliktelser	18	6	3
Avsetning for forpliktelser	16	100	92
Utsatt skatt	26	585	516
Derivater	22, 23, 24	8	26
Sum langsiktig gjeld		**1 343**	**1 426**
KORTSIKTIG GJELD			
Rentebærende lån og kreditter	20, 22, 24	54	8
Rentebærende lån - leieforpliktelser	15, 20, 22, 24	301	330
Leverandørgjeld og annen ikke rentebærende gjeld	17, 24	6 956	6 691
Derivater	22, 23, 24	24	46
Avsetning for forpliktelser	16	625	629
Betalbar skatt	25	232	236
Sum kortsiktig gjeld		**8 193**	**7 942**
Sum gjeld		**9 536**	**9 368**
Sum egenkapital og gjeld		**13 108**	**12 862**

OSLO, 31. MARS 2022

Pål Egil Rønn
Styrets leder

Hege Bømark

Saloume Djoudat

Kristian Holth

Arne Baumann

Kjetel Digre

Amund Toftum
Konsernsjef

Kenneth Svendsen

Arne Sveen

Hilde Wikestrand Flaen

Kristina Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

ENDRINGER I EGENKAPITAL

Beløp i MNOK		Egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet							Ikke-kontroll. eierint.	Sum egenkapital
	Note	Aksje-kapital	Annen innskutt egen-kapital	Om-regnings-differanser	Estimat-avvik pensjon	Kontant-strøm-sikring	Opptjent egen-kapital	Sum		
2019										
Egenkapital 1. januar 2019		5	252	19	-16	-32	1 500	1 727	378	2 105
Årets resultat		-	-	-	-	-	854	854	173	1 027
Årets andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	-24	-2	4	-	-21	-3	-24
Årets totalresultat		**-**	**-**	**-24**	**-2**	**4**	**854**	**832**	**170**	**1 003**
Kapitalforhøyelser	31	-	651	-	-	-	-	651	-	651
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	-6	-6	-	-6
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	35	35	-	35
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-	-	-	-	-859	-859	-148	-1 007
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	32	-	-	-	-	32	1	33
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	-	-	-	-	-	-	-	393	393
Tilgang ved restrukturering		-	-	-	-	-	-	-	79	79
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-222	-222	-63	-285
Egenkapital 31. desember 2019		**5**	**935**	**-4**	**-18**	**-29**	**1 302**	**2 189**	**809**	**2 999**
2020										
Årets resultat		-	-	-	-	-	971	971	187	1 158
Årets andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	66	-	-20	-	46	14	60
Årets totalresultat		**-**	**-**	**66**	**-**	**-20**	**971**	**1 016**	**202**	**1 218**
Kapitalforhøyelser	31	-	410	-	-	-	-	410	55	465
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	-73	-73	-	-73
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	62	62	-	62
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-631	-	-	-	-371	-1 001	-162	-1 163
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	41	-	-	-	-	41	5	46
Ikke kontr. eierint. put-opsjoner	16	-	-	-	-	-	40	40	-7	34
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-92	-92	-1	-93
Egenkapital 31. desember 2020		**5**	**756**	**62**	**-18**	**-49**	**1 839**	**2 593**	**901**	**3 494**
2021										
Årets resultat		-	-	-	-	-	1 019	1 019	210	1 229
Årets andre inntekter og kostnader (OCI)		-	-	-46	-2	27	-	-21	-8	-30
Årets totalresultat		**-**	**-**	**-46**	**-2**	**27**	**1 019**	**997**	**202**	**1 199**
Kapitalforhøyelser	31	-	118	-	-	-	-	118	2	121
Kjøp av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	-27	-27	-	-27
Salg av egne aksjer	31	-	-	-	-	-	51	51	-	51
Vedtatt og utbetalt utbytte		-	-427	-	-	-	-689	-1 116	-186	-1 301
Aksjeverdibasert avlønning	7	-	55	-	-	-	-	55	7	62
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		-	-	-	-	-	-18	-18	-8	-26
Egenkapital 31. desember 2021		**5**	**501**	**16**	**-20**	**-22**	**2 175**	**2 654**	**918**	**3 572**

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK	Note	2021	2020	2019
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER				
Resultat før skatt		1 580	1 447	1 317
Av- og nedskrivninger	13, 14	567	573	547
Endring pensjonsforpliktelse	18	-	3	-
Aksjeverdibasert avlønning innregnet mot egenkapital		62	51	32
Netto finanskostnader/(-inntekter)	19	29	33	18
Netto (gevinster)/tap	9	-99	-89	-40
Resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	27, 28	-101	-216	-201
Endring i driftskapital (eksklusive oppkjøp og valuta)				
Endring i beholdninger og egenregiprosjekter	11, 12	18	-8	-37
Endring i kunde- og andre ikke-rentebærende fordringer	10	-672	225	-185
Endring i leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld	16	314	-453	234
Betalte skatter		-283	-376	-177
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		**1 415**	**1 189**	**1 508**
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Utbetaling ved kjøp av virksomhet	5	-	-2	-636
Utbetaling ved investeringer i tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet		-119	-110	-87
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13, 14	-207	-219	-324
Innbetaling ved salg av virksomhet	5	-	1	-
Innbetaling ved salg av eiendomsselskaper		57	-	11
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		113	113	82
Innbetaling (utbetaling) derivater		-8	-5	-
Innbetaling av utbytte og kapital fra tilknyttede selskap og fellesk. virksomhet		109	340	133
Utbetaling ved endring rentebærende fordring	20	-10	-85	-150
Innbetaling ved endring rentebærende fordring	20	217	43	100
Mottatte renter og andre finansinntekter	19	23	35	33
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**175**	**112**	**-838**
Netto kontantstrøm før finansieringsaktiviteter		**1 589**	**1 301**	**670**
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Aksjeemisjon		119	410	555
Utbytte betalt til aksjonærer i morselskapet		-1 116	-1 001	-859
Utbytte betalt til ikke-kontrollerende eiere		-186	-162	-148
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere		-28	-46	-113
Innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld	20	50	37	159
Nedbetaling rentebærende gjeld	20	-393	-336	-324
Netto (kjøp)/salg av egne aksjer	31	24	-10	29
Betalte renter og andre finanskostnader	19	-35	-58	-55
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**-1 565**	**-1 166**	**-758**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		**24**	**135**	**-88**
Kontanter og kontantekvivalenter 1. januar	20	708	563	656
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter		-52	10	-5
Kontanter og kontantekvivalenter 31. desember	**20**	**680**	**708**	**563**

NOTE 1 OVERORDNET INFORMASJON

AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge og notert på Oslo Børs på OB Match-listen. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0663 Oslo, Norge.

Årsregnskapet ble vedtatt av styret 31. mars 2022.

AF Gruppen er et av Norges ledende entreprenør- og industrikonsern med virksomhet innen anlegg, bygg, eiendom, energi, miljø og offshore, hovedsakelig i Norge og Sverige. Konsernets virksomhet er nærmere beskrevet i note 4 – Segmentinformasjon.

Som følge av avrundinger vil ikke alltid tall og prosentsatser i konsernregnskapet kunne summeres opp til totalen.

NOTE 2 RAMMEVERK FOR UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Konsernregnskapet til AF Gruppen er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS), slik standardene er godkjent av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Konsernets vesentlige regnskapsprinsipper er beskrevet i note 38 – Vesentlige regnskapsprinsipper. Anvendte regnskapsprinsipper i konsernregnskapet er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperioder, unntakene er beskrevet i note 3 – Nye og endrede regnskapsstandarder.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

I konsernregnskapet legges prinsippene i et historisk kost-regnskap til grunn, med unntak av følgende regnskapsposter:

- finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet
- finansielle instrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI)
- betinget vederlag ved kjøp av virksomhet

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av AF Gruppens regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 37 - Vesentlige regnskapsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger.

NOTE 3 NYE OG ENDREDE REGNSKAPSSTANDARDER

NYE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER SOM ER TATT I BRUK AV KONSERNET

AF Gruppen har i 2021 ikke tatt i bruk nye eller endrede regnskapsstandarder eller fortolkninger som har hatt vesentlig innvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat.

Endringer og fortolkninger gjort av IASB i 2021 omfatter:

Rentevurderingsreform fase 2: Endringer i IFRS 4, IFRS 7, IFRS 16, IFRS 9 og IAS 39
Endringene gir midlertidig unntak av effektene for finansiell rapportering når interbank offered rate (IBOR) er byttet ut med en alternativ tilnærmet risikofri rente (RFR). Endringen kan ha økonomisk effekt, men også regnskapsmessig relatert til effektiv sikring. Endringene inkluderer de følgende praktiske unntakene:

- Kontraktsendringer, eller endringer i kontantstrømmer som er direkte påkrevd av reformen, skal behandles som endringer i en flytende rente, tilsvarende en bevegelse i en markedsrente.
- Tillate at endringer som kreves av IBOR-reformen, foretas i sikringsbetegnelser og sikringsdokumentasjon uten at sikringsforholdet avvikles.
- Gi midlertidig lettelse til enheter fra å måtte oppfylle det separat identifiserbare kravet når et RFR-instrument er utpekt som en sikring av en risikokomponent.

Endringene har ikke hatt noen påvirkning på AF Gruppens konsoliderte finansielle rapport, og forventet risiko av reformen er ansett som lav. AF Gruppen vil benytte seg av de praktiske unntakene ved renteendringsreformen dersom dette blir aktuelt i fremtidige perioder.

Praktisk unntaksregel IFRS16 Leieavtaler – covid-19
IASB vedtok i mai 2020 en ny praktisk unntaksregel i IFRS 16 Leieavtaler. Utgangspunktet i IFRS 16 er som angitt at en ved endringer i leieavtalen må ta stilling til om dette representerer en modifikasjon av leieavtalen eller ikke. IASB har nå vedtatt at det skal åpnes for en praktisk unntaksregel, ved at leietaker kan velge å ikke vurdere om avtalen om redusert leie er en modifikasjon etter IFRS 16. En av forutsetningene for bruk av unntaksregelen vil være at endringen i leieavtalen er en direkte konsekvens av covid-19-pandemien. Unntaksregelen skulle vare til mai 2021, men ettersom effektene av covid-19 fortsatt er gjeldende ble perioden forlenget til mai 2022. AF Gruppen har valgt å ikke benytte seg av denne unntaksregelen.

NYE FREMTIDIGE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER
IASB har vedtatt nye standarder og fortolkninger samt endringer i eksisterende standarder og fortolkninger som enda ikke har trådd i kraft ved utgangen av 2021. Nye og endrede standarder og fortolkninger vurderes ikke å få innvirkning for konsernregnskapet til AF Gruppen.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON

Driftssegmentene, slik disse presenteres i årsrapporten, samsvarer med operativ struktur og den inndelingen konsernledelsen styrer etter når de vurderer prestasjoner og lønnsomhet på et strategisk nivå. Segmentresultatene konsernledelsen styrer etter er driftsresultat (EBIT) og resultat før skatt (EBT). AF Gruppen er operativt inndelt delvis etter virksomhet og delvis etter geografi. Driftssegmentene kalles i følgende avsnitt og ellers i årsrapporten for virksomhetsområder.

VIRKSOMHETSOMRÅDER
AF Gruppen er et prosjektbasert entreprenør- og industrikonsern. Konsernledelsen styrte i 2021 forretningsvirksomheten ut fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø, Sverige og Offshore. Betonmast ble etablert som eget virksomhetsområde fra oppkjøpet 31.10.19. Forretningsenhetene Eigon og Consolvo er overført fra virksomhetsområde bygg til virksomhetsområdet Anlegg fra 01.01.21. Sammenligningstall er omarbeidet.

Anlegg utfører store komplekse anleggsprosjekter og nisjeprosjekter innenfor vei og bane, bru, havn, flyplass, tunnel, fundamentering, kraft og energi, rehabilitering og nybygg av betongkonstruksjoner, samt landanlegg for olje og gass. Virksomhetsområdet er totalleverandør av anleggstjenester i Norge og har også et prosjekt i Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Anlegg, Målselv Maskin & Transport, Eigon og Consolvo.

Bygg driver tradisjonell byggvirksomhet i det norske markedet med solid lokal forankring. Virksomheten omfatter utvikling, prosjektering og bygging av nærings-, bolig- og offentlige bygg i tillegg til rehabiliteringsarbeid. Bygg har en sterk markedsposisjon i det sentrale østlandsområdet og i bergensregionen. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Bygg Oslo, AF Byggfornyelse, AF Nybygg, AF Bygg Østfold, Strøm Gundersen, Strøm Gundersen Vestfold, Haga & Berg, AF Håndverk, LAB Entreprenør, Åsane Byggmesterforretning, Fundamentering (FAS), og Helgesen Tekniske Bygg (HTB).

Betonmast er en av Norges største byggentreprenører. Prosjektporteføljen omfatter alt fra store boligprosjekter til nærings- og offentlige bygg. Betonmast har spesialkompetanse på prosjektutvikling og samspillskontrakter. Betonmast har også eiendomsutvikling, og er lokalisert i Norge og Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Betonmast Boligbygg, Betonmast Oslo, Betonmast Trøndelag, Betonmast Romerike, Betonmast Røsand, Betonmast Telemark, Betonmast Østfold, Betonmast Innlandet, Betonmast Buskerud-Vestfold, Betonmast Asker og Bærum, Betonmast Göteborg, Betonmast Mälardalen, Betonmast Malmö, Betonmast Stockholm, Betonmast Anläggning og Betonmast Eiendom.

Eiendom utvikler boliger og næringsbygg i Norge. Aktiviteten foregår i geografiske områder der AF har egen produksjonskapasitet. AF samarbeider tett med andre aktører i bransjen og utbyggingsprosjektene er i hovedsak organisert i delelde selskaper som innregnes etter egenkapitalmetoden. Resultatet som innregnes i Eiendom tilsvarer resultat etter skatt multiplisert med eierandel. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene AF Eiendom og LAB Eiendom.

Energi og Miljø tilbyr smarte og energieffektive løsninger for bygg og industri og er en ledende aktør innen miljøsanering, riving og gjenvinning. Forurenset masse sorteres, renses og resirkuleres i AFs miljøparker, og over 80 % av massene kan gjenbrukes. Energitjenester for landbasert virksomhet drives i forretningsenheten AF Energi. Miljøvirksomheten drives i forretningsenheten AF Decom samt miljøparkene Rimol, Jølsen og Nes.

Virksomhetsområdet Sverige omfatter aktiviteter knyttet til bygg, anlegg, eiendom og miljøvirksomhet i Sverige. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene Kanonaden Entreprenad, AF Prefab i Mälardalen, AF Bygg Syd, AF Projektutveckling, AF Härnösand Byggnadsverk og HMB. Virksomheten har sitt geografiske tyngdepunkt i området fra Göteborg til Halmstad samt i Stockholm og Mälardalen.

Offshore omfatter AFs tjenester knyttet til fjerning, riving og gjenvinning av offshoreinstallasjoner. Offshore inkluderer også nybyggs-, modifikasjons- og vedlikeholdsarbeid innen HVAC samt elektrifisering av marine fartøyer. Virksomhetsområdet består av forretningsenhetene: AF AcronMollier og AF Offshore Decom. Offshore har i tillegg aktivitet i AF Miljøbase Vats.

Det som ikke er allokert til virksomhetsområdene presenteres som Øvrige og omfatter i hovedsak aktiviteter i morselskapet samt stabs- og fellestjenester. AF Gruppens konsernkontosystem er inkludert i Øvrige. Transaksjoner mellom segmenter i konsernet gjennomføres basert på markedsmessige vilkår og i henhold til prinsippet om armlengdes avstand. Transaksjoner og mellomværende, i tillegg til elementer av internfortjeneste, mellom de ulike segmentene er presentert i kolonnen for eliminering i segmentnoten.

KONTRAKTSTYPER
AF Gruppens inntekter kommer i hovedsak fra tilvirkningskontrakter med varierende størrelse og varighet. Byggherren, som kan være offentlig eller privat, står for finansieringen. AF Gruppen leverer også en liten andel timebaserte tjenester, jamfør note 5 – Driftsinntekter og andre inntekter. I tillegg leverer virksomhetsområdet Eiendom egenregiprosjekter knyttet til utvikling og oppføring av boliger og næringseiendom for salg. Egenregiprosjekter er egenfinansierte og organiseres som hovedregel i tilknyttede og fellesskontrollerte selskaper.

REGNSKAPSPRINSIPPER
Segmentinformasjonen er presentert i samsvar med konsernets regnskapsprinsipper etter IFRS, med unntak av prinsippene for inntektsføring av salg av boligeiendom. Prinsippavviket gjelder segmentene Bygg, Eiendom og Sverige. Inntekter fra egenregiprosjekter i disse segmentene innregnes som produktet av fullføringsgrad, salgsgrad og forventet dekningsbidrag. Dette innebærer for eksempel at et prosjekt som på rapporteringstidspunktet er 50 % ferdig produsert og 50 % solgt ved inngåelse av salgskontrakt, innregnes med et dekningsbidrag på 25 % av totalt forventet dekningsbidrag. I konsernregnskapet inntektsføres egenregiprosjekter etter prinsippene i IFRS 15 Inntekt fra kundekontrakter. Etter IFRS 15 blir hele inntekten med tilhørende kostnad innregnet på ett tidspunkt, normalt ved overlevering. Effekten av avvikende prinsippanvendelse for konsernregnskapet er vist i egen tabell i segmentoppstillingen (GAAP-just.).

VESENTLIGE KUNDER
Det offentlige i Norge, representert ved blant annet Statens vegvesen, kommuner og Undervisningsbygg, utgjør 17,0 % (16,0 %) av samlede driftsinntekter i AF Gruppen. I 2021 ble det inntektsført MNOK 4 716 (4 323) knyttet til kontrakter inngått med det offentlige i Norge. Det offentlige har vi definert eksklusive 100 % offentlig eide aksjeselskaper som for eksempel Nye Veier AS. Nye Veier stod for 6,4 % (6,2 %) av omsetningen i AF Gruppen i 2021 og dette representerer en inntekt på MNOK 1 784 (1 679) knyttet til prosjekter for Nye Veier.

TAP VED VERDIFALL
I 2021 er det ikke foretatt nedskrivninger. I 2020 ble det nedskrevet goodwill med MNOK 1 knyttet til avviklet virksomhet i Anlegg.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og Miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2021											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	5 597	8 740	7 166	35	1 047	4 317	847	94	-50	75	27 868
Interne inntekter	405	125	4	-	104	7	1	57	-703	-	-
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**7 170**	**35**	**1 152**	**4 325**	**848**	**150**	**-754**	**75**	**27 868**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	734	532	214	76	170	326	115	32	-16	-7	2 176
Driftsresultat (EBIT)	515	447	171	75	109	262	83	-30	-16	-7	1 609
Resultat før skatt (EBT)	510	450	149	76	107	257	78	-21	-19	-7	1 580
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	12,2 %	6,0 %	3,0 %	-	14,8 %	7,5 %	13,6 %	-	-	-	7,8 %
Driftsmargin	8,6 %	5,0 %	2,4 %	-	9,4 %	6,1 %	9,8 %	-	-	-	5,8 %
Resultatmargin	8,5 %	5,1 %	2,1 %	-	9,3 %	6,0 %	9,2 %	-	-	-	5,7 %
Eiendeler 31. desember	2 229	4 554	3 615	735	706	1 977	988	1 894	-3 505	-85	13 108
Investert kapital 31. desember	727	1 670	1 371	703	308	915	512	1 300	-2 846	-88	4 571
Antall ansatte 31. desember	1 406	1 551	943	25	254	839	214	181	-	-	5 413
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2022	3 891	8 804	7 066	-	589	2 915	837	-	-235	172	24 040
Ordrereserve senere år	2 988	4 745	4 334	-	125	1 851	677	-	-113	-	14 607
Total ordrereserve 31. desember	**6 878**	**13 549**	**11 400**	**-**	**714**	**4 766**	**1 515**	**-**	**-348**	**172**	**38 646**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	6 002	-	236	-	-	2 336	-	-	-318	-	8 256
Inntekter fra byggvirksomhet	-	8 859	6 925	-	-	1 845	-	-	-377	75	17 327
Inntekter fra riggvirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	692	140	581	-	-59	-	1 354
Inntekter fra annen virksomhet	-	6	8	35	459	4	267	150	-	-	931
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**7 170**	**35**	**1 152**	**4 325**	**848**	**150**	**-754**	**75**	**27 868**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	4 980	8 865	5 194	35	1 152	-	848	150	-754	119	20 589
Inntekter i Sverige	995	-	1 976	-	-	4 325	-	-	-	-44	7 251
Inntekter i andre land	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
Sum inntekter	**6 002**	**8 865**	**7 170**	**35**	**1 152**	**4 325**	**848**	**150**	**-754**	**75**	**27 868**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	593	36	268	-38	144	226	175	11	-	-	1 415
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-15	-12	92	212	-25	-37	-6	-25	-	-	184
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**578**	**24**	**360**	**174**	**119**	**189**	**169**	**-14**	**-**	**-**	**1 599**

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2020											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	4 818	8 507	7 862	33	796	4 121	671	62	49	106	27 025
Interne inntekter	399	178	1	-	166	16	1	44	-805	-	-
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**7 862**	**33**	**962**	**4 138**	**672**	**106**	**-756**	**106**	**27 025**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	543	584	289	136	108	303	7	59	2	21	2 053
Driftsresultat (EBIT)	314	502	261	135	54	219	-25	-3	2	21	1 480
Resultat før skatt (EBT)	292	513	252	132	52	212	-40	10	2	21	1 447
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	10,4 %	6,7 %	3,7 %	-	11,2 %	7,3 %	1,1 %	-	-	-	7,6 %
Driftsmargin	6,0 %	5,8 %	3,3 %	-	5,6 %	5,3 %	-3,7 %	-	-	-	5,5 %
Resultatmargin	5,6 %	5,9 %	3,2 %	-	5,5 %	5,1 %	-5,9 %	-	-	-	5,4 %
Eiendeler 31. desember	2 437	4 332	3 528	894	650	1 766	1 055	1 849	-3 572	-75	12 862
Investert kapital 31. desember	951	1 626	1 369	844	282	880	631	1 069	-2 953	-78	4 621
Antall ansatte 31. desember	1 479	1 497	983	26	283	843	220	179	-	-	5 510
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2021	4 245	6 125	5 161	-	589	2 810	650	-	-85	247	19 742
Ordrereserve senere år	3 074	3 549	2 112	-	115	1 310	715	-	-	-	10 876
Total ordrereserve 31. desember	**7 319**	**9 674**	**7 274**	**-**	**703**	**4 120**	**1 365**	**-**	**-85**	**247**	**30 617**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	5 218	-	212	-	-	1 867	-	-	-317	-	6 979
Inntekter fra byggvirksomhet	-	8 680	7 608	-	-	2 152	-	-	-370	106	18 176
Inntekter fra riggvirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	623	116	344	-	-69	-	1 014
Inntekter fra annen virksomhet	-	4	42	33	339	3	328	106	-	-	856
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**7 862**	**33**	**962**	**4 138**	**672**	**106**	**-756**	**106**	**27 025**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	4 998	8 684	5 803	33	962	-	672	106	-756	131	20 634
Inntekter i Sverige	162	-	2 059	-	-	4 138	-	-	-	-25	6 334
Inntekter i andre land	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57
Sum inntekter	**5 218**	**8 684**	**7 862**	**33**	**962**	**4 138**	**672**	**106**	**-756**	**106**	**27 025**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	234	147	373	-58	119	278	120	-25	-	-	1 189
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-91	12	-60	204	-4	7	-25	69	-	-	112
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**143**	**159**	**314**	**145**	**115**	**286**	**95**	**44**	**-**	**-**	**1 301**

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON FORTS.

Beløp i MNOK	Anlegg	Bygg	Betonmast	Eiendom	Energi og miljø	Sverige	Offshore	Øvrige	Elim.	GAAP-just.	Sum
2019											
RESULTATREGNSKAP											
Eksterne inntekter	6 605	9 597	1 226	18	939	3 681	677	50	-206	25	22 612
Interne inntekter	394	25	-	-	133	2	2	35	-592	-	-
Sum inntekter	**6 999**	**9 622**	**1 226**	**18**	**1 072**	**3 683**	**679**	**85**	**-797**	**25**	**22 612**
Driftsresultat før av- og nedskr. (EBITDA)	647	668	59	108	127	209	-4	39	-16	46	1 882
Driftsresultat (EBIT)	432	598	49	107	78	149	-83	-25	-16	46	1 335
Resultat før skatt (EBT)	429	614	46	100	75	146	-94	-29	-16	46	1 317
NØKKELTALL OG BALANSE											
EBITDA-margin	9,2 %	6,9 %	4,8 %	-	11,8 %	5,7 %	-0,7%	-	-	-	8,3 %
Driftsmargin	6,2 %	6,2 %	4,0 %	-	7,3 %	4,0 %	-12,2%	-	-	-	5,9 %
Resultatmargin	6,1 %	6,4 %	3,8 %	-	7,0 %	4,0 %	-13,9%	-	-	-	5,8 %
Eiendeler 31. desember	2 629	4 732	3 266	840	674	1 617	1 378	2 381	-4 578	-85	12 854
Investert kapital 31. desember	995	1 607	1 160	785	294	683	916	1 143	-3 300	-100	4 183
Antall ansatte 31. desember	1 543	1 471	1 006	28	271	798	237	182	-	-	5 536
IKKE TILFREDSTILTE LEVERANSEFORPLIKTELSER (ORDRERESERVE)											
Ordrereserve 2020	3 890	5 952	5 778	-	371	2 184	495	-	406	363	19 440
Ordrereserve senere år	2 464	3 163	1 515	-	-	762	856	-	-	-	8 760
Total ordrereserve 31. desember	**6 355**	**9 115**	**7 293**	**-**	**371**	**2 946**	**1 351**	**-**	**406**	**363**	**28 200**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER TJENESTETYPE											
Inntekter fra anleggsvirksomhet	6 999	-	34	-	-	1 391	-	-	-294	-	8 130
Inntekter fra byggvirksomhet	-	9 617	1 187	-	-	2 151	-	-	-454	25	12 526
Inntekter fra rivevirksomhet on- og offshore	-	-	-	-	623	138	259	-	-49	-	970
Inntekter fra annen virksomhet	-	5	4	18	449	3	421	85	-	-	986
Sum inntekter	**6 999**	**9 622**	**1 226**	**18**	**1 072**	**3 683**	**679**	**85**	**-797**	**25**	**22 612**
FORDELING AV INNTEKTER ETTER GEOGRAFI											
Inntekter i Norge	6 955	9 622	953	18	1 072	-	679	85	-797	25	18 612
Inntekter i Sverige	-	-	273	-	-	3 683	-	-	-	-	3 956
Inntekter i andre land	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44
Sum inntekter	**6 999**	**9 622**	**1 226**	**18**	**1 072**	**3 683**	**679**	**85**	**-797**	**25**	**22 612**
KONTANTSTRØM											
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	537	892	67	-174	171	253	89	-325	-	-	1 508
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-83	-22	-419	59	-8	-262	-31	-72	-	-	-838
Netto kontantstrøm før finansieringsakt.	**455**	**869**	**-352**	**-116**	**163**	**-9**	**57**	**-397**	**-**	**-**	**670**

NOTE 5 KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET

KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET 2021

AF Gruppen hadde ingen kjøp eller salg av virksomhet i 2021.

KJØP OG SALG AV VIRKSOMHET 2020

Salg av Betonmast Bergen AS
I juli 2020 ble salget av Betonmast Bergen AS til Backe Gruppen gjennomført. Salget ga en gevinst på MNOK 15 som er innregnet i netto gevinster. Betonmast Bergen hadde en omsetning på MNOK 134 for de første seks månedene av 2020 da de var inkludert i AF Gruppen.

Tall i MNOK	Betonmast Bergen
Brutto kontantvederlag	16
- Likvide midler	-15
Netto kontantvederlag	**1**

Kjøp av Gustavsen og Hansen Murerfirma AS
I oktober 2020 gjennomførte AF Gruppen kjøpet av Gustavsen og Hansen Murerfirma AS som inngår i virksomhetsområdet Bygg.

Tall i MNOK	Gustavsen og Hansen Murerfirma AS
Brutto kontantvederlag	2
- Likvide midler	-1
Netto kontantvederlag	**2**

AVSTEMMING AV TILGANG OG AVGANG VED KJØP AV VIRKSOMHET 2020

Tall i MNOK	Note	Betonmast Bergen
Leide bygninger og produksjonsanlegg	15	-5
Leide maskiner og driftsløsøre	15	-
Bruksrettigheter	**15**	**-5**

Tall i MNOK	Note	Gustavsen og Hansen Murerfirma AS
Goodwill	13	2
Immaterielle eiendeler	**13**	**2**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 6 DRIFTSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020	2019
Inntekter fra tilvirkningskontrakter		26 767	25 901	21 874
Inntekter fra egenregiprosjekter		4	5	6
Inntekter fra salg av tjenester		752	862	504
Inntekter fra salg av varer		228	176	112
Sum driftsinntekter		**27 751**	**26 944**	**22 496**
Leieinntekter		36	35	46
Andre inntekter		81	46	70
Sum andre inntekter		**117**	**81**	**115**
Sum driftsinntekter og andre inntekter	4	**27 868**	**27 025**	**22 612**

Driftsinntekter inkluderer alle inntekter fra kontrakter med kunder.

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER INNTEKTSFØRINGSPRINSIPP

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Andel av driftsinntekter som inntektsføres over tid	27 519	26 762	22 378
Andel av driftsinntekter som inntektsføres på et tidspunkt	232	182	118
Sum driftsinntekter	**27 751**	**26 944**	**22 496**

FORDELING AV DRIFTSINNTEKTER ETTER TYPE KUNDER

Andel av driftsinntekter mot offentlige kunder	6 316	8 025	8 842
Andel av driftsinntekter mot private kunder	21 435	18 919	13 654
Sum driftsinntekter	**27 751**	**26 944**	**22 496**

Disaggregerte driftsinntekter fordelt på virksomhetsområder (marked) og etter geografi er presentert i note 4 - Segmentinformasjon. Opplysninger om transaksjonspris for helt eller delvis ikke utførte leveranseforpliktelser er inkludert i note 4 - Segmentinformasjon under informasjon om ordrereserve.

Informasjon om kontraktsfordringer og kontraktseiendeler presenteres i note 10 – Kundefordringer og kontraktseiendeler. Informasjon om kontraktsforpliktelser presenteres i note 17 - Leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld.

INNTEKTSFØRT PÅ PROSJEKTER UNDER UTFØRELSE:

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Inntektsført beløp i året som var inkludert i IB kontraktsforpliktelse	1 010	1 188	960
Inntektsført beløp i året fra leveranseforpl. som var helt eller delvis tilfredsstilt i tidl. perioder	77	286	84

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020	2019
Lønn		-3 966	-3 863	-3 278
Arbeidsgiveravgift		-711	-635	-556
Pensjonskostnader	18	-212	-201	-151
Aksjeverdibasert avlønning		-69	-51	-36
Andre ytelser		-185	-204	-184
Sum lønnskostnader		**-5 142**	**-4 953**	**-4 205**

AVSTEMMING AV AKSJEVERDIBASERT AVLØNNING

Aksjeverdibasert avlønning - kostnadsført	69	51	36
- herav rabatt aksjeprogram på aksjer fra egen beholdning	-7	-10	-4
Innskutt opsjonspremie for nytt opsjonsprogram	-	4	-
Aksjeverdibasert avlønning i egenkapital	**62**	**46**	**33**

GJENNOMSNITTLIG ANTALL ÅRSVERK

Norge	4 404	4 509	4 079
Sverige	1 042	980	784
Tyskland	13	11	9
Litauen	11	22	33
Kina	-	-	2
Totalt	5 469	5 521	4 905

AKSJESALG TIL ANSATTE

AF Gruppen har de senere år gitt alle ansatte tilbud om å kjøpe aksjer med 20 % rabatt. Rabatten beregnes i forhold til gjennomsnittlig børskurs i tegningsperioden. Bindingstiden for aksjene er ett år.

ANTALL AKSJER/KURS	2021	2020	2019
Antall aksjer solgt fra egen beholdning	193 997	284 774	132 703
Antall aksjer tilført gjennom emisjon	806 003	715 226	544 608
Markedskurs i tegningsperioden (NOK)	183,84	172,28	161,00
Salgskurs (NOK)	147,10	137,80	128,80
Regnskapsmessig effekt av aksjesalg til ansatte:			
Lønnskostnader (rabatt ved aksjesalg inkl. arbeidsgiveravgift)	-40	-28	-20

OPSJONSPROGRAM 2017-2020

Generalforsamlingen vedtok i mai 2017 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kunne tildeles var 3 500 000 over tre år, og ordningen innebar en årlig tildeling i årene 2017–19, med utøvelse i mars 2020. Tegningskursen for aksjene ble basert på gjennomsnittlig børskurs siste uke før de tre respektive tegningsperiodene, dog ikke lavere enn kursen i den første tegningsperioden. Tegningskursen ble nedjustert med den del av utbetalt utbytte som overstiger 50 % av resultat per aksje foregående år. Opsjonspremien var 1,00 krone per opsjon. Det var en betingelse at man må være ansatt i AF Gruppen eller et av datterselskapene 1. mars 2020 for å kunne utøve opsjonene. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2019 var 3 151 893. 2 217 994 opsjoner ble innløst i mars 2020 og emisjon i forbindelse med opsjonsinnløsningen ble gjennomført i april 2020. Utestående opsjoner knyttet til dette programmet etter innløsning var 0.

OPSJONSPROGRAM 2020-2023

Generalforsamlingen vedtok i mai 2020 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000 over tre år med årlig tildeling i årene 2020–22, med utøvelse i mars 2023. Tegningskursen for aksjene blir basert på gjennomsnittlig børskurs siste uke før de tre respektive tegningsperiodene, dog ikke lavere enn kursen i den første tegningsperioden. Tegningskursen nedjusteres med den del av utbetalt utbytte som overstiger 50 % av resultat per aksje foregående år. Opsjonspremien er 1,00 krone per opsjon. Det er en betingelse at man må være ansatt i AF Gruppen eller et av datterselskapene 1. mars 2023 for å kunne utøve opsjonene. AF Gruppen utstedte 3 850 000 opsjoner til 1 584 ansatte i 2020 og 150 000 opsjoner til 184 ansatte i 2021. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2021 var 3 730 619 justert for ansatte som har sluttet. Resultatført opsjonskostnad for 2021 var MNOK 31 (16).

NOTE 7 LØNNSKOSTNADER FORTS.

UTESTÅENDE OPSJONER	Frist for utøvelse	Utøvelseskurs per 31.12.21 (NOK per aksje)	Antall opsjoner
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2019	**1.3.2020**		**3 151 893**
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet før innløsning			-28 946
Antall utestående opsjoner per 1. mars 2020	**1.3.2020**		**3 122 947**
Ikke innløste opsjoner			-904 953
Innløste opsjoner			-2 217 994
Antall opsjoner tegnet i 2020	1.3.2023	160,47	3 850 000
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet i 2020			-43 340
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2020	**1.3.2023**		**3 806 660**
Antall opsjoner tegnet i 2021	1.3.2023	189,50	150 000
Bortfall opsjoner eid av ansatte som sluttet i 2021			-226 041
Antall utestående opsjoner per 31. desember 2021	**1.3.2023**		**3 730 619**

AF Gruppen har benyttet Black-Scholes opsjonsprisingsmodell i verdsettelsen av opsjonene.
I modellen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2021	2020	2019
Forventet utbytte-yield [1]	2,6 %	2,6 %	2,8 %
Historisk volatilitet	31,3 %	26,5 %	20,3 %
Risikofri rente	0,9 %	0,2 %	1,3 %
Forventet levetid på opsjonen (år)	1,8	2,8	0,8
Aksjekurs/innløsningskurs på tildelingstidspunktet (NOK) [1]	194,85	169,82	161,00

[1] *Utbytte utover 50 % av foregående års resultat per aksje er ikke inkludert i yield-beregningen. Dette fordi utbytte over dette nivået skal redusere innløsningskurs (strike).*

NOTE 8 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020	2019
ANDRE DRIFTSKOSTNADER				
Husleie		-52	-54	-53
Andre leiekostnader		-510	-485	-527
Forsikring		-56	-59	-41
Innleie av arbeidskraft		-110	-122	-176
Revisjonshonorar		-15	-16	-13
Øvrige honorar		-137	-144	-159
Tap på fordringer	10	-7	-6	4
Deponi og fyllplassavgifter		-105	-119	-127
Markedsføring og reklame		-24	-23	-26
IT-kostnader		-169	-145	-115
Øvrige andre driftskostnader		-493	-399	-449
Sum andre driftskostnader		**-1 677**	**-1 571**	**-1 682**

Beløp i TNOK	2021	2020	2019
GODTGJØRELSER TIL KONSERNETS VALGTE REVISOR			
Lovpålagt revisjon	-8 463	-7 080	-5 485
Andre attestasjonstjenester	-268	-62	-340
Skatterådgivning	-78	-130	-126
Andre tjenester utenfor revisjonen	-684	-136	-18
Sum	-9 493	-7 409	-5 969
GODTGJØRELSER TIL ANDRE REVISORER			
Lovpålagt revisjon	-4 772	-6 281	-5 329
Andre tjenester utenfor revisjonen	-865	-2 133	-1 326
Sum	-5 637	-8 414	-6 655
Sum revisjonshonorar	**-15 130**	**-15 823**	**-12 624**

Godtgjørelse til revisor er oppgitt eksklusive merverdiavgift.

NOTE 9 NETTO GEVINSTER (TAP)

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Gevinster (tap) ved salg av virksomhet [1]	-	15	-
Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap [2]	38	-	7
Gevinster (tap) finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-1	-	-
Endring i virkelig verdi av derivater	3	-2	-10
Netto gevinster (tap) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	-2	-	-
Netto gevinster (tap) ved salg av varige driftsmidler	71	72	44
Netto valutagevinster/(-tap) knyttet til driften	-9	3	-2
Sum netto gevinster (tap)	**99**	**89**	**40**

[1] *Gevinster (tap) ved salg av virksomhet i 2020 gjelder salget av Betonmast Bergen.*

[2] *Gevinster (tap) ved salg av aksjer i eiendomsselskap inkluderer salg av aksjer i tilknyttede selskaper og felles virksomhet samt salg av aksjer i datterselskaper som driver eiendomsvirksomhet. For 2021 er det for konsernet en gevinst på MNOK 27 relatert til salg av aksjer i tilknyttet selskap Construction City Eiendom AS, til OBOS Eiendom AS.*

NOTE 10 KUNDEFORDRINGER OG KONTRAKTSEIENDELER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Fakturerte kundefordringer		4 230	3 806
Fakturert ikke opptjent på prosjekter under utførelse		-1 298	-1 304
Avsetning for tap		-9	-9
Kontraktsfordringer	6	**2 923**	**2 493**
Opptjent ikke fakturert inntekt på prosjekter under utførelse		789	568
Innestående hos byggherrer [1]		758	775
Kontraktseiendeler	6	**1 547**	**1 343**
Forskuddsbetalt skatt		15	11
Forskuddsbetalt mva og andre offentlige avgifter		28	21
Forskuddsbetalte kostnader		53	46
Øvrige kortsiktige ikke rentebærende fordringer		56	53
Andre ikke-rentebærende fordringer		**153**	**131**
Sum kundefordringer og kontraktseiendeler	24	**4 623**	**3 968**

[1] *Det tilbakeholdes opp til 10 % av kontraktssummen som sikkerhet for AF Gruppens kontraktsforpliktelser i utførelsestiden for kontrakten, herunder ansvar for forsinket fullføring. Det tilbakeholdte beløpet betegnes som «innestående hos byggherrer» og er regulert i kontraktsstandarder som NS 8405. Når sluttoppgjøret utbetales løses innestående opp.*

MAKSIMAL EKSPONERING FOR KREDITTRISIKO
Tabellen under viser maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen aldersfordelt etter antall dager:

Aldersfordeling 2021	**Ikke forf.**	**1-30**	**31-60**	**61-90**	**91-120**	**>120**	**Sum**
Fakturerte kundefordringer	3 111	406	81	112	77	442	4 230

Aldersfordeling 2020	**Ikke forf.**	**1-30**	**31-60**	**61-90**	**91-120**	**>120**	**Sum**
Fakturerte kundefordringer	2 610	245	101	20	17	812	3 806

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette har sammenheng med kompleksiteten i sluttoppgjøret til prosjektene. Sluttoppgjøret vil normalt omfatte arbeid knyttet til poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om pris og mengde på dette arbeidet. Sluttoppgjørsforhandlinger tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan det ta et år eller mer. Estimatendringer i sluttoppgjøret innregnes som korreksjon av prosjektinntekter.

Avsetning for tap på kundefordringer er relatert til kundenes betalingsevne og regnskapsførers i andre driftskostnader. Annen risiko knyttet til kundefordringene og kontraktseiendelene er hensyntatt ved vurdering av prosjektene. Inntektsføring av både kundefordringer og kontraktseiendeler på prosjektene er kun foretatt i den grad ledelsen har vurdert det som svært sannsynlig at det ikke vil bli foretatt reversering av akkumulerte inntekter. Det har ikke vært vesentlige faktiske tap på inntektsførte fordringer eller kontraktseiendeler de siste årene, jfr. note 8 - Andre driftskostnader.

NOTE 11 BEHOLDNINGER

Beløp i MNOK	2021	2020
Reservedeler og prosjektbeholdninger	93	134
Råmaterialer	50	34
Ferdigvarer	55	57
Sum beholdninger	**198**	**225**

Beholdningene består i hovedsak av reservedeler og utstyr til bruk i produksjonen. Beholdningene har ikke vært gjenstand for nedskrivninger i 2021.

Av lagerbeholdningen er MNOK 4 (10) pantsatt som sikkerhet for forpliktelser, jamfør note 34 – Pant og garantier.

NOTE 12 EGENREGIPROSJEKTER

Utbyggingsprosjektene i AF Gruppen organiseres i stor grad ved at det etableres felles utbyggingsselskaper med samarbeidspartnere. De fleste av disse selskapene organiseres som tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, jamfør note 27 – Tilknyttede selskaper og note 28 – Felleskontrollert virksomhet. Det som fremkommer i balansen som egenregiprosjekter, og som spesifiseres i tabellen under, er kun de prosjektene som utvikles i datterselskaper.

Beløp i MNOK	2021	2020
Boligprosjekter under oppførelse	7	88
Ferdigstilte boligenheter for salg	1	1
Tomter for utbygging	43	46
Sum egenregiprosjekter	**51**	**135**

TOMTER FOR UTBYGGING
Tomter for utbygging er tomter og utbyggingsrettigheter som ennå ikke er besluttet utbygget. Sammen med tomter og utbyggingsrettigheter i tilknyttede selskaper kan disse utnyttes til å bygge 2 291 (2 993) boenheter og 58 856 (144 880) m² næringsareal. Av disse er AFs andel 929 (1 357) boenheter og 29 048 (54 996) m² næringsareal.

FERDIGSTILTE BOLIGENHETER FOR SALG	2021	2020
Antall ferdigstilte boligenheter for salg i datterselskaper	1	1
AFs andel ferdigstilte boligenheter for salg i tilknyttede og felleskontr. selskaper	8	7

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i MNOK	Note	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
ANSKAFFELSESKOST				
1. januar 2020		4 396	61	4 457
Ordinær tilgang		-	1	1
Tilgang ved kjøp av virksomhet	5	2	-	2
Avgang		-	-	-
Omregningsdifferanse		62	-	62
31. desember 2020		**4 459**	**62**	**4 521**
Ordinær tilgang		-	6	6
Avgang		-1	-10	-11
Omregningsdifferanse		-36	-	-36
31. desember 2021		**4 422**	**57**	**4 479**
AV- OG NEDSKRIVNINGER				
1. januar 2020		-93	-57	-150
Avgang		-	-	-
Årets avskrivninger		-	-1	-1
Årets nedskrivninger		-1	-1	-2
31. desember 2020		**-94**	**-59**	**-154**
Avgang		1	10	11
Årets avskrivninger		-	-1	-1
Årets nedskrivninger		-	-	-
31. desember 2021		**-93**	**-51**	**-144**
BALANSEFØRT VERDI				
Anskaffelseskost		4 459	62	4 521
Av- og nedskrivninger		-94	-59	-154
31. desember 2020		**4 365**	**2**	**4 367**
Anskaffelseskost		4 422	57	4 479
Av- og nedskrivninger		-93	-51	-144
31. desember 2021		**4 328**	**6**	**4 335**

	Andre imm. eiendeler
Økonomisk levetid	3-22 år
Avskrivningsplan	Lineær

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

ALLOKERING AV GOODWILL TIL KONTANTGENERERENDE ENHETER

Goodwill allokeres til de av konsernets kontantgenererende enheter som forventes å få synergier av virksomhetssammenslutningen. I hovedsak er goodwill allokert til forretningsenheter. Allokeringen presenteres i oversikten under:

	2021	**2020**
Consolvo	166	158
Målselv Maskin & Transport	64	64
AF Anlegg	37	37
Sum Anlegg	**266**	**259**
Strøm Gundersen	457	464
LAB Entreprenør	432	432
Hega & Berg	147	147
Åsane Byggmesterforretning	123	123
Helgesen Tekniske Bygg (HTB)	102	102
AF Håndverk	96	96
Fundamentering (FAS)	94	94
AF Bygg Østfold	47	47
Sum Bygg	**1 498**	**1 506**
Betonmast Romerike	462	462
Betonmast Bygg Sverige	404	296
Betonmast Oslo	348	348
Betonmast Buskerud-Vestfold	165	165
Betonmast Boligbygg	184	184
Betonmast Østfold	98	98
Betonmast Røsand	94	94
Betonmast Trøndelag	90	90
Sum Betonmast	**1 844**	**1 736**
AF AeronMollier	127	127
Sum Offshore	**127**	**127**
AF Energi & Miljøteknikk	54	54
AF Decom	37	37
Sum Energi og Miljø	**91**	**91**
HMB	353	378
Kanonaden Entreprenad	135	145
AF Bygg Göteborg	-	109
AF Härnösand Byggreturer	13	14
Sum Sverige	**501**	**646**
Balanseført verdi 31. desember	**4 328**	**4 365**

NEDSKRIVNINGSTESTER FOR GOODWILL

AF Gruppen gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler. I nedskrivningstesten blir innregnet verdi av goodwill og netto arbeidskapital, heretter kalt eiendelene, i finansiell stilling målt mot gjenvinnbart beløp fra den kontantgenererende enheten eiendelene er allokert til. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. Bruksverdien er beregnet basert på en diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer før skatt, diskontert med en relevant diskonteringsrente (WACC) før skatt som hensyntar løpetid og risiko. Det er benyttet ulik diskonteringsrente for norsk og svensk virksomhet som følge av forskjeller i risikofri rente. Det er også benyttet ulikt avkastningskrav for enheter innen offshore og øvrig entreprenørvirksomhet for å reflektere forskjeller i markedsrisiko.

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

De viktigste forutsetningene som er benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp:

NORGE	2021	2020
Vekstrate [1]	2,0 %	2,0 %
WACC før skatt offshore	11,0 %	8,9 %
WACC før skatt øvrige	7,5 %	6,1 %

SVERIGE	2021	2020
Vekstrate [1]	1,5 %	1,5 %
WACC før skatt	5,7 %	5,1 %

[1] *Vekstraten er nominell og forutsatt å være evigvarende.*

NEDSKRIVNINGTEST AV GOODWILL I 2021
Forventede kontantstrømmer for 2022 i beregningen av gjenvinnbart beløp er basert på budsjett for 2022 godkjent av ledelsen. Dersom neste års budsjett ikke er representativt og det foreligger ledelsesgodkjente budsjetter for flere år, legges det til grunn budsjetter på inntil tre år. Budsjettene og forretningsplanene bygger på forutsetninger om blant annet etterspørsel, materialkostnader, lønnskostnader og konkurransesituasjonen i markedene AF Gruppen har virksomhet i. Forutsetningene som er gjort bygger på ledelsens erfaring samt eksterne kilder. For alle forretningsenheter er det lagt til grunn en forventning om 3,0 % lønnsvekst i 2022.

Beregnet verdi av de kontantstrømgenererende enhet overstiger innregnet verdi av eiendelene i test med relativt god margin ved utgangen av 2021 for de fleste enhetene i testen. Det er i 2021 ikke nedskrevet goodwill.

SENSITIVITETSANALYSE FOR NØKKELFORUTSETNINGER
Det er gjennomført sensitivitetsanalyser for alle goodwillposter knyttet til diskonteringsrente (WACC) og kontantstrømmer. Sensitivitetsanalyser for de forretningsenhetene med de høyeste goodwillpostene presenteres i avsnittet under. AF AcronMollier er også inkludert i oversikten da de har goodwill som ble delvis nedskrevet i 2019 og fremdeles har relativt små marginer mellom beregnet gjenvinnbart beløp og eiendelene i finansiell stilling. Basert på nåværende informasjon er ledelsen i AF Gruppen av den oppfatning at rimelige endringer i nøkkelforutsetningene som er lagt til grunn for beregning av gjenvinnbart beløp ikke vil medføre behov for nedskrivning i noen enheter.

A) SENSITIVITETSANALYSE FOR DISKONTERINGSRENTE (WACC)
Tabellen under viser forholdet mellom estimert gjenvinnbart beløp og innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten er uttrykt som indeks 100. Indeksert gjenvinnbart beløp (gjenvinnbart beløp/innregnet verdi av eiendelene)*100 representerer hvor mye gjenvinnbart beløp overstiger innregnet verdi. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg dersom diskonteringsrenten (WACC) endrer seg med henholdsvis 50, 100 og 300 basispunkter (dvs. 0,5, 1,0 og 3,0 prosentpoeng). Alle andre forutsetninger er holdt konstant i beregningen.

Jo høyere indeksen for gjenvinnbart beløp er, desto mer robust er enheten mot en eventuell nedskrivning. LAB Entreprenør har for eksempel en beregnet verdi som er 3,25 ganger høyere enn eiendelene som skal forsvares i testen. 3,25 er da beregnet som indeks 325 dividert med indeks 100. Selv med en økning i WACC på 300 basispunkter vil LAB Entreprenør ha en beregnet verdi som er 2,1 ganger høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. Dersom indeksen for gjenvinnbart beløp er mindre enn 100, er gjenvinnbart beløp er lavere enn innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en økning av WACC med 3,0 prosentpoeng er det nært et nedskrivningsbehov for goodwill allokert til AF AcronMollier.

2021 — Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling

FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Innregnet verdi av eiendeler i test	Gjenvinnbart beløp om WACC økes med: 50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	250	100	229	211	162
Betonmast Romerike	595	100	536	417	298
LAB Entreprenør	325	100	298	275	210
HMB	339	100	305	238	170
Betonmast Bygg Sverige	540	100	483	437	247
AF AcronMollier	108	100	98	76	54

NOTE 13 IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

2020 — Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling

FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	Gjenvinnbart beløp om WACC økes med: 50 bp	100 bp	300 bp
Strøm Gundersen	321	100	286	258	185
Haga & Berg	564	100	500	454	323
Consolvo	499	100	495	401	288
LAB Entreprenør	380	100	334	298	208
Kanonaden Entreprenad	922	100	809	741	520
AF AcronMollier	148	100	137	128	101

B) SENSITIVITETSANALYSE FOR KONTANTSTRØMMER
På samme måte som i sensitivitetsanalysen under A viser tabellen under forholdet mellom estimert gjenvinnbart beløp og innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten for AF Gruppens største goodwillposter. Innregnet verdi av eiendelene i nedskrivningstesten er uttrykt som indeks 100. Indeksert gjenvinnbart beløp (gjenvinnbart beløp/innregnet verdi av eiendelene)*100 representerer hvor mye gjenvinnbart beløp overstiger innregnet verdi. I tillegg vises det hvordan gjenvinnbart beløp endrer seg ved en reduksjon av kontantstrømmen i test med henholdsvis 10 prosent, 30 prosent og 50 prosent. Jo høyere indeksen for estimert gjenvinnbart beløp er, desto mer robust er enheten mot en eventuell nedskrivning. LAB Entreprenør har for eksempel en beregnet verdi som er 3,25 ganger høyere enn eiendelene som skal forsvares i testen. 3,25 er da beregnet som indeks 325 dividert med indeks 100. Selv med en reduksjon i kontantstrøm på 50 % vil LAB Entreprenør ha en beregnet kontantstrøm som er 1,62 ganger høyere enn det som er nødvendig for å forsvare eiendelene. Dersom indeksen for gjenvinnbart beløp er mindre enn 100, er gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi av eiendelene i nedskrivningstesten, slik at nedskrivning av goodwill er nødvendig. Av tabellen fremgår det eksempelvis at ved en reduksjon av estimert kontantstrøm med 30 prosent er det nedskrivningsbehov for goodwill allokert til AF AcronMollier.

2021 — Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling

FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	Gjenvinnbart beløp om kontantstrøm reduseres med: 10%	30%	50%
Strøm Gundersen	250	100	225	175	125
Betonmast Romerike	595	100	544	504	383
LAB Entreprenør	325	100	292	227	162
HMB	339	100	303	274	198
Betonmast Bygg Sverige	540	100	486	378	270
AF AcronMollier	108	100	103	97	81

2020 — Verdier indeksert mot innregnet verdi av eiendeler i test i finansiell stilling

FORRETNINGSENHET	Beregnet gjenvinnbart beløp i test	Indeksert verdi av eiendeler i test	Gjenvinnbart beløp om kontantstrøm reduseres med: 10%	30%	50%
Strøm Gundersen	321	100	289	225	160
Haga & Berg	564	100	508	395	282
Consolvo	499	100	449	349	249
LAB Entreprenør	380	100	342	266	190
Kanonaden Entreprenad	922	100	830	645	461
AF AcronMollier	148	100	133	103	74

NOTE 14 VARIGE DRIFTSMIDLER

Beløp i MNOK	Bygninger, prod. anlegg og tomter	Maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST			
1. januar 2020	1 017	1 308	2 325
Ordinær tilgang	31	189	220
Avgang	-3	-200	-204
Omregningsdifferanser	12	16	27
31. desember 2020	**1 057**	**1 312**	**2 369**
Ordinær tilgang	6	198	204
Avgang	-9	-122	-131
Omregningsdifferanser	-8	-9	-18
31. desember 2021	**1 046**	**1 379**	**2 424**
AV- OG NEDSKRIVNINGER			
1. januar 2020	-69	-766	-835
Årets avskrivning	-25	-167	-192
Årets nedskrivning	-1	-	-1
Akk. avskrivning årets avgang	-	164	164
Omregningsdifferanser	-3	-9	-12
31. desember 2020	**-98**	**-778**	**-876**
Årets avskrivning	-23	-182	-205
Årets nedskrivning	-1	-	-1
Akk. avskrivning årets avgang	9	80	88
Omregningsdifferanser	1	5	6
31. desember 2021	**-112**	**-875**	**-987**
BALANSEFØRT VERDI			
Anskaffelseskost	1 057	1 312	2 369
Av- og nedskrivninger	-98	-778	-876
31. desember 2020	**959**	**534**	**1 493**
Anskaffelseskost	1 046	1 379	2 424
Av- og nedskrivninger	-112	-875	-987
31. desember 2021	**934**	**504**	**1 437**

AVSKRIVNINGSSATSER
Anleggsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Produksjonsmaskiner avskrives vanligvis degressivt, mens en lineær metode benyttes for øvrige avskrivbare driftsmidler. Tomter avskrives ikke.

Maskiner og driftsløsøre	10-33 %
Bygninger og produksjonsanlegg	2-5 %

PANT
Opplysninger om pantsatte varige driftsmidler er gitt i note 34 – Pant og garantier.

NOTE 15 LEIEAVTALER

KONSERNET SOM LEIETAKER
AF Gruppen har flere ulike leieforpliktelser knyttet til virksomheten. Selskapet velger å leie enkelte anleggsmidler istedenfor kjøp da dette gir fleksibilitet og sikrer at selskapet har en best mulig utnyttelse av anleggsmidler. Enkelte av eiendelene som leies blir fremleid. For konsern som leietaker er beløper presentert brutto før fradrag for leieinntekter.

Leieperioden er den avtalte leieperioden for hver leieavtale. Enkelte avtaler har klausul om oppsigelse for et gebyr. For leieforholdene i konsernet er det vurdert med rimelig sikkerhet at leieavtalene ikke blir avsluttet før tiden, men dette vurderes for hver enkelt leiekontrakt. Det er for de fleste leieavtaler ikke noen kjøpsopsjoner, men dette kan være relevant for enkelte avtaler. AF Gruppen vurderer tilbakelevering eller evt. kjøp for hver underliggende eiendel ved slutten av leieperioden dersom aktuelt. Avtalene løper over ulike tidsperioder, de lengste avtalene er inngått for en tidsperiode på 10-15 år, men de fleste løper over 3-5 år. Unntaksvis er det

BRUKSRETTIGHETER EIENDELER
inngått avtaler som løper uten tidsbegrensing, men med 3 måneders oppsigelsestid.

AF Gruppen har inngått konsernavtaler med flere leasingselskaper, hvor en leier anleggsmaskiner, heiser, stillaser, brakker og biler samt annet utstyr. Leieavtalene inngås i all hovedsak med en leieperiode på 3-5 år. Unntaket er brakker som kan leies for en periode på opptil 8 år. Leide anleggsmidler avskrives lineært over leieperioden.

Opplysninger om regnskapsprinsipper for leieavtaler er gitt i note 38 Vesentlige regnskapsprinsipper.

Beløp i MNOK	Leide bygninger og prod. Anlegg	Leide maskiner og driftsløsøre	Sum
ANSKAFFELSESKOST			
1. januar 2020	483	843	1 326
Tilgang	65	242	308
Avgang	-29	-195	-224
Avgang ved salg av virksomhet	-6	-	-6
Omregningsdifferanser	2	8	10
31. desember 2020	**516**	**898**	**1 414**
Tilgang	67	224	290
Avgang	-30	-179	-209
Omregningsdifferanser	-2	-6	-8
31. desember 2021	**551**	**936**	**1 487**
AV- OG NEDSKRIVNINGER			
1. januar 2020	-81	-254	-335
Årets avskrivning	-97	-281	-377
Akk. avskrivning årets avgang	20	158	179
Akk. Avskrivning årets avgang salg virksomhet	1	-	1
Omregningsdifferanser	2	4	5
31. desember 2020	**-155**	**-372**	**-527**
Årets avskrivning	-98	-262	-360
Akk. avskrivning årets avgang	30	158	188
Omregningsdifferanser	-	-7	-7
31. desember 2021	**-224**	**-483**	**-707**
BALANSEFØRT VERDI			
Anskaffelseskost	516	898	1 414
Av- og nedskrivninger	-155	-372	-527
31. desember 2020	**361**	**525**	**887**
Anskaffelseskost	551	936	1 487
Av- og nedskrivninger	-224	-483	-707
31. desember 2021	**328**	**453**	**780**

NOTE 15 LEIEAVTALER FORTS.

LEIEFORPLIKTELSER
Nedenfor vises udiskonterte leieforpliktelser og forfall på utgående kontantstrømmer. AF Gruppen er ikke bundet av andre påbegynte leieavtaler. Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på konsernets utbyttepolitikk eller finansieringsmuligheter.

LEIDE BYGNINGER OG PRODUKSJONSANLEGG

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		101	102
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		224	266
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		71	76
Udiskonterte leieforpliktelser bygninger og prod. anlegg		**396**	**443**
- herav renter		-28	-32
Nåverdi leieforpliktelse leide bygninger og prod. Anlegg		**367**	**411**

LEIDE MASKINER OG DRIFTSLØSØRE

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år		214	243
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år		257	296
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år		31	25
Udiskonterte leieforpliktelser maskiner og driftsløsøre		**502**	**564**
- herav renter		-15	-12
Nåverdi leieforpliktelse leide maskiner og driftsløsøre		**487**	**552**

TOTAL LEIEFORPLIKTELSE

Beløp i MNOK	Note		
Totale udiskonterte leieforpliktelser		**897**	**1 007**
- herav renter		-43	-45
Total nåverdi leieforpliktelse	20	**855**	**963**

SAMMENDRAG AV ANDRE LEIEINNTEKTER OG LEIEKOSTADER I RESULTATOPPSTILLINGEN

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Total inntekt fra fremleie av bruksrettighetselementer		3	6
Driftskostnader knyttet til kortsiktige og variable leiebetalinger	8	-562	-539
Total leiekostnad inkludert i driftskostnader		**-559**	**-533**

KONSERNET SOM UTLEIER
I konsernet er det i 2021 innregnet en inntekt på MNOK 36 (35) i resultatregnskapet for operasjonelle leieavtaler. Leieinntektene består av utleie av kontorer og kortsiktig utleie av driftsmidler, hvor utleie av kontorlokaler er relatert til fremleie av kontorleie i Helsfyr Atrium. Minimum fremleieinntekter for Helsfyr Atrium er presentert i tabell under.

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Fremleie, forfall innen 1 år	5	5	6
Fremleie, forfall mellom 1 og 5 år	10	15	19
Fremleie, forfall etter 5 år	-	-	-
Sum	**15**	**19**	**25**

PANT
Opplysninger om pantsatte varige driftsmidler er gitt i note 34 - Pant og garantier.

NOTE 16 AVSETNING FOR FORPLIKTELSER

Beløp i MNOK	Garanti-arbeider [1]	Betingede vederlag [2]	Ikke-kontr. eierinteressers put-opsjoner [3]	Øvrige avsetninger	Sum avsetninger
1. januar 2020	308	56	137	246	747
Reverserte tidligere avsetninger	-33	-47	-4	-32	-116
Avsatt i løpet av året	130	2	74	-	205
Sum innregnet i årets resultat	**97**	**-45**	**69**	**-32**	**89**
Omregningsdifferanser	2	4	9	-	16
Sum innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	**2**	**4**	**9**	**-**	**16**
Tilgang i løpet av året	-	-	27	-	27
Avgang ved salg av virksomhet	-2	-	-	-	-2
Benyttet i løpet av året	-77	-	-60	-18	-155
Sum andre endringer	**-79**	**-**	**-34**	**-18**	**-131**
31. desember 2020	**329**	**15**	**182**	**195**	**721**
Reverserte tidligere avsetninger	-36	-2	-9	-18	-63
Avsatt i løpet av året	88	1	56	73	217
Sum innregnet i årets resultat	**52**	**-1**	**47**	**55**	**154**
Omregningsdifferanser	-3	-	-11	-	-13
Sum innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	**-3**	**-**	**-11**	**-**	**-13**
Tilgang i løpet av året	-	-	-	-	-
Benyttet i løpet av året	-62	-14	-	-61	-137
Sum andre endringer	**-62**	**-14**	**-**	**-61**	**-137**
31. desember 2021	**317**	**-**	**219**	**190**	**725**

[1] Avsetninger for garantiarbeider representerer ledelsens beste estimat på garantiansvaret knyttet til ordinære bygg- og anleggsprosjekter og garantiansvar etter Bustadoppføringslova. Garantitiden er vanligvis 3–5 år.

[2] Det er i løpet av året utbetalt betinget vederlag knyttet til kjøpet av Helgesen Tekniske Bygg AS i 2018 på MNOK 14.

[3] AF Gruppen har per 31.12.21 MNOK 218 i estimert forpliktelse knyttet til avtaler om ikke-kontrollerende eieres rett til å selge aksjer i datterselskaper til AF på gitte tidspunkter (put-opsjoner). Verdien er ikke forhåndsbestemt, men beregnes på innløsningstidspunktet til selskapsverdi justert for gjeld. Selskapsverdien beregnes som gjennomsnittlig driftsresultat de tre foregående årene multiplisert med en avtalt multippel. Den beregnede egenkapitalverdien er neddiskontert med risikofri rente. Verdsettelsene er basert på ledelsens beste estimater på fremtidige resultater og netto rentebærende gjeld, samt estimert tidspunkt for innløsning. Verdien som beregnes er vurdert å tilsvare virkelig verdi og er på nivå 2 i verdsettelseshierarkiet etter IFRS 13. Motposten til forpliktelsen er majoritetens egenkapital, jf. egenkapitalavstemmingen. I 2021 er MNOK 214 av den estimert forpliktelsen klassifisert som kortsiktige avsetning siden put-opsjonene kan innløses i 2022.

KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING	2021	2020
Langsiktig gjeld	100	92
Kortsiktig gjeld	625	629
Sum avsetninger	**725**	**721**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 17 LEVERANDØRGJELD OG ANNEN IKKE-RENTEBÆRENDE GJELD

Beløp i MNOK	2021	2020
Leverandørgjeld	3 353	3 150
Offentlig gjeld	520	476
Forskudd fra kunder (kontraktsforpliktelse)	959	1 010
Påløpte feriepenger inklusive arbeidsgiveravgift	467	453
Andre påløpte kostnader og annen kortsiktig gjeld	1 657	1 602
Sum leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld	**6 956**	**6 691**

NOTE 18 PENSJONER

De norske selskapene i AF Gruppen er pålagt å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller lovens krav.

Innskuddspensjon

For konsernets ansatte i Norge er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte født i 1952 eller senere, eller som ble ansatt i 2003 eller senere. Fra 01.09.2019 har innskuddssatsene vært 4,75 % av lønn >1G<7,1G og 13,5 % av lønn >7,1G<12G (G er grunnbeløpet i folketrygden). Den ansatte betaler en egenandel på 2 % av lønnsgrunnlaget, maksimalt halvparten av innskuddet. Innbetalinger til innskuddsbaserte ordninger blir innregnet i resultatet det året innskuddet gjelder for.

Ansatte i de svenske konsernselskapene er medlem i innskuddsbaserte ordninger. Ordningene omfatter alderspensjon, sykepensjon og familiepensjon. En del av pensjonskostnaden inngår i det sosiale påslaget til lønnskostnadene. I tillegg til dette har de ansatte egne avtaleordninger som varierer med hvilken avtale man inngår i. Ordningene innregnes som innskuddsbaserte ordninger. Premiene betales løpende gjennom året til ulike forsikringsselskap og beregnes som en andel av lønnen til de ansatte.

Ytelsespensjon

Konsernet har hatt en kollektiv pensjonsordning for ansatte født i 1951 og tidligere som er definert som ytelsesplan. Ordningen omfattet kun alderspensjon. Planen hadde som siktemål å gi ytelser på 60 % av lønnsnivå innenfor 12G (folketrygdens grunnbeløp) på pensjoneringstidspunktet. Dette betinget 30 års opptjeningstid. Pensjonsalder er 67 år og det er 15 års utbetalingstid. Deler av pensjonsutbetalingene var dekket av den norske Folketrygden og forventet utbetaling fra denne. Resten ble finansiert gjennom fondsopplegg i forsikringsselskap. Ved utgangen av 2020 ble den sikrede ordningen avviklet. I den usikrede ordningen deltar 5 (5) pensjonister.

AFP

Konsernet er tilknyttet AFP (Privat avtalefestet pensjon), en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger innregnes løpende i resultatet og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premie for AFP faktureres i prosent av den enkelte ansattes lønnsutbetaling mellom 1 og 7,1G. Selskapet betaler premie for arbeidstakere til og med kalenderåret de fyller 61 år. Premiesatsen er p.t. 2,5 %.

PENSJONSKOSTNAD

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Innskuddsbasert pensjon Norge	-115	-105	-77
Tilskudd til pensjonsordninger utland	-67	-63	-43
Andre pensjonskostnader	-30	-33	-32
Årets pensjonskostnad ekskl. arbeidsgiveravgift	**-212**	**-201**	**-151**
Arbeidsgiveravgift	-33	-30	-21
Årets pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	**-244**	**-231**	**-172**

PENSJONSFORPLIKTELSER OG PENSJONSMIDLER

AF Gruppen har i år hatt kostnader knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger på MNOK 0 (4). Den fonderte ordningen ble avviklet i løpet av 2020. Konsernet har per 31.12 brutto pensjonsforpliktelser på MNOK 6 (3) hvorav alt er ufondert. Virkelig verdi av pensjonsmidler per 31.12 er MNOK 1 (0). Balanseførte pensjonsmidler i konsernet utgjør MNOK 1 (0) og pensjonsforpliktelser MNOK 6 (3). Aktuariell gevinst innregnet i pensjonsforpliktelsen er MNOK 0 (0) og aktuariell tap i midlene MNOK 3 (0). Faktisk avkastning på pensjonsmidlene var MNOK 0 (0) og forventet premieutbetaling neste år er MNOK 1 (1).

NOTE 19 NETTO FINANSPOSTER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020	2019
FINANSINNTEKTER				
Renteinntekter kontanter og kontantekvivalenter	20	8	5	13
Renteinntekter tilknyttede selskaper	20	15	18	16
Andre rentеinntekter	20	-	-	2
Andre finansinntekter		-	4	1
Sum finansinntekter		**23**	**27**	**33**
FINANSKOSTNADER				
Rentekostnader lån og trekkfasiliteter	20	-9	-6	-20
Rentekostnader finansielle leieavtaler	20	-20	-23	-22
Andre rentekostnader	20	-8	-25	-16
Andre finanskostnader		-	-3	-1
Sum finanskostnader		**-38**	**-58**	**-59**
FINANSIELLE GEVINSTER (TAP) OG VERDIENDRINGER				
Netto valutagevinst (tap) knyttet til finansiering		-15	-2	5
Virkelig verdiendring rentebytteavtaler	23	-	-	3
Sum finansielle gevinster (tap) og verdiendringer		**-15**	**-2**	**8**
Netto finansposter		**-29**	**-33**	**-18**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 20 NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD)			
Rentebærende fordringer - langsiktige		282	443
Rentebærende fordringer - kortsiktige		65	66
Kontanter og kontantekvivalenter		680	708
- Rentebærende lån og kreditter - langsiktige		-90	-155
- Leieforpliktelser - langsiktige		-554	-633
- Rentebærende lån og kreditter - kortsiktige		-54	-8
- Leieforpliktelser - kortsiktige		-301	-330
Netto rentebærende fordringer (gjeld)	**22, 24**	**29**	**90**

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER			
Bankinnskudd		680	708
Kontanter og kontantekvivalenter	**22, 24**	**680**	**708**
Herav bundne midler		46	43

Bundne midler består hovedsakelig av innskudd knyttet til oppgjør av skattetrekksmidler.

TREKKRETTIGHETER
AF Gruppen har en rullerende 1-årig flervaluta konsernkontoordning i DNB med en kredittramme på MNOK 2 000. Ved årsskiftet 2021 hadde AF ubenyttede kassekreditter tilknyttet konsernkontoordninger på MNOK 1 956 (2 000). I tillegg har konsernet en revolverende kredittfasilitet i Handelsbanken på MNOK 1 000. Denne ble etablert i 2019 og har en løpetid på 3+1+1 år. Tilgjengelig likviditet per 31. desember 2021, inklusive trekkfasiliteter i Handelsbanken og DNB er MNOK 3 636.

Beløp i MNOK	Note	Rentebærende lån og kreditter	Leieforpliktelser	2021
ENDRINGER I FORPLIKTELSER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
1. januar 2021		163	963	1 127
Kontantstrømmer				
Kontantstrømmer - innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld		50	-	50
Kontantstrømmer - nedbetaling rentebærende gjeld		-23	-370	-393
Kontantstrømmer - betalte renter		-15	-20	-35
Andre endringer				
Salg av eiendomsselskaper		-50	-	-50
Tilgang leieforpliktelser	15	-	290	290
Avgang leieforpliktelser		-	-23	-23
Økt forpliktelse som følge av kalkulert rente		15	20	35
Andre nettoendringer		4	-5	-2
31. desember 2021		**144**	**855**	**999**

NOTE 20 NETTO RENTEBÆRENDE FORDRINGER (GJELD) FORTS.

Beløp i MNOK	Note	Rentebærende lån og kreditter	Leieforpliktelser	2020
ENDRINGER I FORPLIKTELSER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:				
1. januar 2020		170	1 014	1 184
Kontantstrømmer				
Kontantstrømmer - innbetaling ved opptak av rentebærende gjeld		37	-	37
Kontantstrømmer - nedbetaling rentebærende gjeld		-17	-319	-336
Kontantstrømmer - betalte renter		-20	-23	-44
Andre endringer				
Salg av eiendomsselskaper		-27	-	-27
Salg av virksomhet	5	-	-5	-5
Tilgang leieforpliktelser	15	-	308	308
Avgang leieforpliktelser		-	-45	-45
Økt forpliktelse som følge av kalkulert rente		20	23	43
Andre nettoendringer		-	12	12
31. desember 2020		**163**	**963**	**1 127**

Beløp i MNOK	Note	Effektiv rentesats	2021	2020
RENTEBÆRENDE LÅN OG KREDITTER				
Kassekreditt i konsernkontosystemet	22, 24	1,6 %	44	-
Pantelån	22, 24	2,9 %	2	65
Leieforpliktelser	15, 24, 22	1,9 %	855	963
Andre lån	22, 24	3,7 %	98	99
Sum rentebærende lån og kreditter			**999**	**1 127**
KLASSIFISERING I FINANSIELL STILLING				
Kortsiktig gjeld	22, 24		355	339
Langsiktig gjeld	22, 24		644	788
Sum rentebærende lån og kreditter			**999**	**1 127**
FORFALLSSTRUKTUR:				
Gjeld som forfaller til betaling innen 1 år	22, 24		369	355
Gjeld som forfaller til betaling mellom 1 og 5 år	22, 24		581	726
Gjeld som forfaller til betaling etter 5 år	22, 24		104	116
Fremtidig betaling			**1 054**	**1 198**
- Herav renter			-55	-71
Sum rentebærende lån og kreditter			**999**	**1 127**

Rentebærende lån og kreditter måles løpende til amortisert kost. Virkelig verdi beregnes ved å nediskontere fremtidige kontantstrømmer og er klassifisert på nivå 2 i virkelig verdi-hierarkiet, jamfør note 24 – Finansielle instrumenter kategoritabell. Virkelig verdi er i det alt vesentlige lik bokført verdi.

NOTE 21 RESULTAT OG UTBYTTE PER AKSJE

KAPITALSTYRING
Formålet for konsernets kapitalstyring er å sikre forutsigbare finansielle rammebetingelser for driften og gi aksjonærene en avkastning som er bedre enn ved investeringer i sammenlignbare selskaper. Referansegruppen består av de andre børsnoterte entreprenørene i Norden: Veidekke, Skanska, NCC og PEAB. Kapitalstrukturen forvaltes løpende basert på nøkkeltall og vurderinger av de økonomiske forholdene virksomheten drives under, samt de utsikter man ser på kort og mellomlang sikt. AF Gruppens mål er å ha en egenkapitalandel på minimum 20 % og en netto rentebærende gjeld, eksklusive effekter av IFRS 16 Leieavtaler, som er lavere enn 2*EBITDA. Det har ikke vært endringer i retningslinjene for konsernets kapitalstyring i 2021. AF Gruppens policy for utbytte er at utbyttet skal utbetales halvårlig og utgjøre 50 % eller mer av årets resultat tilordnet majoritet. Dersom konsernets finansielle posisjon og kapitalstruktur tilsier det, kan utbyttet økes. Styret vil i sitt forslag til utbytte også ta hensyn til fremtidige finansielle og strategiske disposisjoner.

RESULTAT PER AKSJE

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Årets resultat tilordnet aksjonærene i morselskapet	1 019	971	854
ANTALL AKSJER PER 31. DESEMBER			
Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer[1]	106 061 202	104 506 395	100 335 778
Utvanningseffekt av aksjeverdibasert avlønning[2]	405 958	201 172	642 394
Tidsveiet gjennomsnittlig antall eksternt eide aksjer etter utvanning	106 467 160	104 707 567	100 978 172
Resultat per aksje (NOK)	**9,60**	**9,29**	**8,51**
Utvannet resultat per aksje (NOK)	**9,57**	**9,27**	**8,46**

[1] Tidsveiet gjennomsnitt av antall utstedte aksjer fratrukket egne aksjer.
[2] AF Gruppens ordning for aksjeverdibasert avlønning (opsjoner), jamfør note 7 – Lønnskostnader, medfører at eksternt eide aksjer kan bli utvannet som følge av innløsning av opsjoner. For å hensynta den fremtidige økningen i eksternt eide aksjer beregnes det, i tillegg til resultat per aksje, utvannet resultat per aksje. Utvanningseffekten beregnes ved å dividere verdien av opsjonene per balansedato fratrukket estimert fremtidig kostnad for opsjonsprogrammet med børskurs for AF-aksjen på samme tidspunkt. Verdien av opsjonene beregnes ved å multiplisere antall opsjoner med differansen mellom AF-aksjens markedskurs på balansedagen og gjennomsnittlig innløsningskurs.

UTBYTTE PER AKSJE
Den 25. mai 2021 ble utbyttet for regnskapsåret 2020 utbetalt med NOK 6,50 per aksje. På grunn av AF Gruppen sterke finansielle posisjon, ble det den 23. november 2021 utbetalt ytterligere NOK 4,00 per aksje. Totalt ble det utbetalt MNOK 1 116 til aksjonærene i 2021.

For regnskapsåret 2021 foreslår styret et utbytte på NOK 6,50 per aksje for utbetaling 1. halvår 2022. Utbyttet forventes å bli utbetalt til aksjonærene den 25. mai 2022. Utbyttet må godkjennes av generalforsamlingen og er ikke avsatt som gjeld i balansen. Det utbetales ikke utbytte til aksjer eid av AF Gruppen ASA.

Totalt estimert utbytte for regnskapsåret 2021 for utbetaling 1. halvår 2021 er MNOK 694. Styret vil be generalforsamlingen om fullmakt til å utbetale utbytte også i november 2022.

Beløp i kroner	Utbytte 1. halvår 2022
Totalt antall aksjer 31. desember 2021	106 804 500
Estimert emisjon i forbindelse med innløsning av opsjoner	-
Estimert antall egne aksjer	-
Estimert antall utbytteberettigede aksjer	106 804 500
Foreslått utbytte per aksje	6,50
Totalt estimert utbytte	694 229 250

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING

AF Gruppen blir, gjennom virksomheten, eksponert for ulike typer finansiell risiko; kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Det overordnede målet for risikostyringen i konsernet er å minimere den del av risikoen AF Gruppen ikke kan påvirke. Et eksempel på dette er uforutsigbare endringer i kapitalmarkedene.

Styret har et overordnet ansvar for etablering av og tilsyn med konsernets rammeverk for risikostyring. Det er etablert prinsipper for risikostyring for å identifisere og analysere den risikoen konsernet er eksponert for, og det er fastsatt rammer for akseptabelt risikonivå. Tilhørende kontroller er etablert for å sikre at rammene overholdes. Prinsipper og systemer for risikostyring gjennomgås regelmessig for å gjenspeile endring i aktiviteter og markedsbetingelser. Gjennom opplæring, standarder og prosedyrer for styring av risiko, er målet å utvikle et disiplinert og konstruktivt kontrollmiljø hvor alle ansatte har en god rolle- og ansvarsforståelse.

A) KREDITTRISIKO
Kredittrisiko er risiko for finansielle tap om en kunde eller motpart til et finansielt instrument ikke klarer å oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. Kredittrisiko oppstår vanligvis som følge av konsernets fordringer mot kunder. Det er også kredittrisiko knyttet til kontanter og kontantekvivalenter og derivater. Ledelsen har fastsatt retningslinjer for kredittgiving, og eksponeringen for kredittrisiko følges opp løpende.

Kundefordringer og andre fordringer
Konsernets eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer og andre kortsiktige fordringer påvirkes hovedsakelig av spesifikke forhold knyttet til hver enkelt kunde. Andre forhold, som kundebasens demografi, geografiske forhold og lignende har liten innvirkning på kredittrisikoen.

Kundefordringer og andre fordringer i balansen er presentert netto etter avsetninger for påregnelige tap. Avsetning for tap gjøres når det forventes at en kredittrisiko resulterer i et tap. Dersom en kredittrisiko er identifisert på kontraktstidspunktet, vil selskapet kreve bankgaranti som sikkerhet for oppgjør i henhold til kontrakt.

AF Gruppens største enkeltkunder er Statens vegvesen, Nye Veier og andre representanter for det offentlige som kommuner og kommunale selskap som Undervisningsbygg. Kredittrisikoen for disse kundene vurderes å være minimal. Kontrakter med norske private kunder følger som oftest standarder der det er krav til sikkerhetsstillelse. Etter Norsk standard for bygge- og anleggskontrakter skal kunden stille sikkerhet for oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser med 10-17,5 % av kontraktssummen. Entreprenøren er ikke pliktig til å starte utførelsen av en kontrakt før sikkerhetsstillelse fra kunden er mottatt. I Sverige er det ikke tilsvarende kontraktsbestemmelser så der er vurderinger av kundens kredittverdighet før kontraktsinngåelse et viktig seleksjonskriterium.

Konsernets øvrige kredittrisiko er spredt på mange kontraktspartnere og boligkjøpere. Boligkjøpere betaler alltid forskudd ved inngåelse av kjøpekontrakt med minimum 10 % av kjøpesummen. Selskapet har selgspant i solgte boligenheter hvor det er inngått salgskontrakter. Kredittrisikoen er spredt på mange boligkjøpere og vurderes som lav.

Se note 10 - Kundefordringer og kontraktseiendeler for maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen fordelt etter alder.

En forholdsmessig stor andel av kundefordringene er forfalt med mer enn 120 dager. Dette henger sammen med kompleksiteten i sluttoppgjøret i prosjektene. Ved sluttoppgjøret avregnes alle utførte mengder i entreprenørkontrakten mot kontraktens priser. I tillegg vil faktisk utført arbeid normalt omfatte poster som ikke er beskrevet i kontrakten og partene må komme til enighet om hvordan disse postene skal prises og hvordan mengdene skal beregnes. Dette arbeidet tar vanligvis flere måneder og for komplekse kontrakter kan dette ta opptil ett år. Verdifall knyttet til manglende betalingsvilje eller betalingsevne forekommer sjelden. Verdiendringer av fordringsmassen er i all hovedsak knyttet til estimatendringer av prosjektinntekter og bokføres som korreksjon av prosjektinntektene.

Kontanter og kontantekvivalenter
Kontanter og kontantekvivalenter omfatter bundne og ikke bundne bankinnskudd. Kredittrisikoen knyttet til bankinnskudd er begrenset da motparten er banker med høy kredittranking som er vurdert og publisert av internasjonale kredittvurderingsinstitutter som Moodys og Standard & Poors. De strenge kravene til kredittverdighet innebærer at det forventes at motpartene vil oppfylle sine forpliktelser. Eventuelle plasseringer i pengemarkedsfond gjøres kun i likvide verdipapirer og bare med motparter som har høy kredittverdighet.

Derivater
Kredittrisikoen knyttet til transaksjoner med derivater vurderes som liten fordi motpartene er banker med høy kredittrating.

Kreditteksponering for finansielle eiendeler
Maksimal kreditteksponering for finansielle eiendeler tilsvarer balanseført verdi.

B) MARKEDSRISIKO

i) Renterisiko
AF Gruppens finansiering er basert på flytende rente og konsernet er derfor utsatt for renterisiko. Konsernet benytter som hovedregel ikke rentebytteavtaler for å sikre den effektive renteeksponeringen. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for detaljer. AF er også eksponert for renterisiko for bygge- og eiendomsvirksomheten, spesielt ved boligbygging i egenregi, der det generelle rentenivået vil ha innvirkning på omsetteligheten av ferdige boliger og dermed konsernets kapitalbinding. Konsernet reduserer denne risikoen gjennom krav om forhåndssalg av boligenheter og forskudd fra boligkjøpere. Se nærmere beskrivelse i note 12 – Egenregiprosjekter.

IBOR reformen påvirker avtaler som fastsetter rentenivået i henhold til en referanseindeks. NIBOR benyttes som referanse for prisingen i en rekke finansielle kontrakter. AF Gruppen vurderer at effekten av IBOR reformen ikke vil ha vesentlig effekt på konsernregnskapet, og at risikoen for finansiell eksponering knyttet til IBOR reformen er lav. Se nærmere beskrivelse i note 3 – Nye og endrede standarder.

Sensitivitet for renteendringer
Konsernet er utsatt for renterisiko på finansielle eiendeler og forpliktelser med variabel rente. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring i renten med 100 basispunkter. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.

Beløp i MNOK	2021	2020
Finansielle eiendeler med variabel rente	1 027	1 217
Finansielle forpliktelser med variabel rente	-999	-1 127
Netto finansielle fordringer (finansiell gjeld)	**29**	**90**

EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT

Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved økning av rentene med 100 basispunkter	-	1
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved reduksjon av rentene med 100 basispunkter	-	-1

ii) Valutarisiko
AF Gruppen har virksomhet i flere land og er eksponert for valutarisiko i flere valutaer, spesielt SEK, EUR og USD. 74 % (76 %) av AF Gruppens inntjente inntekter kommer fra virksomhet med funksjonell valuta i NOK, 26 % (23 %) i SEK. Valutarisiko oppstår fra framtidige handelstransaksjoner, ved omregning til NOK av inntjente eiendeler og forpliktelser og nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet. Netto valutagevinster (-tap) i 2021 var MNOK -25 (1). Totale omregningsdifferanser i 2021 var MNOK -54 (80). Konsernet har lav valutarisiko knyttet til inntekt fra virksomhetsområdene Anlegg, Bygg, Betonmast, Eiendom, Energi og Miljø og Sverige da inntektene hovedsakelig er i funksjonell valuta. Virksomhetsområdet Offshore har deler av sin omsetning i EUR og USD.

Disse sikres i noen tilfeller naturlig ved at kostnadene er i samme valuta som inntektene eller de sikres ved bruk av terminkontrakter for valuta. Per 31.12.21 inngnes effektene av valutaterminene i to kontrakter, en med inntekt i USD og en med inntekter i EUR, etter reglene for kontantstrømsikring, jamfør note 23 – Derivater og note 24 – Finansielle instrumenter – Kategoritabell. AF Gruppen gjør hovedparten av innkjøpene i sin respektive funksjonelle valuta. Konsernet har risiko knyttet til innkjøp i utenlandsk valuta, enten direkte ved innkjøp fra utenlandske leverandører eller indirekte fra norske leverandører som importerer varer fra utlandet. AF Gruppen sikrer seg ved at alle større innkjøpsavtaler er i NOK. Vesentlige enkeltinnkjøp i utenlandsk valuta som ikke omfattes av innkjøpsavtaler i NOK terminsikres.

SENSITIVITET VALUTADERIVATER

Beløp i MNOK	2021	2020
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-24	-2
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	24	2
EFFEKT PÅ ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER (OCI)		
Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-24	-49
Effekt på andre inntekter og kostnader (OCI) ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	24	49
EFFEKT PÅ EGENKAPITAL		
Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-47	-51
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	47	51

SENSITIVITET VED OMREGNING AV FORDRINGER OG GJELD I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK
AF Gruppen har innskudd og forpliktelser i EUR, GBP, USD, DKK og SEK. Netto bankinnskudd og fordringer i utenlandsk valuta som ikke er funksjonell valuta, er utsatt for valutarisiko og resulterer i valutagevinster (-tap) ved valutakursendringer. Tabellen viser effekten på resultat etter skatt ved en endring av samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante.

Beløp i MNOK	2021	2020
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT OG EGENKAPITAL		
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-4	-13
Effekt på resultat etter skatt og egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	4	13

SENSITIVITET VED OMREGNING AV RESULTAT OG BALANSE I UTENLANDSK VALUTA TIL NOK
Resultat etter skatt for utenlandske selskaper omregnes til NOK etter gjennomsnittlig måndeskurs i perioden for opptjening og balanseposter omregnes til balansedagens kurs. Tabellen viser hvordan resultat etter skatt og egenkapital påvirkes ved en endring i samtlige valutakurser med 10 %. Analysen forutsetter at øvrige variables holdes konstant.

NOTE 22 FINANSIELL RISIKOSTYRING FORTS.

Beløp i MNOK	2021	2020
EFFEKT PÅ RESULTAT ETTER SKATT		
Effekt på resultat etter skatt ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-26	-22
Effekt på resultat etter skatt ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	26	22
EFFEKT PÅ EGENKAPITAL		
Effekt på egenkapital ved en styrking av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	-126	-80
Effekt på egenkapital ved en svekkelse av NOK med 10 % mot samtlige valutaer	126	80

iii) Annen prisrisiko
Riveviksomheten i Offshore er utsatt for prisrisiko ved salg av skrapstål som gjenvinnes fra stålkonstruksjoner i Nordsjøen. Løpende vurderes det om stålprisen skal sikres, både med hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. AF har forpliktelser knyttet til råvarederivater for stål per 31.12.21 og per 31.12.20. Se note 23 – Derivater for ytterligere informasjon.

C) LIKVIDITETSRISIKO
Likviditetsrisiko er risikoen for at AF Gruppen ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Konsernets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvide midler og finansieringsrammer til enhver tid for å kunne innfri finansielle forpliktelser ved forfall, uten å risikere uakseptable tap eller gå på bekostning av konsernets omdømme. De fleste selskapene i AF Gruppen er tilknyttet et konsernkontosystem. Overskuddslikviditet på konsernkontoen, utover den del som utgjør nødvendig arbeidskapital, forvaltes av konsernets finansfunksjon. Ledelsen får daglig oppdatert likviditeten via et likviditets-dashbord, og månedlig har konsernledelsen en gjennomgang av likviditet i prosjektene. Det utarbeides årlige likviditetsbudsjetter som oppdateres ved behov. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for informasjon om likviditet og tilgjengelige trekkrammer.

ÅRSREGNSKAP

NOTE 23 DERIVATER

	2021		2020	
Beløp i MNOK	**Eiendeler**	**Forpliktelser**	**Eiendeler**	**Forpliktelser**
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	2
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	8	-	24
Sum anleggsmidler / langsiktig gjeld	**-**	**8**	**-**	**26**
Rentebytteavtaler - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	7
Råvarederivater - til virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Råvarederivater - kontantstrømsikring	-	7	-	21
Valutaterminkontrakter - til virkelig verdi over resultatet	-	6	-	5
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	-	11	-	13
Sum omløpsmidler / kortsiktig gjeld	**-**	**24**	**-**	**46**
Sum innregnede verdier i finansiell stilling	**-**	**32**	**-**	**73**

RÅVAREDERIVATER
For å sikre oss mot uønskede svingninger i prisen på råvarene AF benytter i entreprenørvirksomheten eller kildesorterer for gjenvinning, for eksempel stål, inngås i noen tilfeller råvarederivater. I vurderingen tas det hensyn til eksponering og hvor effektivt markedet for terminkontrakter er. Per 31. desember 2021 har AF Gruppen forpliktelser knyttet til råvarederivater for stål knyttet til rivevirksomheten i AF Miljøbase Vats.

VALUTATERMINKONTRAKTER
AF Gruppen innregner verdiendringer av valutaderivater knyttet til store kontrakter i valuta etter reglene for kontantstrømsikring. Per 31.12.21 gjelder dette en kontrakt med inntekter i USD og en kontrakt med inntekter i EUR. De sikrede forventede transaksjonene i disse kontraktene er svært sannsynlige og forventes å finne sted på ulike datoer frem til 2024. Gevinster og tap innregnet i sikringsreserven i egenkapitalen vil bli resultatført i de samme periodene som de sikrede transaksjonene påvirker resultatet. Det var ingen ineffektivitet knyttet til AF Gruppens kontantstrømsikringer i 2021. For øvrige valutaterminkontrakter føres verdiendringene løpende over resultatet, jamfør note 9 – Netto gevinster (tap.

RENTEBYTTEAVTALER
AF Gruppen har ingen rentebytteavtaler per 31. desember 2021.

TABELLEN UNDER VISER HVORDAN KONTANTSTRØMSSIKRINGEN REKLASSIFISERES FRA ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER TIL RESULTATET:

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Kontantstrømsikring (brutto)	55	-1	9
Kontantstrømsikring (skatt)	-12	-	-2
Reklassifisert fra andre inntekter og kostnader (OCI) til resultatet	**43**	**-1**	**7**
Kontantstrømsikring (brutto)	-21	-25	4
Kontantstrømsikring (skatt)	5	5	1
Årets verdiendring	**-16**	**-19**	**-3**
Kontantstrømsikring (brutto)	35	-26	5
Kontantstrømsikring (skatt)	-8	6	-1
Sum andre inntekter og kostnader (OCI)	**27**	**-20**	**4**

NOTE 23 DERIVATER FORTS.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET

AF Gruppen måler alle derivater og finansielle investeringer til virkelig verdi. AF Gruppen har per 31. desember 2021 derivater knyttet til valuta og stål. Valutaderivatene inngås for å ha forutsigbarhet enten for inntekter eller varekostnader i utenlandsk valuta.

Virkelig verdi-hierarki
Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelseshierarkiet i IFRS 13. De ulike nivåene er definert som følger:
Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
Nivå 2 - Verdsettelse utledet direkte eller indirekte fra notert pris i nivå 1.
Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI ETTER VERDSETTELSESHIERARKIET

Beløp i MNOK

2021	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	-	-	-
Forpliktelser - Derivater	-	-32	-	-32
Sum	-	-32	-	-32

Beløp i MNOK

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler - Derivater	-	-	-	-
Forpliktelser - Derivater	-	-73	-	-73
Sum	-	-72	-	-72

Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er beregnet som nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkursen for valutaen på balansedagen multiplisert med kontraktens volum i fremmed valuta. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.

Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.

NOTE 24 FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL

Tabellen nedenfor presenterer AF Gruppens klasser av finansielle instrumenter og tilhørende innregnet verdi etter IFRS 9 – Finansielle instrumenter. Alle de finansielle instrumentene er målt til virkelig verdi, eller tilnærmet lik virkelig verdi, med unntak av langsiktige finansielle forpliktelser. Se note 20 – Netto rentebærende fordringer (gjeld) for informasjon om virkelig verdi på langsiktige finansielle forpliktelser.

FINANSIELLE EIENDELER FORDELT PER KATEGORI

Beløp i MNOK *31.12.21*	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	282	-	-	282	-	282
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	3	6	-	9	1	10
Kortsiktige kundefordringer og kontraktseiendeler [1]	10	2 979	-	-	2 979	1 643	4 623
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	65	-	-	65	-	65
Kortsiktige derivater	23	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	20	680	-	-	680	-	680
Sum		**4 010**	**6**	**-**	**4 016**	**1 644**	**5 660**

Beløp i MNOK *31.12.20*	Note	Finansielle eiendeler til amortisert kost	Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Fin. eiendeler til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle eiendeler	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende fordringer	20	443	-	-	443	-	443
Langsiktige pensjonsmidler og andre finansielle eiendeler	18	7	1	-	8	-	8
Kortsiktige kundefordringer og kontraktseiendeler [1]	10	2 546	-	-	2 546	1 421	3 968
Kortsiktige rentebærende fordringer	20	66	-	-	66	-	66
Kortsiktige derivater	23	-	-	-	-	-	-
Kontanter og kontantekvivalenter	20	708	-	-	708	-	708
Sum		**3 770**	**1**	**-**	**3 771**	**1 421**	**5 192**

[1] Kundefordringer og kontraktseiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til amortisert kost omfatter ikke kontraktseiendeler og forskuddsbetalte kostnader.

NOTE 24 FINANSIELLE INSTRUMENTER: KATEGORITABELL FORTS.

FINANSIELLE FORPLIKTELSER FORDELT PER KATEGORI

31.12.21	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	90	-	-	90	-	90
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	554	-	-	554	-	554
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	54	-	-	54	-	54
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	301	-	-	301	-	301
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld [2]	16, 22	5 010	-	-	5 010	1 946	6 956
Langsiktige derivater	22, 23	-	-	8	8	-	8
Kortsiktige derivater	22, 23	-	6	18	24	-	24
Sum		**6 009**	**6**	**26**	**6 041**	**1 946**	**7 987**

31.12.20	Note	Forpliktelser til amortisert kost	Derivater til virkelig verdi over resultatet	Derivater til virkelig verdi over OCI	Sum	Ikke-finansielle forpliktelser	Sum balanseført verdi
Langsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	155	-	-	155	-	155
Langs. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	633	-	-	633	-	633
Kortsiktige rentebærende lån og kreditter	20, 22	8	-	-	8	-	8
Korts. rentebærende lån - leieforpliktelser	20, 22, 15	330	-	-	330	-	330
Kortsiktig leverandørgjeld og annen ikke-rentebærende gjeld [2]	16, 22	4 753	-	-	4 753	1 939	6 691
Langsiktige derivater	22, 23	-	2	24	26	-	26
Kortsiktige derivater	22, 23	-	12	34	46	-	46
Sum		**5 880**	**15**	**58**	**5 952**	**1 939**	**7 891**

[2] Leverandørgjeld og ikke-rentebærende gjeld klassifisert som finansiell gjeld til amortisert kost består av ordinær leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld. Som finansiell gjeld regnes ikke forskudd fra kunder og løypelagte forpliktelser som skyldig merverdiavgift, pensjon og andre personalrelaterte kostnader.

NOTE 25 SKATTEKOSTNAD

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Årets betalbare skatt	-269	-238	-394
Justering for tidligere år	-16	8	-31
Sum betalbar skatt	**-285**	**-230**	**-425**
ENDRING UTSATT SKATT KNYTTET TIL:			
Endring i midlertidige forskjeller	-81	-51	121
Endring i skattesats	1	-	-
Endret vurdering av midlertidige forskjeller	-3	-3	-2
Justering for tidligere år	18	-5	16
Sum endring utsatt skatt	**-66**	**-59**	**135**
Sum skattekostnad	**-351**	**-289**	**-290**
AVSTEMMING AV BETALBAR SKATT I RESULTATET MOT BETALBAR SKATT I BALANSEN			
Årets betalbare skatt	269	238	394
Betalbar skatt knyttet til tidligere år	28	11	12
Effekt knyttet til kjøp/(salg) av virksomhet	-	-	-
Forskuddsbetalt skatt	-64	-33	-36
Effekt knyttet til KS som innregnes etter egenkapitalmetoden	-	19	-
Valutaomregningsdifferanser	-1	2	2
Sum betalbar skatt i balansen	**232**	**236**	**372**
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD BEREGNET MED NORSK SKATTESATS OG SKATTEKOSTNADEN SLIK DEN FREMKOMMER I RESULTATET			
Resultat før skatt	1 580	1 447	1 317
Forventet inntektsskatt etter norsk nominell sats	-348	-318	-290
Skatteeffekter av:			
- Avvikende skattesats	4	3	4
- Ikke fradragsberettigede kostnader	-43	-28	-30
- Resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	31	49	29
- Ikke skattepliktige inntekter	9	7	8
- Endring i skattesats	1	-	-
- Ikke innregnet / endret vurdering av utsatt skattefordel	-6	-3	-2
- For mye/for lite avsatt tidligere år	2	3	-9
Sum skattekostnad i resultatet	**-351**	**-289**	**-290**
Effektiv skattesats	22,2 %	20,0 %	22,0 %

NOTE 26 UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL

ENDRING I BALANSEFØRT NETTO UTSATT SKATT

Beløp i MNOK	2021	2020
Balanseført verdi 1. januar	500	427
Resultatført i perioden	66	59
Ført i utvidet resultat	7	-6
Effekter knyttet til kjøp/salg av virksomhet	-1	-1
Effekt knyttet til KS som innregnes etter egenkapitalmetoden	5	23
Valutaomregningsdifferanse	1	-2
Balanseført verdi 31. desember	**578**	**500**
KLASSIFISERING I BALANSEN		
Utsatt skattefordel	-7	-16
Utsatt skatt	585	516
Netto utsatt skatt i balansen	**578**	**500**

ENDRING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT (FØR NETTOFØRING INNEN SAMME SKATTEREGIME)

2021 UTSATT SKATT	1.1.21	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valutaomregning/ annet	31.12.21
Varige driftsmidler	40	-6	-	-	-	34
Prosjekter under utførelse [1]	702	66	-	-1	-	766
Andre eiendeler	33	-4	-	-	-	30
Periodiseringsfond	16	-4	-	-	-	11
Sum utsatt skatt	**790**	**53**	**-**	**-1**	**-**	**841**
Herav nettoført mot utsatt skattefordel						-256
Balanseført utsatt skatt						**585**

UTSATT SKATTEFORDEL	1.1.21	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valutaomregning/ annet	31.12.21
Varige driftsmidler	-18	9	-	-	-	-10
Andre eiendeler	-39	2	7	-	5	-25
Avsetninger	-200	16	-	-	-	-184
Skatteverdi av fremførbart underskudd [2]	-34	-13	-	-	-9	-56
Sum utsatt skattefordel	**-291**	**13**	**7**	**-**	**-4**	**-274**
Herav nettoført mot utsatt skatt						256
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel						11
Balanseført utsatt skattefordel						**-7**

NOTE 26 UTSATT SKATT / UTSATT SKATTEFORDEL FORTS.

2020 UTSATT SKATT	1.1.20	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.20
Varige driftsmidler	31	9	-	-	-	40
Prosjekter under utførelse[1]	603	99	-	-	-	702
Andre eiendeler	19	-12	-	-1	27	33
Pensjoner	1	-1	-	-	-	-
Periodiseringsfond	17	-2	-	-	-	16
Sum utsatt skatt	**671**	**93**	**-**	**-1**	**27**	**790**
Herav nettoført mot utsatt skattefordel						-274
Balanseført utsatt skatt						**516**

UTSATT SKATTEFORDEL	1.1.20	Innregnet i årets resultat	Innregnet i andre innt. og kostn. (OCI)	Kjøp/salg av virksomhet	Valuta-omregning/ annet	31.12.20
Varige driftsmidler	-17	-1	-	-	-	-18
Andre eiendeler	-47	14	-6	-	-	-39
Avsetninger	-129	-71	-	-	-	-200
Skatteverdi av fremførbart underskudd[2]	-57	24	-	-	-2	-34
Sum utsatt skattefordel	**-250**	**-34**	**-6**	**-**	**-2**	**-291**
Herav nettoført mot utsatt skatt						274
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel						1
Balanseført utsatt skattefordel						**-16**

[1] Skattemessig har prosjekter under utførelse stor betydning ved beregning av utsatt og betalbar skatt. Prosjekter under utførelse vurderes til direkte tilvirkningskostnad og inntektsføres skattemessig først ved overlevering.

[2] Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er innregnet i den grad det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Innregnet skattemessig fremførbart underskudd er ikke tidsbegrenset og utgjør MNOK 262 (161).

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER

INVESTERINGER I TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Balanseført verdi av investering 1. januar	363	375	258
Tilgang	-	8	-
Tilgang ved kjøp av virksomhet	-	-	78
Avgang	-24	-	-
Andel av årets resultat	35	164	103
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	-99	-185	-64
Valutaomregningsdifferanser	-2	1	-
Sum investering i tilknyttede selskaper 31. desember	**274**	**363**	**375**

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingsselskapene. I tillegg har konsernet et fåtall tilknyttede selskaper med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har i selskapsavtale blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering hvor det i avtaler er inntatt bestemmelser om at utbyggingsselskapet ikke kan utbetale utbytte eller tilbakebetale lån fra eierne før eventuelle banklån er innfridd.

Alle de tilknyttede selskapene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de tilknyttede selskapene.

I noten er de tilknyttede selskapene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER FORTS.

2021

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	139	135	274
Resultatførte beløp	26	9	35

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	Hasle Linje Næring DA	Bergerveien 24 AS og IS	Sum
Prosjektnavn	Hasle Linje Næring	Bo på Billingstad	
Prosjektsted	Oslo	Asker	
Forretningskontor	Oslo	Oslo	
Eierandel	49,5 %	33,3 %	
Omløpsmidler	49	364	413
Anleggsmidler	1 159	8	1 167
Sum eiendeler	**1 208**	**373**	**1 581**
Kortsiktige forpliktelser	44	93	137
Langsiktige forpliktelser	934	208	1 142
Sum gjeld	**978**	**301**	**1 279**
Egenkapital	230	72	302
Sum egenkapital og gjeld	**1 208**	**373**	**1 581**
Driftsinntekter	12	543	555
Resultat etter skatt/totalresultat	-13	70	57

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av egenkapitalen	114	24	139
Andre poster	3	-3	-
Balanseført verdi av investeringen	**117**	**21**	**139**

AVSTEMMING ANDEL TOTALRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER

Konsernets andel av totalresultat	-6	23	17
Mer-/mindreverdi	3	-	3
Andre poster	6	-	6
Resultatført andel av totalresultat	**3**	**23**	**26**

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTEDE SELSKAPER	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	57	23	80
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	26	9	35

I 2021 er det avviklet to uvesentlige tilknyttede selskaper. Presentert totalresultat inneholder MNOK 0,2 fra de avviklede virksomhetene. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2021 mottatt MNOK 82 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 27 TILKNYTTEDE SELSKAPER FORTS.

2020

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Balanseførte beløp	162	201	363
Resultatførte beløp	167	-3	164

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE TILKNYTTEDE SELSKAPER

Beløp i MNOK	Lillo Gård AS og KS	Ladejarlen Utvikling AS	Hasle Linje Næring DA	Bergerveien 24 AS og IS	Sum
Prosjektnavn	Lillo Gård	Lilleby Triangel	Hasle Linje Næring	Bo på Billingstad	
Prosjektsted	Oslo	Trondheim	Oslo	Asker	
Forretningskontor	Oslo	Kristiansund	Oslo	Oslo	
Eierandel	25,0 %	33,3 %	49,5 %	33,3 %	
Omløpsmidler	164	471	31	816	1 482
Anleggsmidler	1	-	1 017	42	1 060
Sum eiendeler	**165**	**471**	**1 048**	**857**	**2 541**
Kortsiktige forpliktelser	77	280	30	347	734
Langsiktige forpliktelser	-	120	775	484	1 379
Sum gjeld	**77**	**399**	**805**	**831**	**2 112**
Egenkapital	88	72	243	26	429
Sum egenkapital og gjeld	**165**	**471**	**1 048**	**857**	**2 541**
Driftsinntekter	1 004	468	17	-	1 489
Resultat etter skatt/totalresultat	325	54	192	-	571

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av egenkapitalen	22	24	120	9	175
Andre poster	-3	-4	-6	-	-13
Balanseført verdi av investeringen	**19**	**20**	**114**	**9**	**162**

AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE SELSKAPER

Konsernets andel av totalresultat	81	18	95	-	194
Andre poster	-17	-4	-6	-	-27
Resultatført andel av totalresultat	**64**	**14**	**89**	**-**	**167**

TOTALRESULTAT ALLE TILKNYTTEDE SELSKAPER	Vesentlige selskaper	Øvrige selskaper	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	571	-8	563
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	167	-3	164

Presentert resultat er totalresultat fra videreførte virksomheter. I 2020 er det ikke avviklet tilknyttede selskaper. Det er i 2020 mottatt MNOK 169 i utbytte fra de tilknyttede selskapene.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

INVESTERINGER I FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
Balanseført verdi av investering 1. januar	184	172	102
Tilgang	99	18	30
Tilgang ved kjøp av virksomhet	-	-	24
Avgang	-	-1	-
Andel av årets resultat	66	52	98
Egenkapitaltransaksjoner inkl. utbytte	18	-58	-82
Valutaomregningsdifferanser	-1	-	-
Sum investering i felleskontrollerte virksomheter 31. desember	**366**	**184**	**172**

AF Gruppen gjennomfører bolig- og næringsbyggprosjekter i samarbeid med profesjonelle medinvestorer. Dette gjøres for å tilføre komplementær kompetanse i prosjektene samt for å spre risiko. AF Gruppen eier vanligvis ikke mer enn 50 % i utbyggingselskapene. I tillegg har konsernet andeler i et fåtall felleskontrollerte virksomheter med annen aktivitet, men disse er ikke definert som vesentlige for konsernet.

Eierne har gjennom selskapsavtaler blant annet regulert samarbeid, forkjøpsrett, utkjøpsrett samt krav til flertall ved enkelte beslutninger. Det foreligger i alle de vesentlige pågående prosjektene lånefinansiering, hvor det i avtaler er tatt inn bestemmelser om at utbyggingselskapet ikke kan utbetale utbytte eller tilbakebetale lån fra eierne for eventuelle banklån er innfridd.

Alle de felleskontrollerte virksomhetene hvor AF har eierandel er vurdert mht. faktisk kontroll. Det ble konkludert med at AF ikke har kontroll over disse investeringene og selskapene tas inn i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden.

Det foreligger ingen kunngjorte prisnoteringer for noen av de felleskontrollerte virksomhetene.

I noten er de felleskontrollerte virksomhetene gruppert etter vesentlighet for konsernet. Vurderingen av selskapenes vesentlighet er basert på en helhetsvurdering av aktivitet, økonomisk resultat og balanseført verdi. Da resultatet fra boligprosjekter i konsernregnskapet først innregnes når leilighetene overleveres er aktivitet vektlagt mest i vurderingen da balanseført verdi og resultat er sterkt påvirket av overlevering.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.

2021

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	76	289	366
Resultatførte beløp	92	-25	66

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige felleskontrollerte virksomheter. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	Skiparviken AS	Celsiusgatan Fastigheter AB	Sum
Prosjektnavn	Skiparviken Panorama	Celsiusgatan	
Prosjektsted	Bergen	Donner-gymnasiet i Göteborg	
Forretningskontor	Asker	Göteborg	
Eierandel	50%	50%	
Omløpsmidler	53	193	246
Anleggsmidler	-	-	-
Sum eiendeler	**53**	**193**	**246**
Kortsiktige forpliktelser	21	72	93
Langsiktige forpliktelser	-	-	-
Sum gjeld	**21**	**72**	**93**
Egenkapital	32	121	153
Sum egenkapital og gjeld	**53**	**193**	**246**
Driftsinntekter	430	142	572
Resultat etter skatt/totalresultat	56	126	182
AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI			
Konsernets andel av egenkapitalen	16	61	77
Andre poster	-4	4	-1
Balanseført verdi av investeringen	**12**	**64**	**76**
AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER			
Konsernets andel av totalresultatet	28	63	91
Andre poster	4	-4	1
Resultatført andel totalresultat	**32**	**60**	**92**

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	182	-51	131
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	92	-25	66

I 2021 er det felleskontrollerte selskapet Fairfield Decom Ltd. avviklet. Presentert totalresultat inneholder MNOK -58 fra den avviklede virksomheten, konsernets resultatførte andel av totalresultatet for den avviklede virksomheten er MNOK -29. Resterende totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2021 mottatt MNOK 101 utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 28 FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER FORTS.

2020

SPESIFIKASJON AV BELØPENE I REGNSKAPET:

Beløp i MNOK	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Balanseførte beløp	-	184	184
Resultatførte beløp	25	27	52

Nedenfor gis et sammendrag av finansiell informasjon for konsernets vesentlige felleskontrollerte virksomheter. Tallene i sammendraget av finansiell informasjon presenteres på 100-prosent basis. For selskap hvor årsregnskapet ikke er vedtatt på tidspunktet for konsernets regnskapsavleggelse er urevidert regnskapsutkast benyttet som grunnlag.

SAMMENDRAG FINANSIELL INFORMASJON – VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Beløp i MNOK	Skiparviken AS	Kilen Utbygging 2 AS	Sum
Prosjektnavn	Skiparviken Panorama	Kilen Brygge	
Prosjektsted	Bergen	Sandefjord	
Forretningskontor	Asker	Oslo	
Eierandel	50%	50%	
Omløpsmidler	513	-	513
Anleggsmidler	-	-	-
Sum eiendeler	513	-	513
Kortsiktige forpliktelser	460	-	460
Langsiktige forpliktelser	53	-	53
Sum gjeld	513	-	513
Egenkapital	-	-	-
Sum egenkapital og gjeld	513	-	513
Driftsinntekter	-	661	661
Resultat etter skatt/totalresultat	-	51	51

AVSTEMMING BALANSEFØRT VERDI

Konsernets andel av egenkapitalen	-	-	-
Balanseført verdi av investeringen	-	-	-

AVSTEMMING ANDEL TOTALTRESULTAT VESENTLIGE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER

Konsernets andel av totalresultatet	-	25	25
Resultatført andel totalresultat	-	25	25

TOTALRESULTAT ALLE FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER	Vesentlige virksomheter	Øvrige virksomheter	Sum
Resultat etter skatt/totalresultat	51	54	105
Konsernets resultatførte andel av totalresultat	25	27	52

Kilen Utbygging 2 AS er solgt til partner i desember 2020. Salget skjedde etter at prosjektet var overlevert og utbytte var utbetalt.

Det er ikke avviklet felleskontrollerte virksomheter i 2020. Presentert totalresultat er fra videreførte virksomheter. Det er i 2020 mottatt MNOK 100 i utbytte fra felleskontrollerte virksomheter.

NOTE 29 DATTERSELSKAPER

Oppstillingen nedenfor inkluderer datterselskaper som er direkte og indirekte eid. I kolonnen for eierandel opplyses det om den eierandelen som morselskapet har i det aktuelle datterselskapet. Økonomisk andel tilsvarer den indirekte eierandelen i de tilfeller der det er ikke-kontrollerende eierinteresser i flere ledd. Det er et datterselskaps verdiskaping multiplisert med økonomisk andel som tilfaller AF Gruppens aksjonærer. Rene holdingselskaper og selskaper uten aktivitet er utelatt fra oversikten. Stemmerettighetene i alle datterselskapene følger aksjen.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk andel		Eierandel	Virksomhets-område
				31.12.20	31.12.21	31.12.21	
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	1)
JR Anlegg AS	01.10.10	Jessheim	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Palmer Gotheim Skiferbrudd AS	01.01.07	Oppdal	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Målselv Maskin og Transport AS	04.03.15	Karlstad	Norge	70,00%	70,00%	70,00%	Anlegg
Eigon AS	01.02.16	Asker	Norge	47,68%	47,76%	100,00%	Anlegg
Eigon Baltic UAB	03.11.11	Vilnius	Litauen	47,68%	47,76%	100,00%	Anlegg
Consolvo Services AS	22.06.18	Tranby	Norge	93,91%	92,41%	100,00%	Anlegg
Consolvo AS	03.11.11	Tranby	Norge	93,91%	92,41%	100,00%	Anlegg
Comotcam AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	49,21%	92,41%	100,00%	Anlegg
Consolvo Eiendom AS	03.11.11	Tranby	Norge	93,91%	92,41%	100,00%	Anlegg
Vannmeisling AS	06.12.16	Tranby	Norge	73,25%	72,08%	78,00%	Anlegg
Protector AS	03.11.11	Tranby	Norge	93,91%	92,41%	100,00%	Anlegg
Protector CPE AB	03.11.11	Göteborg	Sverige	79,82%	78,55%	85,00%	Anlegg
Protector KKS GmbH	03.11.11	Remseck	Tyskland	78,88%	77,62%	84,00%	Anlegg
Protector Services GmbH	03.11.11	Remseck	Tyskland	78,88%	77,62%	100,00%	Anlegg
Fjerby AS	16.09.14	Fjerdingby	Norge	80,86%	79,57%	100,00%	Anlegg
Rakon AS	26.09.18	Stavanger	Norge	51,65%	64,69%	70,00%	Anlegg
AF Anläggning AB	26.03.20	Stockholm	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Anlegg
Helgesen Tekniske Bygg AS (HTB)	30.10.18	Osterøy	Norge	50,68%	50,68%	70,00%	Bygg
LAB Entreprenør AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	72,40%	100,00%	Bygg
Fundamentering AS	11.03.15	Tiller	Norge	50,68%	50,68%	70,00%	Bygg
Åsane Byggmesterforretning AS	11.03.15	Bergen	Norge	50,68%	50,68%	70,00%	Bygg
Toppemyr AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	72,40%	100,00%	Bygg
Nordstraumen Utbyggingsselskap AS	11.03.15	Bergen	Norge	43,44%	43,44%	60,00%	Bygg
Hardangerfjord Eiendom AS	09.03.17	Bergen	Norge	72,40%	72,40%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen AS	03.11.11	Mjøndalen	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Bygg
Strøm Gundersen Vestfold AS	01.10.16	Mjøndalen	Norge	70,30%	70,30%	70,30%	Bygg
Construction City Bygg AS	01.02.21	Oslo	Norge	-	100,00%	100,00%	Bygg
Oslo Brannsikring AS	27.09.17	Oslo	Norge	55,24%	55,24%	71,00%	Bygg
Haga & Berg Entreprenør AS	03.11.11	Oslo	Norge	77,80%	77,80%	100,00%	Bygg
Haga & Berg Service AS	19.02.14	Oslo	Norge	60,68%	63,02%	81,00%	Bygg
Oslo Stillasutleie AS	03.11.11	Oslo	Norge	60,06%	60,06%	91,00%	Bygg
Oslo Prosjektbygg AS	01.03.13	Oslo	Norge	51,81%	58,41%	88,50%	Bygg
Oslo Technical Service AS	19.06.18	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
Lasse Holst AS	09.03.16	Gressvik	Norge	39,60%	39,60%	60,00%	Bygg
Keyfree AS	01.03.21	Oslo	Norge	-	66,00%	100,00%	Bygg
Storo Blikkenslagerverksted AS	03.11.11	Oslo	Norge	46,20%	46,20%	100,00%	Bygg
Oslo Papp og Membranservice AS	09.05.12	Oslo	Norge	46,20%	46,20%	100,00%	Bygg
VD Vindu og Dør Montasje AS	06.03.15	Skotterud	Norge	46,20%	46,20%	70,00%	Bygg
Thorendahl AS	03.11.11	Oslo	Norge	50,16%	50,16%	100,00%	Bygg
Fagbetong AS	03.11.11	Oslo	Norge	50,16%	50,16%	100,00%	Bygg
Kikkestuen AS	12.01.16	Oslo	Norge	53,79%	53,79%	100,00%	Bygg
TKD AS	05.01.16	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
TKC Prosjekt AS	25.04.18	Oslo	Norge	63,36%	63,36%	96,00%	Bygg
Mivent AS	03.07.19	Oslo	Norge	66,00%	66,00%	100,00%	Bygg
Betonmast AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Fishfarming Innovation AS	31.10.19	Averøy	Norge	58,18%	35,72%	55,00%	Betonmast
BMB Horisont AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Boligbygg AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Østfold AS	31.10.19	Grålum	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast

1) AF Gruppen Norge AS omfatter virksomhetsområdene Anlegg, Bygg og Eiendom

NOTE 29 DATTERSELSKAPER FORTS.

Selskapets navn	Ansk. dato	Kontoradresse Sted	Land	Økonomisk andel		Eierandel	Virksomhets-område
				31.12.20	31.12.21	31.12.21	
Betonmast Trøndelag	31.10.19	Trondheim	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Buskerud-Vestfold AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Røsand AS	31.10.19	Averøy	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Innlandet AS	31.10.19	Gjøvik	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Asker og Bærum AS	31.10.19	Hønefoss	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Oslo AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Romerike AS	31.10.19	Lillestrøm	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Telemark AS	31.10.19	Skien	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Sverige AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Göteborg AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Betonmast Mälardalen AB	31.10.19	Södertälje	Sverige	58,18%	58,51%	90,10%	Betonmast
Betonmast Stockholm AB	31.10.19	Stockholm	Sverige	55,53%	55,85%	86,00%	Betonmast
Betonmast Malmö AB	31.10.19	Malmö	Sverige	57,41%	57,73%	88,90%	Betonmast
Betonmast Anläggning AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	51,66%	51,95%	80,00%	Betonmast
Betonmast Eiendom AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Fjellstrand Omsorgsboliger AS	31.10.19	Oslo	Norge	39,71%	39,94%	61,50%	Betonmast
Betonmast Røsand Tomter AS	31.10.19	Oslo	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Røsand Eiendom AS	31.10.19	Averøy	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Røsand Industriområde AS	31.10.19	Averøy	Norge	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
Kosterbaden Fritid AB	31.10.19	Göteborg	Sverige	64,57%	64,94%	100,00%	Betonmast
AF Bygg Göteborg AB	01.07.01	Göteborg	Sverige	100,00%	64,94%	100,00%	Betonmast
Kilen Brygge AS	15.03.05	Sandefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Eiendom
Skipavriken Panorama AS	11.03.15	Bergen	Norge	72,40%	72,40%	100,00%	Eiendom
AF Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Jølsen Miljøpark AS	01.11.13	Skedsmokorset	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Rimol Miljøpark AS	11.12.14	Tiller	Norge	50,00%	50,00%	50,00%	Energi og Miljø
Nes Miljøpark AS	09.06.17	Nes	Norge	51,00%	51,00%	51,00%	Energi og Miljø
Enaktiva AS	08.01.18	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
Ulven Energi AS	15.09.20	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
AF Energi AS	31.05.06	Asker	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Energi og Miljø
AF Energija Baltic UAB	04.07.17	Vilnius	Litauen	95,00%	95,00%	95,00%	Energi og Miljø
Pålplintar i Sverige AB	14.01.00	Södertälje	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Härnosand Byggreturer AB	01.07.13	Ålandsbro	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
AF Bygg Syd AB	30.06.07	Halmstad	Sverige	75,90%	76,77%	76,77%	Sverige
AF Projektutveckling AB	19.10.04	Göteborg	Sverige	100,00%	100,00%	100,00%	Sverige
Kanonaden Entreprenad AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,26%	70,26%	Sverige
Bergbolaget i Götaland AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,26%	100,00%	Sverige
Kanonaden Mälardalen AB	30.06.17	Stockholm	Sverige	38,50%	38,71%	55,10%	Sverige
Kanonaden Takt och Förvaltning AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,26%	100,00%	Sverige
Skaftviken AB	09.02.17	Nässjö	Sverige	70,00%	70,26%	100,00%	Sverige
HMB Construction AB	02.01.19	Falun	Sverige	67,51%	68,03%	95,72%	Sverige
HMB Construction Örebro AB	12.11.20	Falun	Sverige	34,43%	34,69%	51,00%	Sverige
SWE Maskinrentning AB	02.01.19	Falun	Sverige	67,51%	68,03%	100,00%	Sverige
AF Miljøbase Vats AS	09.09.14	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom AS	01.01.09	Oslo	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF Offshore Decom UK Ltd.	24.05.10	London	England	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
AF AeronMollier AS	01.07.08	Flekkefjord	Norge	100,00%	100,00%	100,00%	Offshore
Aermade AS	29.01.21	Egersund	Norge	-	51,00%	51,00%	Offshore

NOTE 30 VESENTLIGE IKKE-KONTROLLERENDE EIERINTERESSER

Tabellen nedenfor viser AF Gruppens totalresultat og egenkapital tilordnet ikke-kontrollerende eierinteresser allokert til underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

Beløp i MNOK	Betonmast Holding	LAB	Øvrige	Sum
Ikke-kontrollerende eierinteresser 1. januar 2019	-	129	249	378
Andel av årets totalresultat[1]	14	45	111	170
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2019	-4	-47	-98	-148
Aksjeverdibasert avlønning	-	-	1	1
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved kjøp av virksomhet	353	-	40	393
Tilgang ikke-kontr. eierinteresser ved restrukturering	-	-	79	79
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	2	1	-66	-63
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2019	**365**	**128**	**317**	**809**
Andel av årets totalresultat[1]	81	40	80	202
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2020	-22	-50	-90	-162
Kapitalforhøyelse	52	-	2	55
Aksjeverdibasert avlønning	2	1	1	5
Ikke-kontrollerende eierinteressers put-opsjon	-	-	-7	-7
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-2	-	1	-1
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2020	**476**	**119**	**306**	**901**
Andel av årets totalresultat[1]	39	40	122	202
Andel av vedtatt og utbetalt utbytte i 2021	-33	-51	-101	-186
Kapitalforhøyelse	-	-	2	2
Aksjeverdibasert avlønning	4	1	2	7
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierint.	-10	-	2	-8
Ikke-kontrollerende eierinteresser 31. desember 2021	**476**	**109**	**333**	**918**

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av finansiell informasjon for underkonsern med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser.

	Betonmast Holding			LAB		
Beløp i MNOK	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Årets resultat[1]	111	201	35	103	100	108
Årets totalresultat[1]	108	203	35	103	100	108
Anleggsmidler	2 023	2 049	1 983	465	436	478
Omløpsmidler	2 597	2 598	2 424	1 026	885	704
Sum eiendeler	**4 620**	**4 647**	**4 406**	**1 491**	**1 321**	**1 182**
Egenkapital tilordnet aksjonær	1 274	1 280	1 066	133	135	214
Ikke-kontrollerende eierinteresser	30	21	18	73	54	84
Langsiktig gjeld	1 198	1 392	1 191	158	79	145
Kortsiktig gjeld	2 118	1 954	2 131	1 127	1 052	739
Sum egenkapital og gjeld	**4 620**	**4 647**	**4 406**	**1 491**	**1 321**	**1 182**
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel i morselskapet	35,1 %	35,3 %	32,6 %	27,6 %	27,6 %	30,0 %

[1] *Betonmast ble kjøpt 31.10.2019 og resultatet som er innregnet gjelder perioden etter oppkjøpet.*

Det foreligger ingen betingede forpliktelser eller avgitte tilsagn om kapitaloverføringer knyttet til noen av datterselskapene.

NOTE 31 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

AKSJEKAPITALEN BESTÅR AV

	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	106 804 500	0,05	5 340 225

AKSJONÆR	Andel	Antall aksjer
OBOS BBL	16,09 %	17 183 709
ØMF Holding AS	16,04 %	17 127 342
Constructio AS	13,76 %	14 695 347
Folketrygdfondet	8,66 %	9 246 879
LJM AS	2,35 %	2 515 217
Artel Kapital AS	2,35 %	2 508 267
Vito Kongsvinger AS	1,79 %	1 911 676
Arne Skogheim AS	1,64 %	1 753 870
Staavi, Bjørn	1,52 %	1 627 000
Janiko AS	1,22 %	1 300 186
Ti største aksjonærer	**65,42 %**	**69 869 493**
Sum øvrige aksjonærer	34,58 %	36 935 007
Totalt antall aksjer	**100,00 %**	**106 804 500**

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har én stemme.

Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2021.

ÅRETS BEVEGELSE I ANTALL AKSJER

Totalt antall aksjer 1. januar 2021	105 998 497
Emisjon ifm. selskapskjøp	-
Emisjon mot ansatte ifm. aksjekjøpsprogram	806 003
Totalt antall aksjer 31. desember 2021	**106 804 500**

ANTALL AKSJER OG OPSJONER EIET AV STYRET OG LEDENDE PERSONER PER 31.12.2021

Styret		Opsjoner	Egne aksjer	Aksjer eid av nærstående
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225	-
Arne Baumann [1]	aksjonærvalgt	-	-	17 183 709
Kristian Holth [2]	aksjonærvalgt	-	-	15 716 856
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-	-
Saloume Djoudat	aksjonærvalgt	-	-	-
Kjetel Roksvåg Digre	aksjonærvalgt	-	-	-
Kristina Alvendal	aksjonærvalgt	-	-	-
Kenneth Svendsen	ansattvalgt	10 500	104 130	-
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	3 915	27 337	-
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-	-
Sum		14 415	338 692	32 900 565

[1] Nærstående til OBOS BBL som eier 17 183 709 aksjer.
[2] Nærstående til Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 14 695 347 og 1 021 509 aksjer.

NOTE 31 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Amund Tøftum	Konsernsjef/CEO	20 833	120 365
Sverre Hærem	Konserndirektør/CFO	23 110	149 912
Bård Frydenlund	Konserndirektør	20 833	171 183
Eirik Wraal	Konserndirektør	20 660	33 559
Ida Aall Gram	Konserndirektør	20 488	19 749
Geir Flåta	Konserndirektør	20 488	1 295
Tormod Solberg	Konserndirektør	14 513	44 865
Sum		**140 925**	**540 928**

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 13. mai 2022. Generalforsamlingen vedtok 15. mai 2020 en opsjonsordning for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper med rett til tegning av i alt 4 000 000 opsjoner i årene 2020, 2021 og 2022 og innløsning i 2023. Per 31.12.2021 er det utestående 3 730 619 opsjoner i denne ordningen.

EGNE AKSJER
Egne aksjer er ervervet med tanke på salg til ansatte. Det har ikke blitt ervervet aksjer fra nærstående parter i 2020 eller 2021.

Aksjetransaksjoner	2021	2020
Antall kjøpte aksjer	146 876	468 712
Gjennomsnittlig anskaffelseskost per aksje (NOK)	184,8	154,9
Sum anskaffelseskost (MNOK)	**27**	**73**
Antall aksjer solgt til ansatte	281 876	357 008
Gjennomsnittlig salgspris per aksje før rabatt (NOK)	181,8	174,2
Sum salgsvederlag (MNOK)	**51**	**62**
Antall egne aksjer per 31. desember	-	135 000
Pålydende beløp egne aksjer á 0,05 (NOK)	-	6 750

ÅRSREGNSKAP

NOTE 32 YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET

LØNN OG YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE

Lønn til ledende ansatte er fordelt på fast lønn og bonus basert på EVA-modellen (Economic Value Added). AF Gruppen benytter EVA som et ledelses- og styringsverktøy. Insentivsystemer basert på EVA-modellen er innført for ledere i store deler av konsernet. EVA er en indikator for verdiskapning, og analysen skal sikre at det arbeides for å øke verdiskapningen i alle deler av AF. Ledende ansatte kan investere 25 % av brutto bonus etter skatt i aksjer i AF Gruppen ASA. Aksjene selges med 20 % rabatt fra gjennomsnittlig børskurs i en angitt uke etter resultatfremlegging. Bindingstiden for aksjene er ett år.

Lønn til konsernsjefen fastsettes i styremøte hvert år. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Det foreligger ingen avtaler for konsernets ledelse eller styrets leder om sluttvederlag eller etterlønnsordninger ved opphør eller endring av ansettelsesforhold. Konsernledelsen deltar i den generelle pensjonsordningen for AF Gruppens ansatte som er beskrevet i note 18 – Pensjoner.

Det er ikke ytet lån eller sikkerhetsstillelse til styret eller konsernledelsen.

2021

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Amund Tøftum, konsernsjef [1]	3 757	5 071	75	157	38	9 097
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO	2 123	4 218	80	105	50	6 576
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 804	3 869	82	130	53	5 939
Eirik Wraal, konserndirektør	1 803	3 400	80	27	39	5 349
Ida Aall Gram, konserndirektør	1 743	3 571	73	83	33	5 503
Geir Flåta, konserndirektør	1 805	3 659	81	-	71	5 615
Tormod Solberg, konserndirektør [2]	1 575	858	80	52	31	2 596
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	**14 610**	**24 646**	**550**	**554**	**315**	**40 676**

[1] Amund Tøftum var konserndirektør frem til 21. august 2020. Han har vært konsernsjef siden 24. august 2020. Bonus utbetalt i 2021 gjelder både perioden som konserndirektør og konsernsjef i 2020.
[2] Tormod Solberg har vært konserndirektør siden 21. september 2020. Bonus utbetalt i 2021 gjelder perioden som konserndirektør i 2020.

For 2021 er det kostnadsført bonus til konsernledelsen på MNOK 32. Bonus for regnskapsåret 2021 utbetales i 2022 og 2023 (feriepenger av bonus).

2020

Konsernledelsen (TNOK)	Lønn	Bonus	Pensjon	Aksjebasert avlønning	Andre ytelser	Sum
Morten Grongstad, tidligere konsernsjef [1]	2 562	7 367	52	296	12	10 289
Amund Tøftum, konsernsjef [2]	1 315	-	27	30	14	1 385
Amund Tøftum, konserndirektør [2]	1 158	3 604	48	145	25	4 979
Sverre Hærem, konserndirektør/CFO	2 102	4 112	84	193	41	6 532
Bård Frydenlund, konserndirektør	1 739	3 609	88	173	41	5 650
Eirik Wraal, konserndirektør	1 733	3 302	83	27	25	5 170
Ida Aall Gram, konserndirektør	1 699	2 833	72	62	35	4 700
Geir Flåta, konserndirektør	1 748	3 029	84	-	49	4 910
Tormod Solberg, konserndirektør [3]	434	-	21	-	8	463
Arild Moe, konserndirektør [4]	1 568	3 601	64	173	26	5 433
Sum godtgjørelse til konsernledelsen	**16 058**	**31 457**	**622**	**1 099**	**275**	**49 511**

[1] Morten Grongstad sluttet som konsernsjef 21. august 2020.
[2] Amund Tøftum var konserndirektør frem til 21. august 2020. Han har vært konsernsjef siden 24. august 2020.
[3] Tormod Solberg har vært konserndirektør siden 21. september 2020.
[4] Arild Moe sluttet som konserndirektør 18. september 2020.

NOTE 32 YTELSER TIL LEDENDE ANSATTE OG STYRET FORTS.

BONUS TIL KJØP AV AKSJER FOR LEDENDE ANSATTE

Antall aksjer/kurs	2021	2020
Antall bonusaksjer solgt fra egen beholdning	30 235	40 926
Antall bonusaksjer tilført gjennom emisjon	-	-
Markedskurs på avtaletidspunktet (NOK)	177,24	181,50
Salgskurs (NOK)	141,79	145,20
Regnskapsmessig effekt av bonusaksjer (TNOK):		
Indirekte lønnskostnader (rabatt ekskl. arb.g.avg.)	-1 072	-1 486

Aksjer eid av ledende ansatte og tegnede opsjoner er beskrevet i note 31 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon.

HONORAR TIL STYRET

Styremedlem, tittel (TNOK)	2021	2020
Pål Egil Rønn, styrets leder [1]	600	570
Kristian Helth, styremedlem	375	355
Borghild Lunde, styremedlem	375	355
Hege Bømark, styremedlem	390	370
Arne Baumann, styremedlem	375	355
Kjetel Digre, styremedlem	375	355
Kristina Alvendal, styremedlem	375	355
Hilde Wikesland Flaen, ansattevalgt styremedlem	265	250
Arne Sveen, ansattevalgt styremedlem	265	250
Kenneth Svendsen, ansattevalgt styremedlem	265	250
Sum honorar til styret	**3 660**	**3 465**

Honorar til styret vedtas og utbetales delvis året etter opptjeningsåret, dvs. styrehonorarene som er utbetalt i 2021 er knyttet til 2020/2021.

[1] I tillegg til styrelederhonoraret på TNOK 600 (570) utbetalt i 2021 har AF Gruppen en avtale med NTNU, Institutt for bygg- og miljøteknikk, om at AF Gruppen skal dekke kostnader knyttet til Pål Egil Rønns ansettelse som professor II ved NTNU. Avtalen gjelder en 15 % stilling som dekkes med TNOK 250 per år samt konsulenttimer utover den faste stillingen med inntil TNOK 150 per år. Avtalen løper i fem år fra august 2017. Det påløp TNOK 250 i kostnader knyttet til denne avtalen i 2021 og TNOK 250 i 2020.

RETNINGSLINJER FOR 2021

Styret vil legge frem for generalforsamlingen en redegjørelse iht. allmennaksjelovens § 6-16a. Det er utarbeidet rapport om godtgjørelse til ledende ansatte i iht. allmennaksjelovens § 6-16b. I tråd med regnskapslovens § 7-31b, 10. ledd redegjøres det nedenfor for innholdet i redegjørelsen:

Det er etablert retningslinjer for lønn og andre godtgjørelser for ledende ansatte. Styret fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i samarbeid med konsernsjefen. Lønn til konsernsjefen fastsettes av styret. Basislønn (grunnlønn) skal fastsettes i tråd med markedslønn. Basislønn reguleres årlig per 1. juli etter en individuell vurdering. Ledende ansatte får naturalytelser og deltar i konsernets pensjonsordninger på lik linje med øvrige ansatte i henhold til konsernets Personalguide. Det eksisterer ingen form for etterlønnsordninger.

Bonus til ledende ansatte gis etter EVA-modellen (Economic Value Added). EVA er en metode for å beregne og analysere verdiskapningen i konsernet og i økonomiske enheter under konsernnivå. Bonus etter EVA-modellen er knyttet til konsernets verdiskaping gjennom regnskapsåret. Krav til resultat må innfris for at bonusutbetaling skal skje. 25 % av brutto opptjent bonus kan brukes til kjøp av aksjer med 20 % rabatt og resterende utbetales.

Aksjer kan selges til ledende ansatte, etter styrets godkjenning, med 20 % rabatt ut fra gjeldende børskurs. Tilbudet om kjøp av aksjer er lik tilbudet som gis til øvrige ansatte.

Generalforsamlingen vedtok den 15. mai 2020 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kan tildeles er 4 000 000, og ordningen innebærer en årlig tildeling i årene 2020-22, med utøvelse i mars 2023. De ansatte betaler en opsjonspremie på NOK 1,00 per opsjon. Utøvelseskursen i 2023 for opsjonene tegnet i 2020 og 2021 vil være hhv. NOK 169,82 og NOK 194,85 per aksje, justert for utbytter som overstiger 50 prosent av resultat per aksje i perioden juni 2021 frem til utøvelse i 2023. I alt 3 850 000 opsjoner ble tegnet i juni 2020 og 150 000 opsjoner ble tegnet i juni 2021. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2021 var 3 730 619, justert for ansatte som har sluttet.

Opsjonsprogrammes er utarbeidet av styret og skal være en incentivordning for alle ansatte i konsernet. Hensikten med programmet er å motivere de ansatte til langsiktig satsing og økt deltakelse i konsernets virksomhet. Konsernets fremtidige målsetninger anses best oppnådd hvor de ansattes interesser og selskapets interesser er sammenfallende.

Avlønningen av ledende ansatte i 2021 har vært i overensstemmelse med redegjørelsen som ble fremlagt for generalforsamlingen i 2021.

NOTE 33 NÆRSTÅENDE PARTER

Konsernets nærstående parter består av AF Gruppen ASAs aksjonærer, medlemmer av styret og konsernledelsen, samt tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, jamfør note 27 - Tilknyttede selskap og note 28 – Investeringer i felleskontrollerte virksomheter.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Beløp i MNOK	2021	2020	2019
KONTRAKTSSUM			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	1 725	2 903	4 170
Sum	**1 725**	**2 903**	**4 170**
OMSETNING			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	685	1 108	1 371
Sum	**685**	**1 108**	**1 371**
KJØP AV VARER OG TJENESTER			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	-	-	-
Sum	**-**	**-**	**-**
IKKE-RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	38	30	83
Sum	**38**	**30**	**83**
RENTEBÆRENDE FORDRINGER PER 31.12			
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	340	506	299
Sum	**340**	**506**	**299**

Medlemmer av styret og ledelsen i konsernet samt nærstående til disse kontrollerer 31,7 % (31,8 %) av aksjene i AF Gruppen ASA ved utgangen av året. For informasjon om godtgjørelse til styret og ledelsen se note 32 – Ytelser til ledende ansatte og styret. Utover dette er det ingen avtaler eller transaksjoner med styret og ledelsen.

Det er opplyst om garantier utstedt overfor tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter i note 34 – Pantstillelser og garantier.

NOTE 34 PANTSTILLELSER OG GARANTIER

PANTSTILLELSER

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Pantelån	20	2	65
Finansielle leieforpliktelser	15	487	552
Sum balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant o.l.		**489**	**617**
BALANSEFØRT VERDI AV PANTSATTE EIENDELER			
Bygninger og produksjonsanlegg		21	24
Maskiner og inventar		58	61
Kunder og ikke rentebærende fordringer		166	306
Andre pantsatte eiendeler		4	10
Leide maskiner og driftsløsøre	15	453	525
Sum balanseført verdi av pantsatte eiendeler		**703**	**926**

Det er avgitt negativ pantsettelseserklæring vedrørende kundefordringer og beholdninger knyttet til konsernets finansieringsramme.

Gjennom deltakelse i ansvarlige selskap vil konsernet kunne bli stilt til ansvar for andre deltakeres manglende evne til å innfri sine forpliktelser. Solidaransvaret kan imidlertid først gjøres gjeldende når det aktuelle selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser.

GARANTIER

Beløp i MNOK	2021	2020
Garantier utstedt overfor byggherre [1]	5 215	5 971
Garantier utstedt overfor tilknyttede og felleskontrollerte virksomheter [2]	357	234
Sum	**5 572**	**6 205**

[1] I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene i AF Gruppen underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i denne forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. I tillegg har AF Gruppen ASA og AF Gruppen Norge AS utstedt morselskapsgarantier som i hovedsak også gjelder denne typen garantistillelser. Garantiene er utstedt overfor byggherre og relaterer seg til kontraktsforpliktelser og stilles i hovedsak som anbudsgaranti, leveringsgaranti og betalingsgaranti.

[2] AF Gruppen har i en del tilfeller gitt garantier som sikkerhet for lån eller annet til fordel for utbyggingsselskaper. Typisk kan dette være i forbindelse med at utbyggingsselskapet har fått finansiering i bank og eierne etter en konkret vurdering har valgt å stille garanti for deler av slik finansiering. Dette dreier seg om partielle garantier, hvor AF Gruppen kun garanterer for en andel av beløpet tilsvarende sin eierandel i det aktuelle prosjektet. Garantistillelsen kan først gjøres gjeldende dersom utbyggingsselskapet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser.

I tillegg har AF Gruppen som deleier i kommandittselskaper forpliktet seg til å innbetale selskapskapital. Per 31. desember 2021 utgjorde den kommiterte ikke innbetalte selskapskapitalen MNOK 38 (38).

ÅRSREGNSKAP

NOTE 35 BETINGEDE UTFALL

Utførelse av bygg- og anleggsoppdrag medfører av og til at det oppstår uenighet mellom entreprenør og byggherre relatert til hvordan den underliggende kontrakten skal forstås. AF Gruppen legger vekt på å løse slike tvister gjennom forhandlinger utenfor rettsapparatet. En del saker avgjøres til tross for dette gjennom voldgift eller i rettsapparatet. Det gjøres løpende vurderinger knyttet til omtvistede krav mot kunder og krav fra underentreprenører mot AF for å sikre mest mulig korrekt regnskapsmessig rapportering. I slike tvister er som oftest utfallet ikke binært da begge parter har krav eller motkrav. Det gjøres løpende vurderinger av inntektsføring og avsetninger knyttet til omtvistede krav i prosjektene.

Ved utgangen av 2021 var AF Gruppen involvert i følgende rettslige tvister av betydning:

AF Bygg Østfold og Vestby Næringspark Joh AS er i tvist om sluttoppgjøret for Kaffeforedlingsanlegget på Vestby. Hovedforhandlinger i Tingretten er berammet til januar og februar 2023.

Eigon har tatt ut stevning mot Holtefjell Eiendom AS ved datterselskapet Skansen Næringspark AS. Saken er ikke berammet og gjelder sluttoppgjør for oppføring av næringseiendom.

AF Bygg Syd har stevnet Ålmhults kommun knyttet til sluttoppgjør for prosjektet Ålmhults Vattenverk. Ålmhults kommun har gått til motsøksmål. Saken er ikke berammet.

FØLGENDE SAKER OMTALT I 2020 ER AVSLUTTET I 2021
Ved utgangen av 2020 hadde AF Anlegg stevnet Statens vegvesen for sluttoppgjør for prosjektet Rv I 3 Ryfast E03. Det ble inngått avtale om forlik i 2021.

NOTE 36 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Krigen i Ukraina og tilhørende restriksjoner mot Russland har medført store leveranseutfordringer for stål og tilhørende betydelig prisstigning. Dette vil kunne påvirke prosjektenes fremdrift samt gi økte kostnader for prosjektene. Lønns- og prisstigningsklausul i prosjekter vil bare delvis kompensere for denne økningen.

Det har ikke inntruffet hendelser etter årets slutt som ville hatt vesentlig effekt på det avlagte konsernregnskapet.

NOTE 37 VESENTLIGE REGNSKAPSMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Ledelsen har i utarbeidelsen av årsregnskapet brukt estimater og forutsetninger som har påvirket den regnskapsmessige verdsettelsen av eiendeler og gjeld, fastsettelsen av inntekter og kostnader samt opplysning om potensielle forpliktelser. Estimatene og de underliggende forutsetningene vurderes løpende basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som vurderes rimelige under nåværende omstendigheter. Estimatene som legges til grunn i regnskapet er basert på ensartede prinsipper.

Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

TILVIRKNINGSKONTRAKTER INNREGNET OVER TID
AF Gruppens virksomhet består i stor grad av utførelse av prosjekter med inntektsføring som innregnes over tid. Inntektsføring over tid baseres på estimater og vurderinger som er foretatt etter ledelsens beste skjønn. For utfyllende opplysninger om inntektsføringsprinsipper, se note 38 Vesentlige regnskapsprinsipper under avsnittet Prinsipper om inntektsføring.

Estimatene med størst påvirkning på inntektsføring knytter seg til vurdering av sluttprognose, fremdrift, variabelt vederlag, eventuelle tvister eller uenigheter med byggherre, m.m. Vurderingenes omfang og kompleksitet medfører at faktisk dekningsbidrag ved prosjektenes avslutning kan avvike fra de vurderinger som er gjort ved årsslutt. Inntekt er innregnet i den grad ledelsen vurderer at det er svært lite sannsynlig at en reversering av akkumulerte inntekter vil finne sted.

Dekningsgrad i prosjektene vurderes ved hver regnskapsperiode etter et beste estimat basert på ledelsens skjønn og erfaring. Konsernets prinsipp er å ta en lavere andel av forventet inntekt i begynnelsen av prosjektet når usikkerheten er størst, og en tilsvarende høyere andel av forventet inntekt mot slutten av prosjektet. Formålet er å unngå reversering av tidligere resultatføringer. Vurderingen av dekningsgraden vil påvirke inntektsføringen i perioden.

Fremdrift vurderes etter input- eller output-metoden, avhengig av kontraktene. Fremdrift er et estimat, og vil påvirke periodisering på prosjekter som inntektsføres over tid.

Variabelt vederlag er et estimat som inngår i forventet transaksjonspris, og er vanlig i tilvirkningskontrakter. AF Gruppens prinsipp er å innregne variabelt vederlag i transaksjonsprisen etter et forsiktig beste estimat når det er rimelig sikkert at det ikke vil reverseres. Vurderingen av variabelt vederlag påvirker fremdriftsvurderingen i de tilfellene man har en output-basert fremdriftsmåling og estimert dekningsgrad i prosjektene.

Tvister og uenigheter med kontraktsmotpart innregnes etter et forsiktig beste estimat i konsernregnskapet.

Estimatene og forutsetningene knyttet til inntektsføring vil påvirke identifisert kontraktsfordring i prosjektene, det vil si beløpet som konsernet mener å ha ubetinget rett på som følge av leverte varer og tjenester. Kontraktsfordringen er beregnet som fakturerte kundefordringer fratrukket avsetning til tap og fakturerte inntekter som vurderes å ikke være opptjent enda. Fremdriftsvurdering og vurdering av utfallet av tvister og uenigheter vil ha størst betydning for kontraktsfordringen.

Som en konsekvens av estimater rundt inntektsføring vil prosjektene, i tillegg til en eventuell kontraktsfordring, ha en utestående kontraktsciendel eller -forpliktelse mot en kunde, avhengig av hvorvidt tjenesteleveransen eller betalingen har funnet sted først. Estimatene som vil ha størst konsekvens for størrelsen på kontraktseiendelen eller -forpliktelsen vil være fremdriftsvurderingen og dekningsgraden i prosjektene.

Regnskapslinjer med vesentlige estimat-poster knyttet til prosjekter	Note-henvisning	Innregnet verdi prosjektrelaterte poster (MNOK)	2021	2020
Inntekter fra tilvirkningskontrakter og leveranse av tjenester	6		27 519	26 762
Kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld	10, 17	Kontraktsciendeler:	1 547	1 343
		Kontraksfordringer:	2 923	2 493
		Kontrakts-forpliktelser:	959	1 010
Avsetninger	16		725	721

GOODWILL
Det er knyttet usikkerhet til vurderingen av goodwill da eiendelenes verdi er basert på inntjeningsprinsipper fra allokering av kjøpsverdi, jamfør note 4 - Kjøp og salg av virksomhet. Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for mulig verdifall. For beskrivelse av utførte tester og forutsetninger for disse henvises det til note 13 - Immaterielle eiendeler.

Regnskapslinjer med vesentlige estimat-poster knyttet til goodwill	Note-henvisning	Innregnet verdi goodwill (MNOK)	2021	2020
Immaterielle eiendeler	5, 13		4 528	4 365

ÅRSREGNSKAP

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

Datterselskaper

Konsernregnskapet omfatter selskapsregnskapet til AF Gruppen ASA (morselskap) og tilhørende datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Normalt oppnås kontroll når konsernet eier mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet. Datterselskaper konsolideres fra dagen kontroll oppstår og frem til kontroll eventuelt opphører.

Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, er eliminert.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Eventuelle betingede vederlagselementer inkluderes i vederlaget til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Betingede vederlag som ikke gjøres opp i egenkapitalinstrumenter er gjeld som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utgifter knyttet til oppkjøp innregnes som kostnad i resultatet etter hvert som de påløper.

Ved kjøp av selskaper foretas en vurdering av om kjøpet reelt sett er kjøp av virksomhet eller kjøp av eiendeler. Dersom formålet med transaksjonen reelt sett er kjøp av eiendeler allokeres hele kjøpesummen, inklusive overtatt gjeld, til kjøpte eiendeler proratarisk i forhold til virkelig verdi. Det innebærer at det ikke avsettes for utsatt skatt ved kjøp av eiendeler.

Ved kjøp av virksomhet innregnes identifiserbare eiendeler og forpliktelser, inkludert identifiserte merverdier, til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Dersom summen av vederlaget på overtakelsestidspunktet overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte virksomheten, innregnes det som gjenstår som goodwill. Goodwill allokeres til kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Virkelig verdi av goodwill vurderes oftere enn en gang i året dersom det er hendelser eller endrede forhold som indikerer mulig verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i en virksomhetssammenslutning overstiger vederlaget (negativ goodwill) innregnes det som gjenstår i resultatet på overtakelsestidspunktet.

Det avsettes for utsatt skatt på forskjellen mellom virkelig verdi og innregnede verdier for alle eiendeler og forpliktelser i en virksomhetssammenslutning med unntak av goodwill.

Virksomhetssammenslutninger ved trinnvise oppkjøp

Ved trinnvise oppkjøp måles tidligere eierandeler i det oppkjøpte selskapet på nytt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet når AF Gruppen oppnår kontroll over selskapet. Eventuelle gevinster eller tap innregnes i resultatet. Gevinst eller tap beregnes som forskjellen mellom virkelig verdi av tidligere eierandel på overtakelsestidspunktet og balanseført verdi justert for det beløpet som akkumulert er innregnet i konsernets egenkapital via andre inntekter og kostnader (OCI) som skal reklassifiseres til resultatet ved avhendelse.

Endring i eierinteresser med tap av kontroll

Når konsernet ikke lenger har kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med gevinst-/tapsføring over resultatet. I den videre regnskapsføringen utgjør virkelig verdi på tidspunktet for tap av kontroll anskaffelseskost, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollerte ordninger eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI) relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler eller gjeld. Dette kan medføre at beløp som tidligere er innregnet i andre inntekter og kostnader (OCI) reklassifiseres til resultatet.

Ikke-kontrollerende eierinteresser og endring i eierinteresser uten endring av kontroll

Ikke-kontrollerende eierinteresser inkluderer ikke-kontrollerende eieres andel av innregnet verdi av datterselskaper inkludert andel av identifiserte merverdier på overtakelsestidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av goodwill beregnes i de tilfellene goodwill er innregnet også for ikke-kontrollerende eieres andel på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser kan være negative dersom andel av eiendeler og gjeld er negativ.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eiere innregnes forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseførte verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere innregnes tilsvarende mot egenkapitalen.

Felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper

Felleskontrollerte ordninger er ordninger hvor to eller flere deltakere har felles kontroll over ordningen gjennom en kontraktsfestet avtale. Felleskontrollerte ordninger klassifiseres som felleskontrollert drift eller felleskontrollert virksomhet. I en felleskontrollert driftsordning har deltakerne med felles kontroll rettigheter til eiendelene og hefter for forpliktelsene i ordningen. I en felleskontrollert virksomhet har deltakerne med felles kontroll rettigheter til nettoeiendelene i fellesordningen.

Sentralt i vurderingen av om en felleskontrollert ordning er felleskontrollert drift eller felleskontrollert virksomhet er om denne er organisert som en separat enhet. Dersom det ikke er en separat enhet klassifiseres ordningen som felleskontrollert drift. I motsatt fall vurderes juridisk form, betingelsene i den kontraktsmessige avtalen og andre forhold og omstendigheter for å fastslå om dette dreier seg om felleskontrollert virksomhet eller felleskontrollert drift. Alle AF Gruppens felleskontrollerte ordninger er vurdert å være felleskontrollert virksomhet.

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen. Normalt inntreffer dette ved eierandel mellom 20 og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper innregnes til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Videre innregnes enhetene etter egenkapitalmetoden. Balanseført beløp inkluderer eventuelle merverdier og goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med senere avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper innregnes i resultatet og tillegges innregnet verdi av investeringene i finansiell stilling. Dette gjelder fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i en felleskontrollert virksomhet eller et tilknyttet selskap, reduseres konsernets innregnede verdi til null. Ytterligere tap innregnes ikke med mindre konsernet har fordringer mot selskapet eller en forpliktelse til å dekke dette tapet.

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Urealisert inntekt og fortjeneste knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert i henhold til konsernets andel av selskapet/virksomheten.

Omregning av fremmed valuta

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til AF.

Konsernselskaper

Resultatregnskap og finansiell stilling for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen til konsernet er omregnet på følgende måte:

- Poster i finansiell stilling er omregnet med kurs på balansedagen.
- Resultatposter er omregnet til transaksjonskurs. Som en tilnærming til transaksjonskurs er månedlige gjennomsnittskurser benyttet.
- Omregningsdifferanser innregnes i andre inntekter og kostnader (OCI).

Ved tap av kontroll, betydelig innflytelse eller felles kontroll blir den del av akkumulerte omregningsdifferanser knyttet til investeringen som er allokert til kontrollerende eierinteresser innregnet i resultatet. Ved delvis avhendelse av datterselskaper (ikke tap av kontroll) re-allokeres den forholdsmessige andelen av akkumulerte omregningsdifferanser til ikke-kontrollerende eierinteresser.

Goodwill og merverdier ved oppkjøp av en utenlandsk enhet behandles som eiendeler og forpliktelser i den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs.

PRINSIPPER FOR INNREGNING AV INNTEKTER

Inntekt innregnes resultatet i takt med leveransen av varer eller tjenester til kunder. Inntekter innregnes ekskl. merverdiavgift og eventuelle rabatter.

Anbudsutgifter og andre utgifter knyttet til å skaffe prosjekter, innregnes løpende som kostnad i resultatet.

Tilvirkningskontrakter

En vesentlig del av AF Gruppens virksomhet består av bygg- og anleggsprosjekter. Prosjektene utføres på vegne av offentlige og private byggherrer etter inngåtte kontrakter. Kjennetegnet for slike kontrakter er at de er byggherrefinansierte. Tilvirkningskontrakter består stort sett av kontrakter med én leveringsforpliktelse. Det kan forekomme kombinasjoner av kontrakter der det er vurdert at disse utgjør en felles leveringsforpliktelse.

Leveringsforpliktelsen i en tilvirkningskontrakter overført vanligvis til kunden over tid, og prosjektinntekter innregnes i resultatet løpende i takt med fullføringsgraden og estimert transaksjonspris for leveringsforpliktelsene.

Progresjon i leveringsforpliktelsen, fullføringsgraden, beregnes som utført produksjon i forhold til avtalt produksjon. Det benyttes både input- og outputbaserte vurderinger av fullføringsgrad avhengig av hva som er hensiktsmessig i de enkelte inntektsstrømmene. Metoden for beregning av fullføringsgrad er konsistent benyttet for samme type kontrakter. Input-basert beregning av ferdigstillelsesgrad tar utgangspunkt i påløpte kostnader på balansedagen i forhold til estimerte totalkostnader i leveringsforpliktelsen. Output-basert beregning tar utgangspunkt i utført produksjon, det vil si gjennomført fakturerbar leveranse på balansedagen, i forhold til avtalt produksjon i leveringsforpliktelsen. Uavhengig av metode for beregning av ferdigstillelsesgrad tas det en overordnet rimelighetsvurdering av ferdigstillelsesgraden mot kjente faktorer for å sikre at denne ikke ville blitt vesentlig annerledes ved bruk av en annen metode. Metodene som benyttes er vurdert å gi det beste estimatet på fullføring i prosjektene basert på de observerbare faktorene som er tilgjengelig i prosjektet på rapporteringstidspunktet.

Transaksjonspris i leveringsforpliktelsene beregnes etter beste estimat basert på avtalevilkår og skjønn. Transaksjonsprisen inkluderer både faste og variable elementer. Variabelt vederlag inkluderes i forventet transaksjonspris etter beste estimat når det er svært sannsynlig at dette ikke vil medføre en betydelig reversering av innregnede kumulative driftsinntekter. Det vurderes å være svært sannsynlig at kumulative driftsinntekter ikke vil reverseres når inntekten vurderes å være juridisk håndhevbar. Variabelt vederlag inkluderer også ikke-kontant vederlag. Dersom finansieringselementer identifiseres i kontraktene, vil disse hensyntas i forventet transaksjonspris.

I startfasen av et prosjekt innregnes en mindre andel enn forholdsmessig del av forventet fortjeneste i resultatet ettersom resterende risiko i prosjektet er vurdert å være høy. I sluttfasen av prosjektet innregnes en større andel av forventet fortjeneste i resultatet da prosjektresultatet på dette tidspunktet kan estimeres med høyere sikkerhet og utfallsrommet i prosjektet er redusert. En slik risikojustering av forventet dekningsgrad er særlig aktuelt på anleggsprosjekter og øvrige store prosjekter som går over flere år. Risikojustering kan oppstå som følge av en nedjustering av fullføringsgraden (påløpte kostnader delt på totale kostnader blir lavere som følge av at totale kostnader inkluderer fremtidige mulige kostnader som kan oppstå som følge av risiko), eller som en nedjustering i estimert transaksjonspris som følge av begrensning av estimater av variable vederlag. Hvilken metode som benyttes avhenger av hvorvidt fremtidig risiko ligger på inntekts- eller kostnadssiden.

Når prosjektets resultat ikke kan estimeres pålitelig vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader innregnes i resultatet. Dersom et tapsprosjekt blir identifisert vil kontrakten vurderes i henhold til IAS 37, og en avsetning for tap føretas i inneværende periode tilsvarende beste estimat av de uunngåelige utgifter som kreves for å gjøre opp kontraktsforpliktelsen. Uunngåelige utgifter inkluderer kostnader som er direkte relatert til prosjektet, samt indirekte kostnader som er allokert til prosjektet.

Inntektsføring av omtvistede krav, krav for tilleggsarbeider, endringsordre, insentivbonuser o.l. starter når det er vurdert at AF Gruppens rettigheter til vederlaget er juridisk håndhevbare. I de fleste tilfeller er tilleggsarbeider og endringsordre ikke egne leveringsforpliktelser. De innregnes dermed i stor grad med kumulativ catch-up-effekt. Endringer som vurderes som en egen leveringsforpliktelse innregnes etter prospektiv metode.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens tilvirkningskontrakter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Tilbudsutgifter inkluderes i leveringsforpliktelsenes ferdigstillelsesgrad dersom det er vurdert at arbeidet som er utført vil bidra til å oppfylle leveringsforpliktelsen. Ineffektivitetsutgifter, det vil si utgifter som ikke var hensyntatt ved prisingen av en leveringsforpliktelse, innregnes som kostnad i resultatet når de inntreffer og inngår ikke i leveringsforpliktelsens fullføringsgrad. Ikke-installert materiale inkluderes ikke i prosjektets fullføringsgrad før det er installert og regnes som overlevert til kunden.

Egenregiprosjekter

Egenregiprosjekter består hovedsakelig av utvikling og oppføring av leilighetsbygg for salg. Et leilighetsbygg består av mange enheter, og det meste av salget skjer før oppstart av et prosjekt. Hver leilighet vurderes å være en egen leveringsforpliktelse.

Leiligheter selges til enkeltkunder og innregnes i resultatet ved overlevering av leiligheten. Kostnader ved egenregiprosjekter aktiveres løpende i finansiell stilling som egenregiprosjekter under omløpsmidler

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

frem til inntektsføring. Tilhørende forskuddsbetalinger fra kunden innregnes i kortsiktig gjeld.

Det gjøres avsetninger for konstaterte og påregnelige garantiarbeider. Garantiarbeider i AF Gruppens egenregiprosjekter er ikke en egen leveringsforpliktelse.

Rivingsarbeid
Rivingsarbeid omfatter riving av bygg, oljeplattformer og andre installasjoner. Rivingsarbeid er som oftest definert som én leveringsforpliktelse per kontrakt. Forventet vederlag inntektsføres over tid da kunden mottar og forbruker fordelene ved foretakets ytelser etter hvert som leveringsforpliktelsen oppfylles. Fremdrift i denne typen kontrakter måles etter en input-basert metode. Dette vurderes som et godt estimat på overføring av tjenesten til kunden da innsatsfaktorene i prosjektene er målbare, og påløper jevnt i forhold til overlevering av leveringsforpliktelsen.

Transaksjonsprisen vurderes tilsvarende som for tilvirkningskontrakter. Rivekontrakter inkluderer ofte et ikke-kontant vederlag i form av at AF overtar eierskap og ansvar for behandling av de revne konstruksjonene. Verdien av det ikke-kontante vederlaget vurderes etter beste estimat, og inkluderes i forventet transaksjonspris.

Salg av driftsmidler og andre varer
Gevinst/tap ved avgang av driftsmidler innregnes i resultatet når levering har funnet sted. Inntekter for salg av varer innregnes tilsvarende når overlevering av varen har funnet sted til kunden.

Finansinntekter
Renteinntekter innregnes i resultatet etter effektiv rente-metoden.

Utbytte inntektsføres når aksjonærenes rett til å motta utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

Ordrereserve
Resterende transaksjonspris på ikke ferdigstilte leveringsforpliktelser definerer som ordrereserve. Opplysninger om ordrereserve er oppført i segmentnote fordelt på neste års ordrereserve og senere års ordrereserve.

ØVRIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Klassifisering av fordringer og gjeld
Kontraktseiendeler, kontraktsfordringer og kontraktsforpliktelse knyttet til bygg-, anleggs- og rivingsvirksomhet klassifiseres under omløpsmidler og kortsiktig gjeld i finansiell stilling.

En kontraktsfordring representerer AF Gruppens ubetingede rett til vederlag fra en kunde. Et vederlag er ubetinget dersom betalingen kun er avhengig av tid før den finner sted. En kontraktsfordring vil være summen av kundefordringer (fakturerte beløp) og «fakturert, ikke opptjent» beløp som reduserer kundefordringene. Dette beløpet representerer AFs vurdering av vår ubetingede rett på vederlag for varer og tjenester som er utført på vegne av kunden.

En kontraktseiendel representerer AF Gruppens betingede rett til vederlag fra en kunde. Kontraktseiendeler vil bestå av «opptjent, ikke fakturert» og «innestående». «Opptjent, ikke fakturert» representerer estimert utført produksjon på vegne av en kunde utover det som er fakturert eller betalt, og vil bli en ubetinget rett til betaling (en kontraktsfordring) ved oppfyllelse av milepæler i henhold til en avtalt betalingsplan. «Innestående» i henhold til Norsk Standard-kontrakter representerer en sikkerhet for byggherre under byggeperioden, og er et prosentvis beløp av løpende fakturaer som holdes tilbake til prosjektet er overlevert og sluttfaktura utstedes.

En kontraktsforpliktelse er en forpliktelse til å overføre varer eller tjenester til en kunde der vederlaget allerede er mottatt. «Forskudd fra kunder» representerer et slikt mottatt vederlag. Dette er en kontraktsforpliktelse og presenteres som en kortsiktig gjeld i finansiell stilling.

En kontraktseiendel eller kontraktsforpliktelse til samme kunde knyttet til samme kontrakt presenteres netto dersom det ikke foreligger forhold som gjør at motregning ikke er tillatt.

En eventuell forskjell mellom påløpte kostnader i prosjektet og mottatte fakturaer innregnes mot annen kortsiktig gjeld med mindre det gjelder kjøp av varer som innregnes som varelager.

Egenregiprosjekter (inkludert utbyggingstomter) er oppført som omløpsmidler.

Øvrige fordringer og gjeld med forfall utover ett år er klassifisert som anleggsmidler og langsiktig gjeld. Første års avdrag på langsiktig gjeld klassifiseres som kortsiktig gjeld.

Avsetning for garantier på prosjekter klassifiseres som kortsiktig selv om en stor del av avsetningen forventes å forfalle senere enn ett år frem i tid.

Omregning av transaksjoner og balanseposter i fremmed valuta
Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen basert på dagskurs på transaksjonstidspunktet.

Valutagevinster og -tap knyttet til kundefordringer, leverandørgjeld og andre balanseposter som er knyttet til driften presenteres under netto gevinster og tap i resultatregnskapet med øvrig spesifikasjon i note.

Valutagevinster og -tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter innregnes netto under finans i resultatet med øvrig spesifikasjon i note.

Skatt
Skattekostnaden består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Skatt blir resultatført med mindre den relaterer seg til poster som er ført i oppstillingen over andre inntekter og kostnader (OCI) eller direkte mot egenkapitalen. I disse tilfellene blir skatten også ført i andre inntekter og kostnader (OCI) eller direkte mot egenkapitalen.

Det er lovverket som er vedtatt, eller i all hovedsak vedtatt, av skattemyndighetene i de landene der konsernets datterselskaper eller tilknyttede selskaper opererer som er gjeldende for beregningen av betalbar og utsatt skatt.

Det er innregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Et unntak er midlertidige forskjeller som oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning. Disse blir ikke balanseført.

Utsatt skattefordel innregnes i finansiell stilling i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil utligne de skattereduserende midlertidige forskjellene.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det gjelder inntektsskatt ilagt av samme skattemyndighet og det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne disse. Det er en forutsetning for motregning mellom ulike skattepliktige foretak at konsernet har mulighet for, og til hensikt å gjøre opp, forpliktelsene og eiendelene netto.

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Usikre skatteforpliktelser, eller omtvistede skatteposisjoner, innregnes etter beste estimat. Beste estimat vurderes å være siste domsavsigelse eller ligningsvedtak.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendelen selges eller utrangeres blir verdien som er innregnet i finansiell stilling fraregnet og eventuelt tap eller gevinst innregnes i resultatet. Anskaffelseskost inkluderer alle utgifter som kan henføres direkte til kjøp eller tilvirkning av eiendelen. For egentilvirkede driftsmidler inngår også andel av andre utgifter som kan henføres til driftsmiddelet og lånekostnader i anskaffelseskost.

Varige driftsmidler innregnes i finansiell stilling dersom det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler knyttet til eiendelen vil tilflyte foretaket og eiendelens anskaffelseskost kan måles pålitelig. Etterfølgende utgifter ved ombygging og utskiftning av deler balanseføres dersom tilsvarende kriterier er oppfylt. Gjenstående innregnet verdi knyttet til utskiftede deler resultatføres. Kostnader til service, reparasjon og vedlikehold innregnes i resultatet løpende.

Hver vesentlig komponent av varige driftsmidler avskrives over estimert utnyttbar levetid. Produksjonsrelaterte maskiner avskrives hovedsakelig degressivt, mens øvrige driftsmidler avskrives ved bruk av lineær metode.

Leide driftsmidler som ikke forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over det korteste av leieperioden og utnyttbar levetid. Leide driftsmidler som forventes overtatt ved utløp av leieperioden avskrives over forventet levetid.

Avskrivningsperiode og -metode vurderes årlig, og utrangeringsverdi estimeres ved hver årsavslutning. Endringes innregnes som en estimatendring.

Immaterielle eiendeler

Goodwill
Goodwill innregnes til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle nedskrivninger. Goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Eventuelle nedskrivninger av goodwill reverseres ikke selv om grunnlaget for verdifallet ikke lenger er til stede.

Goodwill allokeres til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som er oppkjøpt eller som forventes å få synergier fra oppkjøpet.

Patenter og lisenser
Utgifter for patenter og lisenser er balanseført og amortiseres lineært over forventet brukstid, vanligvis fra 5 til 10 år.

Programvare
Utgifter knyttet til kjøp av ny programvare er balanseført som en immateriell eiendel dersom disse utgiftene ikke er en del av anskaffelseskostnaden til hardware. Normalt amortiseres programvare lineært over 3 år. Utgifter pådratt for å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres med mindre endringene i programvaren øker den fremtidige økonomiske nytten av programvaren.

Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner
Kontraktsfestede kundeforhold / kunderelasjoner som anskaffes separat innregnes til virkelig verdi (kost) på anskaffelsestidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold anskaffet i virksomhetssammenslutninger innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Kontraktsfestede kundeforhold har begrenset utnyttbar levetid og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulert amortisering. Amortisering foretas lineært over kundeforholdets forventede levetid.

Bruddrettigheter
Bruddrettigheter balanseføres til virkelig verdi (kost) på anskaffelsestidspunktet. Bruddrettigheter anskaffet i virksomhetssammenslutninger balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Deretter føres bruddrettigheter (som har begrenset utnyttbar levetid) til anskaffelseskost med fradrag for akkumulert amortisering. Amortisering foretas lineært over bruddrettighetenes forventede levetid.

Verdifall på ikke-finansielle eiendeler
Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill amortiseres ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes de immaterielle eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter).

Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som amortiseres.

Leieavtaler
For å avgjøre om en avtale er en leieavtale eller inneholder et leieelement, vurderes substansen av avtalen. Dersom oppfyllelse av avtalen betinger bruk av en spesifikk eiendel eller gruppe av underliggende eiendelen og overdrar retten til å kontrollere bruken av den underliggende eiendelen i en periode i bytte mot et vederlag, behandles avtalen som en leieavtale etter IFRS16. AF Gruppen har betydelig leie av anleggsmaskiner og en del kontorlokale, men også leie knyttet til produksjonsanlegg og billeie.

Hver enkelt leiekomponent i kontrakten innregnes som en leiekontrakt separat fra ikke-leiekomponenter i kontrakten. På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregnes en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteiendel for alle leieavtaler. AF Gruppen har valgt å ikke balanseføre leieavtaler med kort varighet (leieperiode på 12 måneder eller kortere. For disse leieavtalene innregnes leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper. Dette gjelder blant annet oppsigelige kortsiktige leieavtaler, som for eksempel brakkeleie. Tjenesteleveranser i kontrakter som er definert som «ikke-leiekomponenter» er skilt ut og innregnet i resultatet som driftskostnad separat fra leiekomponenten. I note er leieavtaler klassifisert som bruksrettighetseiendel og leieforpliktelser, og er en del av finansielle leiekontrakter for konsernet. Effektene av leieavtaler i konsernregnskapet er presentert i egen note.

Leieforpliktelser
Leieforpliktelsen klassifiseres som rentebærende gjeld i konsernregnskapet. Leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet beregnes som nåverdien av fremtidige faste leiebetalinger, og evt. restverdier ved avslutning av en leiekontrakt. Leieperioden representerer den oppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen. Ved en evt. kjøpsopsjon vil leieforpliktelsen inkludere utøvelseskurs for en kjøpsopsjon. For de fleste leiekontraktene i AF Gruppen er det ikke en opsjon om utkjøp etter endt leieavtale.

ÅRSREGNSKAP

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Forpliktelsen beregnes med en diskonteringsrente tilsvarende den marginale lånerenten for det aktuelle selskapet som har en kontrakt, for hver klasse av underliggende eiendel, og justert for avtalens gjenværende leieperiode.

Bruksretteiendeler
Bruksretteiendeler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger lineært over leieperiodens løpetid, og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen.

Konsernet anvender IAS 36 Verdifall på eiendeler for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforinget og for å innregne eventuelle påviste tap ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler
Finansielle eiendeler klassifiseres i følgende målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Klassifisering av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken virksomhetsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter
Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en virksomhetsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Tilsvarende instrumenter der formålet er både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og kontantstrømmer fra salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI), men med renteinntekter, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger innregnet i det ordinære resultatet. Verdiendringer innregnet over andre inntekter og kostnader (OCI) skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater
Derivater presenteres som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når virkelig verdi er negativ. Alle derivater måles til virkelig verdi, og normalt med verdiendring i resultatet. Virkelig verdiendring av valutaterminkontrakter og råvarederivater innregnes i driftsresultatet, mens virkelig verdiendring på rentebytteavtaler innregnes i resultatet under finansposter. Verdiendring på derivater som er utpekt til sikringsinstrumenter og tilfredsstiller dokumentasjonskravene i IFRS 9 innregnes i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. For kontantstrømsikring innregnes endringer i den virkelige verdien av derivatet i andre inntekter og kostnader (OCI). Posteringene reverseres og innregnes som en inntekt eller kostnad i den perioden den sikrede transaksjonen innregnes i resultatet. Rentederivater samt valuta- og råvareterminkontrakter med forfall innen 12 måneder presenteres som kortsiktige derivater, og kontrakter med forfall utover 12 måneder klassifiseres som langsiktige derivater i finansiell stilling.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter
Investering i egenkapitalinstrumenter innregnes i finansiell stilling til virkelig verdi. Verdiendringer innregnes som hovedregel i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan øremerkes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI). Ordinært utbytte resultatføres. Akkumulerte verdiendringer reklassifiseres ikke til resultatet ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser
Finansielle forpliktelser som blant annet rentebærende gjeld måles til amortisert kost, med unntak av finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi over resultatet på grunn av at de er holdt for handelsformål, og finansielle forpliktelser som er øremerket til måling til virkelig verdi over resultatet.

Fordringer
Kortsiktige og langsiktige fordringer er vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rente-metoden. På grunn av kort løpetid på kundefordringer og andre fordringer vil fordringene i praksis oppføres til pålydende med fradrag for forventet tap.

Segmentrapportering
Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Konsernets øverste beslutningstaker er definert som konsernledelsen. De er ansvarlig for allokering av ressurser til, og vurdering av inntjening i, driftssegmentene.

Beholdninger
Beholdninger balanseføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Beholdningene består i hovedsak av reservedeler, utstyr og materialer til bruk i produksjonen. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO-metoden, og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og utgifter for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

Egenregiprosjekter
Beholdning av egenregiprosjekter klassifiseres som omløpsmiddel i finansiell stilling. Egenregiprosjekter inkluderer beholdning av tomter for utbygging.

Egenkapital

Egne aksjer
Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive utgifter som kan henføres direkte som fradrag i egenkapital. Egne aksjer presenteres som reduksjon av egenkapital.

Omregningsdifferanser
Omregningsdifferanser oppstår i forbindelse med valutaforskjeller i konsolideringen av utenlandske enheter. Enheter med en annen funksjonell valuta enn NOK konsolideres steg for steg. Dette innebærer at omregningsdifferanser identifiseres på ulike nivåer i tråd med konsernstrukturen og reklassifiseres til resultatet ved avgang av datterselskap der direkte morselskap har en annen funksjonell valuta.

Avsetning for utbytte
Utbytte innregnes som gjeld når det er vedtatt av generalforsamlingen. Dette innebærer at foreslått, ikke vedtatt utbytte inngår i egenkapitalen.

NOTE 38 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Ytelser til ansatte

Ytelsesbaserte pensjonsordninger
Konsernet har ytelsesbaserte pensjonsordninger i de norske selskapene for ansatte født i 1951 og tidligere og som var ansatt i konsernet før 1. januar 2003. Pensjonsordningene er finansiert gjennom fondsoppleggi forsikringsselskap. Netto forpliktelse er beregnet med utgangspunkt i nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som den ansatte har opptjent på balansedagen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Planens opptjeningsformel benyttes som allokeringsmetode. Aktuarmessige gevinster og tap innregnes over andre inntekter og kostnader (OCI) i den perioden de oppstår.

AF har er en ytelsesbasert flerforetaksordning for AFP som finansieres gjennom premier fastsatt til 1 % av lønnen. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling eller allokering av forpliktelser og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 2,4 % av samlede utbetalinger til arbeidstakere mellom 1 G og 7,1 G. Det er ingen fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke de kommende årene.

Ansatte i de svenske datterselskapene er medlemmer i en innskuddsbasert pensjonsordning. Det samme gjelder de ansatte i Norge som ikke er medlem av ytelsesbaserte pensjonsordninger. Periodens netto pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger
AF har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge som ikke omfattes av den ytelsesbaserte ordningen. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper. AF har ingen forpliktelser utover dette.

Aksjebasert avlønning
AF Gruppen tilbyr ansatte rabatterte aksjer med bindingstid på ett år, enten ved salg av egne aksjer eller ved rettet emisjon. Aksjesalget innregnes i henhold til reglene for aksjebasert avlønning.

Ved salg av egne aksjer til ansatte kostnadsføres rabatten til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. For børsnoterte aksjer, dvs. aksjer i AF Gruppen ASA, tas det ikke hensyn til eventuell bindingstid ved verdsettelse av rabatten som kostnadsføres.

AF Gruppen tilbyr også aksjeopsjoner til ansatte gjennom et treårig opsjonsprogram. Hver opsjon gir rett til å kjøpe en aksje på et avtalt fremtidig tidspunkt til en fastsatt kurs. Opsjonene måles til virkelig verdi på tildelingstidspunktet. Beregnet verdi for den estimerte andelen av opsjonene som forventes innløst innregnes i resultatet som lønnskostnad, med motpost annen innskutt egenkapital. Kostnaden fordeles over perioden frem til den ansatte får en ubetinget rett til å innløse opsjonene. På hver balansedag revurderes estimatet for antall opsjoner som forventet innløst. Eventuelle endringer reduserer kostnaden kumulativt med tilsvarende justering av egenkapitalen.

Arbeidsgiveravgift for lønnsfordel knyttet til utestående opsjoner innregnes i resultatet etter beste estimat på forpliktelsen.

Avsetninger
En avsetning innregnes når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, og det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen som kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Restruktureringsavsetninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen enten har startet eller har blitt offentliggjort.

En avsetning for garanti innregnes i samme leveringsforpliktelse som de underliggende prosjekter og tjenester. Avsetningen er basert på historisk informasjon om garantier og sannsynligheten for garantikostnaden inntreffer.

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når konsernets forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn unngåelige kostnader som påløper for å innfri forpliktelsene etter kontrakten.

I forbindelse med gjennomførte virksomhetssammenslutninger kan det være avtalt salgsopsjoner på hele eller deler av selgernes gjenværende andeler i det overdratte selskapet. Salgspris på aksjene på tidspunkt for innløsning av opsjonene er i slike tilfeller avhengig av det overdratte virksomhetens fremtidige prestasjoner. Estimert virkelig verdi av utstedte salgsopsjonene neddiskonteres og innregnes som en forpliktelse på tidspunktet for virksomhetssammenslutningen med motpost i majoritetens egenkapital. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av forpliktelsen innregnes i resultatet. Endringer i forpliktelsen som følger av at opsjonene ikke innløses innregnes direkte mot egenkapitalen.

Låneutgifter
Låneutgifter balanseføres i den grad de er kan henføres direkte til tilvirkning av en eiendel det tar betydelig tid å ferdigstille for bruk eller salg. AF Gruppen innregner låneutgifter som påløper under tilvirkning av egenregiprosjekter (boliger) i finansiell stilling. Tilsvarende gjøres for driftsmidler som tilvirkes for bruk i egen virksomhet. Aktiveringen av låneutgifter opphører når eiendelene er ferdigstilte.

Kontanter og kontantekvivalenter
Kontanter og kontantekvivalenter er konsernets bankbeholdning, og inkluderer likvide og bundne midler. I finansiell stilling er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

Kontantstrømoppstilling
Kontantstrømoppstillingen forklarer periodens endring i kontanter og kontantekvivalenter. Definisjonen av kontanter og kontantekvivalenter i kontantstrømoppstillingen tilsvarer definisjonen i finansiell stilling. Der satt opp i henhold til den indirekte metoden og viser kontantstrøm fra henholdsvis operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktiviteter.

Betingede forpliktelser og eiendeler
Betingede forpliktelser er ikke innregnet i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav. Betingede eiendeler er ikke innregnet i årsregnskapet, men opplyst om dersom det er sannsynlig at en fordel vil tilflyte konsernet.

Hendelser etter balansedagen
Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

ÅRSREGNSKAP

SELSKAPSREGNSKAP

190	**SELSKAPSREGNSKAP AF GRUPPEN ASA**	
191	Resultatregnskap	
192	Finansiell stilling	
193	Kontantstrømoppstilling	
194	**NOTER**	
194	**Note 1**	Vesentlige regnskapsprinsipper
194	**Note 2**	Ytelser til konsernsjefen og styret
195	**Note 3**	Andre driftskostnader
195	**Note 4**	Netto finansposter
196	**Note 5**	Skattekostnader og utsatt skatt/ skattefordel
196	**Note 6**	Investering i datterselskaper
197	**Note 7**	Mellomværende med selskap i samme konsern
198	**Note 8**	Aksjekapital og aksjonærinformasjon
200	**Note 9**	Egenkapital
200	**Note 10**	Garantier
201	Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef	
202	Revisors beretning	

RESULTATREGNSKAP

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
Mottatt utbytte, konsernbidrag og gevinst på aksjer	6	1 016	615
Sum driftsinntekter og andre inntekter		**1 016**	**615**
Andre driftskostnader	2,3	-28	-22
Driftsresultat (EBIT)		**988**	**594**
Netto finansposter	4	49	31
Resultat før skatt (EBT)		**1 038**	**625**
Skattekostnad	5	-6	-2
Årets resultat		**1 032**	**622**

TOTALRESULTAT

Beløp i MNOK	2021	2020
Årets resultat	1 032	622
Årets utvidede resultat	-	-
Årets totalresultat	**1 032**	**622**

FINANSIELL STILLING PER 31.12

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Investering i datterselskap	6	2 252	2 252
Sum anleggsmidler		**2 252**	**2 252**
OMLØPSMIDLER			
Andre ikke-rentebærende fordringer på konsernselskap	7	988	608
Andre ikke-rentebærende fordringer		6	-
Sum omløpsmidler		**994**	**608**
Sum eiendeler		**3 245**	**2 860**
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Aksjekapital	8, 9	5	5
Egne aksjer	9	-	-
Overkurs	9	237	546
Annen innskutt egenkapital	9	54	53
Sum innskutt egenkapital		**296**	**605**
Annen egenkapital	9	529	167
Sum opptjent egenkapital		**529**	**167**
Sum egenkapital		**824**	**771**
KORTSIKTIG GJELD			
Rentebærende gjeld til konsernselskaper	7	1 677	1 372
Skyldige offentlige avgifter	7	-	19
Betalbar skatt	5	6	2
Annen gjeld til konsernselskaper	7	41	5
Avsatt utbytte	9	694	689
Annen kortsiktig gjeld og avsetninger		3	3
Sum kortsiktig gjeld		**2 421**	**2 089**
Sum egenkapital og gjeld		**3 245**	**2 860**

OSLO, 31. MARS 2022

Pål Egil Rønn *Styrets leder* | Hege Bømark | Saloume Djoudat | Kristian Holth | Arne Baumann | Kjetel Digre

Amund Tøftum *Konsernsjef* | Kenneth Svendsen | Arne Sveen | Hilde Wikestad Fiaen | Kristina Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i MNOK	Note	2021	2020
KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER			
Resultat før skatt		1 038	625
Periodens betalte skatt	5	-2	-
Tap / Gevinst ved salg av aksjer	6	-	-10
Inntektsført utbytte og konsernbidrag		-1 016	-606
Endring i kundefordringer og leverandørgjeld		-	-1
Endring i mellomværende konsernselskap		347	412
Endring i tidsavgrensede poster		-25	-105
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		**342**	**314**
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Mottatt utbytte og konsernbidrag		631	574
Utbetalt konsernbidrag		-	-330
Innbetaling av fordring konsernselskaper		-	27
Innbetaling ved realisasjon og salg av aksjer		-	13
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**631**	**284**
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Innbetaling ved kapitalforhøyelse	9	119	410
Innbetaling av opsjonspremie for opsjonsprogram	9	-	4
Innbetaling ved salg av egne aksjer	9	51	62
Utbetaling ved kjøp av egne aksjer	9	-27	-73
Utbetaling av utbytte	9	-1 116	-1 001
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**-973**	**-598**
Netto endring i likvider gjennom året		-	-
Likvide midler per 1. januar		-	-
Likvide midler per 31. desember		**-**	**-**

NOTE 1 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT
AF Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Innspurten 15, 0603 Oslo, Norge.

AF Gruppen ASA er et holdingselskap uten annen virksomhet enn investering i andre selskaper.

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) som fastsatt av EU og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskapet gitt i egen forskrift til norsk regnskapslov § 3-9 5. ledd. (Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder, kapittel 4, fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008).

Det er utarbeidet konsernregnskap i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS). Konsernregnskapet kan fås utlevert ved forretningskontoret til AF Gruppen ASA, Helsfyr Atrium, Oslo eller på selskapets hjemmeside https://afgruppen.no.

For informasjon vedrørende nærstående parter, salg/kjøp av virksomhetsområder, resultat per aksje og hendelser etter balansedagen henvises det til relevante noter i konsernregnskapet.

Årsregnskapet til AF Gruppen ASA ble godkjent for publisering av styret 31. mars 2022.

De regnskapsprinsipper som er beskrevet for konsernet i notene til konsernregnskapet er konsistent benyttet for morselskapets selskapsregnskap. Det vises til note 38 i konsernregnskapet for en utførlig beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper.

Regnskapsprinsipper som kun er aktuelle for morselskapet eller avvikende fra konsernregnskapet er som følger:

AKSJER I DATTERSELSKAP
Datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Aksjer i datterselskaper testes for verdifall når det er forhold som indikerer dette. Dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført beløp foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

UTBYTTE OG KONSERNBIDRAG
Regnskapspliktige som utarbeider selskapsregnskap etter forskrift til regnskapslovens § 3-9 kan velge å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag i samsvar med norsk regnskapslovs bestemmelser. AF Gruppen ASA har valgt å benytte seg av dette unntaket. Dette innebærer at utbytte og konsernbidrag mottatt og avgitt av morselskapet regnskapsføres året for de vedtas avgitt eller mottatt. Det samme gjelder eventuell skatteeffekt av slike transaksjoner.

NOTE 2 YTELSER TIL KONSERNSJEFEN OG STYRET

Beløp i TNOK	2021	2020
LØNN OG YTELSER TIL KONSERNSJEF		
Amund Tøftum		
Lønn	3 757	1 315
Bonus	5 071	-
Pensjon	75	27
Andre ytelser	195	44
Morten Grongstad		
Lønn	-	2 562
Bonus	-	7 367
Pensjon	-	52
Andre ytelser	-	308
Totalt	9 097	11 674

Amund Tøftum overtok som konsernsjef 24. august 2020. Han var tidligere konserndirektør. Lønn for 2020 til Morten Grongstad inkluderer utbetaling av gjenstående feriepenger.

Honorar til styret:	3 660	3 465

Det er ingen ansatte i AF Gruppen ASA og selskapet er derfor heller ikke forpliktet til å ha pensjonsordning. Konsernsjefen er formelt ansatt i datterselskapet AF Gruppen Norge AS.

Det er gitt fullstendige opplysninger om lønnsordninger og godtgjørelser for konsernsjef, styret og ledende ansatte i konsernregnskapet. For nærmere informasjon se note 7 – Lønnskostnader og note 32 – Ytelser til ledende ansatte og styret i konsernregnskapet.

NOTE 3 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Beløp i MNOK	2021	2020
Godtgjørelse til revisor	-1	-1
Eierkostnader	-17	-13
Øvrige driftskostnader	-10	-8
Sum andre driftskostnader	**-28**	**-22**

Beløp i TNOK	2021	2020
GODTGJØRELSE TIL REVISOR		
Godtgjørelse for lovpålagt revisjon	-569	-442
Andre attestasjonstjenester	-	-192
Skatterådgivning	-	-20
Andre tjenester utenfor revisjon	-20	-
Sum godtgjørelse til revisor	**-588**	**-654**

Godtgjørelse til revisor er presentert eksklusive merverdiavgift.

Honorarer til revisor for emisjon er ført mot overkurs og var totalt TNOK 25 (TNOK 15).

NOTE 4 NETTO FINANSPOSTER

Beløp i MNOK	2021	2020
FINANSINNTEKTER		
Renteinntekter fra selskap i samme konsern	49	31
Andre renteinntekter	-	-
Sum finansinntekter	**49**	**31**
FINANSKOSTNADER		
Andre rentekostnader	-	-
Sum finanskostnader	**-**	**-**
Netto finansposter	**49**	**31**

ÅRSREGNSKAP

NOTE 5 SKATTEKOSTNADER OG UTSATT SKATT/SKATTEFORDEL

Beløp i MNOK	2021	2020
SKATTEKOSTNAD I RESULTATET		
Årets betalbare skatt	-6	-2
Sum betalbar skatt	**-6**	**-2**
Endring i utsatt skatt/skattefordel	-	-
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	-	-
Sum endring utsatt skatt	**-**	**-**
Sum skattekostnad	**-6**	**-2**
AVSTEMMING AV ÅRETS SKATTEKOSTNAD		
Resultat før skatt	1 038	625
Forventet inntektsskatt med nominell skattesats	**-228**	**-138**
Skatteeffekter av:		
- Permanente forskjeller	-1	2
- Inntektsført utbytte og konsernbidrag uten skatt	223	133
Sum skattekostnad i resultatet	**-6**	**-2**
BETALBAR SKATT I BALANSEN FREMKOMMER SOM FØLGER:		
Årets betalbare skatt	-6	-2
Betalbar skatt i balansen	**-6**	**-2**
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER SOM INNGÅR I GRUNNLAGET FOR UTSATT SKATTEFORDEL/UTSATT SKATT		
Underskudd til fremføring	-	-
Grunnlag for utsatt skatt (utsatt skattefordel) i balansen	**-**	**-**
Utsatt skatt (utsatt skattefordel) i regnskapet	-	-

NOTE 6 INVESTERING I DATTERSELSKAP

Selskapets navn	Dato anskaffet	Kontoradresse	Eierandel	Stemmeandel
AF Gruppen Norge AS	05.09.85	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Gruppen Holding AS	25.09.17	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Offshore AS	02.04.09	Oslo	100,0 %	100,0 %
AF Energi og Miljø AS	15.01.09	Oslo	100,0 %	100,0 %
Betonmast Holding AS	28.10.19	Oslo	64,6 %	64,6 %

AF Offshore Energy AS ble avviklet i 2020. Dette ga en gevinst på MNOK 9,8.

NOTE 7 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Beløp i MNOK	2021	2020
FORDRINGER KONSERNSELSKAP		
Mottatt konsernbidrag og utbytte	970	585
Fellesregistrering mva	18	23
Sum fordringer konsernselskap	**988**	**608**

Beløp i MNOK	2021	2020
GJELD KONSERNSELSKAP		
Eierkostnader	17	-
Gjeld konsernkontoordning	1 677	1 372
Fellesregistrering mva	24	5
Sum gjeld konsernselskap	**1 718**	**1 376**

Selskapet inngår i et konsernkontosystem tilrettelagt av DNB for AF Gruppen ASA og dets datterselskaper, der AF Gruppen Norge AS er toppkontoinnehaver. Deltakende selskap er solidarisk ansvarlig for innvilget kassekreditt. Per 31.12.2021 har selskapet et trekk på TNOK 1 676 861 i konsernkontosystemet. Konsernet hadde netto innestående på konsernkontoordningen ved utgangen av året.

NOTE 8 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

AKSJEKAPITALEN BESTÅR AV

	Antall	Pålydende	Balanseført
A-aksjer	106 804 500	0,05	5 340 225

AKSJONÆR	Andel	Antall aksjer
OBOS BBL	16,09 %	17 183 709
ØMF Holding AS	16,04 %	17 127 342
Constructio AS	13,76 %	14 695 347
Folketrygdfondet	8,66 %	9 246 879
LJM AS	2,35 %	2 515 217
Artel Kapital AS	2,35 %	2 508 267
Vito Kongsvinger AS	1,79 %	1 911 676
Arne Skogheim AS	1,64 %	1 753 870
Steavi, Bjørn	1,52 %	1 627 000
Janiko AS	1,22 %	1 300 186
Ti største aksjonærer	**65,42 %**	**69 869 493**
Sum øvrige aksjonærer	34,58 %	36 935 007
Totalt antall aksjer	**100,00 %**	**106 804 500**

Aksjene har ingen stemmerettsbegrensninger og er fritt omsettelige. Hver aksje har én stemme.

Alle utstedte aksjer er fullt innbetalt per 31. desember 2021.

ANTALL AKSJER OG OPSJONER EIET AV STYRET OG LEDENDE PERSONER PER 31.12.2021

Styret		Opsjoner	Egne aksjer	Aksjer eid av nærstående
Pål Egil Rønn	aksjonærvalgt, styrets leder	-	207 225	-
Arne Baumann [1]	aksjonærvalgt	-	-	17 183 709
Kristian Holth [2]	aksjonærvalgt	-	-	15 716 856
Hege Bømark	aksjonærvalgt	-	-	-
Saloume Djoudat	aksjonærvalgt	-	-	-
Kjetel Rokseth Digre	aksjonærvalgt	-	-	-
Kristina Alvendal	aksjonærvalgt	-	-	-
Kenneth Svendsen	ansattvalgt	10 500	104 130	-
Hilde W. Flaen	ansattvalgt	3 915	27 337	-
Arne Sveen	ansattvalgt	-	-	-
Sum		14 415	338 692	32 900 565

[1] *Nærstående til OBOS BBL som eier 17 183 709 aksjer.*
[2] *Nærstående til Constructio AS og Flygind AS som eier henholdsvis 14 695 347 og 1 021 509 aksjer.*

Konsernledelsen		Opsjoner	Aksjer
Amund Tøftum	Konsernsjef/CEO	20 833	120 365
Sverre Hæhem	Konserndirektør/CFO	23 110	149 912
Bård Frydenlund	Konserndirektør	20 833	171 183
Eirik Wraal	Konserndirektør	20 660	33 559
Ida Aall Gram	Konserndirektør	20 488	19 749
Geir Flåta	Konserndirektør	20 488	1 295
Tormod Solberg	Konserndirektør	14 513	44 865
Sum		140 925	540 928

NOTE 8 AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON FORTS.

Styret har fullmakt til å erverve inntil 10 % av aksjekapitalen. Fullmakten er gyldig til ordinær generalforsamling planlagt til 13. mai 2022.

Opsjonsprogram 2017-2020:
Generalforsamlingen vedtok i mai 2017 et opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen. Det maksimale antall opsjoner som kunne tildeles var 3 500 000 over tre år. Totalt utestående opsjoner per 31. desember 2019 var 3 151 893. 2 217 994 opsjoner ble innløst i mars 2020 og emisjon i forbindelse med opsjonsinnløsningen ble gjennomført i april 2020. Utestående opsjoner knyttet til dette programmet etter innløsning var 0.

Opsjonsprogram 2020-2023:
Generalforsamlingen vedtok 15. mai 2020 et nytt opsjonsprogram for alle ansatte i AF Gruppen ASA med datterselskaper, med rett til tegning av i alt 4 000 000 opsjoner i årene 2020-2022 og innløsning i 2023. Per 31.12.2021 er det utestående 3 730 619 opsjoner i denne ordningen.

NOTE 9 EGENKAPITAL

Beløp i MNOK	Aksjekapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31. desember 2019	5	-	135	48	615	803
Kapitalforhøyelse	-	-	410	-	-	410
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-73	-73
Salg egne aksjer	-	-	-	-	62	62
Ubenyttede opsjoner opsjonsprogram 2017-2020	-	-	-	1	-	1
Innbetalt opsjonspremie på opsjonsprogram 2020-2023	-	-	-	4	-	4
Årets totalresultat	-	-	-	-	622	622
Ordinært utbytte	-	-	-	-	-371	-371
Forskjell avsatt og utbetalt utbytte	-	-	1	-	-	1
Foreslått utbytte for 2020	-	-	-	-	-689	-689
Egenkapital 31. desember 2020	**5**	**-**	**546**	**53**	**167**	**771**
Kapitalforhøyelse	-	-	119	-	-	119
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-27	-27
Salg egne aksjer	-	-	-	-	51	51
Årets totalresultat	-	-	-	-	1 032	1 032
Ordinært utbytte	-	-	-427	-	-	-427
Foreslått utbytte for 2021	-	-	-	-	-694	-694
Egenkapital 31. desember 2021	**5**	**-**	**237**	**54**	**529**	**824**

Selskapet har per 31. desember 2021 ingen (13 500) egne aksjer à kr 0,05. Egne aksjer er erverver med tanke på salg til ansatte og som del av vederlag ved virksomhetsoppkjøp.

NOTE 10 GARANTIER

I forbindelse med inngåtte entreprenørkontrakter er datterselskapene underlagt sedvanlige entreprenørforpliktelser med tilhørende garantistillelser. AF Gruppen ASA har i den forbindelse garantert for datterselskaper i form av selvskyldnerkausjoner mot finansinstitusjoner. AF Gruppen ASA har videre garantert for kredittrammer i bank og skattetrekk for datterselskapene i form av selvskyldnerkausjoner. Det har historisk ikke vært tap knyttet til slike garantier i AF Gruppen ASA.

	2021		2020	
Beløp i MNOK	Ramme	Trukket	Ramme	Trukket
Garantier utstedt overfor byggherre	8 472	5 215	7 316	5 971
Garantier for skattetrekk og diverse	249	249	251	251
Leasingrammer	1 290	946	1 382	991
Kreditt og lånefasiliteter i bank	3 000	-	3 000	-
Sum	**13 011**	**6 410**	**11 949**	**7 213**

ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG KONSERNSJEF

Om årsregnskapet for 2021 for AF Gruppen ASA bekrefter vi, etter vår beste overbevisning, at:

- Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- Årsregnskapet for morselskapet AF Gruppen ASA er avlagt etter IFRS og etter bestemmelsen om forenklet IFRS i selskapsregnskaper gitt i forskrift til norsk regnskapslov § 3.9.5. ledd.
- Opplysningene i regnskapet gir et rettvisende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Opplysningene i årsberetningen gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer AF Gruppen står overfor.

OSLO, 31. MARS 2022

Pål Egil Rønn *Styrets leder* | Hege Bømark | Salourne Djoudat | Kristian Holth | Arne Baumann | Kjetel Digre

Amund Tøftum *Konsernsjef* | Kenneth Svendsen | Arne Sveen | Hilde Wikesland Flaen | Kristine Alvendal

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

REVISORS BERETNING

pwc

Til generalforsamlingen i AF Gruppen ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert AF Gruppen ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2021, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av finansiell stilling per 31. desember 2021, resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettvisende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9, og
- gir konsernregnskapet et rettvisende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært AF Gruppen ASAs revisor sammenhengende i 5 år fra valget på generalforsamlingen den 12. mai 2017 for regnskapsåret 2017.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsrevisorselskap

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

pwc

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2021. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. *Inntektsføring av tilvirkningskontrakter* er videreført som sentralt forhold ved revisjonen. *Verdi av goodwill*, som var sentralt forhold ved fjorårets revisjon, har ikke samme karakteristika og risikoer i år og har derfor vært mindre sentralt ved årets revisjon.

Sentrale forhold ved revisjonen	Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen
Inntektsføring av tilvirkningskontrakter	
Inntekter fra tilvirkningskontrakter utgjør MNOK 26 767 i 2021 (note 6). For beregning av inntekter fra tilvirkningskontrakter benyttes løpende avregningsmetode basert på forventet omsetning og kontraktens fullføringsgrad. Tilvirkningskontraktene kan være langvarige, komplekse og preget av stor usikkerhet. Estimeringen av totale inntekter og kostnader krever utøvelse av skjønn, herunder vurdering av sluttprognose, fremdrift, variabelt vederlag og eventuelle virkninger av tvistesaker. Inntektsføring av tilvirkningskontrakter er et sentralt forhold ved vår revisjon fordi selskapet har et stort omfang av tilvirkningskontrakter, og ledelsens utøvelse av skjønn kan påvirke flere poster i regnskapet i vesentlig grad; herunder inntekter, kostnader, kundefordringer, avsetninger og utsatt skatt. Mer informasjon om selskapets regnskapsføring av tilvirkningskontrakter, hvordan ferdigstillelsesgrad beregnes og ledelsens anvendelse av skjønn i denne sammenhengen finnes i note 37 og 38.	Vi har lest gjennom et utvalg av kontrakter og vurdert regnskapsføringen mot selskapets regnskapsprinsipper. Vi har vurdert selskapets prinsipper for inntektsføring mot IFRS 15. Vi fant at regnskapsføringen av kontrakter stemmer med betingelsene i kontraktene og at anvendte regnskapsprinsipper var i tråd med krav i IFRS 15 og konsistent anvendt. Konsernet har etablert et risikorammeverk som skal sikre en kvalitativ og konsistent behandling av risiko og estimater i prosjektene. Det er etablert kontroller for å påse etterlevelse av rammeverket. Kontrollene retter seg primært mot at det gjøres forsvarlige vurderinger av totale forventede kostnader og fremdrift, og totale forventede inntekter, herunder variable inntekter og inntekter beheftet med usikkerhet fra tvister. Kontrollene er etablert på flere nivåer i organisasjonen, og består blant annet av periodiske gjennomganger av prosjektporteføljen i møter. Vi har gjennomgått relevant dokumentasjon som underbygger kvalitet i diskusjonene og kontrollspørsmålene som stilles i møtene, og mener at prosessen har fungert effektivt. Vi har videre testet kontrollene som skal sikre timer og kostnader henføres til rett prosjekt, og følgelig danner grunnlag for rett vurdering av fremdrift og margin. Vår testing av denne kontrollen avdekket ingen vesentlige avvik. Fastsettelse av sluttprognose og fullføringsgrad som ligger til grunn for inntektsføringen innebærer bruk av skjønn. For å utføre bruken av skjønn i disse estimatene har vi blant annet intervjuet og utfordret ledelsen og relevante personer i de respektive forretningsenhetene om forutsetningene for estimatene. Videre har vi kontrollert at det foreligger dokumentasjon som underbygger ledelsens vurderinger av utvalgte forutsetninger som er sentrale for:

(2)

pwc

sluttprognosene, herunder betingelser i signerte kundekontrakter, endringsordre og annen relevant dokumentasjon. For prosjekter hvor det er vesentlig tvister har vi innhentet bekreftelser direkte fra selskapets eksterne advokatforbindelser. Vi har også foretatt analyser rettet mot konsistens i ledelsens utøvelse av skjønn. Vi fant at ledelsens estimater og bruk av skjønn var rimelig og konsistent med underliggende dokumentasjon.

Vi har kontrollert at opplysningene i de sentrale notene stemte med informasjonen om prosjektene, og at opplysningskravene i IFRS er oppfylt.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelsen om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

pwc

Revisors oppgaver og pliker ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonell skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uavhengig revisors beretning - AF Gruppen ASA

Vi gir revisjonsutvalget en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av forskrift om elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon
Vi har utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet med filnavn «afg-2021-12-31.zip» er utarbeidet i overensstemmelse med verdipapirhandelloven § 5-5 og tilhørende forskrift (ESEF-regelverket).

Etter vår mening er årsregnskapet i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar
Ledelsen er ansvarlig for at årsregnskapet utarbeides, merkes og offentliggjøres i det felles elektroniske rapporteringsformatet som kreves i ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig for utarbeidelsen, merkingen og offentliggjøringen.

Revisors oppgaver og plikter
For beskrivelse av revisors oppgaver og plikter ved attestasjonen av ESEF-rapporteringen, vises det til: https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Oslo, 31. mars 2022
PricewaterhouseCoopers AS

Thomas Whyte Gaardsø
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

ÅRSREGNSKAP

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

AF Gruppen presenterer alternative resultatmål som et supplement til måltall som reguleres av IFRS. De alternative resultatmålene er presentert for å gi en bedre innsikt og forståelse av driften, finansiell stilling og grunnlaget for utviklingen fremover. AF Gruppen bruker alternative resultatmål som er vanlige i bransjen og blant analytikere og investorer.

AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL (ROACE):
Dette måltallet gir nyttig informasjon både til ledelsen og styret i AF, og til investorer, om resultatene som er oppnådd i perioden som analyseres. AF bruker måltallet til å måle avkastning på investert kapital, uavhengig av om finansieringen er gjennom egenkapital eller gjeld. Bruken av måltallet bør ikke ses på som et alternativ til resultatmål beregnet etter IFRS, men som et supplement.

De alternative resultatmålene defineres som følger:

EBITDA: Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter, iii) av- og nedskrivninger.
Driftsresultat (EBIT): Resultat før i) skatt, ii) netto finansposter.
EBITDA-margin: EBITDA delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Driftsmargin: Driftsresultat (EBIT) delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Resultatmargin: Resultat før skatt delt på driftsinntekter og andre inntekter.
Brutto rentebærende gjeld: Summen av langsiktige rentebærende lån og kreditter og kortsiktige rentebærende lån og kreditter.
Netto rentebærende gjeld (fordring): Brutto rentebærende gjeld minus i) langsiktige rentebærende fordringer, ii) kortsiktige rentebærende fordringer og iii) kontanter og kontantekvivalenter.
Investert kapital: Summen av egenkapital og brutto rentebærende gjeld.
Gjennomsnittlig investert kapital: Gjennomsnittlig investert kapital de siste fire kvartalene.
Avkastning på investert kapital (ROaCE): Resultat før skatt og rentekostnader delt på gjennomsnittlig investert kapital.
Economic Value Added (EVA): Avkastning på investert kapital, fratrukket kapitalkostnad før skatt, multiplisert med i) en minus effektiv skattesats, ii) gjennomsnittlig investert kapital.
Egenkapitalandel: Egenkapital delt på sum egenkapital og gjeld.
Gjennomsnittlig egenkapital: Gjennomsnittlig egenkapital de siste fire årene.
Egenkapitalrentabilitet: Resultat delt på gjennomsnittlig egenkapital.
Ordreinngang: Estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt i rapporteringsperioden.
Ordrereserve: Gjenværende estimert kontraktsverdi av kontrakter, kontraktsendringer og bestillinger som er avtalt, men ikke opptjent, på rapporteringsdatoen.

Tabellen under viser avstemming av alternative resultatmål mot linjer i rapporterte finansielle tall i henhold til IFRS.

Beløp i MNOK	31.12.21	31.12.20
BRUTTO RENTEBÆRENDE GJELD/NETTO RENTEBÆRENDE GJELD		
Rentebærende lån og kreditter - langsiktig	90	155
Rentebærende lån leieforpliktelser - langsiktig	554	633
Rentebærende lån og kreditter - Kortsiktig	54	8
Rentebærende lån leieforpliktelser - kortsiktig	301	330
Brutto rentebærende gjeld	**999**	**1 127**
Minus:		
Rentebærende fordringer - langsiktig	-282	-443
Rentebærende fordringer - kortsiktig	-65	-66
Kontanter og kontantekvivalenter	-680	-708
Netto rentebærende gjeld (fordringer)	**-29**	**-90**
INVESTERT KAPITAL		
Egenkapital	3 572	3 494
Brutto rentebærende gjeld	999	1 127
Investert kapital	**4 571**	**4 621**
GJENNOMSNITTLIG INVESTERT KAPITAL		
Investert kapital per 1. kvartal	4 673	4 277
Investert kapital per 2. kvartal	4 231	4 057
Investert kapital per 3. kvartal	4 489	4 297
Investert kapital per 4. kvartal	4 571	4 621
Gjennomsnittlig investert kapital	**4 491**	**4 313**

Beløp i MNOK	31.12.21	31.12.20
AVKASTNING PÅ INVESTERT KAPITAL		
Resultat før skatt	1 580	1 447
Rentekostnader	38	55
Resultat før skatt og rentekostnader	**1 617**	**1 502**
Delt på:		
Gjennomsnittlig investert kapital	4 491	4 313
Avkastning på investert kapital	**36,0 %**	**34,8 %**
ECONOMIC VALUE ADDED (EVA)		
Avkastning på investert kapital	36,0 %	34,8 %
Minus:		
Kapitalkostnad før skatt	12,0 %	12,0 %
Meravkastning før skatt	**24,0 %**	**22,8 %**
Multiplisert med:		
En minus effektiv skattesats	77,8 %	80,0 %
Meravkastning etter skatt	**18,7 %**	**18,3 %**
Multiplisert med:		
Gjennomsnittlig investert kapital	4 491	4 313
Economic Value Added (EVA)	**839**	**788**
EGENKAPITALANDEL		
Egenkapital	3 572	3 494
Delt på:		
Sum egenkapital og gjeld	13 108	12 862
Egenkapitalandel	**27,3 %**	**27,2 %**
GJENNOMSNITTLIG EGENKAPITAL		
Egenkapital per 1. kvartal	3 553	3 045
Egenkapital per 2. kvartal	3 117	2 919
Egenkapital per 3. kvartal	3 378	3 195
Egenkapital per 4. kvartal	3 572	3 494
Gjennomsnittlig egenkapital	**3 405**	**3 163**
EGENKAPITALARENTABILITIET		
Resultat	1 229	1 158
Delt på:		
Gjennomsnittlig egenkapital	3 405	3 163
Egenkapitalrentabilitet	**36,1 %**	**36,6 %**

ÅRSREGNSKAP

DEFINISJONER

FINANSIELLE NØKKELTALL

Resultat per aksje
Resultat etter skatt / gjennomsnittlig antall utestående aksjer

P/E
Aksjekurs / resultat per aksje

P/B
Aksjekurs / selskapets bokførte verdi per aksje

EV / EBIT
(Markedsverdi minus netto rentebærende fordring) / driftsresultat

ANDRE DEFINISJONER

BRA
Forkortelse for Bruksareal. Bruksareal er bruttoarealet minus arealet som opptas av yttervegger. Angis i m² eller kvm.

BREEAM
BRE Environmental Assessment Method. Utviklet i Storbritannia av BRE (Building Research Establishment). Europas ledende miljøklassifiseringsverktøy.

Egenregi
Når AF for egen regning kjøper tomter, utvikler prosjektet og deretter selger objektene.

EPC
Energisparekontrakt

EPCIC
Engineering, Procurement, Construction, Installation & Commissioning

H1-verdi
Antall fraværsskader og alvorlige personskader per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H1-verdien.

H2-verdi
Antall fraværsskader + antall skader med medisinsk behandling + antall skader som har ført til alternativt arbeid per million utførte timeverk. AF Gruppen inkluderer alle underentreprenører i beregningsgrunnlaget for H2-verdien.

HVAC
Varme-, ventilasjons- og luftkondisjoneringsanlegg

Kildesorteringsgrad
Sorteringsgrad av rivingsavfall som kan gjenvinnes

Klimaspor
Utslipp av klimagassen i tonn CO_2-ekvivalenter (CO_2e) per MNOK i omsetning.

ADRESSER

NORGE
AF Gruppen ASA
AF Gruppen Norge AS
AF Anlegg
AF Byggfornyelse
AF Bygg Oslo
AF Nybygg
AF Eiendom
AF Decom AS
AF Offshore Decom AS
AF Energi AS
JR Anlegg AS

Besøksadresse
Innspurten 15
0663 Oslo

Postadresse
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo
Tel +47 22 89 11 00
Faks +47 22 89 11 01

www.afgruppen.no

AF AeronMollier AS
Nulandsvika 8
4400 Flekkefjord
Tel +47 38 32 78 00

AF Bygg Østfold
Sarpsborgveien 25
1640 Råde
Tel +47 69 28 35 00

AF Miljøbase Vats AS
Raunesveien 597
5578 Nedre Vats
Tel +47 22 89 14 40

Betonmast AS
Betonmast Eiendom AS
Schweigaards gate 34E
0191 Oslo
+47 22 17 54 80

Consolvo AS
Ringveien 6
3409 Tranby
Tel +47 40 07 34 22

Elqon AS
St. Halvardsvei 3
3414 Lierstranda
Tel +47 40 00 00 74

Fundamentering AS
Lavåsmyra 4
7093 Tiller
Tel +47 73 82 26 30

Haga & Berg Entreprenør AS
Ryensvingen 1
0680 Oslo
Tel +47 22 71 77 61

Helgesen Tekniske Bygg AS
Valestrand
5281 Valestrand
Tel +47 56 19 34 00

Jølsen Miljøpark AS
Jølsenveien 26
2000 Lillestrøm
Tel +47 22 89 11 00

LAB Entreprenør AS
LAB Eiendom
Kanalveien 105 B
5068 Bergen
Tel +47 55 20 62 00

Målselv Maskin & Transport AS
Rossvoll
9322 Karlstad
Tel +47 77 83 28 80

Nes Miljøpark AS
Miljøparkveien 112
2160 Vormsund
Tel +47 63 91 24 70

Palmer Gotheim Skiferbrudd AS
Vollalia
7340 Oppdal
+47 72 40 01 30

Rimol Miljøpark AS
Tillerringen 100
7092 Tiller
Tel +47 22 89 11 00

Strøm Gundersen AS
Papyrusveien 33
3050 Mjøndalen
Tel +47 32 27 43 50

Strøm Gundersen Vestfold AS
Halfdan Wilhelmsens alle 37
3117 Tønsberg
Tel +47 99 69 18 46

AF Håndverk AS
Kirkestuen AS
Thorendahl AS
Nils Hansens vei 2c
0666 Oslo
Tel +47 23 25 34 00

Åsane Byggmesterforretning AS
Hesthaugvegen 18
5119 Ulset
Tel +47 55 39 39 00

SVERIGE
AF Bygg Syd AB
Tullkammarhuset
Strandgatan 3
S - 302 50 Halmstad
Tel +46 35 710 20 00

AF Bygg Göteborg AB
AF Projektutveckling AB
Theres Svenssons gata 9
S - 417 55 Göteborg
Tel +46 31 762 40 00

AF Härnösand Byggreturer AB
Saltvik 176
870 10 Ålandsbro
Tel +46 61 155 05 90

Betonmast Sverige AB
Molndalsvägen 42
S - 412 63 Göteborg
Tel +47 22 89 11 00

HMB Construction AB
Kolonnvägen 7
S - 791 31 Falun
Tel +46 023-79 20 30

Kanonaden Entreprenad AB
Dockängsgatan 2
S – 571 38 Nässjö
Tel +46 38 055 52 50

AF Prefab i Malardalen AB
Bomvägen 4
155 93 Nykvarn
Tel +46 85 506 50 50

Design: Fete Typer | Hovedfoto: Hans Fredrik Asbjørnsen, side 41: Lund–Staaterp Arkitekter, andre foto: AF Gruppen | Trykk: BK Grafisk | April 2021

AF GRUPPEN ASA

Innspurten 15
Postboks 6272 Etterstad
0603 Oslo

Telefon 22 89 11 00
www.afgruppen.no